

VELITELSTVÍ SPOLEČNÝCH SIL

Schvaluji.

zástupce velitele společných sil – velitel pozemních sil

plukovník gšt. Ing. Štefan KALETA

Olomouc 2. srpna 2011

Taktika pozemních sil

VOJENSKÁ DOKTRÍNA

1. vydání

2011

Tato publikace je zařazena do kategorie vojenských doktrín. Vojenské doktríny jsou jedním ze zdrojů vojenských vědomostí, znalostí a zkušeností, shrnují a objasňují procesy, zásady a způsoby použití vojsk v jednotlivých druzích vojenských operací a nevojenských ohrožení. Mají informativní a doporučující charakter, neobsahují ustanovení právních a vnitřních předpisů, které svým obsahem respektují.

Vojenská doktrína nenahrazuje žádný vnitřní předpis v působnosti rezortu Ministerstva obrany České republiky ve smyslu RMO č. 29/2009 Věstníku.

S vojenskou doktrínou nakládejte podle článku 22 RMO č. 11/2010 Věstníku.

Tato vojenská doktrína byla zpracována ke dni 31. 5. 2011.

Po využití zničit mimo skartační řízení jako nadpočetný výtisk.

ÚVOD

Taktická doktrína „Taktika pozemních sil“ navazuje na operační doktrínu Pub-31-10-01 „Pozemní síly v operacích“ (2011). Při řešení problematiky druhů vojsk a služeb, problematiky použití vzdušných sil a dalších dílčích oblastí použití jednotek AČR se doktrína odvolává na již vydané publikace a na ostatní související standardy a doktríny NATO.

Z členství České republiky v NATO a EU a z přijatých závazků vyplývá, že pozemní síly AČR povedou bojovou činnost zpravidla v rámci koalice sil. Proto je za základ této doktríny vzata alianční doktrína ATP-3.2.1 „Spojenecká taktika pozemních sil“ (2009). Doktrína „Taktika pozemních sil“ je aplikací ATP-3.2.1 na podmínky ozbrojených sil České republiky v souladu s přistoupením ČR ke STANAG 2605¹.

Doktrína objasňuje přístup k vedení vojenských činností na taktickém stupni. Při aplikaci taktických zásad uváděných v této doktríně je třeba vycházet z obecných principů a zásad vedení pozemních operací uvedených v operační doktríně Pub-31-10-01 „Pozemní síly v operacích“.

Doktrína popisuje charakter a zásady vedení jednotlivých taktických bojových činností, včetně zásad vedení taktických činností ve specifických podmínkách. Uváděné zásady jsou plně aplikovatelné ve všech typech operací a jsou použitelné rovněž v operacích vedených na území ČR pod národním velením.

Cílem doktríny je poskytnout velitelům a štábům na operačním a taktickém stupni velení ucelené soudobé poznatky o způsobech řešení taktických situací, které je potřebné aplikovat v podmínkách AČR při výcviku a při vedení bojové činnosti. Doktrína je rovněž určena jako studijní materiál pro pedagogy a studenty vojenských vzdělávacích programů.

Doktrína je koncipována jako obecný dokument řešící zásady taktiky pozemních sil, bez konkretizace a vazby na velikost použité jednotky, bez stanovování závazných norem a způsobů použití daného typu jednotky. Při aplikaci zásad uvedených v této publikaci je proto třeba využívat publikace řešící použití konkrétních jednotek a existující platné vojenské předpisy.

Obsah této taktické doktríny musí být příslušníky ozbrojených sil ČR využíván tvořivě a v souladu s konkrétní situací. Při aplikaci jejích ustanovení při

---

¹ Dohoda zaznamenává souhlas jednotlivých států se spojeneckou publikací ATP-3.2.1

vojenském výcviku (přípravě) i ve vojenské praxi je nutno současně respektovat i tendence vývoje vojenství, projevující se v průběžném zdokonalování (změnách) organizačních struktur ozbrojených sil, jejich výzbroje a technického vybavení i ve zvyšující se úrovni připravenosti jejich příslušníků v důsledku jejich profesionalizace.

Významnou roli při aplikaci jednotlivých ustanovení doktríny sehrává průběžné zobecňování a využívání zkušeností ozbrojených sil států NATO (tzv. Lessons Learned), získaných při řešení krizových situací, ozbrojených konfliktů nebo při plnění úkolů v mírových operacích pod patronací OSN nebo EU.

Doktrína se neobejde bez užívání vojenských odborných pojmů a obecně užívaných zkratk, národních i aliančních. V zájmu jednotného chápání jejich významu je přímo v textu článků, v nichž jsou poprvé uvedeny, nebo tam, kde je to nutné, podán jejich stručný výklad. Obecně je používána vojenská terminologie v souladu s aktuálním zněním AAP-6 „Terminologický slovník termínů a definic NATO“ (anglicky a francouzsky). Pro označení protistojící strany je v celém dokumentu používán pojem „protivník“. Přehled použitých zkratek je uveden na konci publikace.

Obsah této taktické doktríny tvoří ucelený teoretický základ pro navazující taktické doktríny a nově vytvářené vojenské předpisy pozemních sil AČR, jakož i pro taktické doktríny a vojenské předpisy druhů vojsk a služeb.

I. POUŽITÍ POZEMNÍCH SIL V OPERACÍCH

KAPITOLA 1

OPERAČNÍ RÁMEC POUŽITÍ POZEMNÍCH SIL

1.1 Charakter a pojetí vojenské operace

0101. Obsahem vojenské operace je provedení (splnění) vojenského strategického, operačního, taktického, výcvikového nebo administrativního (správního) úkolu (cíle). Především však je nutno ji chápat jako vedení bojové činnosti, včetně s tím souvisejících přesunů, rozmisťování a manévru vojsk a jako souhrn činností nezbytných pro dosažení cílů operace (střetnutí, kampaně) v průběhu ozbrojeného konfliktu. Obsahem operace může být rovněž poskytnutí pomoci obyvatelstvu a posílení jiných složek státu (v rozsahu daném zákony).
0102. Operace představuje souhrn souběžně probíhajících činností (útočných, obranných, stabilizačních a jiných činností) v rámci hlavního zaměření operace. Podle tohoto hlavního zaměření rozlišujeme operace na bojové operace, protipovstalecké operace (Counter-insurgency – COIN), operace na podporu míru (Peace Support Operation – PSO) a vojenské mírové nasazení (Peacetime Military Engagement – PME). Kromě toho mohou vojenské síly působit v humanitárních a podpůrných operacích².
0103. Vojenské operace mají v závislosti na druhu nasazených sil charakter všeobecný, pozemní, vzdušný nebo námořní. Mohou mít národní nebo mnohonárodní charakter a jsou zpravidla vedeny za účasti (se zapojením) více druhů sil jako společné operace.
0104. Vedení operací lze posuzovat v kontextu tří úrovní velení a řízení: strategické, operační a taktické. Operace jsou řízeny na strategické úrovni, plánovány a vedeny na operační a taktické úrovni. Mezi těmito třemi úrovněmi neexistuje přesné rozhraní a nejsou spojeny s určitým konkrétním stupněm velení, velikostí jednotky, s konkrétní výzbrojí, druhem sil, druhem vojsk nebo jejich součástí. Operace jsou rozlišovány jako strategické,

---

² Členění operací a jejich obsah je popsán v Pub-31-10-01 „Pozemní síly v operacích“, Vyškov 2011

operační nebo taktické zejména podle toho, jak přispívají ke splnění strategických, operačních nebo taktických cílů. Pochopení významu propojení mezi těmito jednotlivými úrovněmi je zcela nezbytné, mají-li se vojenské strategické cíle odrazit v účinné taktické činnosti.

0105. Na taktické úrovni se síly používají k plnění taktických úkolů. Taktický stupeň se zabývá plánováním boje a všemi otázkami souvisejícími s vedením bojové činnosti tak, aby bylo dosaženo stanovených taktických cílů. Úspěšné splnění těchto cílů vytváří předpoklady pro dosažení úspěchu na operační a strategické úrovni.

1.2 Použití pozemních sil AČR v operacích³

0106. Pozemní síly (dále jen PozS) musí být připraveny k účasti na vedení aliančních (koaličních) společných operací ve vytvářených uskupeních v souladu se zásadami pro vedení aliančních (koaličních) společných operací⁴.

0107. Pozemní síly musí být schopny plnit úkoly při obraně území státu, jeho celistvosti a svrchovanosti. Mohou ji zajišťovat samostatně nebo v rámci společné mnohonárodní obranné operace. V jejím rámci musí být současně schopny organizačně a materiálně zajistit přesuny a manévry spojeneckých vojsk (součástí mnohonárodního operačního uskupení) na území státu⁵. Musí být schopny zabezpečit činnost vyčleněného národního kontingentu (uskupení sil a prostředků), působícího v rámci společného mnohonárodního uskupení na území státu i mimo něj.

Současně musí být PozS schopny vést na území státu i samostatné národní operace v duchu vládou stanovených zásad a pravidel⁶.

1.3 Změny v oblasti taktiky

0108. Komplikovanost a neopakovatelnost operačního prostředí vyžaduje upravit taktiku vedení pozemních operací. Na nový průběh vedení

---

³ Podrobněji *Doktrína AČR 2. vydání, Vyškov 2010 a Pub-31-10-01 Pozemní síly v operacích, Vyškov 2011*

⁴ *Doktrína AČR v mnohonárodních operacích, Vyškov 2008*

⁵ *AJP-4.5 Společná spojenecká doktrína a postupy pro zabezpečení poskytované hostitelskou zemí (Allied Joint Host Nation Support Doctrine & Procedures). NSA, 2005*

⁶ *Doktrína AČR v operacích na území ČR pod národním velením, Vyškov 2007*

vojenských operací v současnosti a v nejbližší budoucnosti je nutno vojska trvale připravovat. Tyto operace budou charakterizovány následujícími aspekty:

- » v operacích se budou prolínat (nebo i souběžně probíhat) ofenzivní, defenzivní, stabilizační a podpůrné činnosti;
- » vedení operace přináší změny do operačního prostředí;
- » operace vedené v jedné fázi konfliktu přímo ovlivňují další fáze konfliktu, v jednotlivých fázích konfliktu je třeba respektovat konečný cíl;
- » hlavní operace nejsou vedeny pouze s cílem porazit protivníka, ale také s cílem nastolit trvalé řešení. V tomto směru hraje armáda významnou roli, dokonce i ve fázi, kdy skončí hlavní bojové operace. Nastolení trvalého míru je těžší a časově náročnější než vlastní porážka sil protivníka;
- » taktika, technika provedení a procedury v konfliktech, dokonce ani v jednotlivých operacích nejsou neměnné, musí neustále reagovat na změny operačního prostředí. Proto je nezbytné zabezpečit sběr a analýzu poznatků a zkušeností z konkrétních typů konfliktů a operací a aplikovat je v systému přípravy velitelů, štábů a vojsk.

1.4 Požadavky na připravenost a materiální vybavení jednotek

0109. Způsoby vedení boje mohou být výrazně ovlivněny úrovní vycvičenosti vojsk, úrovní jejich výzbroje a s tím souvisejícími bojovými možnostmi.

Ke zvýšení své samostatnosti v průběhu plnění bojových úkolů jsou součástí mechanizovaného vojska zpravidla posilovány jednotkami (útvary) sil bojové podpory a bojového zabezpečení v závislosti na charakteru jimi plněného úkolu. K zajištění účinné palebné podpory prostředky nadřazených stupňů a vzdušných sil jsou do jejich sestavy (štábů) začleňováni i předsunutí letečtí návodčí, dělostřelečtí pozorovatelé a důstojníci (skupiny) koordinace palebné podpory.

0110. Vedení soudobých operací, v jejichž průběhu může docházet k rychlému střídání různých druhů i způsobů vedení bojové činnosti nebo jiných taktických činností, klade značné nároky na připravenost všech

velitelů, štábů i příslušníků jednotek (útvárů) k vedení samostatné a aktivní činnosti na bojišti v duchu záměru nadřízeného velitele.

0111. Velitelé všech stupňů i jednotky (útvary, svazky) proto musí dokonale zvládnout zvláštnosti přípravy a vedení jednotlivých druhů bojové činnosti. Musí znát zásady bojové činnosti jednotek (útvárů, svazků) vzájemně se na bojišti podporujících. Velitelé musí umět organizovat a pružně využívat součinnost jednotek (útvárů) sil bojové podpory a bojového zabezpečení při plnění bojových (operačních) úkolů a na základě svých znalostí, dovedností a návyků být schopni odpovídajícím způsobem reagovat v různých operačních situacích, geografických i povětrnostních podmínkách v zájmu dosažení cíle boje (operace).
0112. Přípravu (výcvik) jednotlivce i stmelování jednotek je proto nutno zaměřit na vytváření standardů a návyků (stereotypů, drillů), umožňujících velmi rychle a správně reagovat i na překvapivou činnost protivníka v nejrůznějších bojových i jiných situacích.
0113. Příprava sil pro operace je neustále se opakující proces. Vybrané jednotky a útvary jsou trvale připravovány buď pro rutinní nasazení, nebo pro nenadálé operace. Základem přípravy vojsk je společný výcvik, který má za úkol připravit jednotky a útvary na stanovenou úroveň kolektivní výkonnosti (schopnosti) a potvrdit, že bylo této úrovni dosaženo. V případě reálného nasazení do operace může být zapotřebí další (specificky zaměřené) přípravy.

KAPITOLA 2

VEDENÍ TAKTICKÝCH ČINNOSTÍ

2.1 Bojová síla

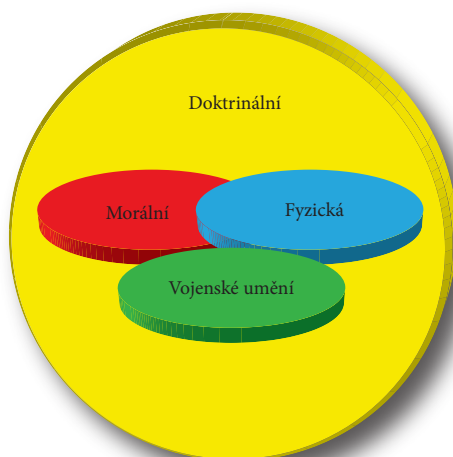
0201. Pro vedení taktických činností je základem bojová síla (bojeschopnost vojenských sil, bojový potenciál). Představuje schopnost sil bojovat a dosáhnout úspěchu v operacích. Skládá se ze tří vzájemně souvisejících složek:

- a. **Vojenské umění** (schopnost velitelů aplikovat zásady vojenského umění ve vojenské praxi, myšlenkový proces vyúsťující do přijetí příslušných rozhodnutí realizovaných vojenskými silami). Tato složka se zaměřuje na pozorování a vnímání operačního prostředí jednotlivci, velitelem nebo organizací. Rozhodnutí učiněná na základě nesprávných nebo zmanipulovaných informací o protivníkovi, jiného vnímání reality nebo nesprávných informací o vlastních schopnostech povedou k neefektivnímu použití ostatních složek bojové síly. A proto, třebaže je vůle a schopnost bojovat správně rozvíjena, nedostatky v této složce povedou k neefektivnímu nebo kontraproduktivnímu použití bojové síly.
- b. **Morální složka** (ochota lidí bojovat, jejich přesvědčení a motivace, případně schopnost přinutit lidi bojovat). Morální složka bojové síly se zabývá otázkami přesvědčení sil vést boj. Záleží na dobré morálce a přesvědčení, že stanovený cíl operace je morální a eticky správný. To pak podporuje bojového ducha a odhodlání tohoto cíle dosáhnout. Vysoká úroveň morální složky vyžaduje motivaci a správné vedení a řízení lidí.
- c. **Fyzická složka** (lidská síla, výzbroj, kolektivní výkon, připravenost a udržitelnost). Fyzická složka bojové síly je prostředkem k vedení boje. Je kombinací pozemních vozidel, vzdušných prostředků, zbraní, plavidel, senzorů a jiné techniky, obsluhované vojáky, a výcviku, který tito vojáci prodělávají pro vedení boje, a to jak výcviku individuálního, tak i společného výcviku u bojových jednotek.

0202. Společným faktorem těchto složek je doktrinální složka (doktrína), ze které tyto tři složky vycházejí (obr. 1). Je to oficiální vyjádření vojenského

myšlení, poplatného určitému časovému rámci. Zahrnuje ponaučení z minulosti a názory na nejlepší způsob vedení bojové činnosti ozbrojenými silami v současné době a v blízké budoucnosti. Doktrína je všeobecné povahy a popisuje základní principy, uznávané koncepce a omezení pro vedení bojové činnosti na všech úrovních. Kombinace těchto principů, koncepcí a omezení, uplatňovaných veliteli tvůrčím způsobem a s iniciativou, zajišťuje intelektuální sílu, která řídí bojovou sílu. Doktrinální složka je pozadí, na kterém se ostatní složky spojují k dosažení bojové síly.

Žádná složka bojové síly není trvale důležitější než ostatní, jsou nezávislé a překrývají se.

Obr. 1 Složky bojové síly

0203. Bojová síla se používá prostřednictvím vedení taktických činností. Volba použitých taktických činností (ofenzivních, defenzivních, stabilizačních a jiných) vyplývá z konečného cíle operace.

2.2 Přístupy k vedení pozemních operací

0204. Velitelé na taktické úrovni musí rozumět operačním (i strategickým) cílům, kterých má být dosaženo (skloubení vedení taktických činností s operačními cíli). Při plánování a vedení těchto činností by měli zvažovat jejich možné vedlejší účinky (např. dopady na civilní obyvatelstvo, infrastrukturu apod.) a snažit se je eliminovat. Prostřednictvím

správně volených a vedených činností musí dojít k žádoucím účinkům, vedoucím k naplnění celkových cílů operace.

Od velitelů a jednotek se neočekává pouze porážka protivníka, ale i řešení příčin vzniku konfliktů (krizí) a vedení činností směřujících k nastolení požadovaného a dlouhodobě udržitelného stavu po odchodu vojenských sil (stabilizační činnosti).

0205. Taktické činnosti pozemních sil budou zahrnovat okruhy fyzického (prostředky k ničení protivníka) a psychologického (narušení jeho morálky a soudržnosti) působení, které se budou často kombinovat (kombinace manévru silami, palby, civilně-vojenská spolupráce a psychologické operace).

Prioritou je celkový cíl operace, tomuto cíli musí být podřízeno vedení činností na taktickém stupni. Velitelé na taktickém stupni by měli při vedení taktických činností docenovat operační souvislosti. Případný krátkodobý taktický úspěch musí být obětován, pokud nepřispívá nebo přímo ohrožuje splnění konečného operačního cíle. Velitelé musí být schopni pro dosažení cíle kombinovat činnosti ozbrojených sil s činností ostatních subjektů (vládní a nevládní agentury apod.) působících v daném operačním prostředí.

0206. Při plánování operací se každý národ v koalici řídí národními principy, při plánování spojeneckých operací však musí být respektovány společné koaliční principy vedení operací (viz Pub-31-10-01 „Pozemní síly v operacích“).

0207. Vojenské činnosti jsou regulovány pravidly vedení bojové činnosti (v mírových operacích pravidly pro použití síly – Rules Of Engagement) – ROE⁷, které jsou schváleny Severoatlantickou radou (North Atlantic Council – NAC) spolu s operačním plánem (Operation Plan – OPLAN). Návrh následných změn ROE, ať už je učiněn z jakéhokoli důvodu, musí velitel operační úrovně předložit nadřízenému, který tento návrh dále předloží NAC ke schválení. ROE stanovuje stupeň a způsoby, kterými může být použita síla. Jsou určeny k zajištění důsledné kontroly použití síly.

0208. Pro celkový úspěch operace je důležité mít na své straně veřejné mínění, a to jak na místní, národní, tak i na mezinárodní úrovni. Nejdůležitější je v tomto směru získat důvěru místního obyvatelstva, vyhýbat se incidentům, které podkopávají legitimitu danou mandátem pro danou operaci.

0209. Veškeré vojenské operace jsou souhrnem taktických činností směřujících k naplnění cílů operace (ofenzivní, defenzivní, stabilizační a jiné činnosti).

---

⁷ Podrobněji viz MC 362/1 *Pravidla použití sil NATO*

Tyto činnosti mohou probíhat současně ve stejné operaci bez ohledu na typ operace. Například i v mírových operacích mohou být kromě stabilizačních prováděny ofenzivní a defenzivní činnosti. Naopak během bojové operace může být část sil vázána prováděním stabilizačních činností.

0210. Podle typu operace jsou v potřebném poměru použity příslušné typy taktických činností, v průběhu operace se však tento poměr bude měnit (ke konci operace budou zpravidla převažovat stabilizační činnosti nad ofenzivními a defenzivními).

Vzhledem k tomu, že operace vedené NATO a EU v posledním období spadají převážně do nižšího spektra konfliktů (stabilizační operace zaměřené na podporu míru a protipovstalecké operace), narůstá význam zvládnutí stabilizačních činností.

2.3 Metoda manévrování

0211. Pro vedení pozemních operací v rámci NATO je jako základní metoda vedení boje využívána tzv. metoda manévrování⁸. Podstata této metody, její charakteristické rysy a principy uplatňované při její realizaci jsou popsány v publikaci Pub-31-10-01 „Pozemní síly v operacích“ (podkapitola 2.3).

Metoda je založena na následujících východiscích:

- » klade důraz na porážku a zničení protivníka spíše než na zabírání území. Je závislá na přesném (konkrétním) použití síly proti zjištěným slabým místům;
- » získáním iniciativy a stálým a neočekávaným tlakem na místech a v časech, které protivník předpokládá co nejméně, usiluje o porážku vůle protivníka a jeho touhy pokračovat v boji.

0212. Boj proti protivníkovi je třeba vést v souladu s mezinárodním právem. To znamená, že mohou být napadány pouze vojenské cíle. Rozhodující činnosti budou obvykle zahrnovat některé druhy útočných činností proti vůli a soudržnosti protivníka. Je-li narušena soudržnost protivníka, není pak schopen koordinovat a organizovat vojenské a jiné činnosti a obvykle jej lze snáze, po částech porazit. Je-li zlomena vůle protivníka, pak bude méně schopen motivovat své síly k vedení riskantních činností a může být ochotnější akceptovat politické nebo

---

⁸ AJP-3.2 *Doktrína spojeneckých pozemních operací, NSA 2009 a ATP-3.2.1 Spojenecká taktika pozemních sil, NSA 2009*

jiné kompromisy. Vůle a soudržnost jsou vzájemně propojeny. Je-li zlomena vůle protivníka, budou jeho síly méně soudržné. Je-li otřesena jeho soudržnost, jeho vůle se bude pravděpodobně snižovat.

0213. Při realizaci metody manévrování se uplatňují následující kroky:

- a. **Získat a udržet iniciativu.** To umožní vnutit protivníkovi svoji vůli a je to jedna z klíčových podmínek úspěchu.
- b. **Předejít protivníka.** Zabránit mu chopit se příležitosti, realizovat jeho záměr, zabránit mu v rozvinutí sil, přísunu záloh, v upevnění obrany, obsazení výhodných prostorů.
- c. **Narušit schopnosti protivníka.** Vyřadit jeho místa velení, zálohy, omezit nebo znemožnit přesuny a zásobování.
- d. **Způsobit rozvrat sil protivníka.** Dosáhnout snížení (ztráty) bojeschopnosti, morálního rozvratu a kapitulace.

0214. Základní nástroje pro realizaci metody manévrování:

- a. **Manévr.** Manévrovat znamená snažit se dostat do postavení výhodného vzhledem k protivníkovi, ze kterého mohou být jeho síly ohrožovány. Je to hlavní způsob aplikace základních principů soustředění úsilí, efektivnosti užití vojsk a překvapení. Ve svém důsledku to znamená uchopení a udržení iniciativy, čímž je protivník nucen reagovat na to, co se právě děje, než na cokoli jiného. Úspěch manévru závisí na použití sil proti zjištěným slabým místům. Manévr staví síly do výhodné pozice, ze které mohou protivníka překvapit, omezit, šokovat nebo napadnout. Nebo ho může přimět k tomu, aby věřil, že prohrává. Existuje několik cílů manévru, mezi něž patří:
  - » dosažení postavení, ze kterého může být zasazen úder s neočekávanou koncentrací palby;
  - » získání postavení, které umožňuje dosáhnout překvapení, například útokem z neočekávaného nebo nechráněného směru nebo dříve, než to protivník očekává;
  - » ovládnutí území, které je klíčové pro plány protivníka, a tím mu zabránit v provedení manévru.
- b. **Palba** ničí, neutralizuje, omezuje činnost protivníka a demoralizuje jeho síly. Poskytuje sílu k umocnění účinků tempa, souběžnosti a překvapení. Má hmotný (fyzický) a psychologický účinek. Psychologické

účinky palby jsou však přechodné a měly by být manévrem využity dříve, než pominou. Ačkoli lze dosáhnout značných účinků i samostatně, sladěné vedení paleb a manévru má ohromný potenciál. Z toho důvodu je pro účinné vedení bojové činnosti nezbytná úzká součinnost mezi palebnou silou a manévrem pohybem.

- c. **Tempo** představuje rytmus nebo míru aktivity v operacích ve srovnání s protivníkem. Bojující strana, která se neustále rozhoduje a jedná rychleji, si získává a udržuje výhodu. Šok a překvapení protivníka umožňují dosažení vysokého tempa boje a tím i rychlejšího vítězství. Záleží také na rychlosti uskutečnění akce, síly by proto měly být zorganizovány tak, aby dosáhly co nejvyššího možného tempa. Tempo může být dosaženo a udržováno úspěšným vedením ofenzivních bojových činností. Tempo neznamená ve všech případech vysokou fyzickou rychlost, i když manévry na bitevním poli by měl být relativně rychlejší, než je míra obnovení bojeschopnosti protivníka. Prvořadým cílem vysokého tempa je získání a udržení iniciativy.
- d. **Souběžnost** usiluje o zahlcení protivníkovy velitele útočením nebo jeho ohrožováním mnoha způsoby souběžně tak, že se nemůže koncentrovat ani na jeden z nich, ani včas stanovit priority mezi nimi. Nemůže si vybrat, jak a kde bude reagovat, jeho pozornost je neustále rozptylována a je pro něj obtížné logicky reagovat. Souběžnými akcemi proti několika úrovním velení se účinek na soudržnost zvětšuje. Ve snaze o souběžnost je možné přijmout určité riziko s vědomím, že je k dispozici pouze malá rezerva. Jak na tempo, tak i na souběžnost by se mělo pohlížet z pohledu protivníka a její využití by mělo být posuzováno podle předpokládaného účinku na jeho soudržnost a rozhodovací proces. Důležitým manévrem k dosažení souběžnosti v ofenzivních činnostech je například vícenásobné proniknutí. Ale i jeden jediný průlom, pokud současně ohrožuje několik klíčových míst protivníka, může mít důležitý dopad. V nebojových operacích může být souběžnosti dosaženo různými metodami, zejména koordinovanou činností různých součástí podílejících se na plnění úkolu.
- e. **Informační operace** (Information Operations – Info Ops) slouží k napadení bojové síly a morálky protivníka. Základem je spojení manipulace s jeho vědomím a hrozby použití síly, což vede ke zlomení jeho vůle a soudržnosti. I když informační operace nepředstavují způsoby nebo metody přímého fyzického napadení protivníka, jsou prostředkem velitele k dosažení stanovených cílů a výsledků.

Vojenský nebo jiný úspěch může mít daleko větší vliv, pokud osoby provádějící Info Ops znají motivaci a psychologii cílové skupiny osob. Zajistí se tak skutečné narušení jejich vůle klást odpor. Klíčovým prostředkem pro provedení vojenských informačních operací proti protivníkovi nebo místnímu obyvatelstvu jsou psychologické operace.

2.3.1 Aspekty využívané při realizaci metody manévrování

0215. **Šok.** Jedním z mocných nástrojů dosažení výše popsaného stavu je způsobení šoku, jehož klasickými příznaky jsou strnulost a iracionální chování. Projevem šoku je panika, útěk z boje, kapitulace ve větším množství nebo nevhodná reakce na jednání protivníka. Tyto příznaky jsou známy jako projevy působení šoku. Účinky šoku jsou přechodné a mohou být lokálně omezené, ale představují příležitosti, které by se na taktické úrovni měly energicky využít. Taktický účinek šoku může být vnímán jako místní (částečná) panika nebo selhání. Pokud se využije, může to vést k většímu všeobecnému zhroucení, které může následně vést ke ztrátě schopnosti reagovat odpovídajícím způsobem na operační nebo strategické úrovni.
0216. **Překvapení, úderná akce a zničení.** Existují zhruba tři hlavní příčiny vzniku šoku: překvapení, úderná akce a zničení. I když mohou být popsány odděleně, ve složitém prostředí bojiště se překrývají. Největšího šoku lze dosáhnout kombinací všech jeho příčin. Překvapení a úderná akce úzce souvisejí s taktickým úspěchem a s úspěchem na operační úrovni, pokud jsou rázně využity. Ačkoli překvapení, úderná akce a zničení jsou příčinami šoku, vlastní dosažený efekt je nepředvídatelný a bude se měnit v závislosti na soudržnosti protivníka. Překvapení, úderná akce a zničení nejsou nutně vzájemně závislé, i když jejich aspekty se vyskytují společně.
- a. **Překvapení** je podstatou spojeneckých společných a mnohonárodních operací a velkou měrou přispívá k vojenskému úspěchu na všech úrovních. Překvapení se dosahuje rychlostí, utajením a klamáním a je základem pro narušení soudržnosti sil protivníka. U tempa je klíčovým faktorem čas. Není podstatný předpoklad, že protivník nic netuší, ale to, že je příliš pozdě na jeho efektivní reakci. Absolutní překvapení může zcela paralyzovat protivníka, avšak částečné překvapení také ztíží jeho reakci. Překvapení zahrnuje zjištění, vytvoření a využití příležitostí, které mohou být pomíjivé. To znamená provádět neočekávanou činnost nebo reagovat neočekávaným způsobem. Může mít účinek, který je

zcela neadekvátní poměru sil (viz taktické překvapení proti iráckým silám ve dvou válkách v zálivu). Překvapení představuje schopnost velitelů i vojsk uskutečnit vlastní plánovanou činnost pro protivníka neočekávanými způsoby nebo v neočekávaném prostoru a čase, což následně může umožnit dosáhnout stanovených operačních cílů i za situace, kdy vlastní bojová síla je kvalitativně nebo kvantitativně na nižší úrovni. Překvapení lze dosáhnout zejména na základě dostatečných a hodnověrných informací o protivníkovi a následné hluboké analýzy slabých a silných míst jeho předpokládaného záměru činnosti i možností jeho sil a prostředků ve srovnání s vlastními možnostmi. Překvapení je vždy spojeno s událostí, která je neočekávaná z hlediska působení čtyř faktorů nebo jejich kombinací. Těmito faktory jsou nečekané načasování akce, směr, prostředek nebo způsob útoku. Neočekávané načasování akce je obzvláště účinné, pokud k němu dojde o hodně dříve, než protivník očekává. K časovému překvapení může dojít kdykoli, nejenom na začátku bitvy nebo při počátečním nasazení. Překvapení úderem neočekávaným směrem je zvláště účinné, pokud dojde k útoku na křídlo nebo týl protivníka. To může být výsledkem původního plánu útoku nebo následkem hlubokého proniknutí a obejítí, což způsobuje odkrytí křídel protivníka, které může být využito. Neočekávané způsoby útoku obvykle pramení z neobvyklé taktiky, zatímco neočekávané prostředky útoku jsou výsledkem zavedení nových, neobvyklých, dosud nepoužitých zbraní. Překvapení může začít v obraně neočekávanou taktickou hloubkou, utajením existence a způsobem použití záloh nebo náhlým ústupem do obranných postavení v týlu. Působení všech čtyř aspektů, ale zvláště načasování a směru, může být výsledkem klamání. Velitelé na všech úrovních by měli vyhledávat a využívat každou vhodnou příležitost k překvapení protivníka. Nemusí být úplné, ale pouze dostatečné, musí však vést ke zpoždění protivníka v jeho rozhodnutích nebo k jeho opožděnému jednání. Překvapení může být využito ke zvýšení tempa postupu, což následně umožňuje postupujícím silám dorazit na místo neočekávaně brzo a z neočekávaného směru. Bez úsilí o dosažení překvapení je velmi obtížné, ne-li nemožné, dosáhnout převahy v rozhodujících okamžicích a prostorech operace. I zdánlivě malé (taktické) překvapení může vést (přispět) k následnému získání významných operačních výhod. Současně ale musí mít velitelé na paměti, že obdobně o dosažení překvapení usiluje i druhá strana a že úspěch úsilí o dosažení překvapení sám o sobě mnoho neznamená, pokud jím získaný efekt není co nejrychleji a co nejvíce využit a rozvinut.

- b. **Úderná akce** představuje náhlé a zpravidla koncentrované použití síly. Úderná akce ochromuje, odstrašuje a nahání strach. Na kolektivní úrovni je charakterizovaná koncentrací přímé a nepřímé palby a vysokým tempem postupu spolu se soustředěnou palbou a manévrováním. Klíčovými aspekty jsou: koncentrace síly, její náhlé použití a vysoká míra manévrování. Psychické vnímání šoku je zesíleno rychlým přiblížením a působením letectva nebo těžké obrněné techniky, nasazením zdánlivě nenapadnutelných zbraňových systémů nebo obzvláště odstrašujících zbraní. Úderná akce může být zvláště účinná, pokud bude provedena v noci nebo v uzavřené oblasti.
- c. **Zničení** (výběrová destrukce) může zesílit účinky šoku z překvapení a úderné akce. Pečlivý výběr a destrukce jednotlivých zařízení nebo součástí sil umožňuje zvýšit účinky šoku. Značného účinku bude dosaženo, jestliže je destrukce pečlivě koordinována s účinky úderné akce a překvapení. Zejména ničení schopnosti synchronizovat činnost vševojskových a podpůrných jednotek (dosažitelné např. zničením uzlů velení a řízení) způsobí pomalou a neefektivní odezvu protivníka, obzvláště u toho, který je pro vedení samostatné bojové činnosti špatně vyzbrojen.

0217. **Zhroucení.** Účinky šoku mohou někdy vyvolat zhroucení. Zhroucení může být buď postupně narůstající, nebo totální. K postupnému zhroucení dochází, jestliže se bránící síly vzdávají postupně. K totálnímu zhroucení dochází tehdy, jestliže se skoro současně vzdají všechny bránící se součásti protivníka nebo jejich velká část. Ačkoli oba případy nemusí být jasně rozlišeny, totální zhroucení je účinnější. Hlavním ukazatelem totálního zhroucení je panika, která je navíc nakažlivá (přenosná). Špatné zprávy se šíří rychle. Představa porážky je nejlepším způsobem, jak dosáhnout skutečné porážky protivníka.

0218. **Získání, uchování si a znovuzískání iniciativy.** Iniciativa představuje schopnost diktovat průběh taktických událostí. Může být pouze místně omezená, obvykle je získána preventivní akcí a může se lehce ztratit. Pokud v nepřátelském boji jedna strana jedná jako první a používá nebo hrozí použitím násilí, druhá strana obvykle jedná na svou ochranu. To omezuje její schopnost jednat ofenzivně. Získání iniciativy je důležité pro úspěch. Pokud je získána, měla by se jako prioritní záležitost udržet. Získání iniciativy vyžaduje rychlé tempo operací, jež nutí protivníka neustále reagovat, a bere mu tak možnost zahájit vlastní akce. Pokud se zdá, že iniciativa je nebo bude brzy ztracena, měl by velitel plánovat její znovuzískání. Toho může být dosaženo stažením se

z boje, takže protivníka nemůže ovlivňovat sled událostí, odoláváním útokům protivníka, dokud se nevyčerpá, nebo protiútokem. Protiútok přináší několik výhod. Zastavuje aktivní působení protivníka, protože ten je nucen se bránit, může způsobit v mysli útočícího protivníka překvapení a šok a může nabídnout šance k využití úspěchu.

0219. **Preventivní akce.** Předjetí protivníka znamená využít příležitost, která může být krátká, udeřit dříve, než to udělá protivník sám. To vezme protivníkovi jeho iniciativu a naruší jeho plány. Úspěch závisí na rychlosti, jakou může být tato situace využita.
0220. **Narušení.** Narušit činnost protivníka znamená odepřít mu schopnost plně použít svou sílu. Účelem není pouze zmaření plánu protivníka, ale i ochromení jeho sil. Může být plánované nebo vzniká jako příznivý důsledek jiných akcí. Cílem narušení je vyhnout se boji s protivníkem podle jeho podmínek, poutat část jeho sil (např. záloh), takže jsou neschopné účinné akce. Základními způsoby narušení jsou hluboký průlom a obchvat.
0221. **Ničení.** Výběrové ničení může být použito k rozbití nebo oslabení těch prostředků protivníka, které jsou rozhodující z hlediska nasazení a soudržnosti jeho bojové síly. Má za cíl narušit jednotu sil protivníka a učinit ho neschopným rozhodovat a jednat cílevědomě. Určení prostředků, jejichž zničení nejpravděpodobněji naruší odolnost protivníka, nemusí být jednoduché. Vojskové cíle zahrnují komunikační sítě, velitelská stanoviště, dopravní uzly nebo logistická zařízení. V boji proti nepravdivým silám jsou nejlepšimi cíli velitelské struktury nebo zásobovací cesty, i když některé mohou být nepřístupné nebo obtížně napadnutelné.
0222. **Pohyblivost.** Pohyblivost (mobilita) je schopnost vojsk pohybovat se za různých podmínek a situací. Má přímý vliv na schopnost sil splnit úkol. Převaha této schopnosti může vykompenzovat početní oslabení. Pohyblivost je nutná k dosažení soustředění úsilí, je také nutná pro rychlé rozvinutí sil a jejich zasazení do střetnutí s protivníkem. Na pohyblivost na bojišti mají vliv geografické podmínky, účinky zbraň, nepříznivé hydrometeorologické podmínky a vzdušná převaha protivníka. Rozdílné stupně pohyblivosti vojsk je nutno brát v úvahu při plánování i vedení bojové činnosti.
0223. **Relativní výhoda.** Ve společných operacích by cílem velitele mělo být vždy dosáhnout relativní výhody vůči protivníkovi. Toho může být

dosaženo převahou sil, převahou v rozhodovacím procesu a přizpůsobením bojiště ve svůj prospěch. Základem úspěchu je využití slabých míst protivníka a eliminace zjištěných slabých míst vlastních sil, které by protivník mohl být schopen využít.

2.4 Druhy taktických pozemních činností

0224. I přes zásadní změny charakteru vedení soudobého pozemního boje a rozsah sil a prostředků, zapojených do vedení bojové činnosti na bojišti (v prostoru operace), se nic nemění na jeho podstatě a cílech. Boj proto může být, v závislosti na cílech boje, vymezené době na jejich splnění, na prostředí, v němž probíhá, a na způsobu a rozsahu použití prostředků ozbrojeného střetnutí, veden různými druhy taktických činností, příp. v jejich rámci i různými kombinacemi těchto činností a s různou intenzitou.

0225. Taktické pozemní činnosti jsou rozlišovány jako útočné, obranné, stabilizační a jiné (podpůrné)⁹.

Z pohledu použití pozemních sil hraje důležitou roli rovnováha mezi druhy vojenských činností, která udává hlavní charakter operací. Tažení se zaměřením na válku se může převážně skládat z útočných operací, zatímco protipovstalecké operace se mohou skládat ze všech čtyř druhů taktických činností.

0226. Rozsah vojenských činností popisuje širokou škálu vojenských činností, využitelných pro plánování a provádění operací. Alianční doktrína pozemních sil rozlišuje:

- » ofenzivní (útočné) činnosti;
- » defenzivní (obránné) činnosti;
- » stabilizační činnosti;
- » jiné taktické (podpůrné) činnosti.

Každý druh taktické činnosti má zvláštní charakteristické rysy a principy. Taktické činnosti se realizují prostřednictvím konkrétních taktických úkolů plněných jednotkami (obr. 2).

---

⁹ V některých doktrínách je používán pojem „umožňující“ činnosti

Taktické činnosti	Ofenzivní	Defenzivní	Stabilizační	Jiné
	• útok • přepad • rozvíjení úspěchu • pronásledování • klamný útok • průzkum bojem • demonstrace síly • léčka • vyjití z obklíčení	• obrana • boj na zdrženou	• bezpečnost a kontrola • podpora reformy bezpečnostního sektoru • počáteční obnova služeb a zařízení • dočasné řídicí (prozatímní vládní) úkoly	• průzkum • bezpečnost • postup k navázání dotyku • střetný boj • navázání styku • pomoc obklíčeným silám • vystřídání • ústup/záměrný odchod • přesun • překonávání překážek
Taktické úlohy a efekty (příklady)	• zničit • zmocnit se • dobýt • ukořistit • zajmout • zabezpečit • upevnit • zničit palbou • rozvíjet úspěch • probít se	• zablokovat • zajistit • obsadit • upevnit • udržet	• clonění a prohledávání • pozorování/monitoring • zřízení kontrolního stanoviště • hlídkování • distribuce humanitární pomoci • výcvik místních bezpečnostních sil • zvládání davu	• pozorovat • střežit • blokovat • zabezpečit • přesunout
poznámky: 1. Uvedené pojmy se použijí při formulaci úkolů v bojových dokumentech 2. Při formulaci úkolů souvisejících s ofenzivními a defenzivními činnostmi se používají slovesa v rozkazovacím způsobu, u stabilizačních činností se budou užívat podstatná jména slovesná („vedení“) 3. Viz STANAG 2287 „Rozkazovací slovesa používaná při plánování a vydávání rozkazů“, NSA 2006				

Obr. 2 Druhy taktických pozemních činností a taktické úkoly

KAPITOLA 3

RÁMCE PRO VEDENÍ TAKTICKÝCH ČINNOSTÍ

0301. Pro vedení taktických činností, plánování, řízení a fázování boje je vytvořena (definována) koncepce zahrnující tři základní rámce, umožňující definovat úkoly pro efektivní využití bojeschopnosti sil v prostoru operace. Tato koncepce definuje (obr. 3):

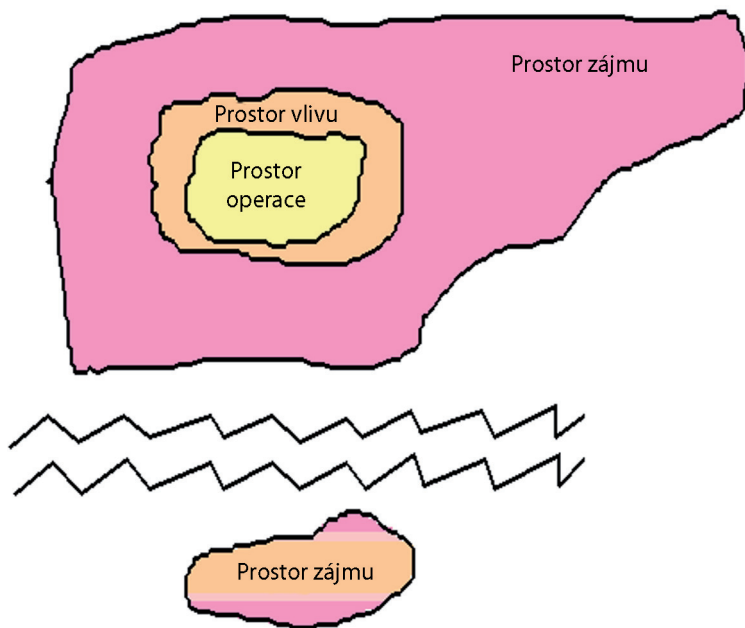
- a. **Prostor vedení boje** (definování typu prostoru vedení boje/operace umožňuje uspořádání zdrojů, činností a koordinaci velení a řízení vojsk uvnitř přidělených prostorů i mimo ně).
- b. **Základní prvky a fáze boje** (definování základních prvků potřebných pro vedení boje a vymezení základních fází boje umožňuje uspořádání taktických činností v oblasti operace a uspořádání činností v rámci vedení boje).
- c. **Operační rámec** (definování pořadí důležitosti vedení taktických činností v rámci operace umožňuje stanovit priority, posloupnost plnění úkolů a efektivní využití sil).

Obr. 3 Prostor operace, základní prvky boje a operační rámec

3.1 Prostor vedení boje

0302. Prostor vedení boje (Battlespace) je obecný pojem pro označení geografického prostoru, ve kterém jsou vedeny vojenské operace. Umožňuje uspořádání zdrojů, činností a koordinaci velení a řízení vojsk uvnitř přidělených prostorů i mimo ně. Zahrnuje stanovený prostor operace a přidružené prostory vlivu a zájmu (obr. 4). Prostor operace stanoví nadřízený velitel, prostory vlivu a zájmu si v rámci plánování operace definuje daný velitel dle vytyčených cílů operace.

Obr. 4 Prostor vedení boje

0303. **Společný operační prostor** (Joint Operations Area – JOA)¹⁰. Vrchní velitel spojeneckých sil v Evropě (Supreme Allied Commander Europe –

¹⁰ Dočasný prostor stanovený vrchním velitelem spojeneckých sil v Evropě, v rámci kterého velitel společných sil plánuje a plní stanovený úkol na operační úrovni války. Prostor společné operace a jeho definované parametry, jakými jsou doba, rozsah plněního úkolu a geografická poloha, jsou předem plánované nebo jsou pro daný úkol vytvářené a jsou obvykle spojované s operacemi společného mnohonárodního úkolového skupení. (AAP-6, Terminologický slovník pojmů a definic NATO)

SACEUR) nebo jiný určený velitel bude plánovat a vést vojenské operace uvnitř společného operačního prostoru, který bude určen ke splnění konkrétního úkolu. JOA je vymezen ve spolupráci s členskými státy a schválen Severoatlantickou radou (NAC) nebo Vojenským výborem NATO (Military Committee – MC) v souladu s procesem operačního plánování NATO. JOA a jeho parametry, které jej vymezují, např. čas, rozsah úkolu a geografické oblasti, jsou přizpůsobeny nenadálé situaci nebo konkrétnímu úkolu a mohou přesahovat prostor odpovědnosti.

0304. **Válčiště** je rozsáhlý geografický prostor, který stanoví SACEUR, a zahrnuje a obklopuje JOA. Zde se ve prospěch mise provádějí veškeré činnosti na strategickém a operačním stupni.
0305. **Prostor operace** (Area of Operation – AOO)¹¹ je prostor určený velitelem společných sil pro vedení vojenských operací velitelům jednotlivých složek společných sil. V tomto prostoru se rozvíjí operační uskupení pozemních sil (vzdušných sil, vojenského námořnictva, sil speciálního určení) a vede zde bojovou činnost s protivníkem, samostatně nebo v součinnosti s ostatními druhy sil. Jednotlivým stupňům (úrovním) vedení je v prostoru operace stanovován prostor odpovědnosti.
0306. **Prostor odpovědnosti** (Area of Responsibility – AOR)¹² je část prostoru operace, vymezená rozhraními (pravým a levým), zadní hranicí týlového prostoru a čarou dostřelu (dosahu, účinnosti) palebných prostředků dané součásti (operačního uskupení, svazku, útvaru). V tomto prostoru velitel svými silami a prostředky trvale sleduje vývoj situace a účinně působí na protivníka. Musí zajistit splnění jemu stanovených bojových (operačních) úkolů (cílů). V prostoru odpovědnosti velitel obecně zodpovídá za vedení bojové činnosti (operace) v souladu s plánem, za systém paleb, za manévry a přesuny v daném prostoru, za sjízdnost komunikací, za průzkum a sběr informací, za bezpečnost a ochranu sil, za udržování součinnosti se sousedy.

---

¹¹ *Prostor stanovený velitelem společných sil pro pozemní nebo námořní síly k vedení vojenské činnosti. Prostor činnosti obvykle nezahrnuje celý prostor společných operací, který má velitel společných sil k dispozici, ale je dostatečně velký pro velitele složky společných sil ke splnění uložených úkolů a k ochraně vlastních sil. (AAP-6, Terminologický slovník pojmů a definic NATO)*

¹² *Předem stanovený prostor, za jehož sledování a palebné přikrytí zjištěných nebo neplánovaných cílů zodpovídá příslušný velitel. (AAP-6, Terminologický slovník pojmů a definic NATO)*

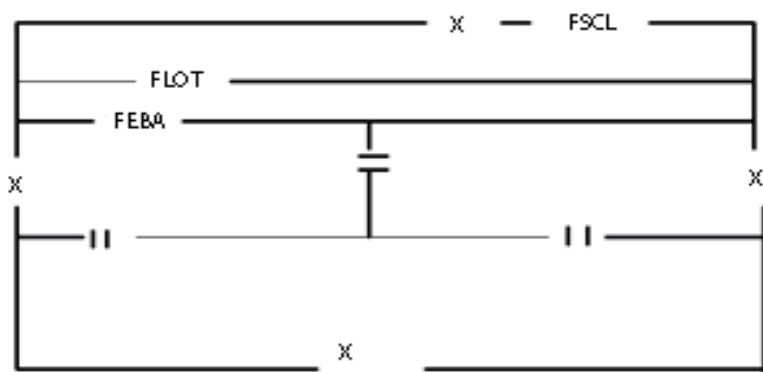
0307. **Prostor zájmu** (Area of Interest – AOI)¹³ je prostor, ve kterém se nacházejí další síly, případně jiné faktory, které mohou ohrozit splnění stanoveného operačního úkolu. Tyto faktory jsou sledovány a vyhodnocovány z hlediska vedení stávajících i budoucích operací. Důsledky taktických činností vedených v prostoru operace se mohou projevit jak pozitivně, tak i negativně v celém okolním prostoru (prostoru zájmu). Pro dosažení celkových cílů operace je proto nezbytné zvažovat dopady činností vedených v prostoru operace (dopady na civilní obyvatelstvo, infrastrukturu, veřejné mínění, zájmy etnických skupin apod.). Velikost prostoru zájmu bude dána stupněm velení a silami a prostředky, které má daný velitel k dispozici.
0308. **Prostor vlivu** (Area of Influence) je geograficky vymezený prostor, ve kterém je velitel přímo schopen ovlivňovat operace s pomocí manévru nebo systémů palebné podpory, které jsou obvykle pod jeho velením nebo řízením. V prostoru vlivu může velitel působit jak fyzicky (bojovými prostředky), tak morálně (psychologickými prostředky).
0309. **Prostor zpravodajské odpovědnosti** (Area of Intelligence Responsibility – AIR) je prostor stanovený nadřízeným, v němž je velitel odpovědný za získávání informací s využitím možností organických a jemu přidělených průzkumných orgánů.

3.1.1 Typy prostoru operace

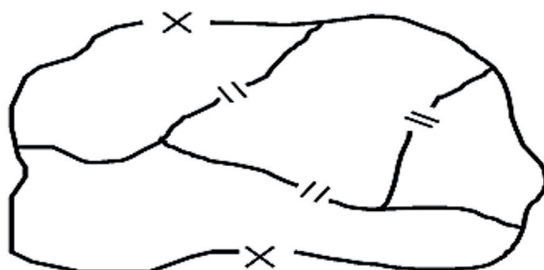
0310. V závislosti na rozmístění protivníka (případně dalších hrozeb) rozlišujeme čtyři typy prostoru operace:
- » styčný, lineární (obr. 5);
  - » styčný, nelineární (obr. 6);
  - » nestyčný, lineární (obr. 7);
  - » nestyčný, nelineární (obr. 8);

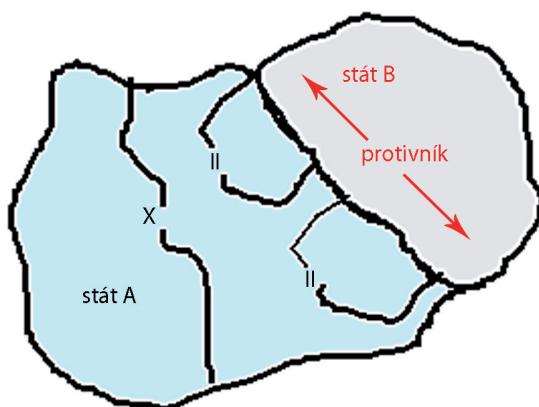
¹³ *Zájmový prostor velitele vzhledem k cílům současné nebo plánované operace, zahrnující jeho prostor vlivu a/nebo odpovědnosti, operační prostor a přiléhající prostory. (AAP-6, Terminologický slovník pojmů a definic NATO)*

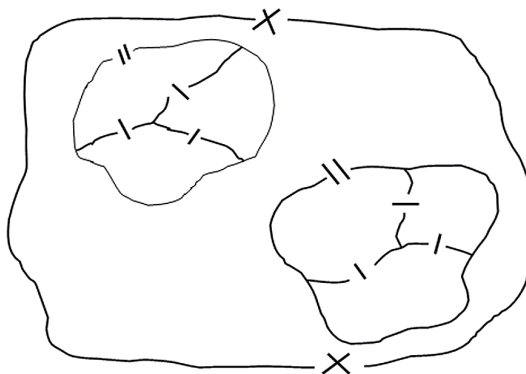
Obr. 5 Styčný, lineární prostor

Obr. 6 Styčný, nelineární prostor

Obr. 7 Nestyčný, lineární prostor

Obr. 8 Nestyčný, nelineární prostor

0311. Podle typu prostoru operace přijímá velitel opatření z hlediska řízení manévru pohybem a palbou, volí typy a způsob podpory (palebná podpora, letecká podpora atd.), uspořádání bojové sestavy s důrazem na tvorbu záloh, způsob logistické podpory a další aspekty vedení bojové činnosti.

Daný typ prostoru, přidělený veliteli rozhodnutím nadřízeného, může podřízený velitel vnitřně uspořádat podle svého záměru. Například uvnitř styčného nelineárního prostoru mohou na taktickém stupni vznikat nestyčné prostory přiřazené jednotlivým jednotkám. V tomto případě zůstává zodpovědnost za nepřidělené prostory na daném veliteli, který musí být schopen tvorbou záloh tyto prostory pokrýt.

0312. Volba a uspořádání prostoru operace se odvíjí od typu mise (bojového úkolu) a na tuto volbu má vliv řada faktorů, které je třeba brát v úvahu:

- » přidělené a předpokládané úkoly;
- » cíle a požadované efekty;
- » geografické a hydrometeorologické podmínky;
- » protivník;
- » čas a velikost prostoru (ve vazbě na schopnosti manévru);
- » kulturní hranice;
- » jazykové hranice;
- » politické hranice nebo hranice dohodnuté (mezinárodními dohodami, rezolucemi);

- » kmenové, historicky, etnický a nábožensky dané hranice;
- » výkonnost ekonomiky, ekonomická síla státu, regionu;
- » schopnosti vlastních vojsk plnit stanovené úkoly v přiděleném prostoru;
- » dopravní obslužnost a úroveň nemovité infrastruktury;
- » přítomnost a schopnosti ostatních subjektů působících v daném prostoru ve prospěch naplnění cílů operace.

3.1.2 Dělení bojových činností z hlediska prostoru a času

0313. Způsoby vedení soudobého pozemního boje ovlivňuje jeho značný prostorový rozmach a dynamika průběhu (rychlost a rozsah změn situace). Boj je plánován a veden současně (souběžně) nejen v dotyku s protivníkem a v hloubce jeho sestavy, ale také ve vlastním týlu. Uvedené oblasti (prostory) vedení boje je třeba chápat jako celek a boj (činnost vlastních vojsk) v nich proto musí být vzájemně sladěn, koordinován a musí směřovat k dosažení stanoveného celkového cíle boje.
0314. **Bojová zóna** představuje prostor, v němž je bojová (operační) sestava daného stupně velení rozmístěna a vede bojovou činnost s protivníkem (na hloubku palebného působení organických palebných prostředků).
0315. **Týlová zóna** (týlový prostor) představuje část bojiště, navazující na bojovou zónu. Zahrnuje přísunové a odsunové komunikace (cesty) a prostory rozmístění útvarů a zařízení jednotek bojového zabezpečení, nezbytných pro zabezpečení bojových sil a sil bojové podpory při plnění uložených úkolů. Jsou v ní také rozmístěny hlavní (základní) útvary a jednotky zajišťující obranu a ochranu komunikací a prostorů rozmístění vojsk (zařízení apod.). Mohou v ní být (s vědomím příslušného velitele) rozmístěny i síly a prostředky (zálohy apod.) nadřízených úrovní velení.
0316. Boj v uvedených prostorech organizují velitelé svazků (útvarů) do hloubky (na vzdálenost), odpovídající stanovenému prostoru odpovědnosti a prostoru zájmu. Vojenské činnosti vedené v operačním prostoru členíme z hlediska prostoru a času následovně:
- a. **Bojové činnosti v hloubce** zahrnují činnosti vedené proti silám protivníka nevázaným do bojových činností v dotyku (do boje z blízka). Vedení bojové činnosti v hloubce nemusí nutně znamenat

zeměpisnou hloubku, jde o to zabránit protivníkovi používat své prostředky tam, kde a kdy je potřebuje. Smyslem je zjištění a používání protivníka, bránění mu v dosažení jeho cílů a omezování jeho volnosti jednání, a tím vytváření příznivých podmínek pro vedení bojové činnosti v dotyku. Obvykle jsou vedeny ve velkém časovém rozpětí, a to jak fyzickými, tak i psychologickými prostředky.

Zahrnují informační operace, průzkum a zjišťování cílů, zabránění protivníkovi v soustředění sil a narušení jeho přesunů. Cílem je rozkrýt záměr protivníka, narušit jeho činnost, jeho morálku, zpomalit tempo a narušit organizované zasazení jeho hlavních sil. Mohou zahrnovat rozhodné bojové operace (například použití výsadků k ničení záloh), ale zpravidla budou zaměřeny na vedení dílčích činností ovlivňujících záměr protivníka, ztížení jeho činnosti, narušení systému velení a fungování prvků jeho logistiky. Postačující může být zdržet protivníka nebo odvrátit ho od jeho hlavního úsilí pomocí takových prostředků, jako jsou zátarasy a klamání. Rozsah těchto činností bude dán stupněm velení (silami a prostředky, které má daný stupeň k dispozici).

Boj je obvykle veden na velkou (maximálně možnou) vzdálenost, danou dosahem organických i posilových prostředků palebného ničení a elektronického působení daného stupně velení, s využitím vyčleněného úsilí (úderů) taktického a vojskového (vrtulníkového) letectva, ale také bojovou činností průzkumných jednotek, přepadových odřadů, vzdušných výsadků a dalšími, k tomu vyčleněnými silami.

- b. **Bojové činnosti v dotyku** zahrnují činnosti vedené na krátkou vzdálenost a v krátkém časovém rozpětí. Účelem je především střetnutí s protivníkem, jeho zničení nebo vzetí do zajetí, případně eliminace životně důležité části jeho bojové síly. Přímé akce proti protivníkově bojové síle mají okamžitý a hmatatelný efekt. Jsou vedeny fyzickými prostředky (bojovými prostředky), ale mohou zahrnovat i prvky ovlivňující morálku protivníka nebo chování místního obyvatelstva.

Mohou být vedeny s cílem zničit protivníka s použitím letálních zbraní a zmocnění se prostoru, nebo pouze s cílem odradit protivníka od jeho záměru (demonstrace síly), narušit jeho systém velení, případně k ovlivnění chování civilního obyvatelstva (přímět je k opuštění prostoru bojové činnosti). V případech, kdy je cílem zničení protivníka, je boj veden s maximální silou (intenzitou) a rozhodností s cílem zničit či jinak (alespoň dočasně) vyřadit z činnosti hlavní síly protivníka a dosáhnout stanoveného cíle boje.

Boj v dotyku je obvykle veden na kratší vzdálenosti, především přímou palbou, a podílí se na něm většina bojových sil a sil a prostředků podpory, které má daný velitel (organizační stupeň) k dispozici. Současně je ale nutno předvídat možný vývoj bojové situace a mít trvale (v každém období boje) k dispozici přiměřenou zálohu sil a prostředků pro řešení nepředvídaných a náhle vzniklých situací.

- c. **Bojové činnosti v týlu** (týlovém prostoru) zahrnují ochranu sil, zabezpečení přesunů, ubytování a zásobování vojsk, udržování volnosti pro manévry jednotkami nezapojenými do boje (záloh, druhých sledů) a pro jednotky vyváděné z boje mimo dotyk s protivníkem. Mohou zahrnovat rovněž ochranu civilních osob a zařízení. Nedílnou součástí těchto činností je civilně-vojenská spolupráce (Civil-Military Cooperation – CIMIC). Tyto činnosti nabývají na významu zejména v nestýčných nebo nelineárních prostorech a při boji s nekonvenčním protivníkem, kde nelze jednoznačně identifikovat zázemí.

Jsou zaměřeny na ochranu komunikací a ochranu konvojů, komunikační infrastruktury (zabezpečení spojení), ochranu základen apod. Boj ve vlastním týlu je organizován (připravován, předvídán) s cílem zabránit protivníkovi narušit činnost prvků vlastní sestavy, rozmístěných v její hloubce a v týlovém prostoru, zajistit jim volnost jednání, možnost manévru a bojeschopnost.

Úspěšnou obranou a ochranou sil a prostředků v hloubce vlastní sestavy (v týlovém prostoru) si velitel uchová možnost i schopnost k narůstání úsilí v průběhu plnění bojového úkolu při boji v dotyku s protivníkem, schopnost nepřetržitě velet a řídit boj. Může průběžně (dle aktuální potřeby) doplňovat jednotkám (útvaram) v dotyku spotřebovaný materiál a munici. Je zabezpečen odsun a opravy vyřazené bojové techniky a zbraní, obnova a regenerace sil.

Obsahem boje ve vlastním týlu je zejména organizování a zajišťování obrany a ochrany důležitých prvků sestavy v celé její hloubce a objektů v týlu prvosledových svazků a útvarů (jednotek). Jeho složitost spočívá zejména v tom, že míra (stupeň) zajištění obrany a ochrany objektů v týlu je závislá na rozsahu sil a prostředků, vyčleněných ze sestavy prvního nebo druhého sledu. Stále rostoucí význam bude proto mít schopnost jednotlivých prvků sestavy zajistit svou bezprostřední obranu a ochranu v průběhu vedení bojové činnosti vlastními silami a prostředky.

0317. **Z hlediska času** se považují za bojové činnosti v dotyku ty činnosti, které se odehrávají do 48 hodin před předpokládaným navázáním dotyku s protivníkem. Činnosti odehrávající se v rozsahu od 48 do 72 hodin před navázáním dotyku se považují za bojové činnosti v hloubce.

3.2 Základní prvky a fáze boje

0318. Základní prvky boje¹⁴ a základní fáze boje (operace) slouží pro uspořádání taktických činností v oblasti vedení bojové činnosti (operace) a vymezení základních fází vedení boje (operace). Umožňují logické uspořádání činností v rámci vedení boje. Jsou společné pro všechny druhy vojsk a umožňují zajistit komplexní plánování i vedení bojové činnosti (operace). Jsou analytickým nástrojem pro velitele a štáby, který poskytuje úplný popis všeho, co dělá vojenská organizace před, během a po ukončení operace¹⁵.

3.2.1 Základní prvky boje

3.2.1.1 Velení a řízení

0319. Pojmy velení a řízení mají těsný vztah a jsou zpravidla používány společně. Nejsou to však synonyma.

Velení je pravomoc stanovená příslušníku ozbrojených sil pro vydávání nařízení, součinnost a kontrolu vojenských sil¹⁶. Jde o pravomoc jednotlivce k vedení, koordinaci a řízení ozbrojených sil. Velení je tedy proces, pomocí kterého velitel prosazuje svou vůli a vyjadřuje své záměry podřízeným, za účelem dosažení určitých cílů. Zahrnuje pravomoc a odpovědnost za nasazení a vyčlenění sil ke splnění jejich úkolů. Pravomoc k jejich provedení by měla být pokud možno decentralizována, tj. delegována na nejnížší vhodný stupeň pro nejúčinnější využití sil a prostředků.

Řízení je pravomoc, kterou uplatňuje velitel. Jde o proces, jehož prostřednictvím velitel za pomoci štábu organizuje, řídí a koordinuje činnosti vlastních a přidělených sil ke splnění rozkazů a nařízení. Aby toho dosáhl, používá velitel a jeho štáb standardizované postupy ve spojitosti s vybavením, komunikačními a informačními systémy, které má k dispozici.

¹⁴ V některých materiálech je používán pojem „bojové funkce“

¹⁵ AJP-3.2 Doktrína spojeneckých pozemních operací, NSA 2009

¹⁶ AAP-6 Terminologický slovník pojmů a definic NATO, NSA 2010

0320. Tyto dva procesy jsou součástí systému velení a řízení (SVŘ), který velitel, jeho štáb a podřízení využívají k plánování, řízení, koordinaci a kontrole operací. Vyšší stupeň SVŘ může při operacích zajistit životně důležitou výhodu, obzvláště v boji proti protivníkovi, který je v převaze.

0321. Systém velení a řízení (Command and Control – C2) má zahrnout všechny síly zapojené do operace a brát v úvahu koordinaci a součinnost s civilními vládními a nevládními organizacemi. Operace by měly být charakterizovány centralizovaným velením pro dosažení jednoty úsilí, pravomoc k jejich provedení by však měla být decentralizována. Pro tento způsob řízení je nutná taková organizace společného C2, která je známá na všech stupních a umožňuje jasné, včasné a bezpečné předání směrnic, rozkazů, hlášení o situaci a součinnostní informace.

Systém velení a řízení má umožnit štábu řídit svůj čas, informační toky a poskytnout veliteli prostor pro rozhodovací proces. Struktura systému C2 a všech vztahů velitele musí být zálohována, měla by být silná, pružná, schopná rozvíjet se a přizpůsobovat průběhu vedení bojové činnosti (operace).

0322. Velení a řízení musí mít pro své zabezpečení rozsáhlou komunikační a informační strukturu. V tomto kontextu potom hovoříme o systému C3 (Command, Control and Communications) a systému C3I (Command, Control, Communications and Information).

Udržování stálého spojení k zabezpečení velení a řízení je důležitým požadavkem vedení boje. Účinné zabezpečení komunikačními a informačními systémy, jejich včasné rozvinutí a uvedení do provozu je rozhodujícím faktorem pro úspěšné rozvíjení operací. Komunikační a informační systémy mohou být přerušeny nepřátelskou palbou, elektronickými protipatřeními, elektromagnetickým impulsem, který následuje po výbuchu jaderných zbraní, nebo technickou poruchou. Velitelé by i za této situace měli formou jasných nařízení zajistit výkon velení a řízení.

Velitelé, štáby a spojovací zařízení jsou cíle nejvyšší priority. Proto je třeba přijímat opatření, která zajistí jejich přežití, ochranu a zdvojení. V průběhu operací musí existovat kontinuita velení a řízení.

0323. Velitelé musí určit jasnou velitelskou podřízenost a nástupce ve velení.

Není-li stanoveno jinak, spojení se organizuje¹⁷:

- » shora dolů;
- » zleva doprava;
- » od jednotek podporujících k jednotkám podporovaným.

0324. Aby velitel mohl velení a řízení provádět efektivně, musí si být vědom vzájemných vztahů mezi velením a řízením, které existují mezi ním, brigádami a prapory, které mu byly přiděleny pro splnění úkolu. Pro pochopení těchto vazeb je důležité rozlišovat formy velení a řízení používané při vedení společných operací. Tyto formy jsou v doktrínách NATO definované následovně:

0325. **Velení:**

- » úplné velení (Full Command – FULLCOM);
- » operační velení (Operational Command – OPCOM);
- » taktické velení (Tactical Command – TACOM).

0326. **Řízení:**

- » operační řízení (Operational Control – OPCON);
- » taktické řízení (Tactical Control – TACON);
- » administrativní řízení (Administrative Control – ADMINCON);
- » logistické řízení (Logistic Control – LOGCON)
- » koordinační pravomoc.

0327. **Termíny pro palebné a podpůrné jednotky:**

- » přidělení;
- » dočasné přidělení;
- » určení k podpoře;
- » zabezpečení;

---

¹⁷ *Principy a postupy pro zabezpečení spojení jsou obsaženy ve STANAG 5048 Minimální rozsah průchodnosti spojovacích a informačních systémů pro pozemní síly NATO, NSA 2000*

- » podpora ve prospěch někoho;
- » přímá podpora (Direct Support – DS);
- » všeobecná podpora (General Support – GS);
- » posílení všeobecné podpory (General Support Reinforcing – GSR);
- » přihrání k palbě (Reinforcing – R).

0328. **Styk.** Úkolem styku je zajistit spolupráci a úspěšnou akci mnohonárodních společných sil. Styčná oddělení musí disponovat nezbytnou jazykovou kapacitou a telekomunikačním spojením s vlastním velitelstvím. Styk se organizuje podle následujících zásad:

- » reciproční styk by měl (je-li to možné) zajistit vzájemné spojení mezi vyššími, nižšími a sousedními útvary. Vzájemný styk je potřebný v případě že:
  - síly jednoho státu jsou podřízeny velitelství jiného státu,
  - sousední brigády a vyšší formace jsou z různých států;
- » nerekiproční styk se organizuje a odpovědnost za něj se stanovuje podle následujících principů:
  - zleva doprava,
  - z týlu k frontě pro jednotky stejného sledu,
  - od nadřízeného k podřízeným,
  - od podporujících k podporovaným jednotkám,
  - od přisunovaných sil k odcházejícím silám při jejich střídání v průběhu boje,
  - od odcházejících sil (procházejících dozadu) k přisunovaným (statickým) silám při průchodu liniemi dozadu.

3.2.1.2 Získávání informací o protivníkovi, geografických a hydrometeorologických podmínkách

0329. Dosažení a udržení informační převahy umožňuje velitelům připravit, plánovat a řídit použití vlastních vojsk ve výhodnějších podmínkách, než má protivník. Současné operace se vedou v jednotném

situačním digitalizovaném (integrovaném informačním) prostředí¹⁸ a jsou uskutečňovány s využitím informací, získávaných a analyzovaných v čase blízkém času reálnému. Informační a komunikační systémy tak umožňují dosažení úspěchu v operacích, ale jsou současně i velmi zranitelné, takže velitelé a štáby musí být schopni plánovat a řídit bojovou činnost (operaci) i bez jejich podpory.

0330. Informace jsou nezpracované údaje všeho druhu, které lze použít při vytváření zpráv¹⁹. Informace o protivníkovi, geografických a hydrometeorologických podmínkách a dalších skutečnostech jsou využívány při tvorbě zpravodajských nebo jiných informací.
0331. Zpravodajská informace (zpráva) je produkt vzniklý zpracováním informací, které se týkají cizích zemí, vojsk nebo jejich částí u protivníka nebo potenciálního protivníka, prostorů současných nebo potenciálních operací. Tento pojem se také používá ve vztahu k činnosti, v důsledku které vzniká tento produkt, a ve vztahu k organizacím, které se zabývají podobnou činností²⁰. Zpravodajská informace je tedy výsledek získaný kritickým posuzováním, vyhodnocováním, rozbořením, vzájemným slučováním a výkladem informací zpravodajskými orgány.
0332. Velitelé všech stupňů musí považovat zpravodajskou činnost za neoddělitelnou součást operací, protože zajišťuje životně důležitou část podkladů pro rozhodování, plánování operací a vedení boje. Štáby a zejména jejich součásti zpravodajského zabezpečení na různých stupních velení musí být schopny posoudit informace, které mají k dispozici, a zabezpečit zprávy, které velitel vyžaduje. Povinností velitele je vydat správné pokyny zpravodajskému prvku daného štábu, protože zpravodajská činnost je jednou z funkcí velení.

3.2.1.3 Manévr a palba

0333. Vlastní síly musí být schopny útočit na protivníka, a to přímo nebo nepřímo, s využitím fyzických nebo mentálních účinků. Musí být schopny udržovat tempo tak dlouho, jak to bude potřebné pro splnění cílů operace. Základní způsob jak této schopnosti dosáhnout je sladění pohybu a palby s ostatními schopnostmi, systémy a opatřeními.

¹⁸ Viz též *Network Enabled Capability – schopnost působit v integrovaném informačním prostředí*

¹⁹ AAP-6 *Terminologický slovník pojmů a definic NATO*

²⁰ AAP-6 *Terminologický slovník pojmů a definic NATO*

0334. Manévr je dynamickým prvkom boje a uskutečňuje se pohybem (silami a prostředky) a přenosem paleb k dosažení výhody nad protivníkem za účelem splnění stanoveného úkolu.

Cílem manévru je získat výhodné postavení vzhledem k protivníkovi, soustředit síly a účinky zbraňových systémů k dosažení překvapení, psychologického šoku, fyzického tempa a morální převahy. I když má hlavně fyzický účinek, může mít manévr rovněž morální efekt jako např. nejistotu, zmatek a paralyzování protivníka.

0335. **Manévr pohybem** spočívá v organizované a rychlé změně rozmístění sil a prostředků jejich přesunem na bojišti v rámci přípravy boje nebo v jeho průběhu do nového prostoru (na nový směr) k zaujetí výhodnějšího postavení vůči protivníkovi. Cílem je vytvořit si co nejvýhodnější podmínky pro úspěšné splnění stanoveného (nastávajícího) úkolu. V kombinaci s palbou a údery letectva umožňuje vytvořit potřebné soustředění sil a prostředků v rozhodujícím a výhodném prostoru, převzít iniciativu a udržet si ji, zachovat si volnost jednání, zaujímat výhodné prostory, dosahovat překvapení, mařit záměry protivníka a chránit vlastní vojska.

0336. Manévr pohybem je realizován v průběhu boje zpravidla s cílem dosáhnout výhody (z hlediska prostorového umístění nebo účinnosti palebného působení) vůči protivníkovi a tím následně umožnit splnit stanovený bojový úkol (cíl boje). Může ale být také realizován s cílem opustit vojsky nebo palebnými prostředky ohrožený prostor, do něhož směřuje (je připravován) úder protivníka, a zachovat tak bojeschopnost vlastních sil.

0337. Mezi základní druhy manévru pohybem patří: přeskupení, čelní úder, průlom, obchvat, obejítí, prosakování, překračování a protizteč. Stále většího významu ve všech druzích boje nabývá manévr vojsk vzduchem.

0338. Provedení jakéhokoli manévru pohybem vyžaduje jeho důsledné promyšlení, včasnou přípravu a všestranné sladění činnosti všech sil a prostředků, jednotek a útvarů, které se podílejí na jeho realizaci i na jeho palebném nebo jiném zabezpečení.

0339. **Manévr palbou** spočívá v záměrném a rychlém soustředování, rozdělování a přenosu palby na cíle (objekty) v sestavě protivníka v dosahu účinné střelby palebných prostředků, které má velitel daného stupně k dispozici.

Je výsledkem činnosti velitelů a štábů všech stupňů při rozhodování o pořadí a způsobu vyřazování (umlčování, ničení atd.) jednotlivých i skupinových cílů, zjištěných v sestavě protivníka (součást targetingu).

0340. Palba má smrtící (letální) a nesmrtící (neletální) účinky. Působení letálních zbraní zahrnuje palby organických i přidělených (posilových, podpůrných) palebných prostředků daného stupně velení. Ve funkci neletálních zbraní působí elektronický boj (Electronic Warfare – EW), psychologické operace [Psychological Operation(s) – PsyOp(s)] a operace v počítačových sítích (Computer Network Operations – CNO).
0341. **Úder** představuje spojení palby a pohybu (manévru), jehož výsledkem je relativně krátkodobé, ale intenzivní a účinné ničení protivníka v konkrétním (rozhodujícím) směru nebo prostoru. Podle druhu použitých (převládajících) prostředků lze rozlišovat (provést) palebný úder nebo úder vojsky:
- » **palebný úder** představuje ničivou činnost letectva a dělostřelctva, soustředěnou na určitý cíl (objekt, prostor) v sestavě protivníka s cílem zničit jej nebo alespoň dočasně vyřadit z činnosti. Podle množství použitých palebných prostředků a počtu souběžně (současně) ničených objektů mohou být prováděny hromadné, soustředěné, skupinové nebo jednotlivé údery (palby);
  - » **úder vojsky** spočívá ve spojení palby a rozhodného postupu mechanizovaných (tankových) svazků, útvarů a jednotek do hloubky sestavy protivníka. Cílem je vyřadit nebo dokončit zničení protivníka v určeném prostoru a dosáhnout tak jeho obsazení a ovládnutí.

3.2.1.4 Palebná síla

0342. Palebná síla představuje objem palby, která může být uskutečněna z daného palebného postavení, jednotkou nebo zbraňovým systémem²¹. Může být zasazena z námořních, pozemních nebo vzdušných zbraňových systémů.

Její efektivnost závisí na jejím objemu, přesnosti a překvapivosti. Umožňuje silám koncentrovat účinky různých systémů na jediný úkol a rychle střídát cíle palby. Je realizována všemi dostupnými palebnými prostředky, tedy palbami z ručních zbraní, zbraní bojových vozidel a prostřednictvím všech prostředků palebné podpory.

---

²¹ AAP-6 Terminologický slovník pojmů a definic NATO

Palebná podpora představuje kolektivní a koordinované použití palby pozemních a na moři rozmístěných systémů nepřímé palby, vyzbrojených letounů, vojenského letectva, elektronické bojové a neletální munice proti pozemním cílům na podporu bojové operace jak na operační úrovni, tak na taktickém stupni.

3.2.1.5 Ochrana vojsk

0343. Ochrana vojsk představuje soubor prostředků zabezpečujících uchování bojového potenciálu sil tak, že může být použit v rozhodujícím čase a místě²². Cílem ochrany je zachování bojové síly uskupení.

Ochrana vojsk (sil)²³ zahrnuje veškerá preventivní opatření ke snížení zranitelnosti osob, zařízení, výzbroje, techniky a činností před jakýmkoli ohrožením za jakékoli situace. Opatření ochrany vojsk jsou prováděna především (zpravidla) vlastními silami jednotek, útvarů a svazků.

Podrobně jsou oblasti ochrany vojsk a zásady jejího provádění popsány v Pub-31-10-01 „Pozemní síly v operacích“ a v Pub-36-00-01 „Ochrana vojsk“.

3.2.1.6 Bojová podpora a zabezpečení boje

0344. Efektivní bojová podpora (Combat Support – CS) násobí účinnost a ničivou sílu bojových jednotek. Správné použití všech prvků bojové podpory je proto zásadní pro úspěšné splnění cílů operace a kvalitní plnění dílčích úkolů ostatními prvky sestavy uskupení. Síly bojové podpory mají schopnosti letálního i neletálního, především výběrového působení na protivníka, na jeho objekty a systémy, případně i na další aktéry nacházející se v prostoru operace. Získávají nezbytné informace o protivníkovi, o dalších aktérech, o prostředí činnosti vlastních vojsk ve prospěch rozhodovacího procesu velitelů a ve prospěch navádění prostředků působení, vytváří podmínky pro účinný manévr a pro činnost vlastních vojsk a mohou zásadně ztížit činnost sil protivníka.
0345. Žádný operační plán nemá naději na úspěch, pokud nevěnuje patřičnou pozornost logistické podpoře a dalším druhům zabezpečení boje (Combat Service Support – CSS). To musí být flexibilní a plánováno

---

²² AJP-3.2 *Spojenecká doktrína pro pozemní operace (slovník)*, NSA 2009

²³ Podrobněji viz AJP-3.14 *Spojenecká společná doktrína pro ochranu sil*, NSA 2007

tak, aby měl velitel maximální volnost jednání. Jde o schopnost nejlepšího a nejvčasnějšího užití prostředků, které jsou k dispozici. CSS je nedílnou součástí operací a je často rozhodujícím faktorem při hodnocení proveditelnosti operace nebo dosažitelnosti cíle.

CSS představuje zajištění osob, logistické podpory a dalších druhů zabezpečení boje pro trvání a prodloužení operací až do jejich úspěšného splnění. Představuje zabezpečení jednotek vyčleněných sil zejména v oblasti správy a logistiky²⁴. Účelem je uchovat nezbytnou bojovou sílu vojska po dobu nutnou ke splnění stanovených cílů. To znamená opatření zásob včetně jejich skladování, manipulování s nimi a jejich přepravy, udržování a opravy materiálu, zabezpečení zdravotní péče, léčení raněných, střídání osob, nahrazování materiálu a poskytování nezbytných sociálních služeb. Důležité je, aby potřebné zásoby, zařízení a vybavení byly dodávány ve správném množství, ve správný čas, na správné místo a v použitelném stavu.

Podrobně jsou oblasti bojové podpory a bojového zabezpečení a zásady jejich provádění popsány v Pub-31-10-01 „Pozemní síly v operacích“.

3.2.1.7 Informování veřejnosti

0346. Informace pro veřejnost (Public Information – PI) jsou informace uvolněné nebo zveřejněné za účelem informování veřejnosti k získání jejího porozumění a podpory. Tyto informace obsahují:

- » externí informace, tj. informace určené všem médiím;
- » interní informace (současné záležitosti) pro příslušníky sil;
- » informace pro rodiny a příslušníky sil, které zasluhují zvláštní pozornost (toto je obzvláště důležitá oblast ve formování národního mínění).

0347. Úkolem informování veřejnosti je zvýšit znalosti a pomáhat při prosazování cílů operace (mise) u důležitých osobností jak uvnitř, tak mimo operační prostor. Operace může zvýšit zájem mezinárodních médií, který kolísá podle tempa operace a všeobecné situace. Média budou zpravidla v JOA dříve než se rozvinou síly NATO, jejich styl práce a charakter reportáží budou mít převládající účinek na vztah veřejnosti a na použití těchto sil. Pro to je třeba na tento prvek pamatovat již v období plánování operace.

---

²⁴ AAP-6 *Teřminologický slovník a definic NATO*

0348. Na vojenském stupni je PI zaměřeno na činnost a výsledky vlastních vojsk, informace o protivníkovi se omezuje na konstatování faktů o jeho činnosti v operačním prostoru. Jakékoli politické či jiné informace o protivníkovi, pokud jsou účelné, se poskytují na stupni Aliance/NAC.

PI není součástí Info Ops, ale musí se koordinovat s Info Ops, a zejména s PsyOp(s), aby byla zajištěna konzistentnost v řízení a tématech, a je nutno zachovat jasné oddělení informování veřejnosti s cílem zajistit nezávislost PI.

Velitelé a jednotky na všech stupních by měli být připraveni reagovat na požadavky na podrobné informace týkající se sil, jejich možností, bezprostřední činnosti a cílů. Přitom však musí respektovat zásady bezpečnosti (utajení) operace.

0349. Pro informování veřejnosti platí následující principy:

- » prvořadá je důvěryhodnost, nelhat médiím;
- » omezování přístupu k informacím je stále obtížnější. Přístup sil NATO ke zprávám a informacím pro veřejnost se omezuje jen z důvodů utajení a ochrany sil;
- » informace poskytované jedné části veřejnosti musí být přístupné všem, neexistují exkluzivní příběhy;
- » poskytování informací může být žádoucí;
- » ne všechny zprávy budou zprávami dobrými, ale i většina špatných zpráv má dobré stránky (např. při nehodě, u níž došlo ke zraněním, poskytlí vojáci první pomoc, zachránili životy);
- » média jsou hlavní kanály informací a mohou být využita jako prostředek informačního úsilí;
- » prostředky pro informování veřejnosti se musí rozmístit včas a pro celou dobu každé operace;
- » zájem médií není konstantní;
- » představitelé médií nejsou protivníky;
- » dodržování zásad utajení je nezbytné a je předpokladem úspěchu operací;
- » začlenění médií, stejně jako jejich přístup k informacím, je třeba zohlednit při plánování boje (operace);

- » přístup vojsk NATO k veřejným zprávám a informacím se nesmí omezovat;
- » žurnalisté musí být akreditováni NATO nebo účastnickou zemí;
- » informování rodin o ztrátách příslušníků sil NATO má přednost.

3.2.2 Základní fáze boje (operace)²⁵

0350. Boj zahrnuje čtyři základní fáze:

- » zjištění protivníka;
- » znemožnění (zabránění) protivníkovi ve volnosti jednání;
- » útok na protivníka;
- » rozvíjení úspěchu.

0351. Na operační i taktické úrovni je bojová činnost (operace) vedena za účelem zjistit protivníka, poutat ho a tím jej zbavit volnosti jednání, útočit na něj a tím přivodit jeho porážku. Pro zjednodušení se někdy v doktrínách NATO uvádějí dvě základní fáze vedení bojové činnosti (operace), a to znemožnit protivníkovi volnost jednání a útok s tím, že zjištění protivníka a využití úspěchu je skrytě obsaženo v obou výše uvedených fázích.

0352. Zatímco zjištění protivníka je společnou funkcí všech druhů operací, pak poutání a útok na něho mohou být provedeny buď operacemi v hloubce, nebo v dotyku, v závislosti na celkovém plánu bitvy. Soustředění sil musí být provedeno vždy na jednu z uvedených operací. Operace v týlu budou trvale chránit a zabezpečovat vojska a tím zajišťovat volnost jednání pro budoucí operace.

3.3 Operační rámec

0353. Operační rámec stanoví pořadí důležitosti vedení taktických činností v rámci operace. V rámci každé operace jsou vedeny dílčí operace zahrnující určitý typ činností. Velitel musí stanovit, na které úkoly zaměří hlavní úsilí (to bude představovat hlavní, rozhodující část operace)

²⁵ *Fáze boje (operace) jsou popsány v operační doktríně „Pozemní síly v operacích“, Pub-31-10-01, Vyškov 2011*

a k tomu stanoví podmínky pro jejich splnění a pro podporu (udržitelnost sil). Operační rámec tedy zahrnuje členění operací dle jejich zaměření a podílu na splnění cílů operace:

- » operace pro vytváření podmínek (například informační a psychologické operace);
- » rozhodující operace (ofenzivní nebo defenzivní činnosti);
- » operace zabezpečující udržitelnost sil (zásobování, průchodnost komunikací apod.).

0354. Toto dělení je však pouze pomocným kritériem v procesu plánování operace a slouží k úkolování bojových a podpůrných sil a vzájemnému sladění jejich činnosti. V praxi tyto dílčí operace probíhají současně (případně s určitým fázovým posunem) a musí být proto důsledně sladěny z hlediska prostoru, času, zdrojů a účelu.

II. OFENZIVNÍ ČINNOSTI

KAPITOLA 4

VEDENÍ OFENZIVNÍCH ČINNOSTÍ

0401. Zásadního úspěchu v boji se dosahuje ofenzivní (útočnou) činností. Dokonce i při vedení defenzivních činností (např. v obraně) musí velitel využít každé příležitosti k převzetí iniciativy a napadat protivníka. Ofenzivní činnosti jsou rozhodujícími pro úspěch v soudobých válkách.
0402. Ačkoli to platí především pro útok, zásady uvedené v této kapitole lze uplatňovat také při vedení dalších ofenzivních činností, např. při protiútocích vedených v rámci obranných operací. Totéž platí i při střetném boji, pokud se velitel rozhodne, že napadne síly protivníka s cílem převzít iniciativu.

4.1 Charakteristika a cíle ofenzivních činností

0403. Ofenzivní činnosti jsou charakterizovány jako vojenské činnosti vedené proti sobě stojícími stranami konfliktu snažícími se dosáhnout svých cílů aktivní, zpravidla útočnou činností.
0404. Cílem ofenzivních činností je porazit protivníka za použití cíleného násilí v celém prostoru vedení bojové činnosti (operace). Fyzické ničení protivníka je pouze prostředkem k dosažení úspěchu, nikoli účelem jako takovým. Požadavkem je znehybnit a zmařit protivníka, narušit soudržnost jeho obrany, rozdělit jej na části a izolovat jeho bojovou sílu.

Dalšími cíli ofenzivních činností mohou být:

- » ovládnutí území;
- » získání informací v rámci výpadu, průzkumu bojem nebo při léčce;
- » odříznutí protivníka od zdrojů;
- » oklamání nebo odvedení od hlavního úsilí;
- » poutání protivníka, bránění mu v přeskupení sil a jejich použití na jiném směru;

- » převzetí iniciativy;
- » narušování útočné činnosti protivníka.

4.1.1 Principy uplatňované při vedení ofenzivních činností

0405. Při vedení ofenzivních činností se uplatňují obecné principy vedení boje popsané v části doktríny pojednávající o manévrovém přístupu k vedení pozemních operací. Důraz je třeba položit zejména na následující principy:

- » získání a udržení iniciativy, překvapení, rychlost a razantnost manévru;
- » soustředění síly v rozhodujícím čase a místě;
- » hloubku sestavy zajišťující nepřetržitost vedení bojové činnosti (operace), dostatek záloh k rozvíjení úspěchu;
- » využití výhod geografických a hydrometeorologických podmínek pro vlastní manévr.

4.2 Druhy ofenzivních činností

0406. Alianční publikace AJP-3.2 Doktrína spojeneckých pozemních operací definuje devět základních druhů ofenzivních činností. Každá je usku-
tečňována za určitým účelem.

0407. **Útok** je základním, a současně rozhodujícím druhem ofenzivních činností, protože pouze jeho prostřednictvím lze v průběhu vedení operace převzít a udržet iniciativu, rozbít (zničit) protivníka, obklíčit nebo pronásledovat jeho vojska, ovládnout stanovený prostor a dosáhnout konečného vítězství. Podle rozsahu přípravy útoku rozlišujeme:

- a. **Plánovaný útok** (s úplnou přípravou). Účelem plánovaného útoku je porazit protivníka, přičemž důležitější je soustředění vlastní bojové síly na úkor času.
- b. **Útok z chodu** (se zkrácenou přípravou). Účelem útoku z chodu je porazit protivníka, přičemž pro dosažení momentu překvapení je důležitější čas než velikost nasazených sil.
- c. **Protiútok a předstihující útok**. Účelem protiútku je porážka protivníka, který se stal zranitelný (nechráněný) v důsledku

provádění své ofenzivní akce. Předstihující úder (útok pro narušení) je podobně namířen na ofenzivní činnosti protivníka, ale s omezenými cíli jejich narušení. Smyslem je udeřit na protivníka ve chvíli, kdy je nejzranitelnější, kdy se přesunuje nebo uskupuje předtím, než překročí svou výchozí čáru.

0408. **Přepad** je činností, obvykle malého rozsahu, zahrnující rychlé vniknutí na území protivníka za účelem zjištění informace nebo ke zničení (zmocnění se) jeho zařízení. Širším účelem přepadu je rozvrátit (zmást) protivníka. Končí plánovaným návratem do výchozího postavení po splnění daného úkolu.

Přepad je založen na podrobných zpravodajských informacích, zahrnuje rychlý přesun do území protivníka a končí plánovaným ústupem. Zpravidla jsou přepady natolik časově a prostorově omezené, že lze vézt jen omezené množství zásob a provádět pouze drobnou údržbu.

K podpoře přepadu je požadována palebná podpora, aby se zmenšila schopnost protivníka reagovat. Pro tuto činnost jsou velmi vhodné výsadkové síly, zvláště pokud jsou podporovány bitevními vrtulníky.

0409. **Rozvíjení úspěchu** obvykle následuje po úspěšném útoku a jeho cílem je dezorganizace protivníka v hloubce. Je to tedy sladěný souhrn opatření směřovaných k využití úspěchu vojsk dosaženého v útoku nebo na určitých směrech útoku k co nejrychlejšímu ovládnutí důležitých objektů a prostorů v hloubce sestavy protivníka a k dokončení jeho obklíčení nebo porážky.

0410. **Pronásledování** zahrnuje dostižení a odříznutí vojsk protivníka, která se pokoušejí uniknout, s cílem zničit je. Pronásledování se může vyvinout z rozvíjení úspěchu. Může k němu dojít, jsou-li síly protivníka demoralizovány a začínají se pod tlakem rozpadat nebo k němu může dojít v průběhu operace, ve které protivník ztrácí schopnost efektivně působit a snaží se z ní stáhnout.

0411. **Klamný útok** je veden s cílem rozptýlit pozornost protivníka snahou vejít s ním do boje. Klamný útok musí mít dostatečnou sílu a složení, aby vyvolal požadovanou reakci ze strany protivníka. Klamná akce je neúčinnější, naplňuje-li očekávání protivníka, jeví-li se protivníkovi jako zásadní hrozba a musí-li protivník zasadit velké zálohy předčasně, nebo je-li před protivníka postaveno několik věrohodných variant činnosti útočníka.

0412. **Průzkum bojem** má za cíl přinutit protivníka prozradit umístění, velikost, sílu, operační členění sil a prostředků a jeho záměry tím, že jej donutí reagovat na útočnou akci. Reakce protivníka mohou odhalit slabá místa v jeho obranném systému. Velitelé mohou průzkum bojem během mobilních operací užívat jako prostředek neustálého tlaku na obránce ovládnutím klíčových prostorů a odhalováním jeho slabých míst. Velitelé musí být rovněž připraveni využít co nejlépe každého taktického úspěchu.

Uskupení může vést svůj vlastní průzkum bojem nebo jej provádět podle nařízení vyšších velitelství. Průzkum bojem musí být dostatečně silný, aby dokázal přimět protivníka reagovat, i když veliteli mohou být uložena určitá omezení s cílem vyhnout se akcím, které by mohly vyprovokovat zásadnější střetnutí. Bylo-li dosaženo cíle průzkumu bojem a střet s protivníkem pokračuje, mohou síly tohoto protivníka vázat, útočit na něho nebo ustoupit, podle toho, co dostanou nařízeno.

0413. **Demonstrace síly** slouží k odvedení pozornosti protivníka bez vyhledávání boje. Síly provádějící demonstrační činnost užívají palbu, manévr silami, zadýmování a klamání s využitím prostředků EB a spojovací techniky. Demonstrační činnost může přispět i k poutání protivníka.

0414. **Léčka** spočívá ve vedení činnosti proti pohyblivému se protivníkovu na jeho pravděpodobném směru postupu s cílem jej překvapivě napadnout, zmocnit se zajatců, dokumentů, vzorů výzbroje, výstroje a bojové techniky, dezorganizovat nebo zdržet přesun, zničit živou sílu nebo techniku. Léčku organizují především mechanizované, motorizované, tankové, výsadkové a průzkumné jednotky.

0415. **Vyjítí (probití se) z obklíčení** je vedeno s cílem násilně prolomit (vytvořit mezeru) obklíčovací frontu a rychle a spořádaně vyvést obklíčená vojska takto vytvořenou mezerou v sestavě protivníka, nebo obklíčovací frontou skrytě proniknout (prosakováním) a spojit se s vlastními vojsky. Vyjítí z obklíčení by mělo protivníka překvapit a je velkou výhodou, jestliže se obklíčené síly pokusí o vyjítí z obklíčení při nejbližší příležitosti.

0416. Na bojové podpoře a bojovém zabezpečení těchto ofenzivních taktických činností se podílejí, v souladu s předurčením a schopnostmi, všechny druhy vojsk. Jejich úkoly se odvíjejí od konkrétní situace a od množství sil a prostředků, které má velitel k dispozici. Použití jednotek bojové podpory a bojového zabezpečení se řídí obecnými zásadami platnými pro útok, případná specifika jsou popsána v jednotlivých kapitolách.

4.3 Druhy manévru při provádění ofenzivních činností

0417. V průběhu vedení ofenzivních činností jsou používány různé formy manévru, např. útok může být veden čelně, do boku nebo týlu, ze země, ze vzduchu, z moře nebo kombinací všech těchto možností. Výběr konkrétní formy manévru závisí na cíli úkolu, protivníkovi, terénu, počasí, jednotkách, které jsou k dispozici, stupni velení, času a prostoru. Formy manévru jsou čelní útok, průlom, obchvat, obejítí a prosakování.

- a. **Čelní útok** (Frontal Attack) je útočný manévr, při němž je hlavní činnost namířena proti přednímu okraji sil protivníka. Čelního útoku lze užít k překonání a zničení protivníka v jeho postavení nebo k jeho poutání. Často předchází průlomu nebo obchvatu.
- b. **Průlom** (Penetration) je druhem manévru, který má za cíl prolomit obranu protivníka a rozvrátit jeho obranný systém.

Cílem průlomu je překonat nepřátelské obranné postavení, zmocnit se objektů v hloubce a tím narušit kontinuitu obrany nepřítel. Hlavní úsilí se vede na relativně úzkém úseku.

Úspěšný průlom vyžaduje soustředění převahy sil do úseku určeného k prolomení obrany protivníka. Tento manévr je vhodný, je-li k dispozici převaha sil, nebo je-li protivník příliš roztažen nebo nemá zajištěné boky.

- c. **Obchvat** (Envelopment) je druh manévru, při kterém hlavní uskupení útočících sil obchází nebo překonává nejdůležitější obranná postavení protivníka s cílem obsadit prostor v jeho týlu.

Hlavní úsilí je směřováno do boků nebo do týlu protivníka z jedné (jednostranný obchvat), z obou stran (oboustranný obchvat) nebo vzduchem (vertikální obchvat) přes obranné postavení protivníka. Cílem obchvatu je zničit a ovládnout cíle v týlu protivníka, což může vést k obklíčení protivníka v jeho hlavních obranných postaveních nebo učinit tato postavení neudržitelná. V některých případech mohou podpůrné útoky klamat protivníka o místě nebo existenci hlavního útoku.

Hlavní směr útoku se volí mimo uskupení hlavních sil protivníka, útok se vede z neočekávaných směrů. Vysoce žádoucí je převaha mobility a dosažení momentu překvapení.

Síly provádějící obchvat by měly být zasazeny do hloubky a měly by zajistit své boky, aby se samy vyhnuly tomu, že budou obklíčeny.

- d. **Obejití** (Turning Movement) je variantou obchvatu, při které útočící jednotky obcházejí nebo překonávají hlavní obranná postavení protivníka s cílem obsadit důležité prostory hluboko v jeho týlu a tím ho donutit opustit svoje postavení nebo změnit směr hlavního úsilí a reagovat na vzniklé ohrožení.
- e. **Prosakování** (Infiltration) představuje manévr, při němž síly jako jednotlivci nebo malé skupiny nepozorovaně pronikají přes nebo kolem postavení protivníka, aniž by došlo k jejich prozrazení.

Velitelé mohou užít prosakování k útoku na slabě bráněná postavení protivníka nebo silnější postavení z boku nebo z týlu, k zabezpečení klíčových prostorů pro hlavní úsilí, k získávání zpravodajských informací nebo narušení týlových operací protivníka. Zpravidla využívají prosakování ve spojení s jinými formami manévru.

KAPITOLA 5

ÚTOK

5.1 Cíl útoku, všeobecné zásady

0501. Útok (Attack)²⁶ je základním a rozhodujícím druhem ofenzivních činností. Cílem útoku je zpravidla zničit protivníka, zbavit ho schopnosti klást odpor a ovládnout důležité prostory. Cílem útoku však může být i pouze poutání pozornosti protivníka nebo jeho klamání, získání důležitých informací, odříznutí protivníka od zdrojů, zmocnění se důležitých objektů (prostorů) v sestavě protivníka nebo dosažení (získání) jiných výhod (zpravidla v přípravném období před vedením další rozhodné bojové činnosti).
0502. Cílem činnosti útočících vojsk musí být co nejrychleji proniknout do volného operačního prostoru v hloubce sestavy protivníka a zabránit mu tak zaujmout obranu a klást organizovaný a účinný odpor i na dalších čarách v hloubce, což ve svém důsledku umožní snižovat vlastní ztráty, zvýšit pravděpodobnost přežití sil a prostředků na bojišti a zvyšovat efektivnost použití vlastních bojových i podpůrných sil.

5.1.1 Faktory pro úspěšné vedení útoku

0503. Pro úspěch útoku jsou důležité následující faktory:
- a. **Umlčování sil a prostředků protivníka** v celé hloubce bojového úkolu útočících vojsk a narušování činnosti jeho záloh efektivním využitím všech možností (prostředků) palebného a jiného působení.
  - b. **Dosažení několikanásobné převahy** na rozhodujících směrech a dovedné manévrování silami a prostředky v celém prostoru vedení bojové činnosti (pásmu útoku) v průběhu útoku.
  - c. **Dovedné zplánování, řízení a důsledné, rozhodné a rychlé využití výsledků palebného ničení protivníka** všemi (dostupnými) zbraňovými systémy a prostředky vlastních vojsk se současným využitím účinků elektronického působení, úderné síly a pohyblivosti bojových vozidel.

---

²⁶ Druh boje, který má rozhodující význam pro dosažení vítězství. (Vojenský výkladový slovník vybraných operačních pojmů, Praha 2004)

- d. **Využití mezer v sestavě protivníka** k rychlému postupu vojsk do hloubky jeho sestavy, vedení úderů do jeho boků a týlu, rozdělování jeho bojové sestavy na části a jejich postupné ničení.
- e. **Rozhodné a energické vedení boje** nejen na čáře dotyku, ale i v celé hloubce sestavy protivníka s cílem pronikat k těm prvkům a objektům, na nichž závisí soudržnost a bojeschopnost jeho hlavních sil (zejména palebné a zbraňové systémy, místa velení, spojovací prostředky, sklady logistiky apod.). Rychlé ničení nebo jiné vyřazení těchto prvků z činnosti, narušování schopnosti protivníka manévrovat silami v hloubce, zejména zálohami, a vázat je aktivní bojovou činností v týlovém prostoru protivníka.
- f. **Úsilí o udržení nepřetržité součinnosti**, rázná a odvážná činnost velitelů a vojsk, pružné reagování na změny situace, využívání vlastních silných stránek (výhod a předností) a dovedná eliminace slabých míst vlastních vojsk.
- g. **Trvalé úsilí o dosažení překvapení protivníka** a jeho úspěšné klamání.
- h. **Rychlé a dovedné překonávání zátarasů** a jiných přírodních nebo umělých překážek.
- i. **Účelné a pružné změny uspořádání bojové (operační) sestavy vojsk**, založené na využívání manévrových schopností a pohyblivosti soudobé bojové techniky a vrtulníků.
- j. **Včasné zasazení druhých sledů a záloh** do boje k udržení (obnovení) tempa postupu (útoku) a jejich průběžné obnovování v průběhu boje.
- k. **Pronásledování a ničení odcházejícího protivníka** a úsilí o ovládnutí důležitých čar (objektů) v hloubce jeho obrany z chodu (bez přestávek ve vedení bojové činnosti).
- l. **Včasné upevnění dosažených (důležitých) čar**, zejména v případě hrozby nebo odražení protiztečí druhých sledů a záloh protivníka.
- m. **Zajištění (udržení) nepřetržitého velení** podřízeným silám a prostředkům a udržení součinnosti se spolupůsobícími útvary sil bojové podpory a bojového zabezpečení v průběhu boje.
- n. **Průběžná a důsledná organizace a realizace nezbytných opatření zabezpečení vojsk** ve všech oblastech jejich potřeb.

5.1.2 Všeobecné zásady

0504. Podstatou útoku je ničení protivníka, rozvrácení jeho sestavy, rázný postup vlastních vojsk s využitím palby a manévru silami a prostředky do hloubky jeho obrany, vyřazování nebo zajímání jeho živé síly, zmocňování se výzbroje a ostatní techniky a ovládnutí klíčových prostorů a důležitých objektů v hloubce jím bráněného prostoru.
0505. Útok je nutno vést rozhodně a v rychlém tempu, s využitím všech silných stránek (předností) vlastních vojsk nepřetržitě ve dne i v noci a za všech hydrometeorologických podmínek a na směrech, na nichž bylo dosaženo převahy sil a prostředků, v případě nutnosti i na úkor jiných směrů nebo prostorů bojové činnosti.
0506. Útok může být v souladu s ustanoveními mezinárodního humanitárního práva veden pouze na vojenské cíle. Cílem útoku může být v závislosti na operačních možnostech vlastních vojsk (operačního uskupení) pouze zničení (vyřazení z činnosti) konkrétního uskupení protivníka a ovládnutí určeného prostoru (čáry) v hloubce uskupení protivníka tak, aby jeho dosažení vedlo k narušení celkové odolnosti bojové (operační) sestavy protivníka a k oslabení vůle jeho bránících se vojsk k pokračování v odporu. Jednotlivým stupňům velení vlastních vojsk (svazek, útvar, jednotka) mohou být k dosažení celkového cíle útoku (operace) stanovovány postupné (dílčí) cíle a bojové úkoly.
0507. Cíl, na který je veden útok, musí být přesně určen (definován, vymezen). Je-li k dosažení vojenské výhody možno volit mezi několika vojenskými objekty, vybírá se zpravidla takový objekt, jehož napadení představuje co nejmenší ohrožení civilních osob a objektů civilního charakteru. Také směr a doba provedení útoku se stanovují tak, aby případné civilní oběti a škody byly omezeny na minimum.
0508. Útok se vyznačuje rychlým a skrytým soustředěním sil na rozhodujícím směru a jejich překvapivým použitím, zasazením úderů na slabá místa protivníka, udržováním nepřetržitého tlaku na protivníka a pružnou změnou směru a úsilí útoku.

Rychlé a skryté soustředění sil a jejich následné rozptýlení po splnění úkolu umožňuje využívat dočasně získanou převahu k ochromení schopnosti protivníka rychle a efektivně reagovat na činnost útočících vojsk.

Zasazení úderů na slabá místa protivníka umožňuje zahájit a rozvíjet aktivní činnost v rychlém tempu, vyvádí protivníka z rovnováhy a brání mu přijímat účinná protiopatření a tím i urychluje dosažení jeho porážky v boji.

Udržování nepřetržitého tlaku nutí protivníka k improvizaci a neumožňuje mu převzít iniciativu. Nepřetržitý tlak lze dosáhnout vytrvalostí, rychlostí a rozhodností postupu do hloubky sestavy protivníka, pružným manévrováním vlastními silami a zasazovanými druhými sledy a zálohami, účinným palebným ničením protivníka, souběžně prováděnými aktivními činnostmi proti silám a objektům v sestavě protivníka na celé ploše prostoru vedení bojové činnosti (pásma útoku) a narůstáním vlastního úsilí k udržení nebo ke zvýšení tempa útoku.

Pružná změna směru a úsilí útoku umožňuje v průběhu vedení útoku efektivně (účinně) reagovat na vývoj situace a využívat výsledků bojové činnosti těch uskupení, která mají největší úspěch.

5.1.3 Operační rámec pro vedení útoku

0509. Vedení útoku na operačním a zpravidla i na taktickém stupni spočívá v souběžně prováděných a vzájemně sladěných činnostech bojových sil a sil bojové podpory, zaměřených na zjištění, poutání a ničení protivníka. Těmito činnostmi mohou být:

- a. **Ničení protivníka v dotyku**, uskutečňované všemi druhy paleb a údery útočících vojsk se souběžným využíváním slabých míst a mezer v sestavě protivníka k rychlému pronikání do hloubky s cílem zabránit mu co nejúčinněji v organizování odporu v hloubce.
- b. **Bojová činnost v hloubce sestavy protivníka**, vedená s cílem omezovat jeho možnosti působení na útočící vojska, dezorganizovat jeho systém velení, izolovat zálohy nebo zpožďovat jejich zasazení do boje a tříštit úsilí protivníka při kladení odporu vlastním vojskům.
- c. **Bojová činnost záloh**, zasazovaných v průběhu útoku (plnění bojového úkolu) ve prospěch splnění hlavního úsilí útoku s cílem udržet tempo útoku, umožňující předstihnout protivníka v přijímání protiopatření jeho silami v dotyku a v hloubce, případně v závislosti na situaci i přenášet úsilí útoku na jiný výhodnější směr a včas organizovat případný přechod do pronásledování.
- d. **Bojová činnost (opatření) k zajištění obrany a ochrany vlastních sil v hloubce vlastní sestavy**, zajišťující volnost jednání vlastních sil

a prostředků, působících v hloubce sestavy vlastního úkolového uskupení a chránící je před působením protivníka. Bojová činnost v hloubce vlastní sestavy je vedena s těmi jednotkami protivníka, které byly překročeny nebo obejity útočícími silami a zůstaly v hloubce jejich sestavy, případně s diverzními jednotkami (silami) protivníka, jeho výsadky nebo i s polovojevskými formacemi, ohrožujícími jednotlivé prvky sestavy útočících vojsk. Boj v hloubce vlastní sestavy musí být organizován a v případě potřeby i veden s cílem uchovat si volnost jednání, zajistit plynulost zásobování útočících sil a zajistit účinnou ochranu a obranu míst velení, skladů, sil a prostředků palebné podpory apod.

0510. Způsob zahájení a provedení útoku, jeho celkový rozmach a ráz závisí na situaci, na úkolu, silách a prostředcích útočících vojsk, na činnosti protivníka a síle jeho odporu, na terénu, v němž se útok vede, a na dalších okolnostech (vlivech) situace. Podle účelu útoku, resp. požadovaného účinku na protivníka, mohou vlastní sily vést:

- a. **Útok na hlavním směru** (Main Attack), útok nebo úder, do něhož velitel vkládá veškerou útočnou sílu, kterou má k dispozici.
- b. **Útok na pomocném směru** (Diversionary Attack), útok, při kterém jednotka útočí nebo hrozí útokem na jiný než hlavní cíl s úmyslem odvést obranu protivníka od směru hlavního úsilí.
- c. **Útok k poutání sil protivníka** (Holding Attack), útok s cílem zdržovat protivníka v jeho postavení, oklamat ho, pokud jde o místo provedení hlavního úderu, zabránit mu v posílení jeho jednotek čelících hlavnímu úderu anebo ho přinutit k zasazení jeho záloh předčasně a na místě, které není rozhodující.
- d. **Útok na vedlejším směru** (Supporting Attack), útočná činnost prováděná v součinnosti s útokem na hlavním směru a určená k dosažení jednoho z následujících cílů: oklamat protivníka; zničit nebo připoutat síly protivníka, které by mohly bránit útoku na hlavním směru; kontrolovat území, jehož obsazení protivníkem by bránilo útoku na hlavním směru; přinutit protivníka k předčasnému zasazení záloh nebo jejich nasazení na vedlejším směru.

5.1.4 Formy útoku podle rozsahu přípravy

0511. Podle rozsahu přípravy, tzn. v závislosti na rozsahu (obsahu) opatření, prováděných v době plánování a přípravy bojové činnosti (boje),

a doby trvání této přípravy může být útok zahájen po zkrácené přípravě (z chodu) nebo po úplné přípravě.

Útok po zkrácené přípravě bude veden zpravidla při střetném boji nebo při provádění protiútoku v obraně. Bránící se síly používají protiútok, aby využily příležitosti a udeřily na protivníka v rozhodujícím čase a místě s cílem jej porazit. Za předpokladu, že útok byl úspěšný, síly se reorganizují a je-li to možné, rozvíjejí útok a přecházejí k pronásledování.

0512. **Útok po zkrácené přípravě** (Hasty Attack). Jde o útok, při kterém je zkrácena doba přípravy. Přípravuje a vede se s cílem využít příležitosti, minimalizovat možnosti protivníka organizovat a budovat obranu a předstihnout ho při úsilí o ovládnutí výhodného prostoru a získání jiných výhod zahájením útoku po provedení jeho přípravy v co nejkratší době. Přínos překvapivosti a rychlosti zahájení útoku může vyvážit zápory jeho neúplné přípravy i jiná rizika s tím spojená. Tento způsob přípravy a provedení útoku ale klade vysoké nároky na připravenost a vycvičenost velitelů, štábů i vojsk, na schopnosti a iniciativní jednání velitelů všech stupňů i jejich podřízených v krátkém období jeho přípravy a následně zejména na schopnost pružně reagovat na vývoj situace a udržet nepřetržitou součinnost mezi bojovými silami a silami bojové podpory v průběhu jeho vedení.

S cílem udržet tempo nebo udržet iniciativu je přípravě věnováno minimum času, k útoku jsou použity ty síly, které jsou rychle k dispozici. Bude málo času na průzkum a zpravidla nebude prováděn žádný nácvik (upřesňování činnosti v terénu). Takovéto útoky by měly být zahájeny, kdykoli je to možné, z neočekávaného směru, a podpořeny soustředěnou palbou všech dostupných zbraní. Velitelé by měli vydávat co nejkratší rozkazy a pak by se měli přesunout dostatečně dopředu, aby mohli rychle reagovat na vývoj útoku. Rychlý útok se snaží využít nepřipravenosti protivníka, uplatňuje smélost, moment překvapení a rychlost, aby dosáhl úspěchu před tím, než bude mít protivník možnost zvýšit odolnost své obrany a připravit protizteče druhých sledů a záloh. Pokud se ztratí tempo, může být nezbytné organizovat útok s úplnou přípravou.

0513. **Útok po úplné přípravě** (Deliberate Attack). Jde o útok s předem plánovaným koordinovaným použitím palebné síly a manévru pro přiblížení se k protivníkovi a jeho zničení nebo zajištění. Je charakterizován všestranně zplánovaným a sladěným použitím všech dostupných sil a prostředků. Důraz je kladen na promyšlené soustředění a přípravu bojové síly na úkor spotřeby času. Tento způsob přípravy útoku

je obvykle uplatňován v situaci, kdy protivník stačil včas zaujmout a dobře připravit a vybudovat svou obranu nejen na předním okraji, ale i v její hloubce. Útok s úplnou přípravou se tedy provádí v případě, je-li nutno zničit nebo prolomit dobře připravenou obranu protivníka.

5.1.5 Formy útoku podle způsobu provedení

0514. **Útok po přesunu z hloubky.** Útok na bránícího se protivníka po přesunu z hloubky se provádí obvykle z výchozího prostoru (Initial Area)²⁷, ležícího (je-li to možno) mimo dostřel většiny hlavněho dělostřelectva protivníka a mimo směr hlavního úsilí v nastávající operaci. Svazky (útvary) musí být ve výchozím prostoru v pohotovosti k odražení případných úderů protivníka, který pronikl do hloubky, úderů vzdušného protivníka nebo úderů, vedených s využitím vysoce přesných zbraní.
0515. Samotné zteči předchází přesun vytvořeného útočného uskupení z hloubky vlastní sestavy a jeho postupné rozvinování do předbojových a bojových sestav. Pro přesun svazku (útvary) k obraně protivníka se určuje, pokud možno, v závislosti na charakteru terénu a komunikační síť co nejvíce os přesunu – každému z prvosledových útvarů zpravidla alespoň jedna.
0516. K zajištění organizovaného přesunu, rozvinování do bojové sestavy a současné zteče útočících vojsk se určují výchozí čára (Line of Departure)²⁸, čáry rozvinování (Line of Deployment)²⁹ a čára zteče (Line of Attack)³⁰. Výchozí čára je tvořena spojnicí výchozích míst. Slouží k organizovanému (časově sladěnému) zahájení přesunu na více osách.

Čára rozvinování do praporních proudů se určuje, není-li možno určit pro každý prvosledový útvar samostatnou osu přesunu, pokud možno mimo dostřel většiny dělostřelectva protivníka, v závislosti

---

²⁷ *Prostor, který zaujímají svazky a útvary před plněním určitého úkolu. (Vojenský výkladový slovník vybraných operačních pojmů, Praha 2004)*

²⁸ *Při bojové činnosti se jedná o výchozí čáru útočících jednotek. (AAP-6, Terminologický slovník pojmů a definic NATO)*

²⁹ *Předem stanovená a pomocí terénních předmětů přesně vymezená čára (čáry), na níž mechanizované svazky a útvary zahajují rozvinování ze sestav pro přesun nebo pochodových sestav do předbojových nebo bojových sestav. (Vojenský výkladový slovník vybraných operačních pojmů, Praha 2004)*

³⁰ *Předem stanovená a v terénu pomocí terénních předmětů přesně vymezená čára, z níž tankové a mechanizované jednotky (útvary) ve stanovený čas a v určených bojových sestavách (popř. i předbojových) zahajují boj na předním okraji obrany protivníka. (Vojenský výkladový slovník vybraných operačních pojmů, Praha 2004)*

na charakteru terénu zpravidla ve vzdálenosti 15–20 km od předního okraje obrany protivníka.

Čára rozvinování do rotních proudů se určuje mimo dosah přímé palby děl, tanků a protitankových řízených střel protivníka, v závislosti na charakteru (členitosti a pokrytosti) terénu a komunikační síti zpravidla ve vzdálenosti 4–6 km od předního okraje jeho obrany.

Čára rozvinování do četových proudů se určuje podle možností za terénní vlnou nebo jinými terénními předměty, bránícími jejímu přímému pozorování ze strany protivníka, zpravidla ve vzdálenosti do 2–3 km od předního okraje obrany protivníka.

0517. Čára zteče představuje předem stanovenou a s využitím terénních předmětů v terénu co nejpřesněji určenou linii, z níž mechanizované, tankové a motorizované jednotky ve stanovený čas a ve stanovené bojové sestavě zahajují boj o přední okraj obrany protivníka. Volí se tak, aby se k ní mohly útočící síly v průběhu svého rozvinování se do bojové sestavy pokud možno skrytě přiblížit. Její vzdálenost od předního okraje obrany má útočícím silám umožnit zahájení a vedení účinné palby z hlavních druhů zbraní a provedení zteče předního okraje obrany protivníka ve stanoveném čase (čas „H“)³¹ co nejvyšší dosažitelnou rychlostí a bez zastavení před jeho předním okrajem. Může se proto určovat zpravidla ve vzdálenosti do 600 m, případně i ve větší, od předního okraje obrany protivníka.

0518. Skutečná vzdálenost výše uvedených čar od čáry dotyku (Line of Contact)³² s protivníkem je závislá na konkrétní situaci a na terénu a může být i jiná, než je uvedeno. Pro bezpečné uskutečňování palebné podpory útočících vojsk se může určovat i čára bezpečnostní vzdálenosti (Safe Distance Line)³³ v závislosti na druhu použitých podpůrných palebných prostředků a munice – při přiblížení se útočících útvarů v bojové sestavě k ní se

---

³¹ „H“ je čas, kterým operace nebo cvičení začne. Je to čas, ve kterém je čára zteče překročena prvním sledem hlavních sil (STANAG 2014, Struktura rozkazů, uvádění časových údajů, názvů míst a stanovení rozhraní)

³² Čára v terénu, na níž může dojít, nebo již došlo ke střetnutí s protivníkem (na níž je udržován bojový dotyk s protivníkem). (Vojenský výkladový slovník vybraných operačních pojmů, Praha 2004)

³³ Čára vymezující nejmenší vzdálenost, na jakou se mohou přiblížit vlastní vojska k prostorům, do kterých jsou vedeny údery letectva, palba dělostřelectva a ostatních zbraní nebo k prostorům vystaveným účinkům trhavin, aniž by byla ohrožena. (Vojenský výkladový slovník vybraných operačních pojmů, Praha 2004)

palebná podpora přenáší na signál, zpravidla velitele útvaru, na další objekty (čáry, prostory) ničení do hloubky obrany protivníka.

0519. **Útok z přímého dotyku s protivníkem.** Obvykle se uskutečňuje po přeskupení nebo po vystřídání vojsk, která jsou s protivníkem v dotyku. Provádí se zpravidla tehdy, jestliže terén neumožňuje nebo velmi ztěžuje útok po přesunu z hloubky; na druhé straně vyžaduje důslednou přípravu přeskupení a vystřídání včetně obtížného zajištění jejich utajení před protivníkem.
0520. Útok na bránícího se protivníka z přímého dotyku provádí útočící síly zpravidla v bojové sestavě, kterou zaujmou ve výchozím prostoru pro útok /východišti k útoku (Forming-up Place)³⁴ po nezbytném přeskupení nebo vystřídání sil (vojsk) v dotyku.
0521. Za příznivých podmínek mohou útočící síly zaujmout východiště k útoku po přesunu z hloubky se současným vystřídáním vojsk v dotyku s protivníkem. V takovém případě zaujímají tankové jednotky vyčkávací postavení (Waiting Position)³⁵ ve vzdálenosti zpravidla 6–8 km od předního okraje obrany protivníka, z něhož zahajuje vyvedení a přesun tak, aby ve stanovenou dobu dosáhl v bojové sestavě čáru zteče.
0522. Výchozí prostor (východiště k útoku) musí umožňovat skryté rozmístění sil, jejich co nejmenší zranitelnost údery zbraní protivníka a výhodné podmínky pro přechod do útoku. Buduje se a ženijně se upravuje se zřetelem k učlenění nastávající bojové sestavy. V průběhu přípravy útoku a výchozího prostoru (východiště) k útoku, prováděné převážně v noci, se v rámci klamání protivníka zpravidla předstírá zesilování obrany a nově vybudované objekty se pečlivě maskují.
0523. **Protiútok a útok pro narušení** (Counter-Attack and Spoiling Attack). Protiútok představuje útok části nebo všech obranných sil proti útočícím silám protivníka, a to s takovými specifickými cíli, jako je znovudobytí

---

³⁴ Poslední postavení, které útočný sled zaujímá před překročením výchozí čáry nebo čáry odjezdu. Je to přesně určená (vymezená) část výchozího prostoru, ve které se jednotky připravují k útoku a z níž zahajují zteč předního okraje obrany protivníka. (Vojenský výkladový slovník vybraných operačních pojmů, Praha 2004)

³⁵ Je to část terénu zaujímaná jednotkami na krátký čas. Toto postavení musí umožňovat rychlý výjezd a poskytovat jednotce i dostatečnou ochranu. (Vojenský výkladový slovník vybraných operačních pojmů, Praha 2004)

ztraceného území nebo odříznutí či zničení postupujících jednotek protivníka. Obecným záměrem je zabránit protivníkovi v dosažení cílů útoku. V boji na zdrženou se protiútok provádí pro obnovení bojového postavení a řídí se omezenými cíli. Protiútok se bude provádět zálohami nebo jednotkami částečně zapojenými do obranných operací.

Útok pro narušení je veden s cílem narušit útok protivníka v době, kdy se připravuje a soustřeďuje k útoku. Stejně jako protiútok, je „útok pro narušení“ zaměřen proti útočným operacím protivníka, ale s omezeným cílem narušení. Smyslem je udeřit na protivníka ve chvíli, kdy je nejzranitelnější, kdy se přesunuje nebo uskupuje, předtím než překročí svou výchozí čáru. Pokud to situace dovolí, mohou velitelé využít útok pro narušení jako jakýkoli jiný útok.

5.2 Příprava a plánování útoku

0524. Příprava útoku se zahajuje co nejdříve poté, co velitel svazku (útvary) obdrží od nadřízeného velitele bojový úkol. Uskutečňuje se podle všeobecně platných zásad přípravy boje a spočívá v souběžné a postupné realizaci různých opatření a činností, jejichž rozsah i obsah jsou vždy podmíněny celkovou situací. Zahrnuje zejména:

- a. Zpravodajské zabezpečení boje (Combat Intelligence)³⁶.
- b. Plánování a přípravu boje obsahující:
  - » rozhodovací a plánovací proces;
  - » přípravu sil a prostředků k útoku (k plnění bojového úkolu);
  - » přípravu výchozího prostoru pro útok a terénu (komunikací, palebných postavení, prostorů rozmístění prvků bojové sestavy atd.) až po přední okraj obrany protivníka.
- c. Kontrolu připravenosti k plnění bojových úkolů, příp. i další opatření.

0525. Rozsah příprav bude záviset na době, která je k dispozici, avšak doba nezbytná pro potřebné přípravy je často faktorem, který je nutno uvážit při rozhodování o době zahájení útoku. Podřízeným velitelům by mělo

---

³⁶ Získávání informací o protivníkovi, o počasí a topografických údajů, které jsou zapotřebí veliteli při plánování a vedení bojových operací. (AAP-6, Terminologický slovník pojmů a definic NATO)

být stanoveno co nejdříve, zpravidla předběžným nařízením, kolik času mají na svou vlastní přípravu.

Všechna opatření, týkající se přípravy útoku, je třeba provádět utajeně, aby jejich obsah a rozsah byl pro protivníka po vlastním zahájení útoku co největším překvapením.

0526. **Zpravodajská příprava bojiště**³⁷ jako součást zpravodajského zabezpečení boje začíná s předstihem již před zahájením plánování útoku. Při přípravě útoku po přesunu z hloubky se využívají především informace od nadřízeného a informace ze součinnosti se zpravodajskými orgány svazků v dotyku s protivníkem. Při přechodu do útoku z přímého dotyku s protivníkem se využívají především zprávy od vlastních sil a prostředků průzkumu.

0527. **Plánování útoku** je dynamický proces vzájemně propojených činností, pomocí něhož velitel a štáb přeměňují svoji představu o provedení útoku do konkrétní varianty činnosti. Postup velitelů a štábů ve všech fázích rozhodovacího a plánovacího procesu závisí na úkolu, situaci a času, který mají k dispozici. Plánovací a rozhodovací proces při přípravě útoku se řídí zásadami uvedenými v Pub-53-01-1 „Velení a řízení v operacích“ a Pub-53-01-2 „Štábní práce v operacích“ (část 1.).

Při útoku po přesunu z hloubky se obvykle rozhodovací a plánovací proces uskutečňují podle mapy a úkoly se dodatečně upřesňují v terénu. Při útoku z přímého dotyku se zpravidla většina činností upřesňuje v terénu.

0528. **Příprava sil a prostředků** k útoku spočívá ve zvýšení jejich bojeschopnosti, v doplnění svazků, útvarů a jednotek osobami a výzbrojí, v bezprostřední přípravě velitelů, štábů a vojsk k plnění bojového úkolu, v přípravě výzbroje k bojovému použití a v dokončení oprav, v bojovém sladění jednotek a udržování vysokého morálního bojového ducha, ve vytvoření potřebných zásob a jejich stanoveném rozložení. Zahrnuje uskupování různých bojových jednotek a jednotek bojové podpory do úkolových uskupení pro vedení boje. V této fázi se jednotky logistické podpory, jejichž úkolem je postupovat s útočícími silami, připojí k určenému uskupení nebo jednotce.

Umožňuje-li to situace, mohou být s vojsky konána taktická cvičení s tematikou nastávajícího boje.

---

³⁷ *Intelligence Preparation of the Battlefield. Kontinuální systematický proces hodnocení protivníka a vlivu prostředí ve vymezené geografické oblasti. Představuje důležitý koordinační nástroj pomáhající v rozhodovacím procesu velitelů a štábů při plánování a řízení boje/operace. (Pub-20-00-01 Slovník základních pojmů z oblasti zpravodajského zabezpečení, průzkumu a elektronického boje AČR)*

0529. **Příprava výchozího prostoru pro útok** a nezbytná úprava terénu až po přední okraj obrany protivníka zahrnuje:

- » budování ochranných staveb ve výchozích prostorech všech útvarů (jednotek);
- » rekognoskaci a vybudování prostorů palebných postavení dělostřelectva, protiletadlových prostředků a postavení (palebných čar) palebných prostředků, určených pro přímou střelbu;
- » zřizování zátarasů;
- » přípravu přistávacích a předsunutých ploch pro vrtulníky i prostor léček bojových vrtulníků;
- » budování prostorů rozmístění míst velení;
- » úpravu cest ve výchozím prostoru, os přesunu pro přesun vojsk, čar rozvinování a směrů postupu pro rozvinování z nich;
- » realizaci opatření k maskování, k zásobování vojsk vodou, organizaci pořádkové služby a další nezbytná opatření.

Při útoku z přímého dotyku příprava výchozího prostoru zahrnuje navíc i přípravu vyčkávacích prostorů tankových jednotek, případně i přípravu palebných čar protitankových záloh, tanků a bojových vozidel pěchoty.

0530. **Připravenost vojsk** k plnění bojových úkolů musí osobně i zprostředkovaně kontrolovat velitelé (štáby) všech stupňů. Kontrolu je nutno zaměřit na zjištění stavu přípravy a pohotovosti u podřízených vojsk a na odstranění nedostatků v rozhodujících oblastech (ukazatelích) připravenosti vojsk. Kontrola nesmí nahrazovat činnost podřízených velitelů.

5.3 Organizace sil k provedení útoku

0531. Útočící vojska by měla být úkolována a řízena tak, aby měla jasně definované úkoly a navzájem si v prostoru vedení bojové činnosti nepřekážela. Velitel musí určit odpovědnost za průzkum, pohyb vpřed a bezpečnost tým, že stanoví prostory odpovědnosti a v nezbytném rozsahu i další kontrolní prvky. Tato opatření budou platit nejen pro bojové jednotky, ale i pro jednotky bojové podpory a jednotky logistické podpory, které následují útočící síly.

0532. Útočící vojska působí v bojové či předbojové sestavě. Každá z těchto sestav je funkčním prostorově uspořádaným uskupením sil a prostředků vojsk vytvořeným pro plnění určitého úkolu.

V průběhu útoku může být uspořádání sestavy změněno. Změny v sestavě však nesmí být samoučelné, vždy musí být činěny s přihlédnutím ke vzniklé situaci (změnám v situaci) a charakteru úkolu.

0533. **Bojová sestava** je uskupení sil a prostředků rozvinutých k vedení boje. Musí odpovídat charakteru úkolu, místu v sestavě nadřízeného celku, záměru velitele a dalším okolnostem a zabezpečovat:

- » plné využití palebných a manévrových možností zasazovaných sil, přidělených a podpůrných prostředků k rozdrčení protivníka v celé hloubce bojového úkolu;
- » využití účinků úderů taktického a vrtulníkového letectva, paleb dělostřelectva a dalších prostředků ničení;
- » co nejlepší využití terénu k provádění manévru silami a prostředky a ke stupňování úderu;
- » co nejmenší zranitelnost sil a prostředků vojsk ničivými prostředky protivníka;
- » spolehlivé velení a řízení sil a prostředků vojsk, jejich součinnost, logistickou podporu a všechny druhy zabezpečení činnosti vojsk.

0534. Bojová sestava útočících sil se skládá ze sil a prostředků (prvků) určených k ničení protivníka, sil a prostředků určených k podpoře a zabezpečení boje a sil a prostředků určených k velení a řízení boje. K využití možností těchto sil, k zabezpečení jejich ochrany a vytvoření prostoru pro manévr je bojová sestava členěna do jednoho nebo do dvou sledů. Při členění do jednoho sledu si velitel uskupení vytváří zálohu. V některých případech je možné tuto zálohu vytvářet i při členění bojové sestavy do dvou sledů.

V případě potřeby se z organických a přidělených sil a prostředků mohou vytvářet (pro plnění dílčích, specifických a odborných úkolů) nestálé prvky bojové sestavy (odřady, skupiny apod.).

Počet, síla a prostorové uspořádání jednotlivých prvků bojové sestavy závisejí na úkolu, situaci, terénu, možnostech posílení a podpory ze strany nadřízeného velitele.

0535. **Předbojová sestava** je uskupení organických a přidělených sil a prostředků rozčleněných do šířky i do hloubky k zabezpečení co nejmenší zranitelnosti palbami dělostřelectva a úderů letectva; k rychlému

manévrování a rozvinutí do bojové sestavy; k zabezpečení rychlého tempa postupu, jakož i k rychlému zdolávání kontaminovaných a rozrušených prostorů.

Předbojovou sestavu mohou tvořit proudy jednotek, útvarů a dalších taktických celků, které postupují v určených vzdálenostech na stejné úrovni nebo stupňovitě (vpravo, vlevo) či úhlem vpřed (vzad).

5.3.1 Použití bojových sil za útoku

0536. **Útočné síly.** Síla a druh bojových jednotek, které jsou k dispozici pro vedení ofenzivních činností, jsou rozhodujícím faktorem při stanovení úkolů, cílů a způsobu provedení operace:

- a. **Těžké síly.** Jsou obzvláště vhodné pro útoky velkého rozsahu nebo pro rychlé a důrazné protiútoky. Jsou schopné rychle pronikat do postavení protivníka zejména ve zvlněném, lehce pokrytém terénu. Tanky nebo bojová vozidla mechanizovaných jednotek mohou vést útok v závislosti na síle protivníka, jeho postavení a na terénu samostatně, nebo mohou působit spolu, zejména v členitém terénu s omezenými možnostmi pozorování nebo v obdobích snížené viditelnosti. V zalesněných prostorech může pěchota sesednout z bojových vozidel, která jí mohou zabezpečovat palebnou podporu. Pokud je to možné, měly by těžké síly posilovat střední a lehké síly palebným ničením obrněných prostředků protivníka. K tomu bude často nezbytné uzpůsobovat organizaci útočících sil v závislosti na vývoji útoku.
- b. **Střední a lehké síly.** Jsou nejefektivněji využity tam, kde je terén značně členitý nebo hustě pokrytý, ale pokud čelí podobnému protivníkovi, jsou schopny úspěšně bojovat i v otevřenějším terénu. Jejich hodnota rovněž závisí na druhu bojové činnosti, pro kterou jsou užity. Pokud se naskytne příležitost, měly by být využity k prosakování mezerami v nepřátelských postaveních, k napadání protivníka z boku nebo týlu. Mohou být také využity k vytváření podmínek vhodných pro útok těžkých sil.
- c. **Vzdušné výsadekové síly.** Jsou specificky organizované, vybavené a vyvíjené pro dopravu do místa určení vysazením z letadla nebo přistáním k provedení speciální operace nebo dobytí cíle. Mohou být například vysazeny před útočící jednotky k obsazení a držení důležitého cíle, jako je část klíčového terénu, dokud nejsou posíleny nebo vystřídány jinými jednotkami. V útočných operacích mohou být použity

k provedení útoku do týlu postavení protivníka s cílem odříznout jeho zálohy v kombinaci s útočnou činností jiných pozemních sil a dále ke krytí boků nebo vytvoření pocitu ohrožení v týlu protivníka.

- d. **Vrtulníkové letectvo.** Vrtulníkové letectvo (bojové vrtulníky) může při útoku vést bojovou činnost v dotyku, hloubce a týlu protivníka. Kontrolou území a pomocí převahy přímé a nepřímé palby může vytvořit vhodné podmínky pro postup pozemních manévrových sil. Vrtulníkovému letectvu může být stanoven samostatný úkol, nebo plní úkoly v součinnosti s pozemními silami. Může útočit na stojící nebo pohybující se síly protivníka a je účinné zejména při pronásledování protivníka.
- e. **Obojživelné (vyloďovací) síly.** Používají se při vyloďovacích operacích vedených námořními a pozemními silami na pobřeží ovládaném protivníkem. Mohou být kombinované se vzdušnými výsadečnými silami.

0537. **Ochrana boků.** Velitel musí vyčlenit síly pro plnění úkolů zajištění, což zahrnuje ochranu boků sestavy a krytí mezer mezi jednotkami. Tyto síly mohou vést palbu na protivníka provádějícího obchvat, nebo poskytovat ochranu podpůrným jednotkám v případě, že nebyl vyčištěn týl útočících sledů.

0538. **Druhé sledy a zálohy.** Pro řešení neočekávaných situací, udržování tempa útoku a rozvíjení úspěchu musí být vytvořeny zálohy. Velitel také může být nucen posílit útočící jednotky, aby jim umožnil vytvořit si vlastní zálohu. Byla-li jednou záloha nasazena, musí být vyčleněna nová, i když to může znamenat změnu v organizaci uskupení. Zálohy by měly být umístěny tak, aby mohly být rychle a bez obtíží zasazeny v jakémkoli směru a byly schopny se vyhnout předčasnému boji. K zabezpečení pružnosti při rozvíjení úspěchu, při pronásledování a k ochraně boků sestavy může být udržována aeromobilní záloha.

0539. Druhosledové síly mohou být použity k zabezpečení území získaného útočnými silami, k ochraně komunikací, ke zničení jednotek protivníka, které zůstaly v týlu útočících sil, a k zastavení posil protivníka směřujících do prostoru útočících sil. Jejich nejběžnější použití je k rozvíjení úspěchu a k pronásledování protivníka.

0540. Je třeba důsledně rozlišovat mezi silami určenými do zálohy a do druhého sledu. Pouze v případě, že velitel nemá dostatek sil pro udržování nezasazené zálohy, může být využito formy dvojího předurčení.

5.3.2 Použití sil bojové podpory a bojového zabezpečení za útoku

0541. **Palebná podpora.** Úspěch útoku závisí na úzké součinnosti palebné podpory všech zbraní dostupných útočícím silám. Nadřízený velitel musí zajistit stálou součinnost palebné podpory na celé šířce útoku. Úsilí palby se přesouvá podle potřeby a tato se soustřeďuje v souladu s plánem vedení boje. Velitel by měl vždy přihlédnout k následujícím aspektům:

- » pokud útok vyžaduje využití momentu překvapení, palebná podpora je zahajována až v době, kdy se jednotky střetnou s protivníkem, v případě, že to není součástí plánu klamání;
- » některé pozice protivníka mohou být neutralizovány či oslepeny dýmem v souladu s plánem útoku;
- » pokud je postavení protivníka značně silné, je palebná příprava nezbytná. Cílem pak bude zničení co největší části sil protivníka před tím, než začne útok;
- » palby k izolaci lze používat k okamžitému uzavření daného úseku bojiště.

a. **Dělostřelectvo.** Správné použití dělostřelectva a ostatních prvků palebné podpory je rozhodující pro úspěch útoku. Dělostřelectvo může být předsunuto během příprav pro zahájení boje, je-li útok jednou zahájen, bude dělostřelectvo následovat bojové jednotky tak, aby nepřerušilo podpůrnou palbu. Je životně důležité, že celý systém zpravodajství, sledování cílů a průzkumu (Intelligence, Surveillance, Target Acquisition and Reconnaissance – ISTAR) je koordinován a zaměřen k zjištění důležitých cílů a prostředky palebné podpory jsou schopny udeřit na ně v okamžiku, kdy jsou zjištěny. Pouze zničení důležitých bojových funkcí protivníka umožní vlastním vojskům zahájit útok s vyhlídkou na úspěch. Během útoku může dělostřelectvo plnit specifické úkoly zahrnující:

- » palebnou přípravu:
  - umlčovat nebo ničit dělostřelectvo protivníka,
  - osleповat protivníka,
  - umlčovat protivzdušnou obranu protivníka,
  - osvětlovat bojiště;

- » krycí palbu:
  - izolovat boj na předním okraji,
  - ničit protivníka v místech průlomu,
  - poskytovat potřebnou podporu bojovým jednotkám při boji v hloubce,
  - ničit obrněné prostředky protivníka,
  - připravit palby k zásahu během konsolidace;
- » obrannou palbu:
  - zabránit ohrožení z boku,
  - napadat síly protivníka provádějící protiútoky,
  - omezovat pohyb použitím minování na dálku.

Pokud je k dispozici námořní dělostřelectvo, může značně přispět k celkové palebné podpoře boje se stejnými úkoly jako pozemní dělostřelectvo.

b. **Taktické letectvo.** Vzdušná podpora je životně důležitou součástí při provádění útočných operací. Vzdušná složka může zajistit příznivou situaci ve vzdušném prostoru pro rozmístění a přesuny a může zjišťovat, narušovat a ničit síly protivníka na velkou vzdálenost. Toho dosahuje:

- » vzdušným průzkumem a pozorováním (Air ISR – Air Intelligence, Surveillance and Reconnaissance). Před zahájením útoku by měl vzdušný průzkum zabezpečovat zpravodajské informace o protivníkovi a během útoku by měl rychle odhalovat protiopatření protivníka;
- » protivzdušnými operacemi. Místní vzdušná nadvláda bude základem pro útočné operace ve velkém měřítku. K dosažení místní vzdušné nadvlády je potřebné integrovat všechny dostupné prostředky vzdušné, ale i pozemní a námořní složky;
- » vzdušnou izolací prostoru bojové činnosti. Vzdušná izolace bude zabezpečovat útočnou operaci pozemních sil bráněním protivníkovi v posilování a upevňování jeho obrany;
- » blízkou vzdušnou podporou. Blízká vzdušná podpora je důležitou složkou palebné podpory pozemních sil.

c. **Vrtulníky** mohou podporovat útok palbou svých zbraní a budou využity rovněž pro aeromobilní akce sloužící k obsazení klíčového prostoru před útočícími silami. Mohou být použity také pro:

- » úkoly velení a řízení;
- » průzkum a pozorování boků a mezer;
- » logistickou podporu a odsun raněných a padlých;
- » vysazování a stahování skupin hloubkového průzkumu.

0542. **Pozemní protivzdušná obrana.** V průběhu přípravy útoku bude pozemní protivzdušná obrana soustředěna na obranu shromaždišť, přístupových pochodových os a prostředků důležitých pro vedení bojové činnosti v hloubce. Během útoku se přesune důraz na ochranu útočících vojsk, nicméně tak, jak útok postupuje, může nabývat na významu ochrana záloh a komunikací.

0543. **Ženíjná podpora.** V útočných operacích bude vyžadována ženíjná podpora tempa útoku, přičemž nejdůležitější je zabezpečení pohyblivosti vlastních vojsk. Důležitá jsou také opatření pro snížení pohyblivosti (mobility) protivníka, zejména ochrana boků a rychlá ochrana proti protiútokům. Po ženíjném vojsku se bude vyžadovat, aby podporovalo útočící síly buď všemi, nebo některými z následujících činností:

- » zřízením průchodů ve vlastních minových polích;
- » ražením a vytyčením průchodů v minových polích protivníka;
- » poskytováním prostředků k překonávání vodních toků a jiných překážek;
- » přikrytím boků zátarasy, což pomáhá utvářet strukturu bojiště a umožňuje velitelům efektivně využít síly pro ochranu jednotek;
- » přípravou a údržbou cest pro druhé sledy, zálohy, součásti bojové podpory a součásti bojového zabezpečení.

Naplnění těchto funkcí je závislé na adekvátním průzkumu, včasném zabezpečení nezbytného vybavení a zásob, na řádném uskupení a řízení ženíjných prostředků, zejména obrněných vozidel pro ražení průchodu v minových polích, a prostředků pro překonávání překážek.

0544. **Průzkumné jednotky.** Průzkum za útoku má za cíl rozkrýt bojovou sestavu protivníka, identifikovat silná místa obrany a současně odhalit její zranitelná místa. Vychází ze zpravodajského vyhodnocení těžiště obrany a prostorů hlavního úsilí obrany protivníka, z rozmístění jeho záloh a důležitých

objektů. V závislosti na vyhodnocení těchto prostorů a způsobu přechodu do útoku plánuje zpravodajský štáb zasazení a použití průzkumných orgánů. K získání výchozích podkladů pro plánování útoku je průzkum veden především letectvem, bezpilotními průzkumnými prostředky a radioelektronickým průzkumem. Tyto prostředky jsou schopny včas získat informace o bojové sestavě protivníka a jeho činnosti. Získané informace umožňují lepší plánování použití průzkumných orgánů k ověření síly protivníka, jeho zranitelných míst a jeho činnosti v prostorech zvláštní pozornosti.

0545. Základním způsobem činnosti bojového průzkumu za útoku je skryté pozorování v kontaktu s protivníkem. Vyhýbání se rozhodnému boji je jedním z principů činnosti bojového průzkumu. V případě, že je činnost průzkumného orgánu vyražena, může v sebeobraně využít palby pro odpoutání se od protivníka. Následující činnost vždy závisí na úkolu svazku (útvaru) a záměru velitele.
0546. Při přechodu do útoku po přesunu z hloubky je do zahájení útoku veden průzkum především bezpilotními prostředky a radioelektronický průzkum. Průzkum pochodových os pro přesun hlavních sil provádí prvky zajištění přesunu. Průzkumné skupiny bojového průzkumu mohou být předsunuty společně s jednotkou radioelektronického průzkumu do prostoru zasazení svazku (útvaru), kde zauímají výchozí prostory. V případě potřeby mohou být předsunuty samostatně po osách přesunu hlavních sil nebo i po komunikacích mimo tyto osy. Po získání vizuálního kontaktu s hlavními silami protivníka zahajují jeho pozorování. Do týlu protivníka jsou zasazovány až po zahájení útoku.
0547. V případě, že při postupu k zaujetí výchozího prostoru nemůže průzkumná skupina pokračovat v nařízeném směru, zabezpečí části sil po nezbytnou dobu vizuální nebo radiolokační sledování protivníka a obchází jej. Po předání kontaktu s protivníkem silám předvoje se opět spojí s jádrem průzkumné skupiny. Obdobně i v případě kontaktu s průzkumem protivníka jej pozorují a obchází nebo zahájí jeho ničení v případě, že hlavní síly bezprostředně zahájí útok.
0548. Skupiny hloubkového průzkumu jsou s využitím vrtulníků zasazovány s předstihem do klíčových prostorů v hloubce bojové sestavy protivníka, případně mohou být zasazeny na vozidlech nebo i pěšky k zjištění důležitých informací v taktické hloubce, s využitím prosakování v mezerách sestavy protivníka.

0549. Při útoku z přímého dotyku s protivníkem musí být zabezpečen nepřetržitý průzkum protivníka k zajištění úspěchu útoku a upřesnění jeho činnosti v případě, že odhalí záměr činnosti vlastních sil. Průzkum do zahájení útoku je veden zasazenými průzkumnými orgány a rozvinutým systémem pozorování jednotkami v dotyku s cílem identifikovat maximální počet cílů pro palebné ničení. Ke sledování celého prostoru zpravodajské odpovědnosti jsou využívány především bezpilotní průzkumné prostředky, radioelektronický a radiolokační průzkum.
0550. Další průzkumné orgány bojového a hloubkového průzkumu jsou zasazovány jen v nezbytných případech k plnění nejdůležitějších úkolů. Nové průzkumné orgány, které dostávají úkol proniknout do větších hloubek a pátrat po činnosti druhých sledů a záloh protivníka, jsou zasazovány až po splnění bližších úkolů praporů prvního sledu.
0551. **Elektronický boj.** Při vedení útoku poskytuje elektronický boj veliteli informační podporu pro přípravu jeho hodnocení situace a plánování boje. Koordinované a cílené zasazení aktivních prostředků elektronického boje je zaměřeno na omezení schopnosti protivníka okamžitě reagovat na útok. Důraz je položen na:
- » zjišťování, lokalizaci a narušování protivníkových systémů určených pro pozorování a zjišťování cílů, zejména RL protivzdušné obrany a dělostřeleckých RL;
  - » zjišťování a upřesnění prostoru rozmístění záloh a jednotek připravených k protiútku;
  - » elektronickou izolaci vybraných jednotek nebo uskupení protivníka narušením jejich spojení se sousedními jednotkami, nadřazenými stupni a zálohami;
  - » zjišťování a lokalizaci aktivních prostředků elektronického boje protivníka tak, aby mohly být fyzicky zničeny.
0552. **Chemické jednotky.** Plní úkoly monitorování radiační, chemické a biologické situace při přípravě a v průběhu útoku. Hlavní úkoly monitorování za útoku jsou:
- a. **Při přípravě útoku.** Včasné zjištění a periodické sledování radiační, chemické a biologické situace ve výchozích prostorech (výchozístích) svazků (útvárů, jednotek), v prostorech rozmístění dělostřelectva, prostředků protiletadlové obrany, na osách přesunu

do prostoru zasazení, v prostorech rozmístění míst velení, záloh, sil a prostředků logistické podpory, možných prostorech dekontaminace a rovněž na přísunových a odsunových komunikacích.

- b. **V průběhu útoku.** Včasné zjištění a periodické sledování radiační, chemické a biologické situace na osách přesunu a v nově zaujatých prostorech rozmístění míst velení, hlavních a záložních palebných postaveních dělostřelectva, prostředků protiletadlové obrany, na osách přesunu a čarách rozvinování záloh, na předsunutých plochách pro vrtulníky, v úsecích násilného přechodu vodních překážek a přepravištích přes ně, ve výchozích prostorech a prostorech vysazení vzdušných výsadků, v prostorech rozmístění a osách přesunu záloh, sil logistické podpory, na přísunových a odsunových komunikacích.

Jednotky radiačního a chemického průzkumu nebo chemičtí pozorovatelé jednotek se zpravidla začleňují do průzkumných skupin a předsunutých odřadů. Jednotky radiačního a chemického průzkumu se také využívají k průzkumu v prostorech rozmístění míst velení a na přísunových a odsunových cestách.

Chemická záloha svazku (operačního uskupení) provádí v plánovaných prostorech úplnou dekontaminaci hlavních prvků bojové (operační) sestavy. K tomu se jí stanovují prostory dekontaminace, které se rekognoskují a připravují³⁸.

0553. **CIMIC/PsyOp(s).** Podpora útoku ze strany CIMIC zahrnuje:

- » získávání informací pomocí civilního průzkumu a civilních institucí;
- » podíl na plánování bojové činnosti, ujasnění klíčových prostorů a stanovení omezení;
- » podíl na tvorbě seznamu možných cílů za účelem minimalizace zbytečných ztrát na civilní a kulturní infrastrukturu.

PsyOp(s) se zaměřují na následující úkoly:

- » propaganda ke snížení morálky, k podpoře dezercí a ke kapitulaci protivníka;
- » izolování civilistů od vojenských operací;
- » činnosti na podporu klamných opatření.

---

³⁸ Podrobně je chemické zabezpečení útoku rozpracováno v předpisu Vševojsk-2-6 *Chemické zabezpečení v Armádě České republiky, Praha 2008*

0554. **Logistická podpora a zdravotnické zabezpečení boje.** Pro úspěch útoku, jeho rozvíjení a pro následný přechod do pronásledování je důležitá nepřetržitost jeho logistické podpory. Důraz je třeba položit na zabezpečení municí, pohonnými hmotami a na zajištění údržby a oprav techniky. Součástí přípravy k útoku je předsunutí zásob a části opravárenských a odsunových kapacit co nejdříve dopředu.

V průběhu útoku postupuje část sil a prostředků logistiky, především se zásobami munice a pohonných hmot a část dílenských a vyprošťovacích prostředků (dílenská a vyprošťovací skupina – DVSk) za prvním sledem svazku (útvary). Ostatní síly a prostředky logistiky svazku (útvary) se pohybují (přesunují) za druhým sledem (vševojskovou zálohou).

0555. **Zdravotnické útvary (jednotky)** se v průběhu útoku zpravidla přesunují za bojovými sestavami útvarů (jednotek) prvního sledu, případně i za druhým sledem.

V závislosti na situaci se může část sil a prostředků zdravotnických útvarů (jednotek) předsunovat do bojových sestav útvarů (jednotek) prvního sledu s cílem co nejrychleji poskytovat první pomoc a zabezpečit odsun raněných a nemocných z bojiště na jednotlivé etapy zdravotnického zabezpečení.

5.3.3 Ochrana vojsk za útoku

0556. Ochrana vojsk za útoku se zaměřuje zejména na rozptýlení vojsk a usku-tečňování zvláštních opatření ochrany proti vysoce přesným zbra-ním protivníka ve výchozích prostorech, na čarách rozvinování a na čáře přechodu ke zteči a na realizaci opatření proti nežádoucím účín-kům vlastních zbraní a jiné techniky. Dále je třeba věnovat pozornost připravenosti útvarů (jednotek) k činnosti v kontaminovaných prosto-rech, v prostorech požárů, závalů a zátop a k odstraňování následků pří-padného použití ZHN a vysoce přesných zbraní protivníkem a následků radiačních a chemických havárií v pásmu útoku a na jeho bocích.

0557. Z hlediska ochrany proti zbráním hromadného ničení je v útoku výhod-né určovat vojskům širší pásma činnosti. Ke snížení případných ztrát je nutno pružně manévrovat všemi prvky bojové sestavy a rozptylovat voj-ska do šířky a do hloubky. Rozptýlení vojsk se organizuje tak, aby byla vyloučena možnost současného vyřazení prvního a druhého sledu (zá-lohy) praporu z boje jedním jaderným úderem střední mohutnosti. Ve

výchozích prostorech pro útok po přesunu z hloubky se vojska rozmisťují rozptýleně podél os přesunu. Při tom je nutno v maximální míře využít přirozené ochranné a maskovací vlastnosti terénu. Ke zvýšení ochranných vlastností se výchozí prostory ženijně upravují³⁹.

5.4 Provedení útoku

0558. Palebná příprava zteče se při útoku po přesunu z hloubky zahajuje zpravidla v době, kdy se svazky prvního sledu začnou rozvíjet. V době palebné přípravy se zřizují průchody v zátarasech protivníka. Ve vlastních zátarasech se průchody zřizují a vytyčují předem. Palebná příprava zteče se při útoku z přímého dotyku zahajuje v době, kterou stanovil nadřízený velitel.

0559. Jakmile jednotky prvního sledu překročí čáru zteče, začíná zteč. Hodiinu „H“ oznamuje velitel svazku veliteli útvarů (jednotek) při útoku po přesunu z hloubky před zahájením přesunu, při útoku z přímého dotyku s dostatečným předstihem.

Zteč (Assault)⁴⁰ obrany protivníka provádějí útočící útvary v bojové sestavě. Spočívá v rychlém přiblížení jednotek prvního sledu k objektům zteče (zákopům, ohniskům odporu, palebným prostředkům apod.) v obraně a v ničení protivníka bojem zblízka. Se zahájením zteče se na signál velitelů svazků (útvárů) zahajuje palebný doprovod útoku. Mechanizované, tankové, výsadkové, motorizované nebo pěší jednotky (útvary) přitom vedou palbu za pohybu a postupují těsně za výbuchy střel vlastního dělostřelectva.

0560. Tankové a mechanizované jednotky provádějí zteč v těsné součinnosti. Pod ochranou dělostřelecké palby překonávají zátarasy před předním okrajem, rázně a v rychlém tempu postupují vpřed. Tankové jednotky zpravidla útočí v bojové linii, mechanizované jednotky postupují za nimi podle situace na bojových vozidlech pěchoty (obrněných transportérech) nebo pěšky (v rojnicích). Zteč na bojových vozidlech pěchoty (obrněných transportérech) se uskutečňuje v terénu vhodném pro činnost vojsk na vozidlech a tam, kde je protivník spolehlivě umlčen.

0561. V místech, kde protivník klade silný odpor a terén ztěžuje činnost

³⁹ *Vševojsk-2-1 Ochrana vojsk proti zbraním hromadného ničení, Praha 2009*

⁴⁰ *Vývrcholení útoku; vedení boje muže proti muži. Krátký, prudký, ale organizovaný útok na dílčí objekt, jako je palebné postavení dělostřelectva, pevnůstka nebo kulometné hnízdo. (AAP-6, Terminologický slovník pojmů a definic NATO)*

vojsk na vozidlech, provádějí mechanizované jednotky zteč pěšky a jejich obrněná vozidla postupují za nimi „skoky“ a podporují je palbou.

Na směrech, kde protivník klade slabý odpor, mohou tankové a mechanizované jednotky provádět zteč v předbojových sestavách nebo v různě kombinovaných sestavách.

0562. Po zdolání předního okraje obrany protivníka jednotky prvního sledu využívají účinků palebné podpory a vzniklých mezer, bez zastávky pokračují v postupu do hloubky, rozčleňují a ničí bránícího se protivníka. Zbývající skupiny a palebné prostředky v zákopech a jiných úkrytech ničí jednotky druhého sledu.

0563. Boj v hloubce obrany protivníka je přímým pokračováním a rozvíjením zteče. Charakterizují jej smělé manévry vojsk, zejména obchvacování a obcházení ohnisek odporu protivníka, rozhodné zteče bráněných postavení, operativní řízení palebné podpory vojsk, přenašeni úsilí z jednoho směru na druhý nebo i údery na protivníka z hloubky vlastní sestavy, aktivní činnost předsunutých odřadů, rychlé pronikání útočících vojsk do hloubky, ničení a umlčování záloh protivníka.

0564. Rozhodující význam má rozhodná a iniciativní činnost velitelů, využití všech místních úspěchů, pružné manévrování jednotkami, dovedné využití výsledků palebné podpory, předstížení protivníka v ovládnutí výhodných čar v hloubce a včasné zasazení druhých sledů (záloh) k rozvíjení úspěchu.

Druhý sled (záloha) se zasazuje do boje podle situace buď vzniklou mezerou v bojové sestavě, nebo na odkrytém boku, nebo překročením jednotek v dotyku na tom směru, kde se projeví největší úspěch.

0565. Druhé sledy (zálohy) protivníka se umlčují a ničí palbou dělostřelectva a údery taktického letectva již v místech soustředění, při přesunu a rozvinování k protizteči. Protizteče protivníka odrážejí útočící vojska zpravidla palbou z místa. K tomu se předem zaujímají výhodné čáry a uskutečňuje se manévr protitankovou zálohou, zatarasovacím odřadem a dalšími prostředky. K rozvrácení bojových sestav útočícího protivníka a k ničení jeho prostředků se využívá vrtulníkového letectva a soustřeďuje se palba dělostřelectva, tanků, protitankových zbraní a dalších prostředků. Zničení protivníka se dokončuje rozhodnou ztečí.

Jednotky, které nebyly ohroženy protiztečí, zrychlují svůj postup a manévrují tak, aby se dostaly do boku a hloubky sestavy protivníka, který provádí protizteč. Odtud v součinnosti se silami a prostředky, které odrážejí protizteč z místa, zasazují údery útočícímu protivníkovi.

0566. Podaří-li se údery taktického a vrtulníkového letectva a palbami dělostřelectva narušit přesun a rozvinování záloh protivníka a způsobit jim značné ztráty, je možno odrážet protizteč z chodu. Rozdrcení záloh protivníka pak dokončují ztečí tankové a mechanizované jednotky. Z chodu je možno odrážet i protizteče malých skupin.
0567. Zahájí-li protivník ústup, vojska přecházejí k jeho pronásledování.
0568. Ukáže-li se v průběhu útoku, že nelze splnit zadané úkoly a útok může skončit nezdarem, upevní se vojska na dosažených čarách, uspořádají nebo přeskupí bojové sestavy, obnoví narušenou součinnost a po palbě přípravě zteče útok obnoví.

KAPITOLA 6

PŘEPAD

6.1 Cíl přepadu, všeobecné zásady

0601. Přepad (Raid)⁴¹ je časově a prostorově omezený místní útok menších sil (zpravidla zesílených rot, případně i zesílených čet). Provedení přepadu obvykle nařizuje velitel svazku a organizuje ho štáb svazku nebo přímo velitel praporu, jehož jednotka přepad uskuteční. Mechanizovaná jednotka provádějící přepad může být dle situace posílena specialisty průzkumných a ženijních jednotek. Sestava jednotky provádějící přepad se člení na přepadovou, zajišťovací a odtarasovací hlídku. Průzkumné jednotky jsou při přepadu využívány zpravidla do přepadové hlídky.
0602. Účelem přepadu je získání důležitých informací o protivníkovi v dotyku, zničení nebo zmocnění se důležitého prostředku protivníka, získání nebo osvobození zajatců, případně narušení systému velení a řízení protivníka. Místo, doba a síly, které mají přepad uskutečnit, se určují podle účelu přepadu, situace a geografických a hydrometeorologických podmínek.
0603. Cíl přepadu musí být přesně stanoven (prostorově vymezen). Ve dne je obvykle voleno místo (objekt), k němuž se lze skrytě přiblížit, a které lze pozorovat z vlastního postavení, ale kterému nemohou ostatní síly protivníka v krátké době přijít na pomoc. V noci bude vhodné volit místo s určitými dobře rozeznatelnými orientačními předměty.
0604. Přepad je vhodné provádět v době, kdy je v důsledku špatného počasí, noční tmy nebo zadýmení bojiště snižena viditelnost. Jednotky provádějící přepad se po splnění svého úkolu vždy vracejí do vlastní sestavy.
0605. Přepady lze provádět podle druhu objektu, situace a činnosti protivníka buď s přípravou, jež spočívá v pozorování a studiu objektu přepadu

---

⁴¹ *Bojová činnost, obvykle malého rozsahu, která zahrnuje rychlé proniknutí na území protivníka s cílem získat zprávy, zmást protivníka nebo zničit jeho zařízení. Končí plánovaným stažením po splnění stanoveného úkolu. (AAP-6, Terminologický slovník pojmů a definic NATO)*

i jeho okolí, ve volbě cest přístupu, odchodu, vhodné doby zahájení přepadu a způsobu jeho provedení, nebo bez přípravy, prudkou ztečí s využitím všech palebných prostředků přepadové jednotky (uskupení).

0606. Přepad je jedním ze způsobů získání zdroje informací při vedení bojové činnosti průzkumným orgánem proti nepohyblivému objektu protivníka v jeho sestavě. Spočívá v překvapivém napadení s cílem vyřadit (zničit) důležitý objekt protivníka, zmocnit se zajatců, dokumentů, vzorů výzbroje, výzbroje a bojové techniky. Provádí se podle rozhodnutí velitele průzkumného orgánu, např. při nebezpečí z prodlení.

Úspěch přepadu závisí na utajení příprav přepadu, na rozhodné a překvapivé činnosti a rozvaze všech průzkumníků. Bojová sestava průzkumného orgánu k provedení přepadu se může členit na přepadovou a zajišťovací hlídku, případně na další hlídky (podskupiny). Při malém počtu osob provádí průzkumný orgán přepad jako celek.

6.2 Příprava a plánování přepadu

0607. Podkladem pro přípravu přepadu jsou podrobné zpravodajské informace o objektu (prostoru), do něhož je přepad prováděn.

Úspěch přepadu závisí na pečlivosti jeho přípravy, na stupni utajení a na rychlosti provedení. Příprava přepadu se uskutečňuje podle všeobecně platných zásad přípravy boje.

0608. Velitelé družstev a čet a v některých případech i jednotlivce je třeba podrobně seznámit s jejich úkolem, případně s nimi přepad v obdobném terénu nacvičit. Spolu s přípravou přepadu musí být předvídaný i způsob jeho podpory, zabezpečení ústupu, odvedení zajatců, odsun raněných a další činnosti, které s přepadem bezprostředně souvisejí.

6.3 Provedení přepadu

0609. Jednotka, která má přepad provést, se s objektem přepadu seznamuje za denního světla.

Činnost prováděná před přepadem musí být nenápadná a nesmí protivníka ničím upozornit na připravovanou akci. Velitelé a vojáci, kteří se účastní přepadu, nesmí mít při sobě žádný důležitý dokument, který

by mohl protivníka informovat o číslování, složení a dalších údajích útvaru (svazku), který přepad organizuje.

0610. Před zahájením přepadu je obvykle prováděn palebný přepad objektu přepadu a jeho nejbližšího okolí. V některých případech však může být přepad zahájen i bez palebného přepadu.

Jakmile jednotka vyrazí, dělostřelecké (minometné) jednotky přenášejí palbu na okolí objektu přepadu tak, aby bylo zabráněno přísunu posil a úniku z objektu přepadu. Po vniknutí do stanoveného objektu (prostoru) se jednotka zmocňuje zajatců a výzbroje, případně ničí výzbroj a důležitá zařízení a bez zbytečného zdržování zahajuje ústup. K zajištění jejího ústupu jsou vedeny krycí palby.

KAPITOLA 7

ROZVÍJENÍ ÚSPĚCHU

7.1 Cíl rozvíjení úspěchu, všeobecné zásady

0701. Cílem rozvíjení úspěchu (Exploitation of Success)⁴² je připravit a realizovat sladěný souhrn opatření, směřovaných k využití úspěchu vojsk dosaženého v útoku nebo na určitých směrech útoku k co nejrychlejšímu ovládnutí důležitých objektů a prostorů v hloubce sestavy protivníka a k dokončení jeho obklíčení nebo porážky.

0702. V průběhu rozvíjení útoku do hloubky si může taktické uskupení v závislosti na situaci vytvořit a vyslat předsunutý nebo přepadový odřad, uskupení na stupni svazek může navíc případně vysadit i vrtulníkový výsadek.

Předsunutému a přepadovému odřadu (vrtulníkovému výsadku) se v případě vytvoření a vyslání do sestavy protivníka (hloubky jeho obrany) zpravidla určují nebo upřesňují posilové prostředky, bojový úkol a lhůta jeho splnění, směr činnosti a způsob podpory palbou dělostřelectva a úderů letectva, případně i doba a místo spojení s hlavními silami po splnění bojového úkolu.

Bojovým úkolem přepadového odřadu v síle útvaru může být zničení nebo zmocnění se jednoho nebo dvou objektů protivníka v hloubce jeho sestavy.

0703. **Předsunutý odřad** postupuje po převzetí úkolu v určeném směru, obchází jednotlivé uzly odporu a rozhodně proniká do hloubky obrany protivníka ke stanovené čáře (prostoru). Za podpory palby dělostřelectva a úderů letectva se z chodu zmocňuje této čáry nebo důležitého prostoru v hloubce a dovednou organizací a vedením boje je drží do příchodu hlavních sil svazku (útvaru).

0704. **Přepadový odřad** dovedně využívá odkrytých boků, mezer a slabých míst v obraně protivníka, nenechává se zavázat do zdlouhavých bojů a rychle

---

⁴² Útočná bojová činnost, která obvykle následuje po úspěšném útoku, a která je zaměřena na dezorganizaci protivníka v hloubce. (Vojenský výkladový slovník vybraných operačních pojmů, Praha 2004)

proniká k určeným objektům v týlu protivníka. Překvapivou ztečí z chodu, obvykle z několika směrů, je ničící (zneškodňuje). Přepady určených (zjištěných) objektů provádí ve stanoveném směru činnosti zasazováním postupných úderů protivníkovi. Po splnění úkolu v jednom směru obvykle provede manévř na nový směr, aby mohl pokračovat v zasazování dalších úderů protivníkovi. Přesun na nový směr může uskutečňovat v pochodové nebo předbojové sestavě pod ochranou pochodového zajištění a do bojové sestavy se rozvíjí až před provedením úderů ke zničení objektů protivníka.

0705. **Vrtulníkový výsadek** se po svém vysazení v určeném prostoru rychle a utajeně přiblíží ke stanovené čáře (objektu), obvykle v předbojové sestavě. Z chodu se rozvine do bojové sestavy, rázně a s překvapením zaútočí obvykle do týlu nebo boku protivníka s cílem zničit určený objekt a ovládnout stanovený prostor nebo ovládnout určenou výhodnou čáru (prostor) a svou aktivní činností způsobovat protivníkovi ztráty, bránit mu v činnosti a tím vytvořit výhodné podmínky pro rychlé pronikání hlavních sil do hloubky sestavy protivníka a jím bráněného prostoru.

7.2 Příprava a plánování rozvíjení úspěchu

0706. Příprava a plánování rozvíjení úspěchu se provádí podle obecných zásad přípravy boje a je součástí plánovacího procesu druhu činnosti předcházející nasazení sil rozvíjejících dosažený úspěch. Případné upřesnění úkolů je prováděno v závislosti na vývoji konkrétní situace.

7.3 Rozvíjení úspěchu

0707. K úspěšnému rozvíjení útoku vlastních sil v hloubce sestavy protivníka je potřeba vyvíjet neustálý tlak na protivníka, udržovat tempo útoku útvarů a jednotek, které jsou v dotyku s protivníkem, a napadat síly protivníka v hloubce jeho sestavy. Toho se docílí:
- » postupným přenášením palby sil bojové podpory na objekty, které brání útočícím jednotkám v postupu;
  - » využíváním mezer v sestavě protivníka k rychlému pronikání do hloubky jeho sestavy;
  - » včasnou podporou jednotek, které dosáhly největšího úspěchu; nepřetržitým zabezpečením boků a týlu;

- » ničením záloh protivníka v jejich prostorech rozmístění, při přesunu a při provádění protizteče;
- » včasným zasazením druhého sledu (zálohy) k rozvíjení úspěchu, případně i vysláním předsunutého odřadu;
- » postupem v předbojových sestavách jednotek a jejich nepřetržitou protiletadlovou obranou.

0708. Síly určené k rozvíjení úspěchu postupují za prvním sledem v proudu nebo v předbojové sestavě ve vzdálenosti určené velitelem uskupení. Do boje mohou být zasazeny v mezerách v sestavě prvního sledu, na odkrytých bocích uskupení a výjimečně i překročením prvního sledu.

V průběhu přibližování k čáře zasazení se síly určené k rozvíjení úspěchu podle situace rozvíjejí do bojové sestavy, nebo se zasazují do boje v předbojové sestavě. Jejich rozvíjení a zasazení zabezpečují vyčleněné prostředky nadřízeného velitele.

0709. V průběhu rozvíjení útoku v hloubce sestavy protivníka budou zasazované síly nuceny vést boj se zálohami protivníka. Zálohy protivníka jsou především ničeny prostředky nadřízených velitelů a prostředky vzdušných sil. Síly rozvíjející úspěch útoku prvního sledu se budou podílet na ničení těch záloh, které budou v dosahu jejich prostředků, a které budou proti nim provádět protizteče.

0710. Protizteče vedené menšími silami se odrážejí palbami všech prostředků zasazovaných sil. Jednotky, které byly protiztečí napadeny, se obvykle dočasně zastavují a vedou palbu z místa. Jednotky, které nebyly napadeny, pokračují v rozvíjení útoku do hloubky nebo manévrují tak, aby palbou a úderem do boků útočícího protivníka se aktivně podílely na jeho ničení.

Jestliže hrozí nebezpečí silné protizteče protivníka (protiúderu), zasazované síly se zpravidla upevňují na takticky výhodné čáře. Velitel těchto sil stanovuje podřízeným úkoly pro obranu, přidělenému dělostřelectvu stanovuje palebné úkoly k ničení útočícího protivníka, organizuje zabezpečení boků a součinnost se sousedy a podle možností i zřizování zátarasů. Zasazené síly využívají ochranných vlastností terénu, provádějí jeho nezbytné ženíjní úpravy a připravují palby k odražení protizteče.

0711. Po odražení protizteče zasazené síly obnovují útok. V závislosti na situaci mohou být provedeny určité změny v bojové sestavě a v součinnosti

se sousedy se obnoví útok, případně mohou síly neprodleně přecházet k pronásledování ustupujícího protivníka.

Při delším zdržení zasazených sil bude jejich další činnost obvykle usměrněna nadřízeným velitelem.

0712. Útok sil rozvíjejících úspěch prvního sledu může končit ovládnutím stanoveného objektu (prostoru) nebo čáry, kde se zasazené síly mohou upevnit nebo plnit jiné úkoly stanovené nadřízeným velitelem.

KAPITOLA 8

PRONÁSLEDOVÁNÍ

8.1 Cíl pronásledování, všeobecné zásady

0801. Pronásledování (Pursuit)⁴³ je útočná činnost zaměřená na dostižení nebo odříznutí sil protivníka, které se snaží uniknout nebo ustupují pod tlakem útočících vojsk. Vojska pronásledují protivníka v zajištěných sestavách, které jim umožňují rychlý pohyb na bojišti, a vylučují překvapivé napadení.
0802. Cílem pronásledování zpravidla je dokončit zničení určitého uskupení ustupujícího protivníka, popř. jeho obklíčení nebo zajetí. Pronásledováním lze rovněž zabránit protivníkovi v organizovaném přechodu do obrany na výhodných čarách v hloubce jeho sestavy.
0803. Podmínky k zahájení pronásledování obvykle vznikají v průběhu úspěšného rozvíjení útoku, když jsou vojska protivníka demoralizována, a rovněž tehdy, zahájí-li protivník záměrně ústup nebo chce-li se odpoutat od útočících vojsk.
- V závislosti na situaci mohou vojska pronásledovat protivníka čelně, souběžně se směrem jeho ústupu nebo kombinovaným způsobem, tj. současně čelně i souběžně.
0804. **Čelní pronásledování** představuje způsob pronásledování ustupujícího protivníka, při kterém svazek (útvár) postupuje bezprostředně za ustupujícím (odcházejícím) protivníkem po cestách (směrech) jeho ústupu (odchodu).
0805. **Souběžné pronásledování** představuje způsob pronásledování, při němž svazek (útvár) postupuje po cestách souběžných (rovnoběžných) se směrem ústupu protivníka. Cílem je předstihnout protivníka,

---

⁴³ Útočná činnost zaměřená na dostižení a odříznutí vojsk protivníka, která se pokoušejí uniknout, s cílem zničit je. (AAP-6, Terminologický slovník pojmů a definic NATO)

proniknout mu do boků a týlu, přetnout jeho ústupové cesty a spolu s vojsky pronásledujícími čelně jej obklíčit a zničit.

0806. **Kombinované pronásledování** je nejúčelnějším způsobem pronásledování ustupujícího protivníka. Při něm zpravidla část svazku (útvary) plní úkoly čelního pronásledování, a hlavní síly, zejména síly tvořené z tankových a mechanizovaných útvarů (jednotek), provádějí souběžné pronásledování.
0807. Umožňuje-li to situace, složení a vybavení útočících vojsk bojovou a dopravní technikou, je výhodné pronásledování protivníka kombinovat se vzdušnými obchvaty, prováděnými vrtulníkovými výsadky nebo aeromobilními silami k obsazení (ovládnutí a udržení) důležitých komunikačních objektů nebo prostorů na cestách ústupu protivníka (mostů, přepravišť, předmostí, soutěsek, silničních uzlů, křižovatek apod.).
0808. Dobu a rozsah pronásledování lze těžko předvídat. Vojska přecházejí k pronásledování všude tam, kde to umožňuje situace. Pronásledování bude zpravidla přechodnou a ve většině případů závěrečnou fází úspěšného útoku. V každé situaci je nutno pronásledovat protivníka nepřetržitě, s plným vypětím sil a s využitím co největšího počtu pozemních komunikací, které vedou souběžně se směrem ústupu protivníka.

8.2 Příprava a plánování pronásledování

0809. Zjistí-li se, že protivník ustupuje, usměrňuje se při přípravě pronásledování hlavní úsilí ve zpravodajské přípravě bojiště na odhalení os odchodu jeho hlavních sil, složení krycích sil a rázu činnosti jeho zadních vojsk, přípravy mezilehlých obranných čar v hloubce, průchodnost terénu, stavu cest, mostů a překážek na směru pronásledování. Po zahájení pronásledování se úsilí soustředí na zjištění směru odchodu hlavních sil protivníka, soustředování jeho záloh, obsazování obranných čar v hloubce jeho sestavy, organizování léček a přepadů a rozmístění ženijních zátarasů.
0810. Po přijetí rozhodnutí k pronásledování vydá velitel svazku (útvary) úkoly průzkumným jednotkám, předsunutému odřadu a útvarům (jednotkám), působícím ve směru ústupu protivníka, přepadovému odřadu a vrtulníkovému výsadku, vytváří-li se, a útvarům (jednotkám) hlavních sil a poté vydá pokyny k zajištění jejich součinnosti.

V úkolech útvarů (jednotkám) stanovuje směry pronásledování, jákého protivníka a kde mají zničit a kterého prostoru (čáry) a do kdy mají dosáhnout a k čemu mají být připraveny po jejich dosažení.

8.3 Provedení pronásledování

0811. Zničení ustupujícího protivníka se dosahuje ničením jeho hlavních sil úderý taktického a vrtulníkoveho letectva, palbou dělostřelectva a dalších prostředků ničení, vytrvalým čelním pronásledováním částí sil a rozhodným pronikáním hlavních sil svazku (útvaru) na ústupové cesty protivníka, jeho rozdělením a ničením po částech. K tomuto účelu se mohou vysílat předsunuté odřady a vysazovat vzdušné výsadky. Útvary (jednotky), které pronásledují protivníka čelně, ničí rozhodnou činností svých předvojů jeho krycí jednotky. Dovoluje-li to situace, mezerami v sestavě protivníka rázně pronikají k jeho hlavním silám, aktivní činností zdržují jejich ústup a tím umožňují dalším útočícím silám proniknout souběžnými cestami do týlu protivníka a zabránit jeho ústupu.

0812. Podaří-li se protivníkovi zaujmout obranu na výhodné čáře, vojska v nejkratší možné době zahajují její zteč. Čelní útvary (jednotky), které působí na samostatných směrech, provádějí obchvaty a obejítí ohnišek odporů protivníka a po jejich zničení pokračují v rozvíjení útoku.

Klade-li protivník silný odpor, navází s ním čelní nebo předsunuté útvary (jednotky) přímý dotyk a zabezpečí rozvinování a zteč hlavních sil.

0813. Při pronásledování je nejdůležitějším momentem udržení kontaktu s ustupujícím protivníkem. Proto průzkumné orgány bojového průzkumu pronikají rychle mezerami do hloubky bojové sestavy protivníka a zjišťují činnost odcházejících vojsk. Jednotky elektronického boje provádějí k eliminaci omezeného dosahu prostředků elektronické podpory včasný a koordinovaný manévr a udržují kontakt s protivníkem. Z důvodu časté změny stanovišť jsou prostředky elektronického boje a bezpilotní prostředky vzdušného průzkumu využívány omezeně.

Zvláštní důraz je položen na zjištění příznaků zaujímání obrany v hloubce ustupujícími jednotkami nebo přisunovanými zálohami. Při zjištění podobné činnosti a nebo důležitých objektů protivníka může být část průzkumných orgánů určena k jejich trvalému sledování až do příchodu vlastních sil.

0814. **Dělostřelectvo** podporuje boj hlavních sil pronásledujících vojsk a jejich předsunutých sil. Přitom zejména ničí živou sílu a protitankové prostředky, brání protivníkovi v ústupu, v přísunu záloh a zaujetí obrany na výhodných čarách.
0815. **Jednotky pozemní PVO** brání hlavní síly pronásledujících vojsk a dělostřelectvo. Část jich může být přidělena předsunutým silám.
0816. **Jednotky ženijního vojska** zřizují průchody v zátarasech a závalech, upravují cesty, zřizují přepraviště přes vodní překážky na směrech pronásledování a ženijně zabezpečují dosažené čáry a prostory.
0817. **Průzkumné orgány** plní úkoly v celé hloubce bojové sestavy protivníka, zjišťují jeho sílu, složení a činnost. K operativnímu zjištění situace protivníka se využívají prostředky vzdušného průzkumu, zejména k upřesňování činnosti záloh, průzkumu komunikací, geografických a hydrometeorologických podmínek a připravovaných obranných čar v hloubce.
0818. **Chemické průzkumné skupiny**, začleněné do průzkumných skupin a předsunutých odřadů, zjišťují pásma (prostory) kontaminace radioaktivními, bojovými chemickými, bojovými biologickými a průmyslovými nebezpečnými látkami a získávají vzorky chemické výzbroje protivníka a jeho prostředků individuální a kolektivní ochrany. Kontaminované útvary (jednotky) předsunutých odřadů provádějí zpravidla pouze částečnou dekontaminaci.
0819. **Logistické útvary** (jednotky) se při přechodu k pronásledování přemísťují zpravidla za čelními útvary. Poškozená výzbroj a technika se může soustřeďovat evakuaci vpřed do stanovených míst. Shromaždiště poškozené techniky se nezřizují. Jednotky technického zabezpečení vytvářejí technické uzávěry a uzavírací hlídky na osách postupu vojsk.
0820. **Zdravotnické útvary** (jednotky) se přemísťují tak, aby mohly poskytovat zdravotnickou pomoc především těm útvarům a jednotkám, které jsou v bezprostředním dotyku s protivníkem.
0821. Při pronásledování ustupujícího protivníka se mohou vojska setkávat s osobami vyřazenými z boje. Osoba, která je uznána za osobu vyřazenou z boje, nesmí být předmětem útoku (vzdávající se, ranění, nemocní apod.).

0822. Pronásledující vojska mohou brát do zajetí příslušníky ozbrojených sil protivníka. Zajetím se rozumí stav, kdy se osoba vzdáním se nebo bez vzdání se dostane do moci orgánu protistrany. Zajetí vojáci protivníka jsou válečnými zajatci a nesmějí být dále předmětem útoku. Váleční zajatci musí být ušetřeni a musí se s nimi zacházet humánně⁴⁴. Zajatce je nutno:

- » prohledat a odzbrojit;
- » ochraňovat a poskytnout jim potřebnou péči;
- » evakuovat.

Zajatcům se musejí ponechat:

- » dokumenty k osobní identifikaci;
- » ošacení, potraviny a předměty osobní potřeby.

Při práci se zajatci, kteří čekají na odsun, je třeba dodržovat následující zásady:

- » nesmějí se zbytečně vystavovat bojovému nebezpečí;
- » nesmějí být nuceni k činnosti, která má vojenský charakter nebo účel;
- » musí se chránit proti násilí, urážkám a ponižování a musí se jim poskytnout nezbytná zdravotnická péče.

S raněnými a nemocnými se musí zacházet humánně, pečovat o ně a musí se jim poskytnout ochrana.

---

⁴⁴ AJP-2.5 (STANAG 2195) *Zacházení s válečnými zajatci, ukořistěným materiálem a dokumenty (Captured Persons, Materiel and Documents)*, NSA 2007

KAPITOLA 9

KLAMNÝ ÚTOK

9.1 Cíl klamného útoku, všeobecné zásady

0901. Věrohodný klamný útok (Deception Attack)⁴⁵ musí být proveden dostatečně silným uskupením v hodnotě útvarů nebo i svazku. K provedení klamného útoku budou proto obvykle určovány celé brigády, případně budou vytvářena taktická uskupení v síle zesíleného praporu či dvou praporů.
0902. Cílem klamného útoku je rozptýlit pozornost protivníka nebo přímo odvést jeho pozornost na určitý prostor. Rozptýlení nebo upoutání pozornosti protivníka umožňuje nadřízenému veliteli uskutečnit důležité akce v jiném prostoru a s minimálním rizikem. Klamná akce je nejúčinnější, naplňuje-li očekávání protivníka, jeví-li se protivníkovi jako zásadní hrozba a musí-li protivník zasadit velké zálohy předčasně, nebo je-li před protivníka postaveno několik věrohodných variant průběhu činnosti útočníka.

9.2 Příprava a plánování klamného útoku

0903. Klamný útok bude zpravidla plánován štábem uskupení na operačním stupni, výjimečně na taktickém stupni.

Taktická uskupení určená k provedení klamného útoku připravují útok podle všeobecně platných zásad.

Útvary a jednotky, které se účastní klamného útoku v sestavě nadřízeného stupně, nebudou v zájmu utajení obvykle informovány o tom, co nadřízený velitel útokem sleduje.

9.3 Provedení klamného útoku

0904. Útočící síly budou při klamném útoku působit stejným způsobem jako při útoku vedeném s rozhodným cílem. Jejich činnost musí být

---

⁴⁵ Útok vedený s cílem odvrátit pozornost protivníka od připravovaného rozhodujícího útoku vlastních vojsk na jiném směru nebo v jiném prostoru. (Vojenský výkladový slovník vybraných operačních pojmů, Praha 2004)

naprosto věrohodná. Ve způsobu přípravy na útok, v provedení útoku a v provedení palebné podpory útoku nebudou žádné zvláštnosti.

Určité zvláštnosti však mohou být v bojovém úkolu. Jeho obsah a hloubka mohou být obdobné jako za běžného útoku, ale ve většině případů se bude vyznačovat menší hloubkou, případně bude volen tak, aby vyprovokoval k zásahu zálohy protivníka.

0905. Cíle klamného útoku je dosaženo tehdy, když proti útočícím silám zasáhne maximum sil protivníka. V průběhu klamného útoku tak může dojít i k úporným střetnutím, k odrážení protiztečí protivníka a k nutnosti obrannou činností čelit převaze sil protivníka.

Útočící síly proto musí být připraveny na různé varianty činnosti od rázného postupu až po odrážení protiztečí a přechodu do obrany. Nelze vyloučit i takový případ, že i klamný útok přeroste v pronásledování ustupujícího protivníka a nadřízený velitel využije úspěchu i ostatními silami.

KAPITOLA 10

PRŮZKUM BOJEM

10.1 Cíl průzkumu bojem, všeobecné zásady

1001. Průzkum bojem (Reconnaissance in Force) představuje specifický způsob zjišťování informací o protivníkovi. Jde o bojovou činnost organizovanou štábem svazku a prováděnou mechanizovanými útvary a jednotkami. Provádí se v případě nutnosti na základě rozhodnutí velitele operace, zpravidla před průlomem obrany protivníka (v období jeho přípravy). Reakce protivníka mohou odhalit slabá místa v jeho obranném systému.

1002. Průzkum bojem představuje ofenzivní bojovou činnost vedenou s cílem zjistit anebo ověřit sílu protivníka nebo získat další důležité informace. Je zpravidla prováděn jako útok s omezeným cílem ke zjištění a k odhalení slabých míst v jeho bojové sestavě.

Jeho cílem je získat důležité informace o protivníkovi v dotyku, rozkrýt uskupení sil a prostředků protivníka na vybraných směrech, upřesnit charakter vybudované obrany protivníka, odhalit systém paleb a zátarasů a rozsah vybudování a obsazení prvního postavení protivníka.

Provádí se zpravidla pouze tehdy, není-li možnost získat průzkumové zprávy (informace o charakteru obrany protivníka) jiným způsobem.

1003. Průzkum bojem je zahajován jako útok a v jeho průběhu jsou velitelé svazků, útvarů a jednotek, v jejichž úsecích (prostorech činnosti) se provádí, na svých pozorovacích (velitelsko-pozorovacích) stanovištích a osobně pozorují a vyhodnocují činnost protivníka. Intenzivní pozorování činnosti protivníka se provádí souběžně ze všech pozorovacích stanovišť (pozorovatelem) a s využitím všech dostupných technických prostředků sil bojové podpory. Ke zjištění požadovaných informací jsou do systému pozorování na předním okraji obrany vlastních vojsk vyčleňovány průzkumné orgány bojového průzkumu.

1004. Při průzkumu bojem by měl velitel využít každou příležitost k rozvíjení taktického úspěchu. Průzkum bojem je zaměřen především na získání

přehledu o situaci protivníka, a proto velitelé musí zvážit rizika, která obsahuje. To předpokládá předběžně přijmout variantní rozhodnutí k vyvedení jednotek z boje nebo k rozvíjení úspěchu. V případě úspěšného průběhu průzkumu bojem, prováděného k tomu vyčleněnými silami, musí být ostatní útvary (jednotky) v dotyku připraveny využít jejich úspěchu k rozvinutí útoku do hloubky obrany protivníka.

10.2 Příprava a plánování průzkumu bojem

1005. Příprava a plánování průzkumu bojem se zpravidla provádějí podle obecných zásad přípravy a plánování útoku se zaměřením na zahájení útoku a plnění úkolů při ovládnutí prostorů působení prvosledových jednotek protivníka. Umožňuje-li to situace, většina činností se provádí přímo v terénu, kde se upřesňuje:

- » východiště k útoku (výchozí prostory) a způsob jejich zaujetí, směry a objekty útoku;
- » prostředky, kterými bude útok podporován;
- » způsob zajištění boků útočících jednotek;
- » činnost po splnění stanoveného úkolu.

10.3 Provedení průzkumu bojem

1006. Síly určené k vedení průzkumu bojem zahajují v určenou dobu zteč předního okraje obrany protivníka. S využitím účinků palebné přípravy prudce pronikají do sestavy protivníka, bojem zjišťují rozmístění jeho sil a palebných prostředků, jeho systém paleb, zmocňují se zajatců, bojových dokumentů a výzbroje.

1007. Po dosažení stanovené čáry (po dosažení cíle průzkumu bojem) zastavují postup a podle toho, jak rozhodl nadřízený velitel, buď ustoupí, nebo na sebe dále váží protivníka.

V případě, že protivník zahájí ústup, může útok sil vedoucích průzkum bojem pokračovat až do doby, než nadřízený velitel upřesní původní úkol. Za této situace lze úspěchu sil vedoucích průzkum bojem využít tak, že do útoku přejdou i ostatní síly zasazeného taktického uskupení.

1008. Nadřízený velitel, v jehož prostoru je průzkum bojem prováděn, a všichni velitelé jednotek, kteří mohou vizuálně sledovat činnost útočících sil, jsou v době od zahájení zteče předního okraje obrany protivníka silami vedoucími průzkum bojem na svých taktických místech velení a osobně sledují činnost protivníka.
1009. Jednotky na předním okraji prostoru, z něhož byl průzkum bojem zahájen, musí být v neustálé pohotovosti k podpoře boje zasazených sil a k zabezpečení jejich ústupu, případně k rozvinutí úspěchu dosaženého při vedení průzkumu bojem.

KAPITOLA 11

DEMONSTRACE SÍLY

11.1 Cíl demonstrace síly, všeobecné zásady

1101. Demonstrace síly (Demonstration of Force)⁴⁶ představuje provedení útoku nebo ukázky síly na frontě, kde se nepředpokládá rozhodující činnost, s cílem oklamat protivníka.

Demonstrační útok může být součástí určitého plánu (plánu klamání) nadřízeného velitele.

1102. Cílem demonstračního útoku může být zastrašit protivníka, odradit ho od dalších bojových činností, odvést jeho pozornost do určitého prostoru a poutat zde část jeho sil, aniž by se síly, které ho uskutečňují, zavazovaly do boje.

V závislosti na cíli, který je útokem sledován, ho mohou uskutečnit celé útvary i silnější uskupení. Síly provádějící demonstrační útok se zbytečně nezavazují do boje. K oklamání protivníka se používají klamné manévry jednotek a jejich soustřeďování, fingovaná ženijní opatření, intenzivní rádiový provoz z fixně vytvářených míst velení, zdánlivé vedení intenzivního průzkumu na určitých směrech, rozvinování prostředků EB, imitace bojové činnosti palbou, dýmy a jiné prostředky.

11.2 Příprava a plánování demonstrace síly

1103. Demonstrační útok může být připravován štáby operačních, méně často i taktických uskupení. Účastnit se mohou různě silné organické celky či taktické uskupení. Pokud bude vytvářeno taktické uskupení, jeho jádro bude obvykle tvořit prapor.

---

⁴⁶ Útok nebo ukázka síly na frontě, kde se nepředpokládá rozhodující činnost, s cílem oklamat protivníka. (AAP-6, Terminologický slovník pojmů a definic NATO)

11.3 Demonstrace síly

- 1104. Demonstrací síly bude vždy sledován určitý záměr nadřízeného velitele (např. mnohonárodního úkolového uskupení). Činnost působících sil pak musí být organizována tak, aby odpovídala tomuto záměru.
- 1105. Demonstrační útok může mít různé formy. Pokud bude jeho cílem odvedení (upoutání) pozornosti, mohou být přípravy k útoku prováděny tak, aby je protivník zjistil a provedl přípravy na jeho odražení. Samotný útok pak může být jen předstírán.
- 1106. Síly, které se účastní demonstrační činnosti, mohou působit na širokém úseku aktivním palebným působením, manévrováním silami, klamnými dýmovými clonami a dalšími činnostmi. Tyto činnosti by měly být maximálně věrohodné a musí udržovat protivníka ve stavu očekávání útoku.
- 1107. V případě zjištění slabých míst v sestavě protivníka může být k jejich ovládnutí organizován skutečný útok. Cílem takového útoku bude demonstrace síly. Proto je třeba ho provést dostatečnými silami, rázně a se silnou podporou.

KAPITOLA 12

LÉČKA

12.1 Cíl léčky, všeobecné zásady

1201. Léčka (Ambush)⁴⁷ představuje jeden ze způsobů boje mechanizovaných, tankových, výsadkových a průzkumných jednotek, spočívající ve včasném a skrytém rozmístění jednotky na pravděpodobném směru postupu protivníka a v jeho překvapivém napadení a zničení. Léčka je jedním ze způsobů získání zdroje informací pro průzkumný orgán.
1202. Cílem léčky bude zpravidla zničit protivníka, zmocnit se zajatců, dokumentů, vzorků výzbroje, výstroje a materiálu, dezorganizovat nebo zdržet jeho přesun. Cílem léčky může být rovněž chránit vlastní síly (například jako součást zajištění vlastních vojsk).
1203. Léčka představuje překvapivý útok na přesunujícího se protivníka uskupením čekajícím v záloze. Léčka může být provedena jak na čelní jednotky protivníka, tak na jednotky v hloubce jeho sestavy. Je používána jak proti pravidelným vojenským silám, tak proti polovojenským silám nebo povstalcům. Úspěšně provedené léčky v sestavě protivníka ho nutí vyčleňovat neúměrně velké síly na zabezpečení manévru jeho sil a v konečném důsledku vede k omezení pohybu protivníka.
1204. Léčka může být provedena s palbou, nástrahami nebo bezhlučně. Provádí se po přípravě nebo bez přípravy, z místa umožňujícího skryté rozmístění na očekávaném směru postupu protivníka, dobré pozorování, skrytý a rychlý odchod. V závislosti na situaci a složení průzkumného orgánu může být léčka provedena s palebným přepadem nebo bez palebného přepadu. Léčky provedené v noci silně demoralizují protivníka a lze jimi dosáhnout lepších výsledků než ve dne.

---

⁴⁷ *Způsob boje mechanizovaných, tankových, výsadkových a průzkumných jednotek, spočívající ve včasném a skrytém rozmístění jednotky na pravděpodobném směru postupu protivníka s cílem jej překvapivě napadnout a zničit, zmocnit se zajatců, dokumentů, vzorků výzbroje a materiálu. (Vojenský výkladový slovník vybraných operačních pojmů, Praha 2004)*

1205. Léčka může být provedena malou jednotkou, například družstvem (skupinou) nebo až taktickým uskupením v hodnotě praporu, ovšem léčky provedené takto velkým uskupením jsou velmi výjimečné. Léčka patří rovněž mezi způsoby boje využívané průzkumnými orgány. Pro provedení léčky se může jednotka členit na pozorovací, přepadové a zajišťovací hlídky nebo provádět léčku jako celek.

1206. Místa pro provedení léčky:

- » známé osy přesunu jednotek protivníka, zásobovací komunikace apod.;
- » prostor v hloubce sestavy protivníka, zásobovací a doplňovací místa. V protipovstaleckém boji se jedná o místa, odkud protivník získává různé zásoby, jako například potraviny a náhradní díly, sklady zbraní a munice a místa, kde je dostupný další důležitý materiál pro povstalece;
- » prostory, kde dochází ke změně charakteru vegetace, například přechod mezi otevřenou krajinou a lesem, nížinou a kopcovitým terénem, volným terénem a osadou apod.;
- » pravděpodobné ústupové osy protivníka;
- » přístupy k vlastním postavením (obraným).

1207. **Typy léček:**

- a. **Léčka s přípravou** je prováděna, pokud je dostatek času na její plánování, přípravu a procvičení činností do nejmenších podrobností. Léčka s přípravou může být provedena v rozsahu nasazení malé jednotky (družstvo) až po nasazení mechanizovaného praporu. Nejrozšířenější je léčka prováděná jednotkou v síle čtyř. Léčky provedené velkou jednotkou jsou poměrně složité na plánování a přípravu, ale pokud to je výhodné, měly by být provedeny.
- b. **Léčka bez přípravy** (okamžitě zaujímaná) je prováděna v situaci, kdy není vzhledem k činnosti protivníka dostatek času na její zplánování. Léčka bez přípravy je používána jako bojová činnost malými jednotkami, například při provádění hlídkování. V tomto případě není dostatek času na provedení průzkumu, podrobné vyhodnocení a výběr místa provedení léčky. Úspěch ve velké míře závisí na iniciativě velitele, sladění jednotky a nacvičených dovednostech (drilech). Léčka bez přípravy v noci by měla být

provedena výhradně v prostorech, kde je pohyb civilních osob zakázán nebo je jen výjimečný.

12.2 Příprava a plánování léčky

1208. Celkový rozsah plánování a přípravy k provedení léčky závisí na dostupných zpravodajských informacích a schopnostech velitele a v případě provedení léčky praporním úkolovým uskupením i na schopnostech jeho štábu. Přípravu plánu je možné dokončit po provedení průzkumu.
1209. Při přípravě a zaujetí prostoru léčky by měl být dodržen následující postup:
- » průzkum;
  - » vydání předběžného nařízení;
  - » příprava a nácvik činnosti;
  - » vydání bojového nařízení (bojového rozkazu);
  - » přesun do prostoru léčky;
  - » průzkum na místě léčky;
  - » upřesnění nařízení;
  - » zaujetí stanovišť.

12.3 Provedení léčky

1210. Vlastní provedení léčky se řídí těmito principy:
- » všechny přístupové cesty (osy) musí být pokryty pozorováním. Zvláště v zastavěných prostorech nemusí být vždy přesně známa osa přesunu protivníka do prostoru léčky. Přesto, že získaná zpravodajská informace bude uvádět konkrétní komunikaci, nikdy nelze vyloučit, že protivník na poslední chvíli zvolí jinou osu přesunu. Nedodržení tohoto principu vede často k prozrazení léčky nebo k jejímu neuskutečnění;
  - » léčka musí mít svoji taktickou hloubku. Protivník se bude buď snažit z prostoru léčky uniknout, nebo provést protiútok proti

útočníkovi. K odražení případného protiútoku je nutné předem určit a dle situace vybrat vhodná obranná stanoviště v hloubce postavení vlastní jednotky;

- » léčka by měla být připravena tak, aby byla použita jednotka s co nejmenším počtem vojáků. Tomu by měly odpovídat také použité zbraně, nástražné výbušné systémy a další prostředky.

1211. Léčka je zpravidla rozdělena do čtyř fází (etap):

- » rychlé a skryté zaujetí prostoru léčky a utajení přítomnosti jednotky v něm;
- » překvapivé zahájení palby (zahájení léčky);
- » následné vedení boje s bránícím se nebo unikajícím protivníkem;
- » opuštění prostoru léčky.

Překvapivému útoku (zahájení léčky) předchází vyčkávací období, které může být poměrně dlouhé, psychicky náročné, vyžadující vysokou bojovou kázeň, nepřetržité pozorování a zajištění bezpečnosti jednotky.

KAPITOLA 13

VYJITÍ Z OBKLÍČENÍ

13.1 Boj v obklíčení

1301. V průběhu obranného, ale i útočného boje mohou, vzhledem k jeho manévrovému charakteru, vznikat situace, v jejichž důsledku hrozí vlastním silám obklíčení protivníkem nebo se v jeho obklíčení dokonce ocitnou. Nebezpečí obklíčení uskupení vlastních vojsk vzniká zejména v situacích, kdy do boků a týlu jejich sestavy nečekaně a rychle proniknou nebo jsou vysazeny síly protivníka, nebo kdy vlastní vojska nečekaně a rychle proniknou do sestavy protivníka a vzniknou mezeře a nekryté boky v útočné sestavě.

Za určité situace může být naopak nutno po určitou dobu udržet důležité prostory (objekty) i za cenu, že bránící vojska v nich budou (dočasně) obklíčena. Mohou nastat situace, kdy velitel bude muset akceptovat obklíčení části svých sil.

1302. K obklíčení části vlastních sil může dojít zejména v průběhu vedení obrany nebo v průběhu vedení boje na zdrženou (ústupu), jestliže útočící vojska protivníka proniknou do boku a týlu bránících se nebo odcházejících vojsk, ovládnou jejich ústupové cesty a znemožní jim opustit jimi zaujímaný prostor.

Hrozbě obklíčení je nutno čelit včasným a důsledným zabezpečením (pozorováním, střežením, ochranou a obranou) boků, mezer i prostorů v hloubce sestavy vlastních vojsk; včasným přeskupováním vojsk a rychlým manévrem palbou a zátarasy na směry (prostory), hrozící rychlým pronikáním protivníka do hloubky vlastní sestavy (bráněného prostoru) a udržováním nepřetržitého spojení s nadřízeným velitelem a se sousedy a informováním se o vývoji situace.

1303. Vojska, která bojují v obklíčení, by měla co nejdéle úporně držet zaujatý prostor, nepřipustit své rozdělení na menší části, neztratit přímý dotyk s protivníkem, nenechat se zatlačit na prostorově malou plochu a měla by v maximální možné míře usilovat o uchování si volnosti manévru.

K dosažení tohoto cíle (k naplnění tohoto požadavku) je nutno především:

- » v případě hrozby obklíčení a nemožnosti mu zabránit včas vytvořit kruhovou obranu bránícími se vojsky;
- » vyčlenit zálohy;
- » dostupnými prostředky a opatřeními zesílit především protitankovou obranu na tankových směrech, včetně jejich zatarasování;
- » palbou dělostřelectva a jiných prostředků rozhodně ničit protivníka, který se snaží sevřít obklíčovací kruh nebo rozdělit obklíčená vojska;
- » odvážnými a rozhodnými protiztečemi, prováděnými i omezenými silami, zastavovat a ničit protivníka, který se vklíní do sestavy obklíčených vojsk;
- » manévrem silami, palbou a manévrem ženijními zátarasý přehrazovat mezery v sestavě vlastních vojsk;
- » organizovat přísné šetření municí a ostatním materiálem, zejména PHM, vodou a zdravotnickými prostředky.

1304. Obklíčená vojska se musí bez ohledu na svou příslušnost podřídit jednomu veliteli. Dostanou-li se do obklíčení vojska (jednotky i jednotlivci) od různých jednotek (útvárů, příp. i svazků), přebírá nad nimi velení zpravidla ten velitel, který má nejvyšší funkci.

1305. Když se síly dostanou do obklíčení, je okamžitou povinností nadřízeného velitele zvážit, zda by se měl upřesnit jejich úkol. Důležité bude, aby velitel odhadl, jak dlouho budou schopny obklíčené síly bojovat samostatně. V závislosti na důležitosti jejich úkolu velitel rozhodne, zda by je měly vnější síly uvolnit z obklíčení nebo zda by měly obklíčené síly provést průlom a samy vyjít z obklíčení. V případě průlomu by měla být vyžádána podpora od hlavních sil nebo od letectva, případně od obou.

1306. Vedení boje v obklíčení zahrnuje dvě fáze:

- a. **Obrana prováděná obklíčenými silami.** Iniciativu bude mít protivník, a tak velitel musí zajišťovat bezpečnost ve všech směrech. Obránce musí být schopen okamžitě reagovat nasazením zálohy a palbou v jakémkoli směru. Jakmile jsou jednotky obklíčeny, je důležité, aby se organizace jejich činnosti co nejrychleji přizpůsobila

nové situaci. Velitel určí prostor, který může být bráněn dostupnými jednotkami, a zaměří se na přijetí následujících opatření:

- » znovuvytvoření struktury velení;
- » stanovení pravděpodobných směrů přístupů protivníka a jednotek k jejich blokování;
- » organizování obranných sektorů, stanovení úkolů pro pozorování celé kruhové obrany;
- » vytvoření relativně silné mobilní zálohy, která bude schopna zasáhnout v místech nejvyššího ohrožení;
- » organizování palebné podpory dostupnými prostředky palebné podpory jak zevnitř, tak zvenčí kruhové obrany, aby tyto mohly čelit ohrožení ze všech stran;
- » reorganizace a konsolidace logistické podpory boje;
- » obnovení spojení.

Obrana v obklíčení se, kromě výše uvedených specifik, řídí obecnými zásadami pro vedení obrany.

b. **Ukončení obklíčení.** Obklíčení bude ukončeno buď uvolněním sil (pomoc obklíčeným silám), průlomem (vyjití z obklíčení), nebo jejich kombinací:

- » **uvolnění obklíčených sil.** Účelem je prolomit postavení protivníka zvenčí, spojit se s obklíčenými silami a obnovit volnost jejich jednání⁴⁸;
- » **průlom obklíčených sil.** Při průlomu obklíčené síly samy provedou ofenzivní akci a spojí se s hlavními silami. K tomu bude muset být provedena pečlivá příprava a zpravidla bude nutná reorganizace obklíčených sil. Probití musí protivníka překvapit a mělo by být vedeno jako útok s úplnou přípravou. Kruhová obrana musí být udržována až do té doby, dokud síly neprovedou průlom. Po průlomu je nutno udržovat tempo útoku. Je třeba nasadit průzkumné prvky, aby se velitel vyhnul silným postavením protivníka. Čelní síly musí postupovat vpřed co nejrychleji za použití bočních a zadních záštít k zajištění bezpečnosti. Prvky bojové podpory a logistické podpory boje je třeba začlenit do hlavních sil, aby byla zajištěna jejich bezpečnost. Poslední jednotky zajišťující obranu odpoutávat až na rozkaz.

---

⁴⁸ *Pomoc obklíčeným silám je rozpracována v kapitole 22*

13.2 Cíl vyjití z obklíčení, všeobecné zásady

1307. Cílem vyjití z obklíčení (Breakout of Encircled Forces)⁴⁹ je prolomit obklíčovací frontu nebo obklíčovací frontou skrytě proniknout (prosakováním) a spojit se s vlastními vojsky. V závislosti na situaci lze tyto základní způsoby vyjití z obklíčení i různě kombinovat.

Vyjití z obklíčení je velmi složitá bojová činnost, vyžadující rozhodnost a iniciativu všech vojáků a utajení všech opatření. Uskutečňuje se buď samostatně, nebo v součinnosti s vlastními vojsky, provádějícími vstřícný úder proti vnější frontě obklíčení.

1308. Vyjití z obklíčení spočívá v násilném prolomení (vytvoření mezery) obklíčovací fronty a v rychlém a uspořádaném vyvedení obklíčených vojsk takto vytvořenou mezerou v sestavě protivníka.

Vyjití z obklíčení se uskutečňuje zpravidla se souhlasem nadřízeného velitele v nařízeném směru a organizovaně. Velitel obklíčených vojsk může iniciativně (samostatně) organizovat probití z obklíčení tehdy, je-li to součástí jeho úkolu, nebo hrozí-li obklíčeným vojskům zničení a neexistuje-li spojení s nadřízeným velitelem.

1309. Při souvislé obklíčovací frontě je vhodné usilovat o probití se z obklíčení ve směru, na němž je uskupení protivníka nejslabší a terén umožňuje skrytý a rychlý postup k čáře dotyku, i když vzdálenost k vlastním vojskům nemusí být nejkratší. Probití z obklíčení na více směrech je vhodné tehdy, není-li možno počítat s čelním útokem vlastních vojsk. V takových případech se vojska mohou probíjet i po malých (menších) skupinách (organických jednotkách).

13.3 Příprava a plánování vyjití z obklíčení

1310. Při plánování vyjití (probití se) z obklíčení je třeba zohlednit následující faktory:

- » hlavní tíha odpovědnosti při plánování probití se z obklíčení zůstává na veliteli obklíčených sil a jakékoli činnosti sil, které budou pomáhat při probíjení, budou podřízeny jeho plánu;

---

⁴⁹ Činnost obklíčených vojsk vedená s cílem prolomit obklíčovací frontu (vytvořit v ní mezeru a touto mezerou uniknout z obklíčení) a spojit se s vlastními vojsky. (Vojenský výkladový slovník vybraných operačních pojmů, Praha 2004)

- » během probití z obklíčení je hlavním požadavkem prolomit linii protivníka a držet je otevřené, dokud se nepodaří obklíčené síly vyvést. Během vedení této bojové činnosti je nutné udržet tempo a zároveň uchovat integritu všech sil;
- » místo průlomu a následná úniková cesta musí být pečlivě vybrány. Přímá cesta nemusí být ta nejlepší. Mělo by se využít slabých míst protivníka. Jednotky by se měly protivníkovi vyhýbat tím, že používají méně přímé cesty, půjdou obtížným terénem ve tmě nebo za snížené viditelnosti;
- » pokud neexistuje žádná jiná alternativa, lze provést prosakování. Při jeho plánování se věnuje pozornost především:
  - organizaci jednotek a skupin,
  - stanovení časové posloupnosti,
  - likvidaci techniky a zásob,
  - opatřením pro zraněné a válečné zajatce.

1311. Příprava vyjití z obklíčení probitím se provádí podle obecných zásad přípravy útoku se zaměřením na stanovení:

- » úseku (úseků) a směru (směrů) průlomu obklíčovací fronty;
- » sil a prostředků k průlomu, složení úderného uskupení (skupiny), jeho úkoly a způsob zabezpečení průlomu;
- » doby a způsobu průlomu;
- » sil a prostředků k zajištění boků úderného uskupení, zadního zajištění a jejich úkolů;
- » požadavků na palebnou podporu k probití se z obklíčení;
- » organizaci následných sledů jednotek bojové podpory, jednotek logistické podpory a prvků velení;
- » místa a času (na kterých úsecích) pro vyvíjení demonstrační (klamné) činnosti;
- » opatření k utajení příprav k probití z obklíčení;
- » způsobu ničení materiálu včetně techniky, které nelze vyvézt z obklíčení;

- » sil, složení a způsobu činnosti krycích útvarů (jednotek);
- » způsobu velení a spojení;
- » způsobu a místa navázání dotyku s vlastními vojsky, která působí mimo prostor obklíčení, koordinačních čar, signálů pro vzájemné rozeznávání a další nezbytné údaje.

13.3.1 Velení a řízení při vyjití z obklíčení

1312. Pro velení platí následující zásady:

- » nejdůležitějším principem velení a řízení obklíčeným jednotkám je, že všechny síly v obklíčení se musí podřídit autoritě jediného velitele;
- » musí být stanoven nadřízený velitel hlavních sil, který je odpovědný za obklíčené síly;
- » musí být zřízeno spojení pro velení a řízení všem prvkům obklíčených sil;
- » mezi obklíčenými silami a velitelem hlavních sil, který má za síly odpovědnost, musí být zřízeno spojení.

13.4 Provedení vyjití z obklíčení

1313. Vyjití z obklíčení se zpravidla zahajuje průlomem obkličovací fronty, uskutečňovaným ve směru umožňujícím rychlé a skryté soustředění vojsk na úseku průlomu, plné využití dostupných sil a prostředků, rychlý průlom obkličovací fronty a co nejrychlejší spojení s vlastními vojsky na čáře dotyku. K odlákání části sil protivníka ze směru průlomu a k jeho oklamání mohou obklíčená vojska případně provést klamné údery i na jiných směrech.

1314. Průlom obkličovací fronty vyžaduje pečlivý průzkum, zaměřený na odhalení protivníkem slaběji bráněných úseků čáry dotyku, jeho systému paleb a možností manévru zálohami protivníka do prostoru průlomu. Zajišťuje se zvýšením úsilí sil a prostředků průzkumu, případně i zasažením zálohy průzkumu. Jak při provádění průzkumu, tak i při dalších činnostech vojsk při přípravě vyjití z obklíčení se v hojné míře uskutečňuje klamání.

1315. Vyjití z obklíčení je účelné uskutečnit v noci nebo za jinak omezené viditelnosti. K průlomu se v závislosti na možnostech obklíčených vojsk vytváří úderné uskupení, do něhož se začleňují nejbojeschopnější síly z jejich sestavy. Na ostatních úsecích fronty se ponechává pouze nezbytně nutný počet krycích sil (jednotek), jejichž úkolem je držet zaujatá postavení a nedovolit protivníkovi zúžit (zmenšit) obklíčovací frontu, případně předčasně proniknout k hlavním silám odcházejících vojsk.

Zálohy se rozmisťují v prostorech, z nichž lze nejvýhodněji uskutečnit manévr v kterémkoli směru, a jsou v pohotovosti k podpoře vojsk, vyčleněných ke krytí nebo k rozvíjení úspěchu průlomu.

1316. Průlom obklíčovací fronty se zpravidla zahajuje po palebném přepadu nebo i klamném palebném přepadu, vedeném do jiného prostoru. Při průlomu v noci se může uskutečnit zteč protivníka i bez palebného přepadu. V takovém případě zahajuje dělostřelectvo palbu až poté, kdy útočící jednotky dosáhnou předního okraje obklíčovací fronty. Jednotky, začleněné do úderného uskupení prudkou ztečí, prolamují obklíčovací frontu, postupují v mezerách zjištěných mezi ženijními zátarasy nebo je překonávají s využitím odminovačů. Je-li to nutné a možné, zřizují jednotky ženijního vojska na začátku palebného přepadu průchody pro útočící jednotky. Úderné uskupení postupuje po prolomení obklíčovací fronty do prostoru, v němž se má spojit s vlastními vojsky.

1317. Boky úderného uskupení a zád' probíjejících se vojsk zajišťují krycí jednotky, které drží zaujatá postavení (čáry) a svůj ústup zahajují až na rozkaz velitele obklíčených vojsk. Jejich ústup z jedné čáry na druhou probíhá pod ochranou palby všech druhů zbraní, přičemž k odpoutání se od protivníka využívají i zátarasů a dýmu.

1318. K probití vojsk z obklíčení se většinou využívají existující cesty (komunikace). Odřady (skupiny) k podpoře pohybu, vytvářené z dostupných ženijních sil a prostředků, a určené k jejich úpravě, postupují zpravidla ihned za čelními jednotkami, prolamujícími obklíčovací frontu.

K dosažení překvapení protivníka se však vojska mohou z obklíčení probíjet i úseky terénu s omezeným množstvím cest.

1319. Malé jednotky (skupiny) mohou uskutečnit vyjití z obklíčení také prosakováním (skrytým pronikáním přes prostor obsazený protivníkem) až na území ovládané vlastními silami. V podstatě jde o skrytý

(utajený) pohyb terénem, při kterém se jednotky (malé skupiny i jednotlivci) vyhýbají střetnutí s protivníkem, nebo naopak usilují opustit obklíčený prostor s cílem přejít i k vedení partyzánské činnosti v týlu protivníka. Zejména v situaci značné převahy protivníka, velké vzdálenosti vlastních vojsk a nemožnosti vyprostit obklíčené uskupení a dosáhnout opětovného spojení obklíčených vojsk s vlastními vojsky představuje prosakování jednu z omezených možností pro obklíčené vojáky, jak uniknout před hrozícím zajetím a jak v duchu vojenské přísahy pokračovat ve vedení boje s protivníkem.

1320. Vyjití z obklíčení prosakováním může být uskutečněno i v případech, kdy se do obklíčení dostanou vojska bez dostatečného množství dopravní a bojové techniky nebo byla-li tato technika v průběhu bojeničena či poškozena, popř. nemají-li vojska dostatečnou zásobu munice, PHM a jiného materiálu, potřebného pro probití z obklíčení. Mezi nejobtížnější činnosti, které je nutno v průběhu prosakování zajistit, patří transport (doprovod) těžce zraněných a nemocných a jejich ochrana (obrana) před nebezpečím zajetí.

13.4.1 Použití sil bojové podpory při vyjití z obklíčení

1321. **Dělostřelectvo a taktické letectvo.** Použití dělostřelectva a taktického letectva se obvykle řídí směrnicí pro palebnou podporu obklíčeným silám. Během probíjení nastane fáze, kdy bude nutno omezit organickou palebnou podporu dělostřelectva z důvodu jeho přesunu. To by mělo být kompenzováno zabezpečením palebné podpory jednotkami, které se nacházejí vně obklíčení, a vzdušnou podporou.
1322. **Vrtulníky.** Vrtulníky budou mít v těchto operacích značný význam, protože:
- » mohou přepravovat rozhodující bojové vybavení nebo osoby a zajišťovat podporu a zabezpečení bojovým silám;
  - » budou pravděpodobně jediným prostředkem pro zdravotnickou evakuaci;
  - » mohou napomáhat při přemísťování sil.
1323. **Jednotky pozemní protivzdušné obrany.** Omezená pohyblivost obklíčených sil je činí z hlediska vzdušného útoku obzvláště zranitelnými.

Proto budou velmi závislé na obraně před prostředky vzdušného napadení protivníka. Jakékoli nedostatky v možnostech jejich organické pozemní PVO budou muset být kompenzovány defenzivními protivzdušnými opatřeními v prostoru.

1324. **Jednotky ženijního vojska.** Úkoly ženijních jednotek jsou zaměřeny na podporu pohybu. Ženijní jednotky budou razit průchody v zátarasech a otevírat průchody ve vlastních zátarasech. Během probíjení je možné ponechat část ženijních jednotek v zadní záštitě pro plnění úkolů k omezení činnosti protivníka.

1325. **Průzkumné jednotky.** V případě boje v obklíčení je třeba vytvořit systém pozorování a využít průzkumné orgány, které pokračují v plnění průzkumných úkolů v sestavě protivníka při průzkumu prostorů soustředění palebných prostředků a míst velení. Průzkumné orgány v prostoru obklíčení jsou zasazeny k pozorování sil protivníka v dotyku.

Před přípravou vyjití z obklíčení je zasazeno maximum sil a prostředků průzkumu ke zjištění mezer v sestavě protivníka. Průzkumné orgány v týlu protivníka jsou využívány k průzkumu stavu komunikací, které jsou plánovány pro odchod po vyjití z obklíčení a použití zátarasů k jejich přehrazení.

Při vyjití z obklíčení musí být průzkum koordinován se silami, které mají za úkol spojit se s obklíčenými jednotkami. Průzkum je zaměřen na zjištění sil protivníka, které mohou působit proti hlavním silám vyváděným z obklíčení. Průzkumným orgánům se předávají signály pro vzájemné rozpoznání s vojsky působícími mimo obklíčení.

Průzkum při prosakování má za cíl odhalit sílu a složení protivníka, který má být ničen. V dalším je prováděn průzkum cest, které může jednotka (útvár) využít. Průzkum objektů protivníka, které mají být v boji zničeny, je veden všemi druhy průzkumu svazku a útvarů. Průzkum cest vede kromě toho samostatně každá jednotka plnící tento úkol.

Bezpečnostní průzkumné prostředky provádějí průzkum jednotek protivníka, které mohou být použity proti prosakujícím jednotkám v prostorech přiléhajících k prostoru manévru vlastních vojsk.

1326. **Jednotky elektronického boje.** Úsilí elektronického boje v obklíčení se soustřeďuje na získávání informací nezbytných k rozkrytí bojové sestavy protivníka s důrazem na nejslabší místa, prostory rozmístění

jeho druhých sledů a záloh, s cílem získat podklady pro rozhodování velitele při volbě vhodného momentu a prostoru k vyjití z obklíčení. Úsilí elektronického působení se soustřeďuje na narušení systému vedení a řízení uskupení protivníka, jeho letectva a dělostřelectva v prostoru zvoleném pro vyjití z obklíčení. Aktivní opatření elektronického působení se časově a prostorově koordinují s palebným působením dělostřelectva a úderem hlavních sil.

1327. **Chemické jednotky.** Chemické zabezpečení boje v obklíčení se zaměřuje především na zabezpečení míst velení obklíčených vojsk, prostorů rozmístění dělostřelectva, jednotek protiletadlové obrany a záloh, manévru volnými silami, protiztečí a směrů předpokládaného se protibí vojsk z obklíčení.

Radiační, chemická a biologická situace se monitorují v celém prostoru obklíčených vojsk. Radiační, chemický a biologický průzkum se uskutečňují ve prospěch hlavních prvků bojové sestavy.

Při obklíčení celého svazku je možno v prostoru jeho činnosti připravit k rozvinutí místa dekontaminace. Rozsáhlejší soustředování vojsk k dekontaminaci je však při boji v obklíčení nežádoucí, dekontaminaci uskutečňují vojska především vlastními silami a prostředky.

13.4.2 Logistická podpora a zdravotnické zabezpečení boje při vyjití z obklíčení

1328. Zásobování obklíčených sil je v odpovědnosti nadřízeného velitelství, ale i tak bude uvnitř obklíčení nezbytná přísná kontrola zásob. Zásobování může být provedeno vzduchem, pokud to situace umožní.

Během probíjení se všechny zásoby i vybavení, které nelze evakuovat, zničí nebo znehodnotí. Zdravotnické vybavení a zásoby, které nemohou být evakuovány, musí být označeny jako zdravotnický materiál a v souladu s Ženevskou úmluvou zanechány na místě.

III. DEFENZIVNÍ ČINNOSTI

KAPITOLA 14

VEDENÍ DEFENZIVNÍCH ČINNOSTÍ

14.1 Charakteristika a cíle defenzivních činností

1401. Samotné defenzivní činnosti všeobecně nevedou ke splnění rozhodujících cílů operace, kterých je převážně dosahováno ofenzivními činnostmi. Ve specifických fázích vedení boje ale mohou být defenzivní činnosti nutností. Velitel se může pro vedení defenzivních činností rozhodnout s cílem získat čas, nebo aby si vytvořil či uchoval podmínky pro ofenzivní činnosti.
1402. Defenzivní činnosti představují základní, zpravidla vynucený a dočasný druh boje, vedený pozemní složkou společných sil v úzké součinnosti s ostatními složkami společných sil s cílem zastavit útok protivníka, udržet životně důležité prostory a vytvořit podmínky k přechodu do útoku nebo k dokončení stanoveného úkolu. Zahrnuje sladění použití bojových sil v celé hloubce prostoru odpovědnosti. Aby toho bylo dosaženo, musí velitelé sladit činnosti v hloubce, v dotyku a v týlu.
1403. Cílem defenzivních činností je snížení ofenzivních schopností protivníka, způsobení neúspěchu jeho útočné činnosti, udržení určeného prostoru (zabránění protivníkovi v proniknutí do něho) a ochrana důležitých objektů a infrastruktury.

Dalšími cíli defenzivních činností mohou být:

- » přinutit protivníka k zaujetí nevýhodné bojové sestavy, více zranitelné vlastními palbami;
  - » získat čas pro další plánované činnosti, např. pro přísun záloh a soustředění vlastních sil na jiném směru.
1404. Boj v hloubce je zaměřen na narušování útoku protivníka působením na jeho přesunující se síly (zálohy) a na rozhodující prvky jeho sestavy (zejména místa velení a palebné prostředky). Cílem je omezit volnost jeho manévrování, zpomalit tempo jeho útoku a omezit možnosti jeho rozvíjení.
1405. Boj v dotyku představuje činnost vlastních bránících se sil v prostoru obrany, zaměřenou na zpomalení, usměrnění a ničení hlavních sil protivníka.

1406. Boj v týlu je veden zejména k ochraně vlastních sil palebné podpory, míst velení, sil a prostředků logistické podpory a k udržení pohyblivosti záloh.

14.1.1 Principy uplatňované při vedení defenzivních činností

1407. Při vedení defenzivních činností se uplatňují obecné principy vedení boje popsané v části doktríny pojednávající o metodě manévrování (podkapitola 2.3). Důraz je třeba položit zejména na následující principy:
- » koncentrace síly na směr předpokládaného hlavního úsilí protivníka;
  - » aktivnost, využití příležitostí k útočné činnosti (protizteče, protiútok);
  - » využití geografických a hydrometeorologických podmínek pro odolnost vlastní obrany a pro ztížení manévru protivníkovi, určení klíčového území a rozhodujících prostorů, které je nutno udržet;
  - » hloubka obrany, dostatek záloh k blokování pronikajícího protivníka, k vystřídání jednotek, k provedení protiúderů, k ochraně boků a mezer;
  - » palebná síla, vzájemná palebná podporu všech zbraní (bojové jednotky, dělostřelectvo, letectvo) a koncentrace paleb.

14.2 Druhy defenzivních činností

1408. AJP-3.2 „Doktrína spojeneckých pozemních operací“ definuje dva druhy defenzivních činností. V závislosti na síle, složení a záměrech protivníka, situaci, úkolu a možnostech vlastních vojsk, charakteru terénu a cílech obranné operace mohou svazky (útvary) pozemních sil v souladu se záměrem nadřízeného velitele vést nebo se podílet na vedení obrany (poziční, manévrové) nebo boje na zdrženou. Tyto činnosti lze vhodně kombinovat.
1409. **Obrana** je druhem defenzivní činnosti, jejímž vedením lze způsobit protivníkovi ztráty a zabránit mu v dosažení úspěchu, udržet prostor, získat čas a vytvořit podmínky k vlastní aktivní činnosti, ale nelze jejím prostřednictvím zvítězit v boji ani ve válce. Obranu lze vést dvěma formami:
- a. **Manévrová obrana** (mobilní obrana) je vedena s cílem vyčerpat protivníka, způsobit mu ztráty, vnutit mu svůj způsob činnosti, vyhnout se

rozhodujícímu střetnutí, získat čas a uchovat vlastní síly. Důraz je kladen spíše na porážku protivníka než na udržení či znovudobytí území.

- b. **Poziční obrana** (obrana prostoru) je vedena zpravidla tehdy, je-li nutno udržet stanovený prostor, případně v terénu neumožňujícím provádění manévru druhými sledy (zálohami), nebo když velitel uskupení nedisponuje jednotkami s údernou (palebnou) silou a manévrovacími schopnostmi, nezbytnými pro vedení manévrové činnosti v hloubce jím bráněného prostoru. Tato obrana se soustřeďuje na udržení bráněného prostoru. Obrana prostoru na rozdíl od mobilní obrany nemusí nutně vést ke zničení protivníka. Předpokládá jinou současně probíhající nebo následnou činnost k dosažení jeho rozhodující porážky.

1410. V průběhu vedení defenzivní bojové činnosti mohou síly, které ji vedou, obě formy obrany vhodně kombinovat. Základní rozdíl mezi těmito dvěma druhy obrany je následující:

- » cílem manévrové obrany je zmařit útok protivníka destrukcí uvnitř bráněného prostoru;
- » cílem obrany prostoru je zmařit útok protivníka udržením prostoru.

1411. **Boj na zdrženou** je činností, při níž se vlastní síly, které jsou pod tlakem protivníka, vědomě vzdávají předem určeného prostoru, zpomalují rychlost postupu protivníka, oslabují jeho palebnou sílu, sbírají informace o jeho záměrech a způsobují mu maximální ztráty bez toho, aby usilovaly o rozhodující střetnutí (vlastní síly se vyhýbají rozhodujícímu střetu s protivníkem).

1412. Boj na zdrženou se vede k zabránění obklíčení a zničení vlastních vojsk protivníkem, který je ve značné převaze, a k uchování jejich bojeschopnosti. Umožňuje nadřízenému veliteli získat čas k obnově vlastní bojeschopnosti, připravit si bojiště a vytvořit si tak podmínky pro následnou úspěšnou činnost vlastních vojsk (zaujetí a budování obrany v hloubce bráněného prostoru, zastavení útoku protivníka v předem zaujaté a vybudované obraně nebo přechod do útoku).

14.3 Druhy manévru při provádění defenzivních činností

1413. Manévr v obraně je připravován a prováděn zpravidla jako reakce na reálně vznikající situaci v průběhu vedení obranného boje a obvykle

je prováděn druhým sledem a zálohami. Na operační úrovni půjde o provádění protiúderů, v prostoru obrany svazku (útvary) mohou být prováděny zejména protizteče k obnovení předního okraje obrany, případně mohou být zaujímány palebné čáry k zastavení pronikání protivníka do hloubky obrany. V případě jeho výrazné převahy může být prováděn ústup, tzn. manévr do hloubky prostoru obrany.

1414. K provedení protizteče se svazku (útvary) druhého sledu zpravidla určuje několik směrů a na každém z nich se stanovuje hlavní a záložní čára rozvinutí k protizteči a osy přesunu na ně.
1415. K zastavení pronikání protivníka do hloubky obrany se tankovému a mechanizovanému útvaru určují pro vedení palby z místa a k přehrazení důležitých směrů možného pronikání protivníka do hloubky jedna až dvě palebné čáry.
1416. Možnost využití silných stránek manévrové a poziční obrany vyžaduje od velitelů schopnost přizpůsobit obranu podmínkám situace a možnostem vlastních sil a prostředků. Hloubka, šířka a vnitřní členění prostorů obrany, záměr vedení obrany a následné činnosti vojsk (operačního uskupení, svazku, útvaru) budou do značné míry ovlivněny možnostmi bojových sil a sil podpory, které budou veliteli svazku (útvary) k dispozici.
1417. Při vedení obrany mechanizovaným svazkem (útvarem), případně tankovým útvarem lze využít jejich úderné síly a mobility, vyššího stupně ochrany a velké palebné síly. Proto mohou plnit obranné úkoly v širších a hlubších prostorech obrany, jsou schopny rychle přecházet od vedení poziční obrany k manévrové obraně, přehrazovat směry útoku (úderu) protivníka nebo zdržovat postup jeho hlavního uskupení a provádět rozhodné protizteče (protiúderu).
1418. Rozmístění bojových sil a sil podpory v prostorech obrany musí být řešeno tak, aby byla zajištěna jejich vzájemná součinnost a plně využito jejich palebných a dalších možností. Síly podpory, zejména dělostřelectvo, taktické a vrtulníkové letectvo musí být schopny ničit protivníka jak na přístupech k obraně, tak i v hloubce prostoru obrany svazku (útvary), na jejich bocích a v týlu.

KAPITOLA 15

OBRANA

15.1 Cíl obrany, všeobecné zásady

1501. Obrana (Defence)⁵⁰ je druhem defenzivní činnosti používané k odražení útoku protivníka, který je v převaze. Jejím vedením lze způsobit protivníkovi ztráty a zabránit mu v dosažení úspěchu, ale nelze jejím prostřednictvím zvítězit v boji a ve válce.
1502. Cílem obrany je odrazit (zastavit) útok protivníka, způsobit mu ztráty, vyčerpat jeho síly a udržet důležité prostory (čáry, objekty). Dalším cílem je získat čas pro soustředění a přípravu dalších sil v hloubce, případně umožnit soustředění sil na jiném směru a tím vytvořit podmínky pro úspěšné vedení obrany a pro následný přechod do útoku.

15.1.1 Faktory pro úspěšné vedení obrany

1503. Pro úspěch obrany jsou důležité následující faktory:
- a. **Výběr prostoru obrany.** Síla obrany závisí do značné míry na volbě prostoru a využití terénu. Vybraný prostor by měl umožňovat efektivní využití paleb, utajení, ochranu, přesuny bránících se sil, ale zároveň by měl protivníkovi ztěžovat pozorování a omezovat použití jeho sil. Měl by umožňovat zřídít zátarasy a překážky k zesílení přirozených překážek či přehradit úseky bez přirozených překážek. Při hodnocení situace musí velitel zvážit klíčový prostor, jehož ovládnutí nebo udržení dá útočníkovi nebo obránci důležitou výhodu. Při hodnocení terénu v prostoru obrany označí jako životně důležité každý klíčový prostor, jehož ztráta by z taktického hlediska znamenala zhroucení obrany. Pokud byl takový prostor ztracen, musí být znovu získán.

---

⁵⁰ Základní, ale ne rozhodující druh boje vedený s cílem odrazit nebo zmařit útok protivníka ve stanovaném prostoru a čase, způsobit mu ztráty, udržet důležité prostory, uchovat síly a prostředky a tím vytvořit podmínky pro vlastní aktivní činnost. (Vojenský výkladový slovník vybraných operačních pojmů, Praha 2004)

- b. **Zpravodajská činnost.** Plán obrany bude založen na efektivním řízení všech velitelských zdrojů, agentur a zpráv od nadřízeného a sousedů. To zahrnuje posouzení možností protivníka a jeho záměru s cílem určit pravděpodobný směr jeho hlavního úsilí, přístupy k obraně, útočnou sestavu hlavních prvků protivníka a přesuny sil v hloubce v celém zájmovém prostoru. Přesto je nepravděpodobná úplná znalost záměrů protivníka před zahájením útoku, v jeho průběhu nebo v případě provádění našich vlastních protiztečí. Je tedy velice důležité, aby velitel věnoval stálou pozornost organizaci průzkumu (včetně elektronického boje) a pokračoval v získávání informací v průběhu boje, aby mohl řídit obranu a využít své prostředky na správném místě ve správný čas.
- c. **Hloubka.** Hloubka obrany je nezbytná k dosažení volnosti jednání, dává čas k reakci a je schopna absorbovat úder protivníka. Hloubka v obraně je dosažena vyčleněním dostatečného prostoru pro všechny prvky sestavy.
- d. **Vzájemná podpora.** Vzájemná podpora zvyšuje účinnost jakéhokoli obranného uskupení. Rozhraní, prostory a postavení by měly být voleny s ohledem na tento princip. Je jí dosaženo, pokud mezery mezi obrannými postaveními a odkryté boky jsou kryty palbou takovým způsobem, že protivník nemůže provádět útok na jedno postavení, aniž by nebyl vystaven palbě minimálně jednoho dalšího postavení. Mělo by jí být dosaženo vždy na úrovni roty, pro prapor a výše je přijatelný i nižší stupeň vzájemné podpory.
- e. **Soustředění bojové síly.** Velitel musí mít volnost jednání a pružnost, aby mohl soustředit bojovou sílu, a musí rozhodnout, kdy a kde soustředit síly, aby byl schopen postavit se útočícímu protivníkovi. Toto rozhodnutí závisí na odhalení záměrů protivníka a jeho síly. Musí být provedeno ve správnou dobu. Velitel může soustředit bojovou sílu manévrem nebo soustředěnou palbou.
- f. **Manévr.** Manévr je rozhodujícím prvkem na všech stupních obrany. Kombinací pohybu s palbou využívají bránící se vojska nejlépe přidělený prostor s cílem způsobit protivníkovi vysoké ztráty a současně se vyhnout zničení jeho palbou. Manévrem velitel soustřeďuje palebnou sílu, což mu umožní vytvořit příznivý poměr sil pro porážku protivníka.
- g. **Palebná síla.** Účinnost obrany je založena především na pečlivém plánování palby všech zbraní. Palba bojových jednotek, dělostřelectva

a podpora vzdušnou složkou společných sil se musí vzájemně doplňovat, musí být pečlivě koordinovány a vyváženy tak, aby bylo dosaženo maximálního účinku na správném místě a ve správný čas.

- h. **Soudržnost.** Obrana musí být plánována jako soudržný celek a pečlivě koordinována po celou dobu vedení bojové činnosti. Zhroucení obrany často souvisí se ztrátou soudržnosti. Cílem protivníka je zpravidla dosáhnout rychlého průlomu do bráněného prostoru. Často se bude snažit útočit podél rozhraní, proto je soudržnost obrany podél těchto rozhraní, zejména mezi různými státy, více než nutná. Úkolem záloh by mělo být, mimo jiné, udržet nebo obnovit soudržnost podél rozhraní.

Má-li obrana zůstat životaschopná, měl by velitel být připraven přizpůsobit její rozložení, aby odpovídala změnám v ohrožení a zachovávala tak soudržnost. Přitom je třeba vzít v úvahu následující hlediska:

- » mezi postaveními mohou být ponechány mezery, ale ne tam, kde je očekáván pravděpodobný hlavní úder protivníka. Musí být neustále pozorovány, kryty palbou a nebo tam, kde je to možné, se v nich mohou zřizovat zátarasy. Odpovědnost za přehrazení mezer je nutno jasně definovat. Měly by být určeny síly, které budou připraveny zabránit protivníkovi v pronikání mezerami;
  - » pokud se v průběhu boje ukáže, že soudržnost obrany nelze udržet, může nejbližší vyšší velitel určit síly z vlastních záloh pro posílení vojsk v obraně, zastavení protivníka nebo k protiútoku;
  - » při jakémkoli rozhodnutí o ústupu je nutné zvážit situaci převažující v prostorech obrany sousedů. Nový přední okraj prostoru bojové činnosti (Forward Edge of the Battle Area – FEBA) může stanovit pouze velitel, který obranu nařídil.
- i. **Ofenzivní činnost.** Ačkoli v obraně je iniciativa zpravidla na straně útočníka, obránce nesmí zůstat pasivní. Velitelé na každém stupni musí využít nebo vytvořit příležitost překvapit protivníka, a tím jej donutit upustit od svých plánů. Vojska protivníka by měla být napadána a ničena nebo uváděna ve zmatek a zdržována nejen v místě bezprostředního dotyku, ale všude tam, kde mohou být napadena v celé hloubce operačního prostoru. Obrana by měla být vedena s představivostí, energií a agresivitou nutnou ke zbavení iniciativy útočníka kdekoli a kdykoli je to možné.
- j. **Zálohy.** Zálohy jsou důležité pro zachování volnosti jednání velitele při reakci na předpokládaný a neočekávaný vývoj boje. Zajišťují flexibilitu

a vyváženost obrany. Hlavní funkcí záloh je posílení, blokování, protiútok, vystřídání jiných jednotek a obrana boků a týlových prostorů. Jakmile je záloha zasazena, je nutné získat nebo vytvořit jinou.

- k. **Klamání.** Úkolem klamání je ovlivnit vnímání situace protivníkem. V obraně je používáno k vytvoření klamného dojmu zejména o přesném rozmístění hlavních obranných postavení a vlastních vojsk. Tím lze přimět protivníka vyplýtvat jeho hlavní úsilí a prostředky na nesprávném místě. Dále je cílem klamat o směru a době provedení protiútku vlastních sil, a tím přimět protivníka použít zálohy mimo postavení, ze kterých by mohly ovlivnit boj.

15.1.2 Všeobecné zásady pro vedení obrany

1504. Podstata obrany spočívá v postupném způsobování ztrát útočícímu protivníkovi (úderý vzdušné složky, palbami dělostřelectva, působením zátarasů a dalších prostředků ničení) na přístupech před předním okrajem obrany, v úporném bránění důležitých prostorů (objektů), na jejichž udržení závisí odolnost obrany, v rozsáhlém využívání manévru palbou, zátarasy i pohybem silami a prostředky (druhými sledy a zálohami) v hloubce prostoru obrany a v provádění protiztečí nebo přehrazování směrů útoku protivníka k zastavení jeho pronikání do hloubky obrany.
1505. Pro dosažení cíle obrany má značný význam dovedné využití přirozených ochranných vlastností terénu (terénních předmětů), jejich zesilování a doplňování ženijními opatřeními, včetně rozsáhlého využití zátarasů všeho druhu, vybudovaných ochranných staveb, příhodných hydrometeorologických podmínek a účinného maskování vojsk.
1506. Obrana, v závislosti na způsobu jejího vedení, v sobě zahrnuje nejen obranné, ale i aktivní útočné činnosti. Tyto činnosti se vzájemně doplňují a umožňují dosáhnout cíle obrany a v závislosti na situaci v prostoru vedení bojové činnosti případně i uvolnit síly a prostředky, nezbytné k vedení aktivní činnosti na jiných důležitých směrech nebo k převzetí iniciativy v prostoru, v němž jsou pro převzetí iniciativy vytvořeny podmínky. Přípravenost bránících se vojsk k provádění protiztečí (protiúderů) vtiskuje obraně dynamický a aktivní charakter, přispívá ke zvýšení její odolnosti a umožňuje bránícím se vojskům usilovat o dosažení překvapení protivníka a o převzetí iniciativy v obranném boji, případně také získat zpět území, které dočasně ovládl útočící protivník.

15.1.3 Operační rámec pro vedení obrany

1507. Vedení obrany spočívá v souběžně prováděných a vzájemně sladěných činnostech bojových sil a sil bojové podpory, zaměřených na zjištění, poutání a ničení protivníka. Těmito činnostmi mohou být:

- a. **Bojová činnost v hloubce sestavy protivníka** zaměřená na narušování útoku protivníka působením na jeho přesunující se síly (zálohy) a na rozhodující prvky jeho sestavy (zejména místa velení a palebné prostředky). Tím je omezována volnost jeho manévrování, zpomalováno tempo útoku a možnosti jeho rozvíjení.

Zahrnuje narušování přesunu a rozvinování sil protivníka, izolování záloh, dezorganizování systému velení, klamání a zdržování protivníka. Kromě vyčleněných sil ho provádí i síly vzdušné složky, dělostřelectvo a jednotky EB. Sledy protivníka a nezasazené zálohy musí být sledovány v celém zájmovém prostoru a napadány v celé hloubce prostoru. Útok na síly protivníka v hloubce je doplňkem k činnosti krycích sil a k boji v prostoru obrany.

- b. **Bojová činnost krycích sil** vedená s cílem klamat protivníka o organizaci vlastní obrany a průběhu jejího předního okraje, působit mu ztráty, přimět jej k předčasnému rozvinutí sil a tím odhalit jeho záměr.

Začíná na čáře, na kterou velitel krycí síly před přední okraj obrany vyslal. Boj krycích sil bude podporován činností prostředků EB, taktickým a vrtulníkovým letectvem, systémem pozemní protivzdušné obrany, palbami dělostřelectva, manévrem výbušnými zátarasy a případně i aktivováním objektů připravených k ničení.

Pokud je boj veden promyšleně s využitím výhodných geografických a příhodných hydrometeorologických podmínek, mohou být protivníkovi způsobeny výrazné ztráty, i když je ve výrazné převaze proti krycím silám. Boj krycích sil má dvě fáze:

- » **zahájení činnosti.** Před zahájením činnosti krycích sil by měla být využita každá příležitost k narušování činnosti protivníka úderem vzdušných sil. Do prostoru činnosti krycích sil bude k ničení protivníka na přístupech předsunuta část dělostřelectva. Boj krycích sil je veden na jednotlivých připravených čarách postupným překračováním jednotlivých sledů;
- » **odpoutání.** Jak se krycí síly přibližují k FEBA, bude nezbytné zvýšit intenzitu palebné podpory z prostoru obrany, aby bylo krycím silám

umožněno odpoutání. Odchod krycích sil přes přední postavení v obranném prostoru musí být pečlivě plánován a koordinován.

- c. **Bojová činnost v dotyku** zahrnující činnost vlastních bránících se sil v prostoru obrany, zaměřenou na zpomalení, usměrnění a ničení hlavních sil protivníka.

Boj hlavních sil v prostorech obrany vojsk prvního sledu začíná po přiblížení se protivníka k FEBA, tedy na vzdálenost, která umožňuje jeho účinné ničení palbami zbraní a palebných prostředků uskupení vojsk prvního sledu. Obecným pravidlem je, že se jednotky snaží zastavit protivníka tak daleko vpředu, jak je to možné. Boj bude pokračovat i v hloubce, s cílem zastavit pronikajícího protivníka, kterého nebylo možno zastavit prvosledovými uskupeními vojsk.

- d. **Bojová činnost v hloubce obrany a v týlu vlastních vojsk** vedená jako kombinace útočné a obranné činnosti vyčleněných sil. Je určena zejména k ochraně vlastních sil palebné podpory, míst velení, sil a prostředků logistické podpory, k udržení pohyblivosti záloh a zahrnuje:

- » ničení vojsk protivníka proniklých nebo vysazených do hloubky prostoru obrany;
- » manévr vlastních sil a prostředků působících v hloubce prostoru obrany;
- » obranu jednotek (útvárů, svazků) bojové podpory a bojového zabezpečení.

15.1.4 Formy obrany podle rozsahu přípravy

1508. Podle času, který je k dispozici, a rozsahu přípravy se obrana může připravovat záměrně, předem nebo může být organizována vynuceně, v průběhu boje. Budování obrany předem připadá v úvahu zejména v operacích podle článku 5 Washingtonské smlouvy, tj. při obraně suverenity členského státu Aliance. K vynucenému přechodu do obrany bude docházet zejména při střetném boji.

1509. **Příprava obrany předem.** Obrana se organizuje s maximálním využitím analýzy terénu a jeho obranných vlastností. K zesílení odolnosti obrany se provádí dodatečná ženíjná úprava, budují se ochranné stavby, systém zátarasů a připravují se objekty k ničení. Při budování obrany je možno využít maximum ženíjných technik a ochranné

stavby budovat v souladu s požadavky. Tento typ přípravy umožňuje připravit ucelený palebný systém, systém bojové podpory a bojového zabezpečení. Umožňuje rovněž promyšlené rozmístění záloh a přípravu prostoru pro boj v hloubce obrany v případě pronikání protivníka.

1510. **Obrana organizovaná vynuceně.** K přechodu do obrany je třeba zvolit výhodnou terénní čáru (prostor), provést rychlé přeskupení sil, zorganizovat systém paleb a vytvořit dostatečné zálohy pro řešení nenadálých situací. Je třeba urychleně přeorganizovat systém bojové podpory a prvky zabezpečení boje.

15.1.5 Formy obrany podle způsobu zaujetí

1511. Obrana může být zaujímana a organizována mimo dotyk s protivníkem nebo v dotyku s ním. V obou variantách přechodu do obrany musí být útvary (jednotky) neustále připraveny k odražení útoku protivníka, úderů jeho letectva, ničení výsadků a k boji s protivníkem, který se vlomil do obrany.
1512. **Při přechodu do obrany mimo dotyk s protivníkem** se obrana zaujímá skrytě, v krátké době a zpravidla pod ochranou k tomu vyčleněných jednotek (krycích sil). Přitom se útvary (jednotky) rozvíjejí ve stanovených postaveních (prostorech), zaujímají bojovou sestavu, připravují palebný systém, organizují protivzdušnou obranu a ženijně budují prostory obrany v souladu se zpracovanými plány a bojovými dokumenty.
1513. **Přechod do obrany v dotyku s protivníkem** je zpravidla spojen s přeskupením sil a prostředků a se zaujetím nové bojové sestavy, odpovídající novému bojovému úkolu. Souběžně s odražením úderů protivníka je třeba neprodleně zahájit budování ochranných staveb, zatarasování, maskování a realizaci dalších ženijních opatření, zvyšujících efektivnost použití vlastních zbraní (palebných prostředků), odolnost vojsk proti prostředkům ničení protivníka a ztěžujících činnost protivníka v průběhu jeho útoku.
1514. Uskupení vojsk mohou vést manévrovou a poziční obranu nebo mohou uvedené druhy obrany různě kombinovat. Konkrétní způsob vedení obrany závisí na síle, složení a možnostech protivníka, záměru nadřízeného velitele, geografických a hydrometeorologických podmínkách a dalších okolnostech. V obou případech musí využívat všech příležitostí k aktivnímu napadání útočícího protivníka a k převzetí iniciativy.

15.1.6 Formy obrany podle způsobu vedení

1515. **Poziční obrana** se zaměřuje na udržení stanoveného prostoru. Podstatou je úporná činnost vojsk v obranných postaveních a aktivní činnost malých mobilních záloh. V závislosti na úkolu, možnostech vojsk a charakteru terénu je její hlavní úsilí položeno blíže k přednímu okraji. Poziční obrana je závislá na včasném zjištění hlavního úsilí protivníka a rychlém a dovedném soustředění sil a prostředků v prostorech nejvýhodnějších pro vedení obrany. K dosažení rozhodující porážky protivníka však předpokládá provedení další činnosti (protiúder organizovaný nadřízeným velitelem nebo sousedy apod.). Vyznačuje se zejména důkladnou ženijní přípravou prostoru obrany.
1516. Je vedena zpravidla tehdy, je-li nutno udržet stanovený prostor, případně v terénu neumožňujícím provádění manévru druhými sledy (zálohami) v hloubce bojové (operační) sestavy (prostoru obrany) nebo v situaci, kdy velitel nemá k dispozici potřebnou údernou (palebnou) sílu a manévrovací schopnosti, které jsou nezbytné pro vedení manévrové činnosti v hloubce jím bráněného prostoru. Předpokladem úspěchu při vedení poziční obrany je zejména dovedné využití charakteru terénu a jeho ženijní úprava v prostorech a na čarách nejvýhodnějších pro její vedení, včetně využití příhodných hydrometeorologických podmínek.
1517. Poziční obrana je založena na schopnosti bránících se jednotek (útvarů, svazků, svazů, úkolových uskupení) udržet jimi zaujatá postavení (prostoru obrany) a přehrazovat mezery mezi nimi. Druhé sledy a zálohy jsou určeny především ke zvětšení hloubky palebného působení na protivníka, k případnému zablokování jeho pronikání do hloubky bráněného prostoru nebo k obnovení předního okraje (výchozí situace) protiútokem.
1518. **Manévrová obrana** je založena na kombinaci defenzivních, ofenzivních a zdržovacích činností vojsk tak, že i za cenu dílčí ztráty prostoru umožňuje způsobit útočníkovi co největší ztráty, vyčerpat jej, vnutit mu způsob činnosti výhodný pro obránce a umožňuje uchovávat si vlastní síly pro následující aktivní bojovou činnost. Pokud je předpoklad, že dočasná ztráta určitého prostoru bude přijatelná, bude možné rozvinout v prvním sledu poměrně malé síly a vytvořit silný druhý sled (zálohu) v hloubce k provedení rozhodujícího protiúderu a přechodu do útoku.

1519. Podstata manévrové obrany spočívá v dovedném využití palebných a manévrových schopností druhých sledů a záloh, charakteru terénu a příhodných hydrometeorologických podmínek. Její vedení je založeno na udržení důležitých prostorů obrany a na využití dočasné ztráty části bráněného prostoru k záměrnému vlákání (usměrnění postupu) protivníka do předem vyhodnocených a připravených prostorů (palebných pytlů), v nichž je následně dokončeno zničení vklíněného protivníka palebnými údery a protiztečemi druhých sledů (záloh). Nezbytnými předpoklady úspěšného vedení manévrové obrany je schopnost velitele vytvořit v operační (bojové) sestavě dostatečně silný druhý sled s potřebnou údernou silou a schopnost v rozhodujících fázích obranného boje dosáhnout požadovaného stupně palebného ničení vklíněného uskupení protivníka údery letectva, palbami dělostřelectva a rozhodnými protiztečemi. Její vedení vyžaduje mít k dispozici prostor obrany o větší hloubce, případně i šířce, než je obvyklé při vedení poziční obrany, vysoce mobilní a úderné síly a prostředky a vyžaduje vytvoření dostatečně silných druhých sledů (záloh).
1520. Při vedení manévrové obrany je nutno věnovat zvýšenou pozornost ženijní podpoře manévru, součinnosti a zabezpečení mezer a boků. Pro případ neúspěšného vedení manévrové obrany se v hloubce prostoru obrany operačního uskupení může připravovat konečná čára vedení manévrové obrany.

15.2 Příprava a plánování obrany

1521. Při organizaci obrany je mimořádně důležitý čas potřebný pro její přípravu. Je tudíž potřeba jasně stanovit priority a práce musí začít co nejdříve, jak je to možné. Je-li to nezbytné, může být čas potřebný k přípravě obrany prodloužen vysláním krycích sil, které zpomalí postup protivníka a umožní zaujmát a budovat obranu bez hrozby přímého napadení.
- Hlavní a časově nejnáročnější činnost představují ženijní práce. Je tedy důležité, aby maximální úsilí a priority byly dány úkolům ke snížení pohyblivosti vojsk protivníka a úkolům ochrany vlastních vojsk. Provedení specifických omezujících opatření začne během přípravné fáze boje, bude pokračovat v průběhu akcí krycích sil a bude dokončeno během hlavního obranného boje.
1522. Činnost velitelů a štábů na jednotlivých stupních velení je nutno organizovat tak, aby podřízeným stupňům (útvaram a jednotkám) zůstalo

k dispozici co nejvíce času na organizované zaujetí a ženijní budování prostorů obrany. Při plánování obrany se proto zpravidla uplatní metoda souběžného plánování.

1523. Obrana se připravuje podle všeobecně platných zásad pro přípravu boje. Příprava zahrnuje cílevědomou a navzájem sladěnou činnost velitelů, štábů a vojsk a vyžaduje co nejefektivnější využití doby, která je k dispozici. Spočívá v souběžné a postupné realizaci různých opatření a činností, jejichž obsah a rozsah je podmíněný celkovou situací v prostoru vedení obrany a stavem vojsk.
1524. Přípravu obrany zahajují velitelé, štáby a vojska po obdržení úkolu k její přípravě a provedení. Příprava obrany zahrnuje:
- a. Zpravodajské zabezpečení boje (zpravodajskou přípravu bojiště).
  - b. Plánování obrany.
  - c. Přípravu sil a prostředků k obraně.
  - d. Zaujetí obrany, uspořádání bojové sestavy a organizaci palebného systému.
  - e. budování ochranných staveb a zřizování systému zátarasů.
  - f. Kontrolu pohotovosti vojsk k obraně a další opatření.
1525. **Zpravodajská příprava bojiště** v obraně spočívá ve vyhodnocení síly protivníka, bojových možností jeho zbraňových systémů, taktiky boje a vlivu geografických a hydrometeorologických podmínek a klimatických poměrů na jeho činnost. Zahajuje se s předstihem a v návaznosti na dlouhodobé znalosti jeho předchozí činnosti. Jejím hlavním úkolem je zabezpečit zpravodajské informace k odhalení činností a objektů protivníka v období do zahájení útoku protivníka, v průběhu vedení obrany a při protizteči.
- Při přechodu do obrany mimo dotyk s protivníkem zpracovávají zásadní podklady zpravodajské přípravy bojiště nadřízené zpravodajské orgány. Výsledkem zpravodajské přípravy bojiště je zpracování variant pravděpodobného záměru činnosti protivníka.
1526. **Plánování obrany** je dynamický proces vzájemně propojených činností, pomocí něhož velitel a štáb přeměňují svoji představu o provedení obrany do konkrétní varianty činnosti. Uskutečňuje se v závislosti na konkrétní situaci, možnostech a zkušenostech štábů, na podmínkách

přechodu do obrany a také na čas pro jeho provedení. V každé situaci musí zajišťovat (umožňovat) organizované zaujetí obrany a organizaci palebného ničení (palebného systému) do doby stanovené svazku (útvary) k dosažení pohotovosti obrany.

Postup činnosti velitelů a štábů ve všech fázích rozhodovacího a plánovacího procesu závisí na úkolu, situaci a času, který mají k dispozici. Plánovací a rozhodovací proces při přípravě obrany se řídí zásadami uvedenými v doktríně „Pozemní síly v operacích“ (kapitola č. 4 – Velení pozemními silám).

Při přechodu do obrany v dotyku s protivníkem a pod jeho neustálým tlakem a palebným působením přijímá velitel svazku (útvary) především opatření k ovládnutí a upevnění stanovené (výhodné) čáry. Souběžně s tím stanovuje záměr boje a vydává útvarům (jednotkám) předběžná bojová nařízení. Následně dokončuje rozhodnutí (zpravidla podle mapy) a stanovuje úkoly útvarům (jednotkám). Dále vydává pokyny pro součinnost a zabezpečení boje, k organizaci velení a přijímá opatření k organizaci (uspořádání) palebného systému, organizaci protivzdušné obrany, k zřizování zátarasů a k budování prostoru obrany v co nejkratších lhůtách. V dalším pořadí, dovolí-li to situace, provádí rekognoskaci, v jejímž průběhu v terénu upřesňuje úkoly útvarům (jednotkám) a způsob jejich součinnosti v průběhu vedení obranného boje.

Při přechodu do obrany mimo dotyk s protivníkem se velitel svazku (útvary) zpravidla rozhoduje a vydává úkoly velitelům útvarů (jednotek) podle mapy a další organizaci obrany pak provádí v terénu.

1527. **Příprava sil a prostředků** k obraně spočívá v realizaci opatření, která zabezpečují jejich bojovou připravenost k plnění stanovených úkolů. Obvykle zahrnuje:

- » opatření k udržení vysoké bojové pohotovosti a morálky vojsk;
- » doplnění vojsk personálem a vojenským materiálem na předpokládanou dobu obrany (s důrazem na zvýšené zásoby munice);
- » přípravu vojenské výzbroje k bojovému použití;
- » individuální přípravu velitelů a jejich podřízených k obraně;
- » bojové sladění vojsk (je-li dostatek času) a další opatření.

1528. **Zaujetí obrany, uspořádání bojové sestavy a organizace palebného systému** závisí na konkrétní situaci a stanovených úkolech od nadřízeného.

Zaujetí prostoru obrany se provádí organizovaně s cílem zavést vojska do stanovených prostorů obrany nebo prostorů rozmístění, kde se rozvinují do plánovaných bojových sestav a připravují se na další činnost v souladu se záměrem boje velitele. Způsob zaujetí prostoru obrany závisí na tom, zda vojska přecházejí do obrany v přímém dotyku s protivníkem nebo mimo dotyk s ním.

Rozmístění bojových sil a sil podpory v prostorech obrany a uspořádání jejich bojové sestavy musí být řešeno tak, aby byla zajištěna jejich vzájemná součinnost a plně využito jejich palebných a dalších možností. Síly bojové podpory, zejména dělostřelectvo, vojskové letectvo a bitevní vrtulníky, musí být schopny ničit protivníka jak na přístupech k obraně, tak i v hloubce prostoru obrany vojsk, na jeho bocích a v týlu.

Organizace palebného systému představuje cílevědomou činnost velitele v průběhu přípravy obrany, jejímž cílem je rozmístit palebné prostředky tak, aby bylo co nejlépe využito jejich takticko-technických (operačních) možností k ničení protivníka. Organizace palebného systému zahrnuje určení palebných stanovišť (postavení) palebných prostředků (systémů) a jejich dovedné a nešablonovité rozmístění v terénu (opěrném bodu, prostoru obrany) a stanovení palebných úkolů mechanizovaným, tankovým, dělostřeleckým, protitankovým a minometným jednotkám, jednotkám pozemní PVO a jednotlivým zbraním a palebným prostředkům v souladu se záměrem vedení obrany.

1529. **Budování ochranných staveb a zřizování zátarasů.** Prostory obrany se zaujímají tak, aby byla zabezpečena doba na jejich ženijní budování nebo dobudování a splnění dalších nezbytných opatření k úspěšnému vedení obrany.

Ochranné stavby v prostoru obrany se budují současně v celé hloubce a v takovém pořadí, které zabezpečuje stálou pohotovost vojsk k odražení útoku protivníka a jejich ochranu proti všem prostředkům ničení. Práce se zahajují ihned po zaujetí prostorů obrany (opěrných bodů) a postavení palebných prostředků a stanovení směrů (sektorů) jejich palby. Podílejí se na nich všechny druhy vojsk s maximálním využitím ženijních prostředků a místních stavebních materiálů.

Zátarasý se zřizují v souladu se záměrem vedení boje a palebným systémem a v návaznosti na charakter terénu a předpokládaný manévr vlastních vojsk. Základem zátarasů jsou výbušné zátarasý, zejména protitanková minová pole. Kromě výbušných zátarasů se mohou

zřizovat nevýbušné, kombinované, případně i jiné zátarasy. Všechny zátarasy musí být nepřetržitě pozorovány a kryty (bráněny) palbou. Zátarasy se zřizují podle zpracovávaného plánu, který je součástí přílohy „Ženijní podpora“ operačního rozkazu velitele. Podle požadovaného účinku minových polí a paleb, které je zabezpečují, může být účelem minových polí narušit, usměrnit, poutat nebo blokovat útočící jednotky protivníka nebo jejich činnost. Velitel na základě vyhodnocení předpokládaných variant činnosti protivníka stanovuje účel zřízení jednotlivých minových polí (případně jiných taktických zátarasů) v jednotlivých prostorech. Stanovenému účelu jednotlivých minových polí musí následně odpovídat jejich charakteristiky (hustota, šířka, hloubka, druh použitých min, volba průběhu předního okraje, použití zařízení proti manipulaci s minou, volba způsobu uložení apod.).

Všechna opatření k organizaci obrany a jejího ženijního budování se plní (provádějí) za nepřetržitého a přísného dodržování nezbytných klamných (maskovacích) opatření. Maskování prostorů, postavení, čar a prostorů rozmístění se provádí nepřetržitě a průběžně se organizuje kontrola účinnosti jejich provádění.

1530. **Kontrola pohotovosti** vojsk k plnění bojového úkolu v obraně vyžaduje prověřit zejména:

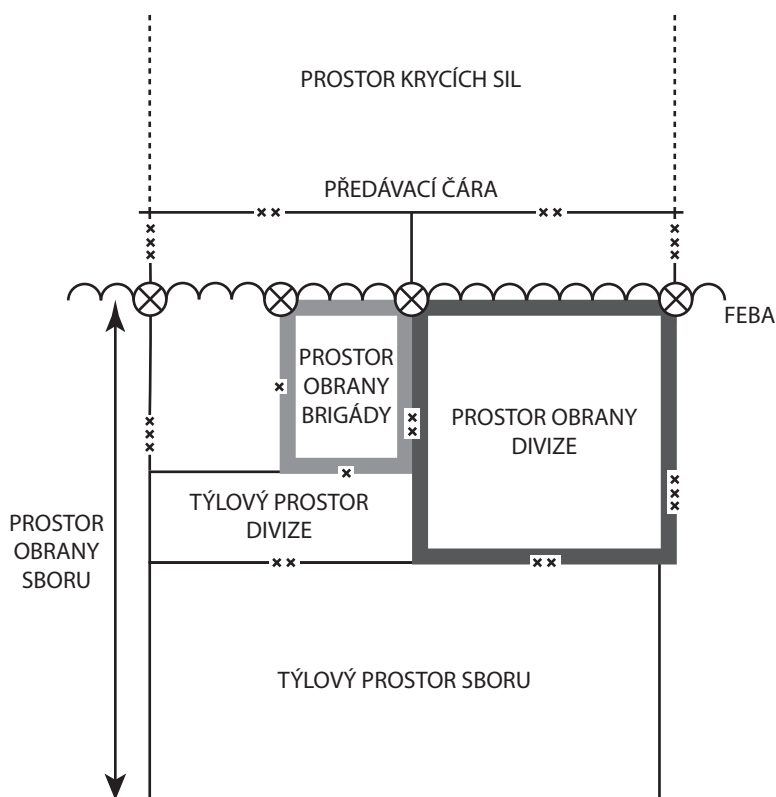
- » dokončení zaujetí stanovených prostorů obrany vojsky a jejich pohotovost k vedení boje;
- » stav a stupeň vybudování (pohotovosti) zátarasů a ochranných staveb v prostoru obrany;
- » pohotovost dělostřelectva (palebných prostředků) k palebnému ničení protivníka;
- » přípravu (připravenost) druhého sledu a záloh k manévru na stanovené směry a pohotovost jednotek bránících zabezpečovací pásmo (předsunuté postavení) ke splnění uloženého úkolu.

15.3 Prostor obrany a organizace sil

1531. Prostor odpovědnosti velitele v obraně běžně zahrnuje:

- » prostor krycích sil;
- » prostor obrany, který může zahrnovat i týlový prostor.

Prostor krycích sil a prostor obrany jsou odděleny předním okrajem prostoru bojové činnosti (FEBA). Odpovědnost za vedení operací se často rozšíří před přední okraj až k čáře předání (obr. 9).

Obr. 9 Členění prostoru obrany

1532. **Prostor krycích sil** je prostor, který sahá od FEBA směrem dopředu až k vojskům, která jsou zasazena, aby pozorovala, napadala, přepadávala, zdržovala, klamala a dezorganizovala protivníka během jeho postupu k FEBA. Úkoly krycích sil mohou být:

- » zamezení nenadálému napadení hlavních sil;
- » získání informací o místě provedení, směru a závažnosti útoku protivníka;
- » získání času;

- » zajišťování bezpečnosti;
- » vyčerpávání protivníka, způsobování maximálních ztrát.

V závislosti na okolnostech a charakteru terénu bude protivník vázán silami, provádějícími boj na zdrženou za FEBA. Rozhodnutí, zda vést boj na zdrženou, je na veliteli, který je zodpovědný za celý prostor obrany. Rozhodne-li se nařídít vedení boje na zdrženou, vymezí oblast, kterou mají použít krycí síly.

Pokud je to možné, síly použité pro boj na zdrženou by neměly být okamžitě používány pro vedení boje v prostoru obrany. Měly by být nezávislé a pokud možno obrněné. Velitel krycích sil a velitel sil v prostoru obrany budou navzájem koordinovat své činnosti. Musí zajistit, aby boj na zdrženou byl úzce koordinován se sousedy⁵¹.

Hlídky a malé krycí jednotky budou zpravidla umísťovány dopředu k zajištění bezpečnosti sil v prostoru obrany. Jejich činnost musí být pečlivě koordinována se sousedy.

1533. **Prostor obrany** se rozkládá od předního okraje (FEBA) dozadu. Je to prostor, v němž je plánován rozhodující obranný boj.
1534. **Týlové prostory** sahají od zadního týlového prostoru uskupení (jednotky) po hranice týlového prostoru podřízeného uskupení nebo jednotky. Právě zde jsou běžně umístěny zálohy tohoto uskupení (jednotky). Navíc jsou zde rozmístěny jednotky palebné podpory dalekého dostřelu, organické a přidělené jednotky bojové podpory a logistické jednotky.
1535. **Bojová sestava** vojsk v obraně zahrnuje stejné prvky jako v útoku (síly a prostředky určené k ničení protivníka, síly a prostředky určené k podpoře a zabezpečení boje a síly a prostředky určené k velení a řízení boje). Jejich složení i složení jednotlivých sledů (vševojskové zálohy) závisí na situaci, stavu jejich bojeschopnosti, na rozsahu posílení a podpory a na dalších okolnostech.
1536. Bojová sestava v obraně se zpravidla člení do jednoho, dvou nebo několika sledů. Při uspořádání do jednoho sledu si velitel vždy vyčleňuje zálohu. Pro plnění dílčích, specifických úkolů se mohou vytvářet nestálé prvky bojové sestavy (odřady, skupiny apod.)

⁵¹ Podrobnosti průchodu liniemi zpět a změna odpovědnosti za vedení boje v prostoru krycích sil jsou rozpracovány v kapitole 24 „Vystřídání jednotek v boji“

Uspořádání bojové sestavy musí umožňovat co nejlepší využití bojových možností bránících se vojsk a přidělených palebných a jiných prostředků k ničení útočícího protivníka před prostorem obrany, uvnitř něj a na jeho bocích. Při jejím vytváření je nutno soustředit úsilí na přehrazení směru předpokládaného hlavního úsilí protivníka a na obranu nejdůležitějších prostorů.

Vojska druhého sledu zaujímají prostor soustředění nebo zaujímají prostor obrany, zpravidla na směru hlavního úsilí, přičemž musí být v pohotovosti zejména k provedení protizteče s cílem zničit protivníka, který se vklíní do obrany, a obnovit přední okraj obrany nebo bránit a udržet určené prostory a čáry v hloubce prostoru obrany nadřazeného stupně.

Místa velení se rozvíjejí v hloubce prostorů obrany, v prostorech hůře průchodných pro tanky, mimo předpokládaný směr hlavního úsilí protivníka, v místech, z nichž lze pozorovat pravděpodobné směry (prostory) útoku protivníka a řídit boj hlavních sil.

K zajištění nepřetržitěho velení vojskům se s předstihem připravují (rekognoskují) pro případnou změnu prostorů rozvinutí míst velení záložní prostory a osy přesunu k nim. Ke zvýšení odolnosti systému velení se mohou budovat i klamné prostory míst velení.

15.3.1 Použití bojových sil v obraně

Množství a typ bojových jednotek se bude odvíjet od síly a složení sil protivníka, času, který je k dispozici, charakteru terénu a povětrnostních podmínek.

1537. **Těžké síly**, u kterých převažují jednotky na bojových vozidlech pěchoty a tankové jednotky, umožňují vedení vysoce manévrové obrany. Tyto síly vedou obranu z vybraných bojových postavení, ke zdržení postupu protivníka provádějí dílčí protiútoky, obrana může být vedena na větší hloubku a šířku. Jsou velmi vhodné pro plnění úkolů zálohy. Vysoký stupeň ochrany před palbou protivníka umožňuje rychlé zahájení boje bez nutnosti přípravy bojových postavení. Tyto síly jsou schopny zdržet postup silných sil protivníka a plynule přecházet z manévrové obrany do pozici (obranu prostoru). Je však třeba věnovat dostatečnou pozornost jejich protivzdušné obraně, protože tyto síly budou pro svoji důležitost vždy hlavním cílem vzdušných úderů protivníka.
1538. **Střední a lehké síly** jsou schopné vést efektivní obranu jen z připravených bojových postavení a budou tedy (zejména lehké síly) využity

hlavně pro vedení poziční obrany. Pozornost je třeba věnovat budování jejich bojových postavení, využití terénu a zátarasů. Tato postavení musí umožnit plné využití jejich palebné síly, zejména jejich protitankových zbraní. Z toho důvodu jsou vhodné zejména pro vedení obrany v členitém, horském a zalesněném terénu. Postavení těchto sil jsou většinou podporována tankovými jednotkami a jednotkami bojové podpory.

1539. **Bojové vrtulníky** jsou využívány zejména pro ničení cílů v hloubce sestavy protivníka, pro zdržení jeho postupu a narušení rozvinování do bojových sestav. Dále mohou být využity k ochraně zátarasů, k ochraně a přehrazení mezer a k ničení aeromobilních a výsadkových sil vysazených do týlového prostoru vlastní sestavy. Mohou být součástí zálohy sil a podporovat svými palbami provádění protiútoků. Při jejich úkolování a využití je třeba zohlednit charakter terénu a meteorologické podmínky.

15.3.2 Použití sil bojové podpory a bojového zabezpečení v obraně

1540. **Palebné ničení protivníka** v obraně zahrnuje komplexní palebné působení palbami na maximální vzdálenosti (dostřel) na nejdůležitější prvky jeho uskupení (sestavy) na přístupech k obraně, před předním okrajem a v hloubce obrany. Organizuje se zpravidla s předstihem a zahrnuje připravené údery letectva, využití palebného systému (zahrnujícího palby dělostřelectva ze zakrytých palebných postavení, přímou střelbu protitankových prostředků a palbu všech ostatních druhů zbraní mechanizovaných a tankových útvarů a jednotek), jakož i použití ženijní munice. Údery letectva se plánují tak, aby bylo dosaženo efektivního ničení nejdůležitějších cílů a objektů protistojícího uskupení protivníka při různých variantách jeho činnosti.

Palebné ničení protivníka se organizuje v těsném spojení se systémem zátarasů a musí zabezpečovat:

- » ničení hlavního uskupení protivníka (zvláště tanků) v prostorech soustředění, za přesunu a na čarách rozvinování nebo ve výchozím prostoru k útoku;
- » ničení a umlčování dělostřelectva, prostředků protivzdušné obrany, míst velení a radioelektronických prostředků;
- » podporu vojsk, bránících zabezpečovací pásmo, předsunuté postavení a postavení bojového zajištění;

- » odrážení hromadných ztečí tanků a pěchoty protivníka;
- » ničení protivníka, který se vklíní do obrany, i jeho výsadek, narušení přísunu a rozvinování jeho záloh, přípravu a provedení protiztečí druhými sledy a zálohami;
- » přehrazení mezer mezi prostory obrany, krytí boků vojsk, zátarasů a také prostorů, na něž protivník vedl letecké (raketové) úderly vysoce přesnými zbraněmi nebo zbraněmi hromadného ničení;
- » manévr palbou a palebnými prostředky na ohrožené směry (prostory).

Pro případ odrážení útoku protivníka, vedeného značnými silami pěchoty, je nutno předpokládat a předem připravit:

- » dostatečně hustá pásma palby z ručních zbraní a systém zátarasů před předním okrajem a v hloubce;
- » efektivní použití jednotlivých druhů dělostřelecké a letecké munice, prostředků pro minování na dálku a manévr zátarasů;
- » kruhovou obranu důležitých prostorů a objektů, komunikačních uzlů, palebných postavení dělostřelectva, vojsk protivzdušné obrany a míst velení;
- » organizaci boje s obcházejícími a pronikajícími skupinami protivníka (včetně jeho záloh a vrtulníkových výsadek).

Dělostřelectvo se v obraně používá zejména k ničení vojsk protivníka na vzdálených přístupech k obraně, za přesunu k přednímu okraji a na čarách rozvinování (ve výchozích prostorech) k útoku. Dále je využíváno k umlčování dělostřelectva, protiletadlových, radioelektronických prostředků a míst velení, k odrážení ztečí tanků a pěchoty, k ničení a umlčování protivníka při jeho vklínění se do obrany, k ničení jeho výsadek a podpoře protiútoků druhých sledů (záloh). Dělostřelectvo podporuje vojska bránící zabezpečovací pásmo (předsunuté postavení) a jednotky v bojovém zajištění, přehrazuje palbou boky vojsk, mezery mezi nimi a rovněž mezery vzniklé v důsledku palebných úderů protivníka, provádí minování na dálku, při obraně v noci osvětluje terén, ničí nepřátelské osvětlovací prostředky. Podílí se na pozorování bojiště a zjišťování cílů pro ostatní palebné prostředky.

Taktické letectvo usiluje v rámci protivzdušné operace o požadovanou kontrolu vzdušného prostoru a o zamezení napadení pozemních sil úderly ze vzduchu. Přímé a nepřímé vzdušné podpory se využívá

především k ničení protivníka za přesunu, v prostorech soustředění, při přibližování k přednímu okraji obrany a v průběhu jeho rozvíjení se k útoku. Dále se letectvo využívá k ničení záloh, míst velení, radiotechnických prostředků a vzdušných výsadků, k vedení vzdušného průzkumu, vytváření minových zátarasů a v případě nutnosti a možností i k plnění dalších úkolů.

1541. **Jednotky pozemní protivzdušné obrany** odrážejí úder vzdušného protivníka při obraně rozhodujících a důležitých prostorů a objektů, vojsk v předních obranných postaveních, v prostorech soustředění a při protiútocích. Dále brání místa velení, jednotky (útvary) dělostřelectva v palebných postaveních, zásobovací zařízení (logistiku) a letiště. Ničí vzdušného protivníka působícího zejména v malých výškách a vedou boj s jeho vzdušnými výsadky v průběhu jejich letu a při shozu (vysazování).

Postavení prostředků pozemní PVO se volí zpravidla za přirozenými protitankovými překážkami nebo se rozmisťují pod ochranou protitankových prostředků bránících se vojsk. Jednotky pozemní PVO, přidělené vojskům, se umisťují v jejich bojových sestavách.

Palebná postavení palebných prostředků pozemní PVO, určených k boji s bojovými vrtulníky protivníka, se volí (určují) co nejlíže k přednímu okraji. Ve vhodných prostorech na předním okraji i v hloubce prostoru obrany svazku (útvary) na předpokládaných náletových směrech vrtulníků protivníka je účelné (vhodné) připravovat léčky pro boj s vrtulníky.

K zvýšení (zajištění) odolnosti palebného systému prostředků pozemní PVO proti úderům letectva protivníka a k jeho klamání o rozmístění těchto prostředků lze použít kočující a z léček působící jednotky pozemní PVO.

1542. **Ženíjná podpora obrany** se organizuje s důrazem na realizaci ženíjných opatření k omezení činnosti protivníka, ženíjných opatření k uchování bojeschopnosti a k podpoře pohybu vlastních vojsk. Dále zahrnuje ženíjný průzkum protivníka a terénu a ženíjná opatření k odstraňování následků použití ZHN a radiačních, chemických a jiných havárií.

Ženíjná opatření k omezení činnosti protivníka zahrnují zřizování zátarasů a ničení objektů nebo úseků komunikací. Ženíjná jednotky poskytují ženíjnou podporu zřizováním zátarasů, ničením objektů a zesilováním přírodních překážek při přípravě i v průběhu vedení obranného boje. K provádění manévru zátarasů se v průběhu boje vytvářejí z útvarů (jednotek) ženíjního vojska zátarasovací odřady (skupiny).

Ženíjní opatření k uchování bojeschopnosti vojsk se realizují v souladu s rozhodnutím velitele o rozmístění vojsk v prostoru obrany, způsobu vedení obrany, palebného ničení a klamání a o umístění a účelu zátarasů. Zahrnují budování ochranných staveb, úpravu a zesilování stálých objektů a realizaci ženijních opatření klamání. Rozsah realizovaných opatření musí odpovídat možnostem sil a prostředků a přispívá ke zvyšování účinnosti prostředků k ničení protivníka.

Ženíjní opatření k podpoře pohybu vlastních vojsk se provádějí v období přípravy i v průběhu vedení obranného boje. K podpoře přesunů a manévru vojsk v obraně se v prostorech obrany vytváří systém podélných a příčných cest, k čemuž se využívá především existující silniční síť. Úpravu a údržbu cest uskutečňují odděly (skupiny) k podpoře pohybu, vytvářené z jednotek (útvárů) ženijního vojska. V rámci ženijních opatření k podpoře pohybu vlastních vojsk plní jednotky ženijního vojska rovněž řadu dalších úkolů. Zpevňují úseky málo únosného terénu, zesilují mosty, zřizují přepraviště, ponechávají mezery mezi zátarasy a průchody v minových polích pro umožnění manévru vlastních vojsk, zřizují průchody v zátarasech a podílejí se na vyhledávání a likvidaci improvizovaných výbušných zařízení.

1543. **Průzkum v obraně** má za cíl rozkrýt bojovou sestavu protivníka, získat čas a prostor pro reakci na jeho činnost. Prioritně je zaměřen na prostory, kde je předpokládána činnost hlavních sil, a na důležité objekty protivníka. Zpravodajské orgány musí pečlivě vyhodnotit, jakými objekty a jednotkami protivníka mohou být tyto prostory využívány a podle toho stanovit jejich důležitost. Podle důležitosti jednotlivých prostorů plánují použití průzkumných orgánů.

Rozhodující roli v zabezpečení obrany hraje vizuální pozorování a sledování objektů protivníka, které je vedeno ve dvou obdobích. Do zahájení útoku je hlavní úsilí průzkumu soustředěno na zjištění příprav protivníka k zahájení útoku, rozkrýtí složení jeho bojové sestavy prvého sledu, rozmístění hlavních palebných systémů a činnost druhého sledu. V období po zahájení útoku a boje krycích sil má průzkum za úkol získat informace o protivníkovi jako podklad pro jeho palebné ničení, s důrazem na zjištění rozmístění jeho jednotek a objektů, síly a složení protivníka na směru postupu a získat podklady pro zpravodajské vyhodnocení hlavního úsilí a záměru protivníka.

V průběhu boje hlavních sil má průzkum za úkol získat informace o důležitých objektech bojové sestavy protivníka, jejich činnosti a rozmístění,

síle a složení druhých sledů a záloh, jejich směrech postupu a možnostech zasazení. Cílem průzkumu je získat čas a vytvořit podmínky pro narušení činnosti protivníka, vyčerpání jeho sil a zmaření jeho záměru. Kromě toho mohou průzkumné orgány vést průzkum k zabezpečení boků a mezer.

Při přechodu do obrany mimo dotyk s protivníkem hraje významnou roli průzkum vedený bezpilotními průzkumnými prostředky, které jsou schopny získat informace na značné vzdálenosti, s předstihem zjistit přísun sil protivníka a jejich rozvinování. V průběhu boje jsou schopny upřesnit souřadnice již zjištěných objektů průzkumu. Zjištěné informace mohou být využity pro upřesnění úkolů průzkumným orgánům hloubkového a bojového průzkumu.

Část sil a prostředků hloubkového a bojového průzkumu je zasazována s předstihem, ještě před zaujetím obrany, do celé hloubky prostoru zpravodajské odpovědnosti i sestavy vlastních sil. Postupně zaujímají stanovené prostory průzkumu, kde budují pozorovací stanoviště a úkryty, z nichž v průběhu boje předávají informace o činnosti jednotek protivníka. Část průzkumných orgánů je připravena v záloze průzkumu a podle informací, získaných v průběhu boje krycích sil, jsou zasazovány do prostorů zvláštní pozornosti na směr hlavního úderu protivníka. Hlavní úsilí průzkumu je soustředěno na pravděpodobné přístupové cesty a prostory, které může protivník využít ke skryté činnosti.

U bojových útvarů a jednotek jsou budovány vlastní pozorovací stanoviště, která společně s průzkumnými orgány vytvářejí ucelený systém pozorování v celém pásmu obrany. K zjištění jednotek protivníka v důležitých prostorech, které není možno pokrýt průzkumnými orgány, se preferuje použití signalizačních zařízení (čidla, senzory).

Při přechodu do obrany v dotyku s protivníkem je důraz položen na udržení kontaktu s ním a zabránění překvapivému přeskupení jeho sil nebo jiné činnosti. Nejprve se upřeshňují úkoly průzkumným orgánům, které již plní úkoly v bojové sestavě protivníka, a teprve poté jsou vysílány další průzkumné orgány ze zálohy průzkumu.

1544. **Úsilí elektronického boje** v obraně se soustřeďuje na získávání informací nezbytných k včasnému rozkrytí záměru protivníka s důrazem na směry jeho útoku, složení a způsob použití jeho druhých sledů a záloh apod. Cílem je získat podklady pro rozhodování velitele, pro zajištění účinné elektronické ochrany bránících se vojsk a pro provádění vlastního aktivního elektronického působení.

Úsilí elektronického působení se soustřeďuje na narušení systému velení a řízení hlavního uskupení protivníka, jeho letectva a dělostřelectva a na snížení efektivnosti získávání a předávání průzkumných údajů elektronickými prostředky. Aktivní opatření elektronického působení se časově a prostorově koordinují zejména s palebným působením dělostřelectva a úderů vzdušné složky společných sil.

V průběhu vedení obrany se úsilí zaměřuje na elektronické rušení prostředků velení a řízení, zejména KIS, zbraňových systémů protivníka, elektronickou ochranu vlastních systémů, prostředků velení a řízení a na boj s protivníkovými prostředky technického průzkumu.

1545. **Chemické zabezpečení obrany** se organizuje s důrazem na monitorování radiační, chemické a biologické situace v prostoru obrany a včasné varování vojsk před použitím ZHN a únikem nebezpečných průmyslových látek, na ochranu vojsk před účinky ZHN a průmyslových nebezpečných látek a na stanovení prostorů a míst dekontaminace vojsk a terénu včetně stanovení sil a prostředků pro plnění tohoto úkolu. Hlavní úkoly chemického zabezpečení v obraně spočívají ve zjišťování skutečné radiační, chemické a biologické situace na osách přesunu vojsk, v plánovaných prostorech rozmístění míst velení a v palebných a vyčkávacích prostorech obrany, v organizování opatření proti ZHN a průmyslovým nebezpečným látkám a opatření k dekontaminaci vojsk⁵².

1546. **CIMIC/PsyOp(s)** se organizuje v souladu se záměrem velitele. Podpora obrany ze strany CIMIC zahrnuje:

- » poradenskou činnost v oblasti identifikace klíčových prostorů;
- » návrhy na omezení pohybu protivníka a ztížení jeho zásobování vycházející ze znalosti místních podmínek (silnice, železnice, mosty, letiště apod.);
- » plánování evakuace obyvatelstva;
- » podíl na tvorbě seznamu možných cílů za účelem minimalizace zbytečných ztrát na civilní a kulturní infrastrukturu;
- » získávání informací pomocí civilního průzkumu a civilních institucí;
- » poradenství při tvorbě plánu minování v závislosti na pohybu místního obyvatelstva.

---

⁵² *Chemické zabezpečení obrany je podrobněji rozpracováno v hlavě 3 předpisu Vševojsk-2-6*

PsyOp(s) se zaměřují na následující úkoly:

- » podpora klamných činností spojených s budováním obrany (zvukové nahrávky imitující činnost vojsk);
- » výroba grafických produktů na podporu zpomalení tempa protivníka (např. označení fiktivních minových polí, upozornění na minové nebezpečí apod.).

1547. **Organizace a způsob plnění úkolů logistické podpory** obrany závisí na charakteru obrany. V případě vedení poziční obrany je důraz položen na zabezpečení většiny vyčleněných sil rozmístěných na předním okraji (částečně i před ním) a jednotek v hloubce obrany provádějících manévry na ohrožených směrech. V prostoru obrany se mohou předem zřizovat předsunuté zásoby (zejména munice) a opravárenské kapacity pro případ přerušení zásobovacího řetězce. Opravy by se měly provádět, pokud je to možné, přímo v bojových postaveních, aby se minimalizovaly přesuny. K tomu je část logistických a zdravotnických jednotek, zejména vyprošťovací (dílnské a vyprošťovací) skupiny, obvaziště a případně i část jednotek s nezbytnými zásobami munice a jiného základního vojenského materiálu, obvykle vyčleňována za první sled a působí v jeho prospěch. Při manévrové obraně je logistická podpora zaměřena na zabezpečení dvou přibližně stejně silných sledů, na které může být bojová sestava členěna, a které se budou vzájemně podporovat a překračovat. Důležité je i úplné zabezpečení častých krátkých protiútoků, vedených s omezeným cílem, a přepadové činnosti.

Jednotky (útvary) logistiky se, oproti útoku, zpravidla rozmisťují víc vzadu mimo předpokládaný směr hlavního úderu protivníka, aby nebránily manévru bojových jednotek na taktické úrovni a získaly určitou úroveň ochrany před údery protivníka.

Důležitou roli hraje rozptýlení zásob, aby se předešlo problémům v zásobování v případě vyřazení hlavních zásobovacích tras. Kromě hlavních prostorů rozmístění se pro jednotky logistiky určují a připravují i záložní prostory, přičemž je nutno nepřetržitě organizovat jejich obranu a ochranu.

1548. **Zdravotnické jednotky (útvary)** se v obraně rozvíjejí za bojovými sestavami vojsk zpravidla v budovách nebo na jiných krytých místech v blízkosti cest. Část jejich sil a prostředků může být předsunuta do prostorů obrany vojsk, u nichž se očekávají největší zdravotnické ztráty.

V hloubce prostorů obrany se mohou k poskytování zdravotní péče využívat i místní zdravotnická zařízení.

15.3.3 Ochrana vojsk v obraně

1549. Ochrana vojsk v obraně spočívá v provádění zejména následujících opatření:

- » rozptýlení sil a prostředků a využití ochranných vlastností techniky a terénu;
- » budování ochranných staveb v prostorech obrany a postaveních;
- » provádění manévru silami a (ne)periodická změna zaujatých prostorů a palebných postavení;
- » ochrana před prostředky průzkumu a elektronického boje;
- » zvýšení odolnosti obrany proti úderům zbraní hromadného ničení;
- » udržení bojeschopnosti vojsk při vedení obrany v podmínkách kontaminace (zamoření) radioaktivními, toxickými a biologickými látkami, včetně kontaminace (zamoření) průmyslovými nebezpečnými látkami;
- » rychlé odstranění následků použití zbraní hromadného ničení a následků radiačních a chemických havárií;
- » ochrana proti zbraním používajícím munici s vysoce přesným navedením.

V obraně, vedené pod hrozbou použití zbraní hromadného ničení protivníkem, je třeba bojové sestavy vojsk uspořádat do větší hloubky a šířky tak, aby byla vyloučena možnost současného vyřazení dvou a více jednotek větších než rota, rozmístěných na dvou přilehlých postaveních, jedním jaderným výbuchem střední mohutnosti. Prostory rozmístění vojsk se volí tak, aby byly mimo dosah ohrožení průmyslovými nebezpečnými látkami v případě vzniku havárií infrastruktury. Je-li to z hlediska operačně-taktických požadavků nezbytné, volí se prostory činnosti vojsk nejméně 1 km od možných zdrojů radiačních a chemických havárií⁵³.

15.4 Vedení obrany

1550. Pokusy protivníka o průzkum bojem nebo o prolomení předního okraje obrany předstunutými jednotkami odrážejí palbou ty jednotky, které se na ohrožených směrech brání spolu s vyčleněnými jednotkami (útvary,

⁵³ Vševojsk-2-1 *Ochrana vojsk proti zbraním hromadného ničení*, Praha 2009

uskupeními) bojové podpory. Průchody v zátarasech, které byly ponechány pro odchod krycích sil, se střeží a musí se učinit opatření pro jejich uzavření.

1551. Zasazené průzkumné orgány upřesňují uskupení vojsk protivníka a činnost jednotlivých prvků jeho bojové sestavy. V případě, že nemohly být před přední okraj obrany vyslány krycí síly, pronikají průzkumné orgány po zahájení boje do určených prostorů v hloubce bojové sestavy protivníka. Hlavní úsilí soustřeďují na zjištění činnosti záloh a druhých sledů.
1552. Zteč předního okraje obrany odrážejí uskupení vojsk, která se brání na prvním postavení. K přímé podpoře boje těchto jednotek jsou využívány údery dělostřelectva a vzdušné složky na místa velení, prostředky EB, dělostřelecké jednotky a zasazované tankové a mechanizované jednotky protivníka.
1553. V situaci, kdy se protivníkovi podařilo proniknout do sestavy uskupení vojsk prvního sledu, které jsou vázány bojem s jeho silami, využívá velitel manévru odřadů a záloh sil bojové podpory a zasazuje svůj druhý sled (zálohu) k provedení protizteče, přehrazení vzniklých mezer, ochraně boků nebo k posílení (vystřídání) vojsk v dotyku.
1554. Rozhodnutí, jak a kdy se má záloha zasadit, patří k nejdůležitějším, které musí velitel učinit. Ačkoli je možné mít zálohy i na nižším stupni, velitelé na úrovni brigád a výše musí určit jednotky pro posilování sil, zastavení útočníka a protiútok. Zřídka budou k dispozici zálohy pro všechny úkoly, takže veškeré jednotky, které nejsou aktuálně nasazeny v boji, by měly být považovány za možné zdroje záloh. Zálohy mohou být využity následujícími formami:
  - a. **Posílení.** Prostřednictvím posíl je jednotkám nasazeným v boji zajišťována dodatečná bojová síla. Posílení může být vyčleněno z určené zálohy nebo z jakýchkoli nenasazených sil.
  - b. **Zastavení.** Je to nasazení sil k zastavení součástí útočníka, které prolomily přední postavení. Načasování nasazení bojujících sil bude záviset na způsobu, jakým protivník rozvíjí útok, zejména se zřetelem na jeho sílu, rychlost a směr postupu. To je nutno analyzovat a dát do souvislosti s umístěním a velikostí blokujících sil s jejich reakční dobou a s časem, který mají na to, aby připravily a zaujaly blokující postavení. Často může být získán čas k přípravě následného protiútku pouze zastavením protivníka.

c. **Protiútok.** K protiútoku se používá části nebo i všech bránících se sil, aby bylo možné udeřit na protivníka v rozhodujícím okamžiku a místě a porazit ho. Příležitost k provedení protiútoku může trvat jen chvíli, a proto musí být velitel a jeho síly duševně a fyzicky stále připraveni k plnění tohoto úkolu. Plánování protiútoku je základní a rozhodující částí obrany a musí se připravovat s ostatními fázemi plánování obrany a aktualizovat podle vývoje situace. Možné cíle protiútoku by mohly zahrnovat znovuzískání ztraceného území, odříznutí, obklíčení nebo zničení jednotek protivníka, nebo jakoukoli akci, která usiluje o obnovení situace. Jakmile velitel rozhodl zahájit protiútok, provede ho plnou silou všech dostupných prostředků s cílem zajistit úspěch.

1555. Kdykoli je to potřebné, dokonce i během krátkých přestávek v boji, měly by být sestavy a vojska přeskupeny a doplněny do původní síly. Musí se opravit jakákoli poškození obranných postavení, zátarasů a os určených k přesunu nebo zásobování. Je-li útok protivníka odražen, musí být využito každé příležitosti k obnovení situace ve spojení se sousedy.

1556. V době navazování dotyku s vojsky působícími na předním okraji obrany bude protivník velmi pravděpodobně napadat leteckými údery a palbami dělostřelectva prvky sestavy uskupení vojsk působících v hloubce prostoru obrany. Současně s tím může do těchto prostorů vysazovat vzdušné výsadky nebo aeromobilní jednotky. K ochraně sil a prostředků rozmístěných v hloubce a zabezpečení jejich bojeschopnosti organizují velitelé opatření k:

- » provedení manévru napadenými nebo ohroženými silami a prostředky;
- » blokování (izolování) a ničení sil protivníka působících v hloubce prostoru obrany;
- » obnově narušené soudržnosti obrany;
- » zachování možnosti manévru zálohami.

1557. Při použití jaderných nebo chemických zbraní a zbraní s velkým plošným účinkem přijímají a organizují velitelé okamžitá opatření k odstranění následků a k obnovení bojeschopnosti napadených vojsk. Na přehrazení mezer v bojové sestavě se soustřeďuje palba dělostřelectva, uskutečňuje manévr zátarasy a vojsky druhého sledu (zálohami).

KAPITOLA 16

BOJ NA ZDRŽENOU

16.1 Cíl boje na zdrženou, všeobecné zásady

1601. Boj na zdrženou (Delaying Operation)⁵⁴ je druhem defenzivní činnosti, vedené v podmínkách výrazné převahy protivníka. V jeho průběhu vlastní vojska (síly) pod tlakem protivníka vynuceně nebo i záměrně opouštějí bráněný (zaujatý) prostor a zpomalují jeho postup. Při jeho vedení je nutné zabránit obklíčení a zničení vlastních vojsk a uchovat jejich bojeschopnost, především ale získávat čas pro následnou úspěšnou činnost vlastních vojsk.
1602. Cílem boje na zdrženou je zpomalovat a vyčerpávat útočícího protivníka, vmanévrovat ho do prostorů, kde je zranitelný vůči protiútokům, a způsobovat mu ztráty, které sníží jeho ofenzivní schopnost. Zároveň je cílem vyhnout se boji za nežádoucích podmínek, získávat čas pro soustředění a přísun záloh do prostoru obrany a přitom uchovat bojovou sílu vlastních vojsk, bránících se v dotyku s ním, i za cenu (dočasné) ztráty bráněného území.

16.1.1 Faktory pro úspěšné vedení boje na zdrženou

1603. Vedení boje na zdrženou se podobá manévrové obraně, a proto pro jeho vedení platí celá řada společných faktorů. Pro vedení boje na zdrženou jsou zvláště důležité následující faktory.
- a. **Zpravodajská činnost.** Pro vedení boje na zdrženou bude důležitý nepřetržitý tok přesných zpravodajských informací, především od štábů útvarů, které budou v dotyku s postupujícím protivníkem. Pozornost je třeba rovněž věnovat znalosti situace na bocích a místech styků sestav, které může protivník využívat k rychlému proniknutí do naší sestavy. Včasné a spolehlivé informace o záměrech,

---

⁵⁴ Činnost, při které se jednotka v důsledku situace vědomě vzdává prostoru, aby získala čas. Cílem je zpomalit postup protivníka a způsobit mu maximální škody, aniž by jednotka v zásadě usilovala o rozhodující střet. (AAP-6, Terminologický slovník pojmů a definic NATO)

možnostech a slabínách protivníka, pocházející ze zpravodajských zdrojů, budou na všech úrovních velení potřebné po celou dobu boje na zdrženou.

- b. **Kombinace pohybu a palby.** Pohyb v kombinaci s palbou dalekého dosahu zajišťuje, že protivník může být vyčerpán i bez přímého kontaktu. Vojska vedoucí boj na zdrženou budou využívat manévr a palbu, aby se mohla odpoutat a přesunout do nového postavení v době, kdy protivník soustřeďuje síly, aby získal převahu.
- c. **Terén.** Vojska musí co nejlépe využívat charakteru a vlastností terénu, čímž nutí protivníka provádět časově náročné a nákladné operace k získání území. Jestliže je to možné, měl by být vhodný terén vybrán tak, aby:
  - » měl dobré přirozené překážky nebo překážky, jež lze snadno zdokonalit a využít k usměrnění pohybu protivníka;
  - » umožňoval dobré pozorování a vytváření prostorů ovládaných palbou pro síly zdržující postup;
  - » umožňoval snadné odpoutání sil vedoucích boj na zdrženou.
- d. **Čas.** Při boji na zdrženou jsou nejdůležitější dva základní časové údaje:
  - » čas, který je k dispozici vlastním vojskům pro přípravu postavení. To bude zahrnovat průzkum, zasazení a přípravu zátarasů;
  - » doba zdržení, která má být protivníkovi vnucena. Tato doba bude zapracována do úkolu, který dostane velitel.
- e. **Prostor.** Přidělený prostor musí mít dostatečnou hloubku, aby umožnil vedení boje na zdrženou. Je-li hloubka omezena, zkrátí se délka zdržení, která má být protivníkovi vnucena. Nedostatečná hloubka může být kompenzována zvýšením bojové síly vojsk vedoucích boj na zdrženou nebo smířením se s vysokými ztrátami.
- f. **Blokování.** Spočívá v (dočasném, co nejdelším) zadržování protivníka v prostoru, v němž v dané fázi bojové činnosti nasadil nedostatečné síly, přičemž vlastní síly nejsou na druhé straně schopny vzhledem ke svým omezeným možnostem dokončit jeho případné obklíčení nebo zničení. Spočívá zpravidla v zaujetí předem připravených postavení a v krytí ústupu vlastních sil s cílem umožnit jim odpoutat se od protivníka a pokračovat v boji ve výhodnějším prostoru (na výhodnější čáře).
- g. **Aktivní činnost.** Při přípravě a v průběhu vedení boje na zdrženou musí velitelé všech stupňů samostatně a aktivně využívat každé vhodné

příležitosti k vedení jakýchkoli forem aktivní činnosti, umožňující třeba jen dočasné přebírání iniciativy. Protizteč s omezeným cílem by proto měla být vedena vždy, kdykoli je k tomu výhodná situace (podmínky), a kdykoli lze protivníkovi takto způsobit ztráty, zpomalit jeho postup nebo ho klamat o vlastním záměru, aniž by přitom ale byla překročena přiměřená míra rizika zničení vlastních sil:

- » překvapivá aktivní činnost (protizteče, léčky apod.) může nejen zdržet postup protivníka a způsobit mu ztráty, ale přispívá i ke klamání protivníka o vlastních záměrech. Útvar (jednotka) přitom nemusí mít v průběhu přípravy a provádění této činnosti převahu nad protivníkem;
- » protizteče v průběhu vedení boje na zdrženou mají zpravidla charakter útoku s omezeným cílem, prováděného k dočasnému zastavení pronikání (postupu) protivníka, nebo ve prospěch od-poutání vlastních sil vyváděných z boje. Ke zvýšení efektu protizteče s omezeným cílem je vhodné ji provádět do boků bojové sestavy protivníka a následně využívat jejího efektu k vyvedení vlastních sil z dotyku s protivníkem.

- h. **Udržování dotyku.** Jednotky určené k vedení boje na zdrženou musí udržovat dotyk s protivníkem, aby měly neustálý přehled o jeho činnosti a předešly tak možnosti překvapení z jeho strany.
- i. **Zachování volnosti jednání.** Zachování volnosti jednání vyžaduje, aby síly vedoucí aktivní boj na zdrženou, síly ustupující do dalšího postavení vedení boje na zdrženou a síly vyčleněné jako záloha velitele měly požadovaný bojový potenciál.
- j. **Tvorba záloh.** Vedení boje na zdrženou vyžaduje vytváření záloh různého určení i složení na jednotlivých směrech či v prostorech činnosti svazku (útvary) v závislosti na charakteru terénu, možnostech vlastních vojsk a protivníka. Tyto zálohy slouží k řešení složitých situací a jejich překvapivé použití přispívá k dosažení cíle boje na zdrženou.
- k. **Bezpečnost a ochrana.** Pro síly vedoucí boj na zdrženou je zásadní, aby se vyhnuly překvapení a vyvarovaly se nechtěnému rozhodujícímu střetnutí. Toto zahrnuje nejenom maximální využití skrytí a maskování, klamání, bezpečnosti spojení, elektronického boje a všech zpravodajských protiopatření, ale také ochranu kritických bodů (soutěsky, mosty atd.) na osách přesunů. Pravidlem je zabezpečení ochrany boků uskupení.

16.1.2 Všeobecné zásady pro vedení boje na zdrženou

1604. Podstata boje na zdrženou, který bude prováděn zpravidla v důsledku (dočasně) neúspěšného průběhu vedení obrany, spočívá v úsilí o zachování bojeschopnosti vlastních sil při současném zdržování a vyčerpávání protivníka. Svazky (útvary), vedoucí boj na zdrženou, musí co nejlépe využívat charakter a vlastnosti terénu k účinnému zdržování postupu protivníka na mezilehlých čarách i v prostoru mezi nimi, dovedně kombinovat palbu s pohybem a využívat každou příležitost k aktivní činnosti (např. k provádění dílčích protiztečí s omezeným cílem, k organizování léček na směrech postupu protivníka apod.).
1605. K dosažení hlavního cíle boje na zdrženou, tzn. k získání času k organizaci obrany v hloubce (na konečné čáře obrany), je nutné předpokládat (stanovit) dostatečnou hloubku prostoru pro jeho vedení, umožňující připravit nezbytný počet mezilehlých (obránných) čar a na nich i v mezerách mezi nimi klást protivníkovi organizovaný odpor s dovedným využíváním manévru silami a palbou.
1606. Boj na zdrženou klade na vojska vysoké požadavky a vyžaduje od všech velitelů samostatnost, rozhodnost a především pružné velení v rychle se měnících situacích. Jeho vedení je pro vojska fyzicky, materiálně a psychicky velmi náročné, zejména vzhledem k nejasné situaci a zjevné převaze protivníka i nutnosti opouštět bráněné území.
1607. Boj na zdrženou je zpravidla zahájen vyjitím (vyvedením hlavních sil) z přímého dotyku s protivníkem. V závislosti na situaci a převaze protivníka je vyvedení prováděno zpravidla v podmínkách omezené viditelnosti nebo zhoršené atmosférické dohlednosti (zpravidla v noci), ale může být pod tlakem protivníka zahajováno i ve dne. Při jeho organizaci a v jeho průběhu je nutno věnovat zvýšenou pozornost organizaci protivzdušné obrany a boji s tanky a obrněnými cíli protivníka.
1608. Úspěch vyjití z boje a vedení boje na zdrženou závisí na rychlé a skryté činnosti vojsk po celou dobu jeho vedení, na promyšleném manévrování palbou i silami a prostředky v určeném pásmu vedení boje na zdrženou, na dovedném využívání charakteru a vlastností terénu k aktivní činnosti jednotek (útvarů, svazků) sil bojové podpory, na úspěšnosti úsilí o zachování jejich bojeschopnosti a udržení volnosti manévru i v podmínkách značné převahy pozemního i vzdušného protivníka a na

rozsáhlém využívání (použití) zátarasů a ničení objektů na směrech jeho vedení, případně i na využití dalších výhodných podmínek dané situace.

1609. Vedení boje na zdrženou zpravidla umožňuje vytvářet podmínky k soustředování sil a k zastavení postupu protivníka na konečné čáře vedení boje na zdrženou nebo k přechodu k aktivní (útočné) činnosti v jiném prostoru operace.

16.1.3 Operační rámec pro vedení boje na zdrženou

1610. Boj na zdrženou může být:

- » vynucen nepříznivým vývojem situace vlastních vojsk v průběhu vedení obranného boje;
- » veden záměrně (v souladu s rozhodnutím nadřízeného velitele), např. k vlákání (usměrnění postupu) protivníka do prostoru, v němž může být účinněji ničen údery palbou a vojsky (protiztečemi, protiúderem).

1611. Boj na zdrženou může být prováděn nezávisle nebo v rámci jiných druhů operací, zpravidla však bude veden na úvod obranné operace. Může být veden:

- » jednotkami v krycích silách nebo ustupujícími hlavními silami při vedení obrany;
- » jako součást manévrové obrany;
- » ochrannými nebo krycími silami při střetnutí s přesilou při postupu k navázání dotyku s protivníkem;
- » krycími silami při ústupu;
- » v rámci střetného boje;
- » jako klamný prostředek před přechodem do protiútoků.

16.1.4 Způsoby vedení boje na zdrženou

1612. Boj na zdrženou může být veden dvěma základními způsoby:

- a. **S (postupným) rozvinováním hlavních sil na (mezilehlých) čarách vedení boje na zdrženou**, kdy je úkolem vojsk kromě uchování

své bojeschopnosti současně zdržovat postup protivníka a získávat tak čas pro zaujetí a budování obrany silami, přisunovanými a soustředěnými v hloubce prostoru obrany.

- b. **Bez rozvinování hlavních sil na (mezilehlých) čarách vedení boje na zdrženou**, kdy je úkolem vojsk především uchovat bojeschopnost svých hlavních sil, organizované je pod ochranou zadních voň (krycích sil) vyvést do hloubky prostoru obrany, v níž pak zpravidla v součinnosti s dalšími silami zaujmou a budují (konečnou) obranou čáru k zastavení dalšího postupu protivníka.

16.2 Příprava a plánování boje na zdrženou

1613. Při přípravě a plánování boje na zdrženou hraje v rozhodování a činnosti velitele a jemu podřízených sil rozhodující roli čas, zejména pak z hlediska nutnosti respektovat:

- » požadovanou (nezbytnou) dobu zdržení postupu protivníka, stanovenou nadřízeným velitelem, která má být dosažena vedením boje na zdrženou v celé hloubce jeho vedení až na konečnou čáru boje na zdrženou;
- » čas, který mají k dispozici (získají svou bojovou činností) jednotlivé sledy hlavních sil nebo zadní voje na přípravu obrany na jednotlivých mezilehlých čarách. V omezeném časovém prostoru je nutno zajistit kromě vlastního zaujetí opěrných bodů a prostorů obrany rot (praporů) na každé z mezilehlých čar zejména dosažení pohotovosti palebného systému, sladěného s rychle budovaným systémem zátarasů nebo minovými poli, pokládány zpravidla na dálku. Průběžně je také nutno organizovat průzkum protivníka na přístupech k mezilehlé čáře (v mezerách mezi nimi);
- » čas, po který je reálné klást protivníkovi odpor jednotlivými sledy hlavních sil nebo zadními voji jak dočasnou obranou na jednotlivých mezilehlých čarách, tak zejména dovednou bojovou činností v mezerách mezi nimi, tzn. léčkami a přepady přesunujícími se proudů protivníka, aniž by přitom byla ohrožena jejich bojeschopnost a aniž by se zavazovaly do boje s protivníkem bez možnosti svého organizovaného odchodu a vyvedení do hloubky prostoru obrany.

1614. Příprava využívaného prostoru je při vedení boje na zdrženou obdobná jako u obranných operací. Boj na zdrženou zpravidla začíná na čáře stanovené úkolem a pokračuje směrem dozadu až k čáře, kde je odpovědnost za protivníka předána jiným silám (obvykle je to přední okraj obrany, mezilehlá čára před FEBA nebo také čára předání zodpovědnosti). V daném prostoru budou silám obvykle stanoveny boční rozhraní.
1615. Šířka a hloubka pásma činnosti jednotek a útvarů bude zpravidla větší než v obraně. Velitel sil vedoucích boj na zdrženou proto musí rozhodnout, kterou část z určeného prostoru využije pro vedení bojové činnosti, které čáry (prostory, objekty) jsou klíčové pro úspěšný průběh vedení boje na zdrženou, jakým způsobem zajistit ochranu boků a mezer bojové sestavy svazku (útvary), kterých částí se může vzdát dříve než ostatních a které lze pouze monitorovat.
1616. Boj na zdrženou se připravuje podle všeobecně platných zásad pro přípravu obrany nebo útoku. K nejdůležitějším součástem přípravy boje na zdrženou patří:
- » průzkum a zpravodajská příprava bojiště;
  - » plánování boje na zdrženou;
  - » příprava vojsk k vedení boje na zdrženou;
  - » příprava prostoru pro vedení boje na zdrženou.
1617. Rozsah přípravy boje na zdrženou závisí především na situaci na bojišti a na čase, který je na ni k dispozici. Jednotlivá opatření zpravidla nelze vždy včas ukončit v celé hloubce určeného prostoru a na celou předpokládanou dobu trvání boje na zdrženou. V závislosti na situaci a času jsou proto prováděna postupně, po jednotlivých etapách, s důrazem na první fázi vedení boje na zdrženou, a v jeho dalším průběhu pak jsou průběžně upřesňována dle vývoje situace. V rámci přípravy boje by měl být vyčleněn dostatek času na vytvoření úkolového uskupení, provedení průzkumu, volbu postavení, výběr a přípravu překážek a zátarasů, předsunutí jednotek, organizaci součinnosti se sousedícími jednotkami a zorganizování logistické podpory boje na zdrženou.
1618. **Zpravodajská příprava bojiště** pro vedení boje na zdrženou bude zpravidla navazovat na předcházející činnost, vedenou v průběhu obranného boje. Zaměřuje se zejména na vyhodnocení síly a složení útočícího

protivníka, možných směrů jeho útoku, možností využití geografických a hydrometeorologických podmínek k rychlému obcházení našich bránících se vojsk a na jeho možnosti při narušování manévru vojsk, vedoucích boj na zdrženou.

1619. **Plánování boje na zdrženou** probíhá podle obecného schématu. Na základě zhodnocení situace vytvoří velitel vlastní záměr boje, zahrnující celou akci od počátečního zasazení do jejího ukončení. Tento záměr následně štáb rozpracuje do plánu boje. V záměru a v plánu boje je třeba zaměřit zvláštní pozornost na následující aspekty:

- » rozdělení boje do fází, jejichž všechny části musí skončit před tím, než začne další fáze tam, kde je to nezbytné (nesystematické fázování může operaci velmi zpomalit);
- » geografické a hydrometeorologické podmínky v prostoru vedení boje;
- » přidělení úkolů jednotkám;
- » stanovení postupných (mezilehlých) čar a čar hlášení k řízení pohybu a palby;
- » překrývání mezer a ochranu boků;
- » zasazení sil v hloubce vlastní sestavy k zabránění pronikání protivníka mezi čelními jednotkami a k ochraně před vzdušnými a vrtulníkovými výsadky vysazenými do zúžených míst nebo na vyčleněné cesty;
- » součinnost mezi sousedícími jednotkami, včetně opatření k ochraně proti účinkům vlastních zbraní;
- » použití palebného ničení dalekého dosahu s cílem působit protivníkovi ztráty co nejdříve a vyhnout se rozhodujícímu střetnutí (dělostřelectvo, taktické letectvo, vrtulníky);
- » ženijní podporu s důrazem na zabezpečení pohybu vlastních vojsk a omezení pohybu protivníka (zátarasy);
- » sladění ničení objektů s pohybem a manévrem vlastních vojsk;
- » organizaci průzkumu, elektronického boje a sběr informací z celého prostoru zpravodajské odpovědnosti;
- » logistickou podporu boje.

Rozsah zdržení protivníka, který může být nařízen, bude záviset na zhodnocení situace velitelem. Doba zdržení, jíž má být dosaženo, je pak stanovena v bojovém úkolu.

Organizace bojové činnosti při přípravě boje na zdrženou probíhá zpravidla centralizovaněji než při jiných taktických činnostech a zvyšuje se i nutnost a význam důsledné koordinace činnosti všech sil a prostředků, podílejících se na jeho vedení. Velitel svazku (útvary), jehož úkolem je vést boj na zdrženou, musí v plné šíři pochopit záměr nadřízeného velitele a čeho má být jeho vedením dosaženo a tomu přizpůsobit přípravu vlastního záměru a možné varianty jeho průběhu a vedení.

1620. Příprava vojsk k vedení boje na zdrženou bude obvykle spočívat:

- » v rychlém a skrytém uspořádání (přeskupení) sil a prostředků v podmínkách převahy protivníka do sledů bojové sestavy a vytvoření záloh, schopných samostatně plnit uložené bojové úkoly a také odpovídajícím způsobem reagovat na možný vývoj bojové situace v průběhu vedení boje na zdrženou;
- » v objasnění a dosažení pochopení stanovených bojových úkolů, jejich zvláštností a možných způsobů plnění příslušníky jednotek (prvků bojové sestavy), způsobů vzájemné palebné podpory a udržování součinnosti v průběhu boje na zdrženou;
- » ve včasném a rychlém doplnění útvarů (jednotek) municí, pohonnými hmotami a dalším materiálem, nezbytným pro plnění bojových úkolů v průběhu boje na zdrženou, a v zajištění jejich logistické podpory v závislosti na konkrétní situaci a jejich potřebách v průběhu vedení boje na zdrženou;
- » v zajištění nezbytného rozsahu přípravy (ošetření, oprav a případně i odsunu) výzbroje a techniky;
- » v přípravě sil a prostředků zdravotnického zabezpečení k plnění úkolů ve specifických podmínkách vedení boje na zdrženou.

1621. Příprava prostoru pro vedení boje na zdrženou je prováděna obdobně jako příprava prostoru obrany, přičemž ale bude zpravidla prováděna pod větším tlakem nedostatku času i sil a prostředků k realizaci jednotlivých opatření. Rozsah ženijních opatření, připravovaných a realizovaných k omezení činnosti protivníka, k uchování bojeschopnosti vlastních vojsk a k podpoře pohybu vlastních vojsk, je zpravidla výrazně omezen na opatření v dané situaci nejdůležitější.

16.2.1 Specifika velení a řízení při vedení boje na zdrženou

1622. Přes složitý průběh boje na zdrženou, časté a rychlé manévrování jednotek, častou změnu druhu boje, nejasnou vzdušnou situaci a počáteční volnost jednání protivníka se musí velitel soustředit na splnění záměru nadřízeného velitele. K tomu je nutné centralizované a koordinované plánování, ale decentralizované řízení samotného vedení boje.
1623. Velitel velí svým silám tak, aby zajistil nepřetržitost a soudržnost vedení bojové činnosti. To bude vyžadovat operativní řešení kritických situací a snahu získat iniciativu. Nezbytné je neselehávající spojení. Jednotky v týlu musí přijmout opatření k řízení přesunu prvků vedoucích boj na zdrženou zpět od čáry předání odpovědnosti.
1624. Řídící opatření zahrnují:
- » stanovení rozhraní a zabezpečení styku mezi jednotkami;
  - » cesty (osy) přesunu pro jednotky zaujímající další postavení;
  - » čáry hlášení/postupné čáry;
  - » čáru předání odpovědnosti;
  - » koordinační body;
  - » řízení dopravy;
  - » kontrolní stanoviště;
  - » opatření pro řízení vzdušného prostoru;
  - » koordinační čáru palebné podpory (Fire Support Coordination Line – FSCL);
  - » přední okraj vlastních vojsk (Forward Line of Own Troops – FLOT);
  - » časování rozhodujících fází;
  - » hesla a rozpoznávací signály;
  - » opatření k uzavření průchodů v minových zátarasech a k provedení ničení;
  - » dojednání omezujících opatření.

16.3 Členění prostoru vedení boje na zdrženou a organizace sil

1625. Pro vedení boje na zdrženou se svazku zpravidla určuje pásmo, v některých případech pouze všeobecný směr jeho vedení, útvaru se určuje zpravidla pouze směr jeho vedení.

1626. **Čáry vedení boje na zdrženou.** K prostorovému a časovému sladění činnosti útvarů (jednotek) a ke zpomalování postupu protivníka se určují (mezilehlé) čáry vedení boje na zdrženou, jejichž počet závisí na hloubce vedení boje na zdrženou, na charakteru terénu v něm, na možnostech vlastních vojsk provádět manévry mezi nimi i na době, kterou je nutno získat zpomalováním postupu protivníka na konečnou čáru vedení boje na zdrženou.

Mezilehlé čáry pro vedení boje na zdrženou se stanovují tak, aby jednotlivé sledy svazku (útvaru) nebo jeho zadní voje mohly co nejlépe využívat výhodných terénních překážek k usměrňování a zpomalování postupu protivníka. Volí se proto pokud možno za přírodními překážkami tak, aby umožňovaly jejich skryté opuštění, a chrání se zátaras. S jejich průběhem musí být sladěn i průběh koordinačních čar pro palebnou podporu.

1627. Vzdálenost mezi jednotlivými mezilehlými čarami závisí zejména na zá-
měru vedení boje na zdrženou, na charakteru terénu, hydrometeorologické situaci, poměru sil a měla by být určována tak, aby umožňovala vedení manévrové bojové činnosti mezi nimi a aby útočící protivník byl, pokud možno, nucen před útokem na každou z nich měnit palebná postavení většiny svého dělostřelectva a znovu organizovat útok na následující z nich. Zpravidla může být tato vzdálenost v rozsahu 5 až 8 km i více.

1628. Velitel svazku (útvaru, jednotky), vedoucího boj na zdrženou nebo podílejícího se na jeho vedení, musí při organizaci (přípravě) i v průběhu vedení boje na zdrženou promyšleně rozdělovat a organizovat rozdělení úsilí a činnost svých sil a prostředků tak, aby byl v průběhu vedení boje na zdrženou jejich prostřednictvím schopen čelit i neočekávané vzniklým situacím. To vyžaduje zejména dovedně (promyšleně) rozdělovat podřízené uskupení sil a prostředků na sled vedoucí aktivní boj v dotyku s protivníkem, na sled, přesunující se do hloubky na další mezilehlou čáru (prostor léčky apod.) a na zálohy.

1629. **Bojová sestava vojsk při vedení boje na zdrženou s rozvinováním hlavních sil na (mezilehlých) čarách** se člení zpravidla do dvou sledů, které postupně vzájemným překračováním zaujímají a dočasně brání jednotlivé (mezilehlé) čáry. Krycí síly (zadní voje) vyčleněné z určených jednotek (útvárů, svazků) k zajištění vyjití hlavních sil z boje se po splnění svého úkolu na čáře dotyku s protivníkem a svým odpoutání se od protivníka zpravidla začleňují na mezilehlé čáře do bojové sestavy toho úkolového uskupení, z něhož byly vyčleněny, nebo mohou po svém soustředění se v určeném prostoru vytvářet vševojskovou zálohu.
1630. **Bojová sestava při vedení boje na zdrženou bez rozvinování hlavních sil na (mezilehlých) čarách** se zpravidla člení do jednoho sledu s vyčleněním zadního voje, případně také vševojskové zálohy. Tato sestava se volí, je-li hlavním úkolem vyvést hlavní síly z boje, uchovat jejich bojeschopnost a především co nejrychleji jimi zaujmout a organizovat obranu na konečné čáře vedení boje na zdrženou.
1631. **Zadní voje a krycí síly.** K zajištění odtržení hlavních sil od protivníka a jejich organizovaného vyjití z boje na stanovenou mezilehlou nebo konečnou čáru boje na zdrženou se v závislosti na situaci a aktivitě protivníka vyčleňují v obou variantách zadní voje, případně krycí síly.
- Do krycích sil (zadního voje) se určuje (vyčleňuje) úkolové uskupení, schopné se samostatně a rychle v průběhu vedení boje odpoutávat od protivníka a provádět manévry z jedné (mezilehlé) čáry vedení boje na zdrženou na následující. Zpravidla se posiluje dělostřelectvem, především samohybným, a jednotkami ženijního vojska, jejich bojová činnost se podporuje letectvem.
- K zajištění vyjití hlavních sil z boje zaujímají krycí síly (zadní voj) stanovenou čáru (zpravidla na stávající čáře dotyku s protivníkem, případně i na výhodné terénní čáře v hloubce) a drží ji po dobu stanovenou velitelem.
1632. **Zálohy.** Na udržení žádoucího průběhu a dosažení hlavního cíle boje na zdrženou má značný vliv také včasné vytváření a zejména dovedné používání záloh (vševojskové, protitankové, protivýsadkové a dalších sil bojové podpory vojsk) v závislosti na charakteru terénu, možnostech vlastních vojsk i protivníka. Tyto zálohy slouží k řešení složitých situací a jejich překvapivé použití přispívá k dosažení cíle boje na zdrženou. Jejich nasazení lze předpokládat především tehdy, hrozí-li obejít vlastní jednotky nebo proniknutí protivníka v mezerách mezi nimi a na jejich bocích.

Zálohy se mohou v průběhu boje podílet na dočasném blokování protivníka, na provádění protiztečí nebo jiných aktivních činností, reagujících na činnost nebo předcházejících pravděpodobným činnostem protivníka.

16.3.1 Použití bojových sil při vedení boje na zdrženou

1633. **Těžké síly** jsou velmi vhodné pro vedení boje na zdrženou na většině typů terénu. Mohou napadat protivníka na velkou vzdálenost. Jejich pohyblivost a ochranné vlastnosti umožňují rychlé přemísťování mezi jednotlivými bojovými postaveními.
1634. **Střední síly.** Jejich použití se odvíjí od charakteru protivníka a typu terénu. Výhodou je jejich pohyblivost, jejich bojová vozidla jim mohou poskytovat účinnou palebnou podporu. Jejich použití bude vyžadovat přímou vzdušnou podporu a rozsáhlou ženijní podporu při tvorbě zátarasů. Při ústupu z bojových postavení budou muset vytvářet sledy, které zajistí odputání se od protivníka a následně se vzájemně překračují.
1635. **Lehké síly.** Jejich schopnost vést boj na zdrženou je značně omezena, jejich nasazení je možné pouze v uzavřeném nebo zastavěném prostoru za použití rozsáhlého systému zátarasů. K vedení boje využívají předem připravená postavení. Jejich stažení do dalšího postavení vyžaduje palebné přikrytí a využití skrytých cest. Nejsou vhodné pro vedení boje v průběhu ústupu.
1636. **Aeromobilní síly.** Platí pro ně stejná omezení jako pro lehké síly. Jejich výhodou je rychlost nasazení, soustředění bojové síly v klíčových prostorech a rychlost rozptylu ke snížení jejich zranitelnosti. Mohou být použity jako záloha a pro ochranu boků a mezer. Důležitý je výběr a zajištění místa přistání a odletu.
1637. **Výsadkové síly.** Po vysazení jsou limitovány malou mobilitou a menší palebnou silou. Problematické je jejich následné stažení. Jsou proto vhodné pro vedení boje na zdrženou ve specifickém prostředí (lesy, hory, nepřístupné prostory).
1638. **Bojové vrtulníky.** Mohou účinně podporovat pozemní jednotky napadáním protivníka z boku a na velké vzdálenosti. Kryjí odcházející jednotky. Mohou být účinně zasazené tam, kde nelze nasadit pozemní jednotky, například při boji před překážkami a před objekty určenými k ničení.

16.3.2 Použití sil bojové podpory a bojového zabezpečení při vedení boje na zdrženou

1639. **Dělostřelectvo** napadá po celou dobu vedení boje na zdrženou protivníka palbami na maximální vzdálenosti, oslabuje jeho síly a narušuje jejich činnost. Kryje mezery a boky sestavy a podporuje odpoutání sledů hlavních sil od protivníka při boji na jednotlivých mezilehlých čarách. Podporuje jednotky při protiútocích.

Jeho schopnosti ničit široké spektrum cílů v krátkém čase a schopnost vytvořit roztroušená minová pole by neměly být využívány pouze ke způsobování ztrát protivníkovi a k oslabování jeho ofenzivních schopností, ale také k vytváření situací, které dovolují aktivní ofenzivní manévry vlastních bojových sil.

Palba s cílem odloučení vlastních sil od protivníka může omezit boj protivnickových sil v dotyku. Zajišťováním okamžité a přesné podpory může dělostřelectvo zastavit předvoje útoku protivníka a v průběhu odpoutání vlastních sil může dělostřelectvo vedením umlčovacích palb zabránit obklíčení sil vedoucích boj na zdrženou.

Dělostřelectvo musí být organizováno a rozmisťováno tak, aby bylo schopno zajistit nepřetržitou palebnou podporu po celou dobu vedení boje na zdrženou. Palebná podpora je v průběhu boje na zdrženou prováděna v souladu se zásadami palebné podpory pro vedení obrany (útoku), mohou však narůstat požadavky na provádění úderů na vyžádání v krátkém časovém limitu.

1640. **Taktické letectvo a bojové vrtulníky** působí ve prospěch vedení boje na zdrženou vedením protivzdušných operací a přímou vzdušnou podporou. Cílem protivzdušných operací je získání lokální vzdušné nadvlády a zamezení použití vzdušných sil protivníka pro údery na pozemní cíle. V rámci přímé vzdušné podpory provádí taktické letectvo a bojové vrtulníky údery zejména na přesunující se a rozvíjející se tankové a mechanizované jednotky protivníka, na palebná postavení dělostřelectva, přisunující se zálohy, případně i na jiné důležité objekty v jeho sestavě. Podporují vlastní jednotky při protiútocích a při odpoutání a vyvedení hlavních sil (krycích sil) z boje. Obdobně jako u dělostřelectva mohou narůstat požadavky na provádění úderů na vyžádání v krátkém časovém limitu. Vrtulníky mohou být použity při kladení minových polí. Letectvo a vrtulníky mohou dále plnit

průzkumné, přepravní, evakuační a jiné důležité úkoly. Mohou také poskytovat prostředky pro vzdušná místa velení.

1641. **Jednotky pozemní protivzdušné obrany** plní při vedení boje na zdrženou velmi důležitou roli, protože v jeho průběhu bude mít protivník zpravidla výraznou převahu nejen na zemi, ale i ve vzdušném prostoru. Síly a prostředky pozemní protivzdušné obrany proto musí zaměřit své úsilí především na obranu nejdůležitějších prvků bojové sestavy a sil a prostředků, bránících v průběhu boje na zdrženou nejdůležitější čáry (prostory), zejména přechody přes vodní překážky, komunikační uzly apod. Pro úspěšnou protivzdušnou obranu je klíčová dobrá koordinace a těsné vazby mezi manévrujícími jednotkami a jednotkami pozemní PVO. Pravděpodobně nebude k dispozici dostatečné množství prostředků zabezpečujících požadované pokrytí v celém prostoru vedení bojové činnosti. Proto musí být v úkolech pro jednotky pozemní PVO stanoveny priority a změny jejich palebných postavení musí být realizovány tak, aby byla zabezpečena účinná protivzdušná obrana určených sil a prostředků.
1642. **Jednotky ženijního vojska** jsou v průběhu boje na zdrženou využívány především ke zřizování zátarasů před předním okrajem jednotlivých mezilehlých čar a k ochraně boků, k ničení důležitých objektů v pásmu vedení boje na zdrženou a ke zřizování a udržování cest pro manévry. Dále se mohou podílet na přípravě důležitých úseků mezilehlých čar pro vedení boje na zdrženou, na klamání protivníka zřizováním klamných objektů a na maskování činnosti hlavních sil svazku (útvary). Jednotky ženijního vojska by se měly přesouvat společně s bojovými jednotkami co nejbližší k protivníkovi, aby mohly provádět přehrazování směrů postupu protivníka zřizováním výbušných i nevýbušných zátarasů.
1643. **Průzkumné jednotky** působí zpravidla obdobným způsobem jako při vedení obrany. Jsou zasazovány a využívány na maximální hloubku jejich operačních schopností, především před postavení krycích sil, případně před jednotlivé čáry boje na zdrženou nebo mezilehlé čáry. Zvláštní pozornost je třeba věnovat sledování a vyhodnocování činnosti a možných směrů manévru druhých sledů a záloh uskupení protivníka.
1644. **Jednotky elektronického boje** jsou využívány k narušení koordinace a ke zmatení postupujícího protivníka. Toho je dosahováno koordinovaným elektronickým rušením a klamáním systému spojení

průzkumných orgánů, velitelských sítí a sítí řízení palby ve všech fázích boje na zdrženou.

1645. **Jednotky chemického vojska** a z nich vytvářené chemické zálohy se v obraně rozmisťují tak, aby bylo zabezpečeno jejich nepřetržité a pevné velení a včasný zásah v plánovaných prostorech. Umožňuje-li to situace, rozmisťuje se chemická záloha mimo směr předpokládaného hlavního úderu protivníka. Rekognoskují se místa dekontaminace.

Částečnou dekontaminaci ochranných objektů v prostorech obrany, v prostorech rozmístění a v palebných postaveních uskutečňují vojska převážně vlastními silami a prostředky. K dekontaminaci a dezinfekci vybraných ochranných objektů, úseků terénu a cest na místech velení, obvazistích, letištích, přepravištích přes vodní toky, přísunových a odsunových komunikacích se mohou použít jednotky dekontaminace chemického vojska.

Úplná dekontaminace se organizuje v období přípravy obrany zpravidla před zaujetím plánovaných prostorů. V průběhu obrany se u vojsk prvního sledu provádí úplná dekontaminace v prostorech obrany, bezprostředně po odražení ztečí protivníka a u druhých sledů podle situace tak, aby se zachovala odolnost obrany a pohotovost vojsk k okamžitému zahájení činnosti. Dekontaminace se organizuje s využitím vojskových prostředků dekontaminace nebo vyvedením kontaminovaných vojsk (zejména druhých sledů a záloh) na místa dekontaminace, která zřizují jednotky chemického vojska. Průjezdová místa dekontaminace rozvinovaná v hloubce obrany mimo předpokládaný směr útoku protivníka se využívají zejména pro druhé sledy (vševojskové zálohy) a zálohy sil bojové podpory. Při organizaci dekontaminace se vždy musí přihlížet k nutnosti zabezpečení odolnosti obrany a pohotovosti vojsk k okamžité činnosti.

Radiační, chemický a biologický průzkum se v obraně zaměřuje na plnění těchto úkolů:

- » v období přípravy obrany na zjištění radiační, chemické a biologické situace na osách určených k přeskupení sil a prostředků, v plánovaných prostorech rozmístění míst velení a vojsk, v palebných postaveních, v prostorech obrany, na přísunových a odsunových cestách;
- » v průběhu vedení obrany na zjištění radiační, chemické a biologické situace v záložních prostorech rozmístění míst velení, na

osách přesunu a čarách rozvinování druhých sledů (záloh) k protiztečím, na osách přesunů a v prostorech (na čarách) zasazení (činnosti) záloh sil bojové podpory a sil a prostředků logistiky.

Hlavním úkolem radiálního, chemického a biologického průzkumu je zabezpečit manévry bránících se vojsk a zejména činnost druhých sledů (záloh), míst velení, dělostřelectva, útvarů a jednotek (záloh) sil bojové podpory.

1646. **Logistická podpora** boje na zdrženou se provádí podle zásad pro vedení obrany s těmito specifiky:

- » zabezpečovací prvky a předsunuté zásoby, rozmístěné na vhodných místech směrem dozadu, by měly zůstat mobilní;
- » odsun předsunutých zásob a materiálu by se měl naplánovat co nejdříve a ty zásoby, které není možno přesunout, by se měly zničit;
- » opravy by měly být soustředěny na vybavení nutné k vedení boje na zdrženou a k odchodu. Nepoužitelný materiál, který není možno opravit okamžitě, by měl být odsunut do týlových prostorů. Vyprošťovací vozidla by měla být rozmístěna na kritických místech, aby byla schopna udržovat osy průjezdné;
- » priority dopravy by se měly soustředit na přesun bojových jednotek a jejich zásob, přesun materiálu využívaného ke zdržování protivníka, odsun raněných, nemocných a opravitelného vybavení;
- » důležitým aspektem je stanovení pořadí a koordinace přesunu prvků logistické podpory boje, aby se zajistilo stálé zabezpečení jednotek vedoucích boj na zdrženou;
- » po překročení čáry předání zodpovědnosti bude potřebné obnovit bojeschopnost jednotek, které vedly boj na zdrženou.

1647. **Jednotky zdravotnického zabezpečení** musí provést rychlou evakuaci raněných do týlových zdravotnických zařízení. Zdravotnické zásoby a vybavení musí být v souladu s Ženevskými konvencemi označeny jako zdravotnický materiál a v případě, že nemohou být staženy, ponechávají se na místě.

16.3.3 Ochrana vojsk při boji na zdrženou

1648. Ochrana vojsk při boji na zdrženou musí být zaměřena na dosažení co nejvyšší úrovně ochrany bojeschopnosti hlavních sil svazku (útvaru) před

úderů protivníka. V obtížné situaci vlastních vojsk je nutno usilovat o maximální využití vlastností a charakteru terénu ke skrytí a maskování jejich činnosti, o realizaci účinných opatření ke klamání protivníka, včetně využití opatření elektronického boje a zajištění bezpečnosti spojení. Je nutné plánovat (předvídat) obranu důležitých terénních objektů (úseků terénu), jimiž se přesunují hlavní síly svazku (útvary) při provádění manévru mezi mezilehlými čarami a na konečnou čáru boje na zdrženou, před možným vysazením výsadek protivníka nebo činností jeho diverzních skupin.

16.4 Vedení boje na zdrženou

1649. Boj na zdrženou vedou vojska jen na rozkaz nadřízeného velitele. Vedení boje na zdrženou musí být časově i prostorově koordinováno, aby při jeho vedení a opuštění bráněného prostoru nedošlo k ohrožení boku a týlu sousedících vojsk daného operačního uskupení. Vedení boje na zdrženou se zahajuje organizovaně a skrytě tak, aby přechod k jeho vedení a změna charakteru činnosti vlastních vojsk byly co nejdéle utajeny před protivníkem.

Bojové jednotky zpravidla povedou boj na zdrženou kombinací ofenzivních a defenzivních činností, např. dočasnou obranou a prudkými výpady a protiztečemi s plánovanou přípravou.

1650. Síly vedoucí boj na zdrženou nebudou pouze působit v hloubce přiděleného prostoru, ale budou také napadat protivníka do hloubky jeho sestavy. Pokud není možné napadnout protivníka z boku nebo z týlu, může stačit rozmístit dostupné bojové jednotky tak, aby mohly působit na protivníka podél směrů jeho nejpravděpodobnějších přístupů. Mezery musí být neustále pozorovány a měla by být přijata opatření pro rychlou reakci v případě, že se je protivník rozhodne použít pro svůj postup. Svazek (úvar), vedoucí boj na zdrženou, nemusí působit jen v pásmu jeho vedení (na určených čarách), ale může, umožňuje-li to situace, ponechávat početně omezené síly na dočasně opouštěném území k jejich skrytí, překročení a následnému napadání protivníka a narušování jeho činnosti v hloubce jeho sestavy.

1651. Velitel by si měl být vědom toho, že nemusí mít vždy jasnou představu o protivníkovi a že situace se může často a rychle měnit. Proto musí zajistit, aby měl nepřetržitý přísun kvalitních a včasných zpravodajských informací, aby měl dobře organizovaný průzkum, nepřetržité spojení a silnou zálohu. Těmito prostředky může velitel dosáhnout toho, že

si udrží volnost jednání. Dostupné síly a prostředky musí využívat takovým způsobem, aby protivník opakovaně čelil neočekávaným situacím. Nezbytnou podmínkou úspěšného vedení boje na zdrženou je iniciativní, samostatná a přitom sladěná činnost velitelů a jim podřízených sil a prostředků na všech organizačních úrovních. Velitel musí mít důvěru ve schopnosti podřízených velitelů určit na místě nejvhodnější opatření, která se mají přijmout.

1652. Síly vedoucí boj na zdrženou budou vyžadovat včasné a nepřetržité informace o protivníkovi. To bude vyžadovat nasazení průzkumných prvků, které ihned navážou a budou udržovat kontakt. Měly by být dostatečně silné, aby nemohly být snadno zničeny protivníkem. Tyto síly mohou být jedinými pozemními prvky, které mohou poskytovat přesné informace o aktivitě protivníka. Část průzkumných prvků může být využita v průběhu boje k zajištění a ochraně boků a mezer mezi hlavními prvky sil vedoucích boj na zdrženou.
1653. Hlavním rysem vedení boje na zdrženou je jeho dynamika, projevující se v časté změně způsobů použití sil a prostředků a v dovedném přenášení bojové činnosti z jedné čáry (prostoru) na následující. Při boji na zdrženou je zpravidla určena doba, po kterou bránící se zadní voj drží jednotlivé mezilehlé čáry, určené pro jeho vedení, současně se ale nepředpokládá, že by vzhledem k výrazné převaze protivníka byly jednotlivé prostory (čáry) bráněny zadním vojem po delší dobu a že budou síly, které je brání, schopny zabránit průlomu protivníka. Základem boje na zdrženou je proto dovedný a včas prováděný manévry silami a prostředky, palbou a zátarasy, pružná nešablonovitá činnost a dovedné využívání charakteru a vlastností terénu k aktivní činnosti, zahrnující i dílčí protizteče s omezeným cílem a v široké míře i přepady a léčky na směrech postupu protivníka.
1654. Při boji na zdrženou je vlastní boj s protivníkem zahajován na velké vzdálenosti, zpravidla na maximální, v daném terénu využitelnou vzdálenost účinné střelby rozhodujících palebných prostředků, zejména protitankových, a dělostřelectva. Hlavní síly i zadní voje se vyhýbají rozhodnému střetnutí s protivníkem na malé vzdálenosti a včas se od něho pod ochranou krycích sil odpoutávají a odcházejí na další (mezi-lehlou) obrannou čáru v hloubce určeného prostoru obrany.
1655. Vojska vedoucí boj na zdrženou budou ihned od samého počátku napadat protivníka, působit mu ztráty intenzivní palbou v kombinaci s mobilními

akcemi, včetně náhlých a omezených protiztečí proti příliš roztaženým jednotkám protivníka nebo proti jednotkám s odkrytými boky. To může nastat především tehdy, když protivník překonal zátaras nebo je dočasně odloučen od svých druhých sledů. Vojska by měla využívat všech výhod terénu. Mělo by se zabránit rychlému postupu protivníka zejména podél cest tím, že jej přinutíme shlukovat se a stát se tak cílem. Měla by se využít každá příležitost k jeho překvapení a přepadení a včasným manévrem se vyhnout příliš těsnému kontaktu s protivníkem.

1656. Ani v případě, kdy jsou části sil vedoucích boj na zdrženou v nebezpečí, že budou překročeny nebo obejity, nebudou odcházet z boje, pokud to nebude nařízeno nebo pokud to nebude v souladu s úkolem. Důležitým úkolem velitele však bude včasným odpoutáním zabránit, aby části jeho sil nebyly odříznuty a zničeny.
1657. Hlavní úsilí (těžiště) boje na zdrženou bude obvykle položeno do zpomalování útoku hlavních sil protivníka. Činnost jednotlivých sledů hlavních sil (zadního voje), působících na směr hlavního úsilí protivníka, je podporována palbami a zřizováním zátarasů. Vývoj situace v průběhu boje na zdrženou a změny podmínek jeho průběhu mohou vést ke změně směru (prostoru) soustředění hlavního úsilí vojsk.
1658. Převládající dynamičnost boje na zdrženou bude vyžadovat neustálou a úzkou součinnost mezi sousedícími jednotkami s cílem zajistit:
- » znalost postavení a manévru vlastních jednotek;
  - » vzájemnou palebnou podporu;
  - » informace o situaci a pravděpodobných záměrech protivníka.
1659. Z důvodu velké šířky bojového pásma bude často nutné vytvořit místní zálohy a nespolehat se na vytvoření jedné, soustředěné zálohy. Na nižších úrovních budou zálohy minimální nebo se budou skládat z prvků sil, které nejsou momentálně aktivně vázané. Na vyšších stupních může být část sil vyčleněna speciálně jako záloha. Úkoly záloh mohou být následující:
- » blokování. Zadržování protivníka v prostoru, kde byly předtím zasazeny nedostatečné síly;
  - » protiútoky. Zpravidla budou mít omezené cíle. Může být nutné použít zálohy k protiútku do mezer a nebo s cílem umožnit vyvázaní těžce bojujících sil z boje;

- » krycí akce. Zálohy mohou být také využity v připravených postaveních ke krytí ustupujících jednotek s cílem umožnit jim pokračovat v boji ve vhodnějším terénu.

16.4.1 Odpoutání se od protivníka

1660. Úkolové uskupení, odcházející pod tlakem protivníka z mezilehlých či jiných bráněných čar (prostorů obrany, opěrných bodů), musí usilovat o přerušení dotyku a odpoutání od protivníka. Toho může být dosaženo zpravidla vyjitím z boje pod ochranou krycích sil (k tomu vyčleněných palebných prostředků) přes čáru (prostor), obsazenou jiným úkolovým uskupením, případně využitím okamžiku, v němž protivník není schopen okamžitého pronásledování. K odpoutání může být nutné provést protiútok a následné stažení.
1661. Volba doby vhodné k odchodu ze zaujaté čáry je proto velmi důležitým faktorem ovlivňujícím další průběh a úspěch vedení boje na zdrženou. Předčasné odpoutání může vést k nesplnění požadované (potřebné) doby maximálního zdržení protivníka, pozdní odpoutání naopak může vést k vysokým ztrátám nebo až k nemožnosti vyjít z boje a odpoutat se od protivníka. Volba momentu odpoutání se od protivníka proto musí být před ním utajována a nesmí být prozrazena demaskujícími příznaky nastávající činnosti vojsk.
1662. Přesun vojsk provádějících boj na zdrženou do prostoru zodpovědnosti jiných vojsk může být kritickou činností zvláště v případě, pokud se tato vojska nejsou schopna odpoutat. Nadřízený velitel určí čáru předání zodpovědnosti.
1663. Pokud je zdržovací činnost následována obranou, mohou být prvky bránících sil představeny až k čáře předání zodpovědnosti. Přesun za linii FEBA musí být naplánován a sladěn do detailů. Odcházející vojska musí včas poskytnout informace o svém plánovaném odchodu a dát silám v postavení informace o situaci na bojišti přidělením styčných prvků k vojskům, bránícím se za nimi pro včasnou identifikaci odcházejících vojsk v době, kdy se budou přibližovat a procházet obranou.
1664. Vyjití hlavních sil z boje za aktivní bojové činnosti protivníka se uskutečňuje zpravidla po krátkodobém intenzivním palebném působení dělostřelectva a úderech letectva na síly a prostředky protivníka

v dotyku a na prvky bojové sestavy protivníka, nejvíce ohrožující vyvádění síly. Je-li to nutné a možné, mohou být současně s vyváděním hlavních sil k zastavení postupu a k oklamání protivníka prováděny protizteče s omezeným cílem.

1665. **Krycí síly** (zadní voje) zůstávají v zaujatých postaveních v dotyku s protivníkem, pokračují ve vedení bojové činnosti, předcházející zahájení vyvádění hlavních sil z boje, a nedovolují protivníkovi proniknout k hlavním silám. Jakmile hlavní síly projdou určenou mezilehlou (koordinální) čarou, zaujatou zadním vojem nebo k její obraně vyčleněným sledem hlavních sil, krycí síly odcházejí ze zaujatých prostorů obrany a postupně se připojují k hlavním silám svého útvaru nebo posilují zadní voje.

Zadní voje (krycí síly) musí za jakékoli situace zajistit odpoutání hlavních sil od protivníka na dobu nezbytnou pro jejich postupné svinutí do předbojových sestav, případně do sestavy pro přesun, a vyjití do hloubky (na vzdálenost) stanovenou velitelem. Ze zaujaté čáry (dotyku s protivníkem) odcházejí až na rozkaz velitele a v závislosti na způsobu vedení boje na zdrženou zaujímají postupně jednotlivé mezilehlé čáry, za širokého použití léček, zátarasů a ničení důležitých objektů v pásmu boje na zdrženou nebo překračují sled hlavních sil, bránící první mezilehlou čáru, a začleňují se do bojové sestavy zpravidla na následující (druhé) mezilehlé čáře vedení boje na zdrženou.

1666. **Hlavní síly** jsou v průběhu vyjití z boje a přesunu na první mezilehlou čáru vedení boje na zdrženou (při vedení boje na zdrženou s rozvinováním hlavních sil na mezilehlých čarách) nebo na konečnou čáru vedení boje na zdrženou (při vedení boje na zdrženou bez rozvinování hlavních sil na mezilehlých čarách) zajišťovány bojovou činností zadního voje, který drží stanovenou čáru dotyku s protivníkem po dobu stanovenou velitelem.

Hlavní síly po překročení (opuštění) čáry zaujaté zadními voji (krycími silami) se pod jejich ochranou svinují do pochodových proudů (sestavy pro přesun) a přesunují se co nejrychleji na konečnou čáru boje na zdrženou (při jeho vedení bez rozvinování hlavních sil), přičemž na určené osy (směry) přesunu vysílají zajištění přesunu.

1667. Bojová činnost zadních vojů (krycích jednotek) či sledů hlavních sil musí být na každé čáře i v mezerách mezi nimi rozhodná a aktivní, časově

i prostorově sladěná s činností hlavních sil a sousedů a podporovaná palbami vyčleněného dělostřelectva a údery vzdušné složky společných sil.

1668. **V případě vedení boje na zdrženou s (postupným) rozvinováním hlavních sil na mezilehlých čarách** se zahajuje vyjití hlavních sil z boje zpravidla až poté, co druhý sled zaujal bojovou sestavu na první mezilehlé čáře. Po projití touto čarou se první sled hlavních sil rychle svinuje do proudů a přesunuje na druhou (další) mezilehlou čáru v hloubce, na níž zaujímá a organizuje obranu, zajišťuje boj prvního sledu hlavních sil na mezilehlé čáře, jeho následné vyjití z boje na ní a průchod druhou mezilehlou čarou na další mezilehlou čáru v hloubce.

16.4.2 Vedení boje na mezilehlých čarách a konečné čáře

1669. Úkolová uskupení, bránící jednotlivé mezilehlé čáry, využívají charakteru a vlastností terénu, paleb a zátarasů a co nejdéle na nich zdržují protivníka a snaží se mu způsobit ztráty. Snaha o zdržení protivníka a o způsobení mu ztrát však nesmí vést na jednotlivých mezilehlých čarách k zavázání bránících se sil do bezprostředního dotyku (boje) s protivníkem nebo dokonce k jejich obchvatu (obejití). Včasné odpoutání od protivníka umožňuje předejít oddělení vlastních vojsk v dotyku s protivníkem od hlavních sil a jejich případnému zničení. Obranná fáze boje na zdrženou na jednotlivých mezilehlých čarách je proto časově omezena, protože jen tak lze uchovat bojeschopnost a možnost vést aktivní činnost útvarů (jednotek) po celou dobu vedení boje na zdrženou.
1670. K zabránění obchvatům a obejití i k vyloučení nenadálého (překvapivého) napadení hlavních sil v průběhu jejich přesunu mezi mezilehlými čarami se do nebezpečných prostorů (na boky) vysílají boční (stojící) záštity, které přehrazují směry možného proniknutí protivníka a v případě střetnutí s ním ho zadržují po dobu průchodu hlavních sil. V případě nutnosti se mohou hlavní síly rozvinout k provedení úderu (protizteče) na protivníka pronikajícího k cestám (směrům) přesunu vlastních vojsk.
1671. Před zahájením odpoutání je nutné evakuovat raněné, odeslat nepotřebná vozidla a zásoby. Samotné odpoutání je třeba krýt palbami, dýmem, zátarasy a aktivní činností vyčleněných vojsk a palebných prostředků sil bojové podpory.

1672. Průchod odcházejících sil určenou mezilehlou (koordinační čarou) vedení boje na zdrženou musí být plynulý a musí být nepřetržitě řízen (usměrňován) k tomu vyčleněnými (pořádkovými) silami a prostředky.
1673. Vedení boje na zdrženou bude zpravidla ukončeno vedením obrany na konečné čáře boje na zdrženou, zaujatou zálohami a silami prisunutými z hloubky prostoru operace nebo hlavními silami v součinnosti s dalšími silami operačního uskupení.
1674. Překročení konečné čáry boje na zdrženou silami vedoucími v prostoru před ní boj na zdrženou musí být detailně zplánováno. Musí být stanoveny směry, úseky a doby překročení konečné čáry boje na zdrženou i signály pro rozlišení vlastních vojsk od útočícího protivníka. Odcházející síly musí průběžně poskytovat informace o aktuální situaci na bojišti (v pásmu vedení boje na zdrženou) a vyslat vlastní styčné orgány k silám, připravujícím se k obraně na konečné čáře. Je nutno přijmout opatření a sladit činnost vzájemně se překračujících vojsk k zabránění proniknutí protivníka přes sestavu vojsk bránících konečnou čáru.
- Boj na zdrženou zpravidla končí překročením konečné čáry boje na zdrženou posledními jednotkami, vedoucími boj na zdrženou, a předáním úkolu určeným silám na konečné čáře boje na zdrženou, případně i tehdy, jestliže protivník zastavil útok nebo obdržel-li vojska nový úkol. Vystřídání síly následně zaujímají prostor v hloubce sestavy vlastních vojsk k obnově bojeschopnosti.

IV. STABILIZAČNÍ ČINNOSTI

KAPITOLA 17

VEDENÍ STABILIZAČNÍCH ČINNOSTÍ

17.1 Charakteristické znaky stabilizačních činností

1701. Charakteristickým znakem stabilizačních činností je to, že ryze armádní činnosti pouze stabilizují situaci a nastavují podmínky pro normální občanské aktivity a převzetí kontroly místní vládou. Důležitou roli v realizaci stabilizačních činností sehrávají nevojenské organizace, které je třeba začlenit do řídicích složek operace. To klade zvýšené nároky na navázání spolupráce a součinnosti se všemi nevojenskými organizacemi.
1702. Z vojenského hlediska je důležité, že procesy řešené v rámci stabilizačních činností budou muset být nastartovány vojenskými veliteli, štáby a jednotkami. To klade nové požadavky na jejich přípravu, výcvik, včetně toho, že jednotky musí zvládnout některé specifické činnosti (např. policejní činnosti).
1703. Vojska provádějící stabilizační činnosti se člení tak, aby mohla kdykoli nezávisle a pružně reagovat na změny úkolu a situace a disponovat schopností nárůstu, nebo naopak útlumu síly. Jejich výzbroj se stanovuje vzhledem k cílům dané operace a podmínkám, za kterých se uskutečňuje. Měla by odpovídat potenciálu a schopnostem stran v konfliktu.
1704. Vojska jsou při zasazení podřízena mnohonárodnímu orgánu velení zpravidla jako národní příspěvek. K tomu se vytvářejí technické předpoklady především k zajištění interoperability rozličných národních systémů velení a řízení a odpovídající výměna informací o úkolech a situaci.
1705. Stabilizační činnosti jsou vedeny v souladu s obecnými principy pro vedení pozemních operací, s respektováním specifických principů uplatňovaných při operacích k řešení krizových situací mimo čl. 5 Washingtonské smlouvy.
- Vzhledem k široké škále úkolů, zahrnutých ve stabilizačních činnostech, není možné je v této doktríně přiměřeně popsat. Podrobnosti ke stabilizačním činnostem jsou popsány v ATP-3.2.1.1 „Pokyny pro provádění taktických stabilizačních činností a úkolů“.

17.2 Typy stabilizačních činností

17.2.1 Bezpečnost a kontrola

1706. K vytvoření prostředí, které umožní standardní fungování výkonných složek státu, musí být dosaženo stabilní bezpečnostní situace. V nejhorším případě lze dosažení takového prostředí zabezpečit vojenskými silami bez asistence místních bezpečnostních sil. Počáteční snahou by mělo být omezení nepokojů a násilí na přijatelnou úroveň. To si může vyžádat i vyhlášení mimořádného stavu, zákazu vycházení, zákazu shromažďování, omezení pohybu a další omezení.

17.2.2 Podpora reformy bezpečnostního sektoru

1707. Ve státě s nefungující státní správou nemusí existovat žádná z bezpečnostních složek a v počátcích intervence mohou, kvůli úrovni hrozby, tuto roli plnit pouze ozbrojené síly. Vojenské síly budou pravděpodobně muset, kromě svého hlavního zaměření, převzít i řídicí úkoly v této oblasti.

Přitom je třeba počítat s nejhorším možným případem, kdy situace vyžaduje, aby vojenské síly převzaly všechny úkoly v bezpečnostní oblasti. Následně je třeba vyhodnotit použitelnost existujících bezpečnostních sil a ty co nejdříve využít k minimalizaci vojenského zapojení.

17.2.3 Počáteční obnova služeb a zařízení

1708. Počáteční obnova základních služeb a zařízení (infrastruktury) je zejména doménou ženijního vojska a zdravotnické služby, které musí být schopny zmírnit dopad bojových činností na podmínky života civilního obyvatelstva během války, ale i bezprostředně po ní.

Některé úkoly mohou být prováděny vlastními vojsky v rámci zajištění jejich mobility a zabezpečení, například opravy cest a letišť, zajištění pouličního osvětlení potřebného k udržování bezpečnosti v noci a zajištění lékařské péče rozvinutím polních nemocnic.

Vlastní vojska také mohou plnit úkoly související se zajištěním pitné vody, obnovou dodávky elektrické energie, minimalizací politických problémů a zabráněním humanitárním katastrofám. Úkoly mohou dále zahrnovat zabezpečení a střežení citlivých národních zařízení životně důležitých pro ekonomiku státu.

17.2.4 Dočasné řídící (prozatímní vládní) úkoly

1709. Vzhledem k povaze vojenské schopnosti působit v nestabilním prostředí, zaručit bezpečnost, poskytnout pomoc při plánování, uplatnit velení a řízení, komunikační prostředky a zdroje jako součást komplexního řešení k obnově vlády státu je pravděpodobné, že vojenské síly a prostředky mohou být vyžadovány na zabezpečení různých činností. Rozsah bude záviset na situaci a požadavcích. Jakmile se bezpečnostní situace zlepšuje a stabilizuje, je žádoucí vliv vojenské síly utlumovat a prostředky použít pro zabezpečení jiných stabilizačních činností.

17.3 Úkoly pozemních sil při vedení stabilizačních činností

1710. Síly a prostředky pozemních sil, zasazované v mnohonárodních bezpečnostních silách, se podřizují zvláštním požadavkům vyplývajícím z příslušného mandátu a konkrétně stanovených podmínek, za kterých se příslušná operace uskutečňuje. Jednotka nebo úkolové uskupení budou pravděpodobně nasazeny na jednu z následujících specifických činností:

- » předcházení konfliktům;
- » nastolení, prosazování, budování a udržení míru;
- » stabilizace, obnova a vojenská pomoc;
- » evakuace obyvatelstva;
- » pomoc při humanitárních a podpůrných operacích.

17.3.1 Předcházení konfliktům

1711. Cílem je monitorovat a zjistit příčiny konfliktu a včas přijmout opatření k předejití vzniku konfliktu nebo jeho rozšíření. K tomu mohou vyčleněné síly plnit následující úkoly:
- » zprostředkování a organizace jednání mezi znepřátelenými stranami;
  - » odzbrojení, demobilizace povstalců, obnova legálních ozbrojených sil;
  - » podpora legitimních orgánů státu;

- » bezpečnost hranic, zabezpečení fungování letišť a přístavů, ochrana komunikací;
- » kontrola pohybu osob a vozidel, hlídkování, udržování veřejného pořádku, kontrola zákazu vycházení;
- » prohlídky objektů, vytváření ochranných kordonů, vyhledávání a zadržení osob, výkon vězeňské správy;
- » komunikace s médii.

17.3.2 Nastolení, prosazování, budování a udržení míru

1712. Cílem je vynucení a udržení míru mezi bojujícími stranami. Uvedené úkoly plní mírové síly dostatečně vyzbrojené a zabezpečené tak, aby byly schopny udržet klid a pořádek v prostoru nasazení. Velikost a výzbroj jednotky plnící tyto úkoly musí odpovídat síle a výzbroji bojujících stran.
1713. V operacích pro vynucení (prosazení) míru, i když jejich cílem není zničení ozbrojených jednotek znesvářených (nebo jedné ze znesvářených) stran, může být bojové použití vojsk časté. Vedle způsobů a zásad vedení soudobého boje, uvedených v předchozích částech doktríny, musí být vojenské síly a prostředky účastníci se tohoto typu operace připraveny k následujícím činnostem:
- » násilné prosazení sankcí, prováděné s hrozbou použití zbraní s cílem zamezit získávání zásob, surovin a zbraní, které by mohly posílit ekonomickou a vojenskou sílu kterékoli ze znepřátelených stran. Sankce mohou být uskutečňovány pomocí blokády, izolace prostoru, zákazu letů a dalšími opatřeními;
  - » násilné oddělení konfliktních stran, kdy situace vyžaduje jejich násilnou separaci uskutečněnou aktivní činností s cílem vytvořit demarkační čáry a demilitarizované zóny. Tím se současně mohou vytvářet podmínky pro následnou zprostředkovatelskou úlohu mírových sil;
  - » bojová činnost proti ozbrojenému odporu, ve kterém se vojenské činnosti provádějí v souladu se zásadami vedení bojových operací.
1714. K tomu mohou vyčleněné síly plnit následující úkoly:
- » zprostředkování a organizace jednání mezi znepřátelenými stranami (zprostředkovatelské mise);

- » oddělení bojujících stran;
- » demobilizace znesvářených stran a jejich odzbrojení v prostoru operace k prosazení opatření k dodržování mírových dohod a příměří;
- » stanovení čáry zastavení palby, nárazníkových, kontrolních a bezletových zón;
- » pozorování a monitorování;
- » dohled nad plněním dohod a smluv mezi znesvářenými stranami;
- » preventivní nasazení a přítomnost vojenských jednotek;
- » dodržování zákonů, nařízení a veřejného pořádku;
- » zřízení a kontrola vyhrazených prostorů, které přispívají k ochraně místního obyvatelstva, uprchlíků a podpůrných organizací pracujících v konfliktem postižené oblasti;
- » zajištění bezpečnosti pohybu vlastních sil a omezení pohybu znesvářených stran, kontrola pozemních komunikací a klíčových bodů, zřizování zón a ochrana konvojų.

1715. Je důležité, aby po splnění cílů operace pro vynucení (prosazení) míru přešly mírové síly na činnosti charakteristické pro upevnění (budování) míru. Tento požadavek může v praxi znamenat i vystřídání mírových sil, které byly použity ve fázi vynucení míru.

17.3.3 Stabilizace, obnova a vojenská pomoc

1716. Cílem je zajištění bezpečného prostředí, práva a pořádku. Úkoly budou zajišťovány ve spolupráci s vládními institucemi a dalšími civilními aktéry. K tomu mohou vyčleněné síly plnit následující úkoly:

- » plánování a prosazování opatření na uplatnění vlivu orgánů právního státu v součinnosti s orgány hostitelské země;
- » dokončení demobilizace, budování základů nových bezpečnostních a vojenských struktur;
- » hlídkování, udržování veřejného pořádku, dodržování zákonů, ochrana klíčových institucí a infrastruktury;

- » prohlídky objektů, vytváření ochranných kordonů, vyhledávání a zadržení osob, výkon vězeňské správy;
- » pomoc při návratu utečenců a vysídlených osob;
- » postupné plánované přenášení odpovědnosti za bezpečnost a řízení státu na civilní struktury.

17.3.4 Evakuace obyvatelstva

1717. Cílem je zachránit nebojující obyvatelstvo, ohrožené násilím v místě konfliktu, evakuaci na bezpečná místa. Evakuace se zpravidla uskutečňuje ve zhoršených podmínkách, bez spolupráce s vládou hostitelské země, která je buď svržena, nebo paralyzována. K tomu mohou vyčleněné síly plnit následující úkoly:

- » shromažďovat informace a podklady pro zajištění evakuace, zajistit fungování styčných orgánů v místech předpokládaného odsunu obyvatelstva, vybudovat komunikační a informační struktury;
- » zřídit předsunutou základnu, evakuační body a přijímací střediska, zabezpečit jejich obranu;
- » chránit vyčleněné komunikace;
- » pomáhat se zabezpečením chodu evakuačních středisek;
- » zabezpečovat vlastní evakuaci osob.

17.3.5 Pomoc při humanitárních a podpůrných operacích

1718. Cílem je řešit situace vedoucí ke zhoršení humanitární situace a předcházet jejich přerůstání do regionální nestability. Ozbrojené síly budou působit v rámci koordinovaného mezinárodního úsilí, v rámci humanitárních a záchranných operací v krizových oblastech světa nebo zasahovat při odstraňování následků přírodních katastrof. Rozsah působení je značně široký a bude se odvíjet od daného mandátu. Může zahrnovat zajištění bezpečnosti, činnosti humanitárního charakteru, záchranné práce, účelovou ženíjní podporu apod. Tyto operace se zpravidla budou uskutečňovat v úzké součinnosti se státními a nestátními orgány a organizacemi. K tomu mohou vyčleněné síly plnit následující úkoly:

- » poskytovat přesně stanovenou vojenskou pomoc v rámci vojenských nebo podpůrných činností;
- » plánovat a provádět operace zaměřené na zmírnění lidského utrpení;
- » zajistit počáteční obnovu základních služeb, podle rozsahu škod poskytovat omezenou technickou pomoc;
- » spolupracovat s vládními, humanitárními a nevládními organizacemi, podporovat jejich činnost;
- » podílet se na organizaci a vlastní distribuci dodávek humanitární pomoci;
- » podílet se na zabezpečování sjízdnosti komunikací a distribuci materiálu do oblastí katastrof;
- » plnit úkoly v mediální a informační oblasti.

V. JINÉ TAKTICKÉ ČINNOSTI

KAPITOLA 18

PRŮZKUM⁵⁵

18.1 Všeobecné zásady organizace a vedení průzkumu

1801. Průzkum je cílevědomá činnost, zaměřená na získávání informací o protivníkovi, terénu a počasí, určených k zpravodajskému hodnocení situace, ke zjišťování cílů pro ničení vlastními palebnými prostředky a pro elektronické působení.

Průzkum provádějí všechny druhy vojsk a služeb. Využívají při něm všech dostupných technických prostředků. Provádějí ho aktivně a nepřetržitě, za každé situace, na maximální možnou vzdálenost jejich použití jak před sestavou vlastních vojsk, tak v týlu protivníka, ale i na bocích vlastních vojsk či v jejich sestavě.

1802. Průzkum je nejdůležitějším druhem podpory bojové činnosti. Průzkum se společně se sledováním řadí mezi prostředky pro posílení možností sil. Účinné využití těchto prostředků umožňuje velitelům využít vlastní silné stránky a maximalizovat tak účinek použití bojových sil, využít slabých míst protivníka a přijmout opatření k eliminaci jeho silných stránek. Dostupnost sil a prostředků průzkumu má zásadní vliv na úspěšné splnění bojového úkolu. Všechny síly a prostředky předurčené k vedení průzkumu nebo sledování mají specifické vlastnosti, které umožňují plnění speciálních průzkumných úkolů.

1803. Průzkum se dělí:

- a. **Podle prostředí provádění** na pozemní, vzdušný, námořní a kosmický.
- b. **Podle stupně velení** na taktický, operační a strategický.
- c. **Podle použitých sil a prostředků** na bojový, hloubkový, radioelektronický, radiolokační, optoelektronický, dělostřelecký, ženíjný, radarový, chemický a biologický, topografický, hydrometeorologický, letecký, speciální, agenturní a další⁵⁶.

⁵⁵ Vzhledem k tomu, že je tato oblast rozpracována v Pub-31-10-01 Pozemní síly v operacích, kapitola 9, Vyškov 2011, není v této publikaci podrobně řešena

⁵⁶ Jednotlivé druhy průzkumu jsou popsány v odborných předpisech daných druhů vojsk a služeb

18.2 Úkoly průzkumu

1804. Úkolem průzkumu a sledování ve všech druzích bojové činnosti je získání přesných a aktuálních informací o protivníkovi, terénu a počasí v prostoru operace, s důrazem na prostor zpravodajské odpovědnosti a zpravodajského zájmu. Tyto prostory stanovuje zpravodajskému štábu velitel (náčelník) nadřazeného stupně. Úkoly průzkumu a sledování dělíme podle zaměření na průzkum situace (prostoru), průzkum cílů a průzkum účinnosti.
1805. **Průzkum situace (prostoru)** spočívá v nepřetržitém získávání informací o situaci protivníka, potřebných pro rozhodování velitelů. Je veden na celou hloubku prostoru zpravodajské odpovědnosti daného stupně velení a je prováděn průzkumnými orgány radioelektronického, leteckého, hloubkového a bojového průzkumu.
1806. **Průzkum cílů** je zaměřen na lokalizaci a identifikaci cílů pro palebné ničení a elektronické působení. Využívá výsledků průzkumu prostoru a je prováděn především průzkumnými orgány útvarů a jednotek plnících úkoly palebného ničení a elektronického působení.
1807. **Průzkum účinnosti** zbraní a prostředků elektronického působení zjišťuje stupeň zničení (vyřazení) cílů. V závislosti na hloubce průzkumu a zjištěných cílech provádí tento úkol především průzkumné orgány předurčené k průzkumu prostoru a cílů.

18.3 Řízení průzkumu a jeho plánování (organizace)

1808. **Řízení průzkumu** představuje specifickou činnost velitelů, štábů a zpravodajských orgánů v období přípravy a v průběhu vedení bojové činnosti, zaměřenou na cílevědomé získávání informací všemi druhy průzkumu. Zahrnuje stanovení cílů a úkolů průzkumu, organizaci součinnosti, přípravu průzkumných orgánů k plnění úkolu, operativní řízení jejich činnosti a kontrolu plnění úkolů k dosažení maximální účinnosti systému průzkumu.
1809. **Plánování průzkumu** je nepřetržitý proces, který je zpravidla zahajován po obdržení bojového rozkazu od nadřazeného štábu a v průběhu boje průběžně pokračuje. Vychází ze záměru vedení operace a rozhodujících požadavků velitele na informace. Vyžaduje sladění úkolů průzkumu s jednotlivými obdobími vedení boje, manévrem, palebnou podporou, posílením průzkumných orgánů ženijními, dělostřeleckými a ostatními specialisty.

1810. **Plán průzkumu** je základním dokumentem štábu, podle kterého štáb útvaru nebo mechanizovaného svazku řídí činnost průzkumných jednotek a orgánů. Tento plán vychází z plánu shromažďování informací a zabezpečuje soustředění úsilí průzkumu na prioritní zpravodajské požadavky definované velitelem. Jeho cílem je efektivní využití průzkumných orgánů ke zjišťování a ověření informací o terénu a o protivníkovi, který může působit v prostoru zpravodajské odpovědnosti na vlastní síly a ovlivnit tak jejich záměr činnosti.

Specifické rozkazy z plánu shromažďování informací jsou v plánu průzkumu rozpracovány do formy úkolů průzkumu. K nim jsou vybírány průzkumné jednotky (orgány), které jsou schopné vzhledem ke svým bojovým možnostem a schopnostem úkol plnit. Cílem je přidělit a zkoordinovat úkoly vydávané průzkumným jednotkám nebo orgánům, jednotkám vyčleněným pro průzkum a průzkumným jednotkám druhů vojsk. Každému průzkumnému orgánu je stanoven prostor průzkumu a čas, který má na splnění úkolu.

1811. **Přípravu průzkumných orgánů** k plnění úkolů řídí osobně jejich velitelé. V závislosti na čase, který je pro přípravu k dispozici, je příprava prováděna s využitím map velkého měřítko, schémat a plastických stolů. Součástí přípravy může být i nácvik činností průzkumného orgánu. Štáb útvaru se podílí odbornou pomocí při přípravě technických prostředků průzkumu, techniky, spojovacích prostředků a při všestranném zabezpečení. Velitel útvaru a velitelé jednotek organizují průběh přípravy a prověřují pochopení úkolu.

1812. **Průzkumné orgány pozemního průzkumu** se na taktickém stupni vytvářejí z průzkumného útvaru, průzkumných jednotek výsadkového mechanizovaného útvaru, průzkumných útvarů a jednotek dělostřelectva i dalších druhů vojsk a rovněž z jednotek, vyčleněných k provádění průzkumu od mechanizovaných a tankových útvarů.

Průzkumné orgány vzdušného průzkumu představuje na taktickém stupni jednotka bezpilotních průzkumných prostředků. Jiné prostředky vzdušného průzkumu nejsou na taktickém stupni velení organizačně začleněny. Letecký průzkum však může být prováděn leteckými pozorovateli s využitím přidělených vzletů vrtulníků, kromě toho může být využito i výsledků vzletů průzkumných letounů.

KAPITOLA 19

BEZPEČNOST

1901. Činnosti vedené v oblasti bezpečnosti (zajištění) vojsk poskytují vlastním silám včasné a přesné varování o aktivitách protivníka a čas pro účinnou reakci.

19.1 Zajištění

1902. Cílem zajištění je zabránit nenadálému napadení vlastních vojsk pozemním protivníkem nebo jeho vzdušnými výsadky (aeromobilními, diverzními nebo jinými skupinami), nedovolit jeho průzkumným a jiným jednotkám nepozorovaně proniknout do prostoru činnosti (prostoru rozmístění) vlastních vojsk a v případě střetnutí s protivníkem získat pro zajišťované útvary (jednotky) čas a vytvořit výhodné podmínky pro zahájení boje jejich hlavními silami.

1903. Podle charakteru plněných úkolů se vojska zajišťují za přesunu zajištěním přesunu, v boji bojovým zajištěním a při rozmístění mimo boj strážním zajištěním. Zajištění se organizuje a provádí (realizuje) na základě rozhodnutí a pokynů velitele útvaru (jednotky) a podle nařízení nadřízeného štábu.

Síly a prostředky, určené (vyčleňované) k zajištění útvarů (jednotek), závisejí na síle, vzdálenosti a charakteru činnosti protivníka, na druhu, složení a velikosti zajišťovaných vojsk, na charakteru terénu, hydrometeorologických podmínkách a na dalších okolnostech situace.

Zvýšená pozornost se věnuje zajištění míst velení, prostorů rozmístění komunikačních (spojovacích) prostředků, útvarů a jednotek pozemní PVO, dělostřelectva a logistiky.

1904. K zajištění hlavních sil mohou být vyčleňovány krycí síly. Ty jsou vyčleňovány zejména v obraně, mohou však být použity i při některých jiných taktických činnostech, jako jsou například ústup, vyjití z nepřátelského obklíčení a postup k navázání dotyku. Zásady použití krycích sil jsou uvedeny v příslušných kapitolách, řešících výše uvedené taktické činnosti.

Krycí síly jsou primárně určeny k zajištění hlavních sil před nenadálým napadením protivníkem, případně k zajištění odpoutání hlavních sil. Jejich další funkcí může být například klamání o předním okraji obrany, donucení protivníka rozvinout předčasně hlavní síly, jeho navedení do nevýhodných prostorů, zdržení jeho postupu a získání času pro reakci vlastních hlavních sil.

Pro plnění těchto cílů proto musí být krycí síly (na rozdíl od pozorování a střežení) dostatečně silné, aby byly schopné vést po stanovenou dobu boj na zdrženou.

1905. Kromě uvedených druhů zajištění velitelé v každé situaci organizují přímé zajištění, tvořené podle situace a potřeby zpravidla pozorovateli, hlídkami, strážemi a hotovostními palebnými prostředky.

Přímé zajištění je tvořeno vyčleněnými vojáky, skupinami vojáků nebo organickými jednotkami (družstvo, osádka, obsluha), vyslanými od zajišťovaných jednotek na relativně malé vzdálenosti (zpravidla na dohled a dostřel organických zbraní, umožňující poskytnutí rychlé a účinné palebné podpory v případě náhlého střetnutí s protivníkem) před vlastní sestavu nebo prostor činnosti. V některých případech mohou tyto vyčleněné síly působit přímo z předního okraje prostoru rozmístění (činnosti).

Cílem přímého zajištění je střežit přístupy k zabezpečovaným jednotkám a zabránit jejich nenadálému napadení pozemním protivníkem z jakéhokoli směru.

19.2 Pozorování

1906. Rozvinutí systému pozorování je jedním ze základních opatření při organizaci zajištění vojsk. Organizuje se nepřetržitě ve dne i v noci a provádějí jej velitelé, důstojníci štábů, pozorovatelé v bojových sestavách jednotek, pozorovací hlídky a průzkumné orgány s cílem získávat informace o pozemním a vzdušném protivníkově.

Pozorování je úkolem každého vojáka na bojišti, provádí se z pozorovatelem a z pozorovacích stanovišť, s využitím bojové techniky nebo bez ní. Pozorování je v noci doplněno nasloucháním. Systém rozmístění pozorovatelem a pozorovacích stanovišť musí umožnit pozorování terénu v celé šířce a hloubce prostoru činnosti, na bocích a mezerách v sestavě.

19.3 Strážení

1907. Cílem strážení je zabezpečit vlastní vojska a důležité objekty ve vlastní sestavě před průzkumem protivníka, diverzní činností a nenadálým napadením. Úkolem strážních sil je vedení boje s jednotkami protivníka, které pronikly do strážného prostoru, a získání času pro zásah hlavních sil v případě, kdy jsou síly protivníka v převaze.

19.4 Zajištění při rozmístění mimo boj

1908. Jednotky (útvary) se při rozmístění mimo boj zajišťují přímým zajištěním, a hrozí-li napadení pozemním protivníkem, také strážním zajištěním. Přímé zajištění musí být kruhové a přehrazovat všechny cesty (směry) a přístupy, kterými by pozemní protivník (jeho průzkum) mohl proniknout do prostoru rozmístění zajišťovaných vojsk (svazků, útvarů i jednotek).
1909. Přímé zajištění se organizuje na přístupech a také přímo v prostoru rozmístění útvaru (jednotky) a k jeho realizaci se mohou vyčleňovat dvojice strážných, strážní hlídky a pohyblivé (zajišťovací, pozorovací a naslouchací) hlídky. Prostory, ve kterých lze předpokládat vysazení vzdušných výsadků protivníka, se nepřetržitě pozorují.
1910. Síla a složení strážního zajištění jsou ovlivněny vzdáleností prostoru rozmístění od protivníka, důležitostí zajišťovaného směru, dobou, kterou potřebují zajišťovaná vojska pro vyvedení a rozvinutí v případě přímého napadení prostoru rozmístění pozemním protivníkem, charakterem terénu, hydrometeorologickými a dalšími pozorovacími podmínkami.

Strážní zajištění je tvořeno strážními odřady (zpravidla v síle rot, zcela výjimečně v síle praporu) nebo strážními záštitami (zpravidla v síle zesílené čety). Musí být v takové vzdálenosti od zajišťovaných vojsk, aby v případě zjištění protivníka a střetnutí s ním mohl jeho velitel o této skutečnosti okamžitě uvědomit velitele, který toto zajištění vyslal, a poskytl mu tak dostatek času a prostoru pro následující činnost. Současně informuje o situaci i velitele sousedních strážních odřadů (záštít). Strážní odřad (strážní záštita) úporně brání zaujatou obrannou čáru a tím vytváří časové a prostorové podmínky pro manévr (rozvinutí) a organizované zahájení boje zajišťovanými jednotkami (útvary) nebo jednotkami (útvary), vyčleněnými k ničení protivníka.

1911. Zajišťovací pásmo představuje prostor, v němž strážní odřady (strážní záštity) připravují v určené vzdálenosti od prostoru rozmístění svazku (útvaru) hlavní a případně i záložní postavení k přehrazení jim stanoveného směru, ohroženého možným proniknutím protivníka a provádějí v něm do určené hloubky pozorování a průzkum. Strážnímu odřadu (záštitě) se dále určuje (stanovuje) čára, po kterou je povinen vést průzkum.
1912. K ničení vzdušných výsadků, průzkumných a diverzních skupin protivníka, k likvidaci požárů nebo k plnění jiných nepředvídaných úkolů v prostorech rozmístění se u svazků a útvarů určují hotovostní jednotky.

KAPITOLA 20

POSTUP K NAVÁZÁNÍ DOTYKU S PROTIVNÍKEM

20.1 Cíl navázání dotyku, všeobecné zásady

2001. Navázání dotyku (Advance to Contact)⁵⁷ je útočná činnost, při níž se síly snaží získat nebo obnovit kontakt s protivníkem. Snaha získat kontakt se liší od střetného boje, kdy k dotyku dochází neočekávaně.

Účelem navázání dotyku je navázat nebo obnovit dotyk s protivníkem za co nejvýhodnějších podmínek pro hlavní síly. Aby toho bylo možno dosáhnout, bude nutno organizovat rozsáhlou průzkumnou činnost. Ochranné prvky protivníka musí být zničeny nebo neutralizovány, aby nemohly bránit přesunu hlavních sil. Musí být rovněž přijata opatření pro ochranu boků.

2002. Navázání dotyku musí vytvořit výhodné podmínky pro následující bojovou činnost (zpravidla útok) a je ukončeno v okamžiku, kdy jsou hlavní síly rozmístěny v souladu s plánem velitele. Následné bojové činnosti hlavních sil jsou prováděny v souladu s předem stanoveným úkolem. Tento úkol však může být upraven v závislosti na postavení hlavních sil, dosaženém při navázání dotyku s protivníkem.

2003. Navázáním dotyku získávají hlavní síly iniciativu a tuto následně udržují. Navázání dotyku může zahrnovat:

- » zničení menších jednotek protivníka nebo jejich přinucení k ústupu;
- » získání území taktického významu.

20.2 Příprava a plánování navázání dotyku

2004. Plánování a příprava sil k navázání dotyku se řídí obecnými principy pro plánování útoku (útočné činnosti).

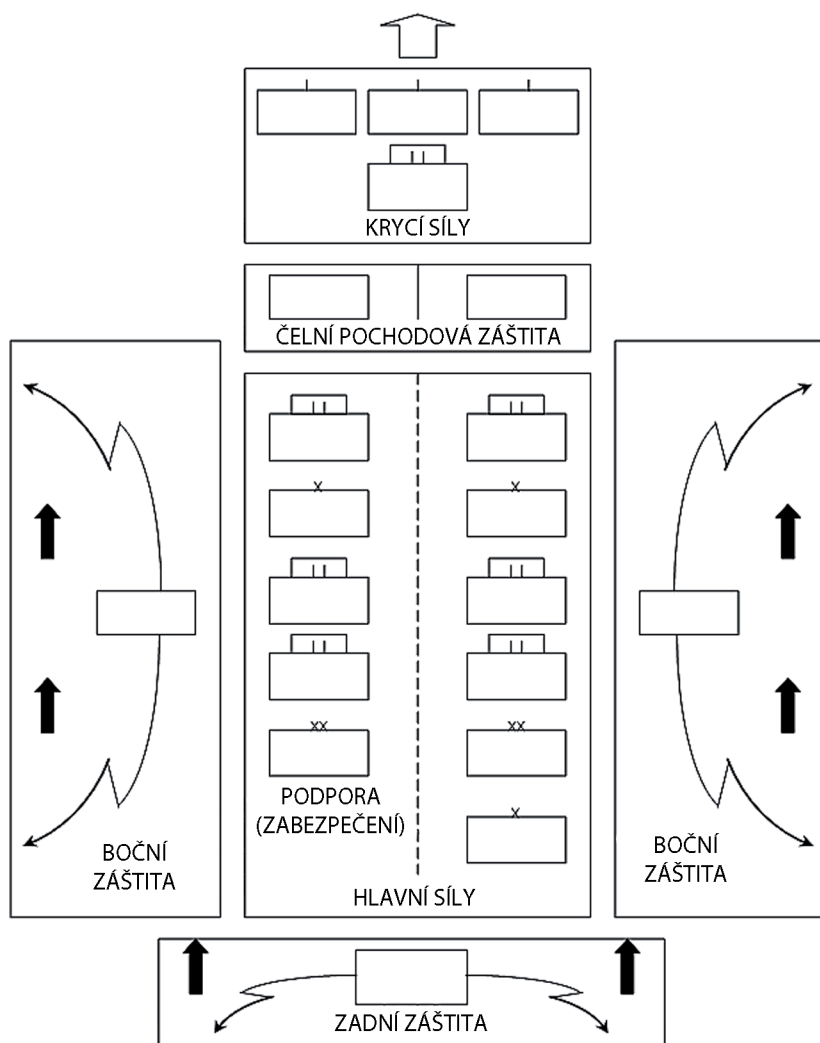
⁵⁷ Útočná činnost k navázání nebo obnovení dotyku s protivníkem. (AAP-6, Terminologický slovník pojmů a definic NATO)

2005. Plánování musí využívat zpravodajských informací ze všech zdrojů, včetně vzdušného průzkumu, který bude obzvláště důležitý. Důraz je třeba položit na zplánování a zabezpečení přesunu sil. Hlavní síly by měly postupovat ve více proudech, to umožní jejich koncentrované zasazení a snižuje závislost na kterékoli jednotlivé ose. Velký význam mají zajišťovací prvky, protože přesunující se hlavní síly jsou zranitelné ze všech stran.
2006. Pozornost je třeba věnovat rovněž využití terénních a atmosférických podmínek. Podmínky snížené viditelnosti nebo zhoršené atmosférické dohlednosti poskytují určitou ochranu před protivníkovým pozorováním a vzdušnými útoky, ale mohou mít také za následek těžkosti při navazování kontaktu, při součinnosti a orientaci. To klade veliký důraz na důvěru v nevizuální průzkum a technické prostředky pozorování.
2007. Pozornost je třeba věnovat otázkám zabezpečení velení a řízení. Velitelé by se měli přesunovat dostatečně vpředu, aby mohli rychle ovlivňovat průběh boje a co nejlépe využívat příležitosti, které se vyskytnou. Obvyklé uspořádání velení bude ztíženo v důsledku vzdáleností a rychlého postupu. Velitelské vztahy mezi různými součástmi sil musí být proto stanoveny předem. Při plánování a přípravě sil bude třeba zohlednit následující skutečnosti:
- » jelikož se hlavní síly přesunují zpravidla za rádiového klidu, bude udržení součinnosti na osách přesunů vyžadovat zvláštní opatření, s cílem zajištění dodatečných rádiových prostředků pro zabezpečení retranslace;
  - » ve značné míře bude využíváno styčných prvků (spojek, kurýrů);
  - » problematická bude koordinace činnosti s podporujícími prostředky vzdušných sil;
  - » pro každou osu přesunu se stanovuje velitelská odpovědnost a také systém řízení dopravy, který by měl být schopen:
    - snadno přeorganizovat (změnit) pořadí přesunu na přidělených osách,
    - koordinovat opatření k udržení průchodnosti os,
    - podílet se na řízení průběhu přesunu, a tím pomoci jednotkám ve včasném dosažení místa určení.

20.3 Organizace sil k navázání dotyku

2008. Síly navazující dotyk budou obvykle zahrnovat následující prvky (obr. 10):

- a. **Krycí síly.** Složení, velikost a činnost krycích sil může ovlivnit celkový průběh boje. Jejich úkolem je získat informaci o protivníkovi a předejít zbytečnému zdržení hlavních sil. Měla by to být vysoce mobilní, bojově vyvážená síla, schopná zaútočit na průzkum protivníka a zničit jej, překonávat překážky nebo vyhledávat objíždky, zabezpečit a udržet důležitý prostor a zadržet předsunuté jednotky protivníka.
- b. **Ochranné síly.** Tyto síly mohou být rozvinuty k ochraně hlavního uskupení, mohou čelit nenadálým situacím a poutat protivníka do následného zásahu hlavních sil. Zabezpečují rychlost a plynulost přesunu, udržují dotyk s krycími silami a zabezpečují čelo (případně boky a záď) hlavních sil. K tomuto účelu se zpravidla vytváří:
  - » **čelní pochodová záštita.** Jako zajišťovací prvek hlavních sil se užívá k zabezpečení jejich plynulého přesunu, udržení styku s krycími silami a zajištění bezpečnosti čela hlavních sil;
  - » **boční a zadní záštity.** Tyto záštity chrání hlavní síly proti pozemnímu pozorování a překvapivému útoku. Měly by být dostatečně silné na odrazení malých sil protivníka nebo na zpoždění silného útoku, dokud se nerozvinou hlavní síly.
- c. **Hlavní síly.** Představují hlavní bojovou sílu uskupení. Tvoří je bojové síly a síly bojové podpory a jsou začleněny v postupujících proudech tak, aby byly maximálně flexibilní pro zasazení v průběhu přesunu, nebo jakmile dojde ke kontaktu s protivníkem. Proto je důležitým úkolem velitele rozhodnout o správném umístění hlavních sil vzhledem ke krycím silám a čelní pochodové záštitě. K zajištění hlavních sil přispívá koordinace všech druhů průzkumu.

Obr. 10 Sestava pro navázání dotyku (varianta)

20.4 Postup k navázání dotyku

20.4.1 Použití bojových sil při postupu k navázání dotyku

2009. Tempo postupu k navázání dotyku se bude měnit v závislosti na vzniklé situaci. Odvážná rychlá činnost by se měla kombinovat s udržením rovnováhy a kontroly tak, aby reakce protivníka nenarušily činnost. Podřízený velitelé musí být připraveni jednat odvážně v rámci záměru nadřízeného velitele a svých úkolů tak, aby překvapili protivníka, vyvedli ho z rovnováhy a dále rozvíjeli dosažený úspěch. Navázání dotyku končí buďto v okamžiku dosažení plánovaného stavu, nebo když činnost protivníka vyžaduje zasazení a koordinované úsilí hlavních sil.
2010. Postup bude veden krycími silami, které vždy obsahují průzkumné prvky. Úkolem těchto sil bude:
- » lokalizovat a definovat sílu postavení protivníka;
  - » nalézt a využít všechny mezery, poskytnout informace o možných směrech pro provedení obchvatu nebo obejítí čelní pocho-
dovou záštitou a hlavními silami;
  - » získat informace o cestách, překážkách a terénních podmínkách
ovlivňujících přesun a v případě potřeby překážky redukovat;
  - » pronikat do hloubky buď k narušení spojení a logistického za-
bezpečení, nebo se případně zmocnit přechodů, zejména mos-
tů a průsmyků.
2011. Taktické využití ochranných a hlavních sil bude závislé na počtu cest, které jsou k dispozici. Sestava hlavních sil musí být dostatečně pružná, aby umožnila jednotlivým prvkům:
- » převzít úlohu ochranných sil;
  - » změnit směr nebo trasu kterékoli součásti hlavních sil buď k obe-
jití postavení protivníka, nebo ke získání výhody lepších cest;
  - » střetnout se s protivníkem, který byl obejítý, nebo zadržuje hlavní síly.
2012. Užití bočního a zadního zajištění bude záviset na vyhodnocení stup-
ně ohrožení. K ochraně boků postupujících sil mohou být využity

průzkumné jednotky, které se přesunují po osách rovnoběžných s hlavní osou nebo hlídají na přístupových trasách. Jejich střetnutí se silným protivníkem není pravděpodobné, ale včas dají výstrahu při přibližování se protivníka a poskytnou čas hlavním silám a zálohám na akci.

2013. Při kontaktu lze rychlostí, manévrem a iniciativou překonat protivníka dříve než ten může zareagovat. Postup činnosti při kontaktu může být následující:

- » činností krycích sil eliminovat nebo vázat protivníka, hlavními silami ho obejít a jeho zničení provést silami druhého sledu;
- » provést okamžitý a aktivní manévra k prověření síly protivníka a nalezení mezer nebo slabých míst v jeho sestavě, rozvinout část hlavních sil a protivníka zničit.

20.4.2 Použití sil bojové podpory a bojového zabezpečení při postupu k navázání dotyku

2014. **Dělostřelectvo.** Okamžitá a účinná palebná podpora umožní silám napadnout protivníka při zachování si volnosti jednání k obejití nebo útoku na protivníka. Mohutnost palby sníží potřebu rozvinutí jednotek po kontaktu s protivníkem.

Protože hlavním rysem navázání dotyku je neustálý pohyb, je nutný vysoký stupeň koordinace palebné podpory. Jednotky (útvary) zabezpečující dělostřeleckou palbu se přesunují tak, aby byla vždy zajištěna maximální palebná podpora. Dělostřelečtí pozorovatelé musejí doprovázet vedoucí prvky a jednotky na ohrožených bocích.

2015. **Taktické letectvo.** Vzdušná podpora se na taktické úrovni při navázání dotyku vyžaduje za účelem:

- » pomoci při ochraně postupujících jednotek před protivníkovým vzdušným napadením;
- » poskytování požadovaných informací o protivníkovi;
- » poskytování blízké vzdušné podpory doplňující palbu dělostřelectva, zvláště v případech, kdy není možné soustředit jeho palbu;
- » zabránění jednotkám protivníka v manévru silami a prostředky a v přísunu záloh.

2016. **Vrtulníky.** Vrtulníků se užívá především pro následující účely:

- » pozorování a průzkum;
- » ochrana boků;
- » zabezpečení velení a řízení (vytvoření vzdušného místa velení);
- » přeprava výsadků k obsazení důležitých bodů a klíčových terénních míst;
- » doplňování zásob a zdravotnický odsun.

2017. **Jednotky pozemní protivzdušné obrany.** Prostředky pozemní PVO musí udržovat tempo postupu. Aby toho mohlo být dosaženo, musí mít jednotky pozemní PVO prioritu při přesunech po komunikacích. Úkoly, které mohou tyto jednotky plnit, budou zahrnovat obranu zranitelných bodů na trase a krytí rozhodujících činností, jako je útok, překonávání vodních překážek nebo průlom.

2018. **Jednotky ženijního vojska.** Hlavním úkolem jednotek ženijního vojska při postupu k navázání dotyku s protivníkem je úprava a údržba cest. Dalším úkolem je poskytovat podporu krycím a zajišťujícím jednotkám při překonávání překážek, zřizování průchodů v zátarasech a při ochraně boků. Ženijní síly a prostředky mají být umístěny tak, aby byly schopny se v případě potřeby rychle rozvinout. Prvky ženijního průzkumu by měly být v případě potřeby začleněny do sestavy orgánů taktického průzkumu. Potřebné ženijní prostředky by měly být začleněny dostatečně vpředu.

2019. **Průzkumné jednotky.** Činnost průzkumných jednotek bude organizována obdobně jako při střetném boji. Průzkumné orgány, které bezprostředně zabezpečují přesun vlastních jednotek, zahajují po zjištění protivníka jeho nepřetržité pozorování a sledování nebo jej ničí a postupují do hloubky, kde navazují vizuální kontakt s hlavními silami protivníka, upřesňují jeho sílu a složení na osách přesunů.

2020. **Jednotky elektronického boje.** Prostředky elektronické podpory (EPo) vedou při navázání dotyku intenzivní radioelektronický průzkum s cílem lokalizovat protivníka, zejména jeho hlavní síly a síly bojové podpory, které by mohly narušit postup vlastních sil.

2021. **Logistická podpora boje** musí zajistit požadavky postupu i předpokládané požadavky jakéhokoli následujícího úkolu. Problém

zabezpečení za postupu spočívá v zabezpečování pohybujících se vojsk a tím i v prodlužování zásobovacích tras. Jelikož zřídka bude k dispozici dostatek dopravní kapacity, je třeba provést pečlivou kalkulaci předpokládaných požadavků a stanovit priority.

Při zahájení bojové činnosti by měly být jednotky co nejvíce soběstačné a měla by být přijata opatření k jejich doplňování pohonnými hmotami v průběhu přesunu. Rozsáhlým úkolem bude přeprava ženijních prostředků pro stavbu mostů a opravy cest. K udržení průchodnosti cest a pomoci jednotkám se rozvinují opravárenské a vyprošťovací kapacity a prvky řízení dopravy.

2022. **Zdravotnické jednotky** by se měly přesunovat s vojsky a měly by být schopné poskytovat zdravotní péči během přesunu a po dosažení kontaktu s protivníkem. Vzhledem k možnosti prodloužení vzdálenosti odsunu raněných a nemocných by měly být k dispozici vrtulníky.

KAPITOLA 21

STŘETNÝ BOJ

21.1 Cíl střetného boje, všeobecné zásady

2101. Střetný boj (Meeting Engagement)⁵⁸ je druhem boje, při němž se obě strany snaží dosáhnout svého cíle útočnou činností. Ke střetnému boji dochází především ve fázi navazování dotyku s protivníkem a poté při odrážení protiztečí jeho záloh a druhých sledů. Rozdíl v těchto fázích boje je v tom, že ve fázi postupu k navazování dotyku jde o plánovanou činnost, zatím co při odrážení protiztečí se jedná o činnost, kterou sice předpokládáme, ale časově a prostorově ji ne vždy včas dokážeme odhadnout.

2102. V útočných, obranných nebo zdržovacích operacích bude střetný boj často znamenat okamžik změny v tom, že jeho výsledek může do značné míry rozhodovat o povaze následných operací. Z tohoto důvodu je střetný boj popisován jako přechodná fáze.

I když se hlavní část sil brání, útočí nebo vede boj na zdrženou, jednotlivé součásti se mohou ocitnout v situacích, které mají charakter střetného boje. Do střetného boje mohou být příležitostně zapojeny jako celek i síly na úrovni divize a výše, obvykle se však vede na brigádní nebo nižší úrovni.

2103. Ke střetnému boji může dojít za různých okolností:

- » když se síly, které se přesunují, buď takticky, nebo v proudech posád, dostanou do kontaktu s protivníkem, o němž vlastní síly mají málo nebo žádné informace (přičemž obě strany plní úkol, jehož hloubka se navzájem prolíná);
- » náhodou, nebo když byl průzkum neúčinný;
- » když obě strany o sobě vědí a rozhodnou se přímo zaútočit ve snaze získat poziciční výhodu, získat území taktického významu, udržet tempo nebo dosáhnout převahy nad protivníkem;

---

⁵⁸ *Bojová činnost, ke které dojde, kdy přesunující se jednotka, která není plně rozvinuta k boji, nečekaně narazí na protivníka. (AAP-6, Terminologický slovník pojmů a definic NATO)*

- » když se jedna strana spěšně rozvíjí k zaujetí obrany, zatímco druhá se snaží jí v tom zabránit.

2104. Pro výsledek střetného boje je podstatné získání a udržení iniciativy. Střetný boj obvykle přinutí velitele znovu zvážit a často upravit své plány. Základním principem střetného boje je získat a udržet iniciativu. To poskytuje veliteli potřebnou volnost jednání při hledání způsobu splnění obdrženého úkolu. Úspěch závisí do značné míry na rychlosti reakce velitele a jeho sil. Následně se může velitel rozhodnout, jak rozvine střetný boj do některého ze základních druhů bojové činnosti (tj. obrany, útoku nebo boje na zdrženou).
2105. Důležitými charakteristickými rysy střetného boje jsou nedostatek informací o protivníkovi, jejich rychlé zastarávání a omezený čas, který má velitel k dispozici pro řešení situace. Plány musejí být připraveny a provedeny co nejrychleji. Úspěch bude záviset především na schopnosti velitele předvídat střetný boj a na rychlém použití bojové síly, kterou má k dispozici. Klíčem k dosažení úspěchu je často rozhodná a samostatná činnost podřízených velitelů na všech stupních. Rozhodující význam budou mít dobře zvládnuté postupy a získané návyky.
2106. V případě, kdy je protivník mnohem silnější, bude výhodnější přejít k vedení boje na zdrženou nebo k vedení manévrové obrany. Tím se získá čas k přísunu dalších sil a umožnění zásahu ze strany nadřízeného velitele.

21.2 Příprava a plánování střetného boje

2107. Pro tento druh boje nebude možné provést detailní plánování. Síly, které jsou řádně rozvinuty v souladu s uznanými taktickými zásadami, však budou připraveny reagovat na většinu situací.

I když velitelé nemohou vytvářet pevné plány, musí jejich zpravodajské štáby, tak jako při jiných druzích bojové činnosti, provádět zpravodajskou přípravu bojiště. Zejména by měli studovat geografické a hydro-meteorologické podmínky a mapové podklady ke stanovení prostorů, v nichž by mohlo ke střetnému boji s největší pravděpodobností dojít. Kromě toho by měli věnovat pozornost nejnovější situaci nebo zpravodajským informacím a hodnocením.

2108. Problémy, kterým musí velitel při střetném boji čelit:

- » zpočátku bude mít velmi málo zpravodajských informací o síle, rozmístění a záměrech protivníka. Dokonce se může stát, že si bude muset ověřit rozmístění vlastních sil. Pro zpracování plánu velitele budou mít rozhodující význam přesná a okamžitá situační hlášení od podřízených velitelů;
- » místa velení se mohou přesunovat, a tak může být jejich účinnost omezena. Štáb může být rozptýlen nebo velitel může být od něho oddělen. Jednotky se běžně přesunují za rádiového klidu a aktivace spojení mezi místy velení bude trvat déle;
- » bude-li střetný boj předvídan, budou se velitelé pohybovat v čele vojsk a musí být zajištěna schopnost jejich vzájemné komunikace, i když jejich místa velení toho dočasně nejsou schopna.

21.3 Organizace sil pro vedení střetného boje

2109. Jak je zřejmé z charakteristiky střetného boje, nevytváří se pro jeho vedení speciální uskupení sil a speciální prvky bojové sestavy. Pro jeho vedení se využívají bojové síly a síly bojové podpory a zabezpečení, které jsou bezprostředně k dispozici.

21.4 Vedení střetného boje

21.4.1 Použití bojových sil při vedení střetného boje

2110. Velitel, jehož síly jsou v dotyku s protivníkem ve střetném boji, musí okamžitě rozhodnout o způsobu vedení boje. Při rozhodování o variantě činnosti nesmí ztratit ze zřetele původní úkol. Pokud je donucen se od něho odchýlit, jeho další činnost musí zůstat v rámci celkového záměru velitele nebo jeho koncepce bojové činnosti. Na druhé straně se nesmí vyhýbat odpovědnosti jednat nezávisle. Ať učiní jakékoli rozhodnutí, musí jej okamžitě oznámit nadřízenému veliteli.

2111. Jedním z prvních úkolů velitele při střetném boji je dovedným a včasným stanovováním úkolů zpravodajskému štábu získat podklady o síle a složení protivníka a v neposlední řadě o možných směrech jeho postupu nebo provádění protiztečí. Pozornost je třeba věnovat i hodnocení

situace na bocích protivníka. Zatím co se velitel snaží odhalit protivníkovy slabiny, musí zabezpečit, že jeho vlastní boky jsou zajištěny.

2112. Často nebude možné okamžitě použít pro střetný boj všechny síly, které má velitel k dispozici. V tomto případě musí stanovit pořadí zasazení podle důležitosti na počátku boje. V průběhu boje si musí udržovat jasný přehled o umístění a stavu všech součástí svých sil.
2113. Rozhodnutí velitele o tom jak pokračovat ve střetném boji by mělo být vždy, pokud je to možné, založeno na osobním vyhodnocení situace přímo na místě. Nesmí však obětovat cenný čas pro získávání podrobných informací. Měl by si být neustále vědom, že soutěží s velitelem protivníka o čas a prostor. Je proto žádoucí, aby velitel předtím, než začne boj, zhodnotil možné trasy přesunu, vyhodnotil možný využitelný terén a při přesunu sil měl toto stále na paměti.

21.4.2 Použití sil bojové podpory a bojového zabezpečení při vedení střetného boje

2114. **Dělostřelectvo.** Mohutnost počáteční palebné podpory, jež mají síly zapojené do střetného boje k dispozici, závisí na organizaci přesunu stanovené velitelem. Je proto třeba zajistit, aby byla k dispozici palebná podpora k zajištění čelních součástí přesunujících se sil. Dělostřelečtí pozorovatelé musejí být začleněni v čelních prvcích bojových sil. Střetný boj je také ideální situací pro využití rozptýlených min k omezení volnosti manévru protivníka.
2115. **Taktické letectvo a vrtulníky.** Rychlost reakce a značná palebná síla taktického letectva mu umožňují v průběhu střetného boje velmi rychle zasáhnout proti protivníkovi. Zvláště výhodné bude nasazení vrtulníků. Důležitou roli bude hrát správné začlenění předsunutých leteckých návodčích do bojových jednotek.
2116. **Jednotky pozemní protivzdušné obrany.** Prostředky pozemní protivzdušné obrany by za účelem zajištění ochrany sil na přesunu měly být rozmístovány podél vzdušných přístupových tras protivníka. Pozemní síly protivníka budou často podporovány údernými vrtulníky, mohou se přibližovat pod přikrytím ze vzduchu nebo za pomoci leteckého transportu.

2117. **Jednotky ženijního vojska.** Rychlé rozvinutí jednotek ženijního vojska může být v přechodných fázích boje rozhodující. Ženijní průzkum stejně jako ženisté v obrněných prostředcích musejí působit zcela vpředu. Jednotky bojové ženijní podpory musejí být rychle k dispozici pro plnění úkolů spojených s podporou pohybu nebo jeho omezením. Vhodné a rychlé užití ženijních prostředků může zabezpečit volnost pohybu a omezit jej protivníkovi. Pokud jsou k dispozici potřebné prostředky, bude k omezení činnosti protivníka využíváno minování na dálku.

2118. **Průzkumné jednotky.** Ve střetném boji není možno plánovat průzkum detailně pro jednotlivé fáze střetnutí. Proto jsou průzkumné orgány vysílány na maximální možnou vzdálenost před čela přesunujících se vojsk. Pro identifikaci protivníka je důležitá rychlá reakce průzkumných orgánů, ale také skupiny (pracoviště) řízení průzkumu. Průzkum by měl být členěn do několika sledů a měla by být vytvořena dostatečná záloha pro plnění doplňkových úkolů průzkumu. Jednotlivé sledy (zálohy) tak mohou být postupně zasazovány v případě potvrzování příznaků k rozkrytí prostoru budoucího střetného boje. Poté může být do prostorů zvláštní pozornosti, ve kterých je předpokládán průjezd nebo rozčleňování sestavy hlavních sil protivníka, zasazena i část průzkumných orgánů hloubkového průzkumu.

Průzkumné orgány bojového průzkumu útvarů, které bezprostředně zabezpečují přesun vlastních jednotek, zahajují po zjištění protivníka jeho pozorování nebo jej ničí a postupují do hloubky, kde navazují vizuální kontakt s hlavními silami protivníka, upřesňují jeho sílu a složení na osách přesunů.

K zajištění celkového přehledu o činnosti protivníka jsou k průzkumu jeho předpokládaných pochodových os využívány průzkumné vrtulníky, které jsou schopny zabezpečit i průzkum prostoru. Po zjištění příznaků přesunu sil protivníka jsou rovněž zasazovány bezpilotní průzkumné prostředky, které jsou schopny trvale sledovat činnost jeho hlavních sil.

2119. **Jednotky elektronického boje.** Prostředky elektronické podpory (EPo) vedou intenzivní radioelektronický průzkum s cílem včas lokalizovat protivníka, jeho hlavní síly a síly bojové podpory. Včasným objevením protivníka poskytnou vševojskovému veliteli výhodu a prostor k přijetí rozhodnutí a udržení iniciativy. V průběhu vlastního boje jsou koordinované s činností hlavních sil a prostředků palebné podpory

zasazovány prostředky elektronického působení (EP) s cílem narušit spojovací síť velení a řízení a síť řízení systémů palebné podpory protivníka.

2120. **Chemické jednotky.** Radiační, chemický a biologický průzkum (monitorování) uskutečňují průzkumné skupiny, předsunuté odřady a předvoje, do jejichž sestav se začleňují chemické průzkumné skupiny. V prouděch hlavních sil svazků (útvárů) provádějí průzkum chemické průzkumné skupiny, vyčleněné z jednotek chemického vojska, nebo chemičtí pozorovatelé jednotek. Na osách přesunu hlavních sil lze až do setkání s protivníkem uskutečňovat vzdušný radiační průzkum.

Při přesunu na čáru (čáry) možného střetu s protivníkem a v průběhu střetného boje se provádí pouze částečná dekontaminace. Úplná dekontaminace útvarů (jednotek) se uskutečňuje se souhlasem velitele svazku až po splnění jejich bojových úkolů a jejich vyvedení mimo dotyk s protivníkem. Chemické zálohy se zpravidla přesunují po stejné ose jako místa velení a obvykle před nimi.

2121. **Logistická podpora a zdravotnické zabezpečení boje** musejí být schopny rychle reagovat na náhlé změny plánů. V důsledku nedostatku dostupných informací při střetném boji musejí být velitelé jednotek CSS připraveni reagovat na neočekávané události. Jedním z prostředků dosažení této připravenosti je zabezpečení maximální dosažitelné úrovně bojových zásob materiálu.

2122. Při střetném boji je hlavním kritériem rychlost a plánování logistické podpory se tomuto kritériu musí podřídít. Na úrovni nadřízené té, která je v kontaktu s protivníkem, se logistická podpora boje zaměřuje na útvary nebo jednotky zapojené do boje jak v průběhu bojové činnosti, tak po ní. To zejména zahrnuje:

- » doplnění munice v průběhu boje a po přeskupení;
- » doplňování pohonných hmot po přeskupení;
- » předsunutí zdravotnického zabezpečení dopředu a zpracování plánu odsunu raněných a nemocných;
- » zabezpečení maximální dosažitelnosti vybavení jak při střetném boji, tak při přípravě následující bojové činnosti;
- » plánování vyprošťování rozhodující bojové techniky.

KAPITOLA 22

NAVÁZÁNÍ STYKU

22.1 Cíl navázání styku, všeobecné zásady

2201. Bojová činnost pro navázání styku (Link-up) se vede tam, kde se mají spojit vlastní síly na území ovládaném protivníkem.

Sloučením vlastních sil rozumíme navázání styku mezi dvěma nebo více vlastními jednotkami nebo útvary, které mohou mít stejné nebo odlišné úkoly. Při operacích vedených pro sloučení vlastních sil bude zpravidla nutné zničit protivníka mezi těmito silami, dříve než dojde k jejich kontaktu. Navázání styku proto bude mít zpravidla útočnou povahu.

2202. Úkol provést operaci pro sloučení sil dostanou vždy síly zapojené v souladu s následným úkolem. To znamená, že navázání styku není hlavním a jediným úkolem těchto sil a tyto pokračují v plnění dalších taktických činností (například překročení vpřed, ústup nebo vystřídání). Obvykle se v úkolu udává místo nebo osa přesunu, kde ke sloučení sil dojde. Často bude pro sloučení sil stanoven i čas.

2203. Při sloučení mohou jednotky postupovat proti sobě, nebo může být jedna z nich ve stacionární poloze nebo v obklíčení. Ke sloučení dvou sil zapojených do útoku směřujících k jednomu bodu může dojít, když každá ze sil obsadí určité sousední cíle.

Sloučení s obklíčenými nebo odříznutými silami lze provádět na obvodu obranného prostoru vytvořeného těmito silami, nebo pokud je vedení bojové činnosti pro sloučení sil kombinováno s průlomem, tak v jiném určeném prostoru.

Sloučení sil se silami dopravenými vzdušnou cestou nebo prosakováním může být provedeno na obvodu jejich obranného prostoru. V tomto případě po sloučení sil normálně následuje přechod linií nebo uvolnění zapojených sil.

22.2 Příprava a plánování navázání styku

2204. Požadavek na sloučení sil může být součástí koncepce vedení boje, tato potřeba však může nastat až v průběhu vedení bojové činnosti a bude se plánovat podle vývoje situace. V každém případě se musejí podrobné informace předat všem zainteresovaným včas, aniž by došlo k narušení zásad utajení.
2205. Sloučení sil v určeném prostoru může představovat zvláštní problémy, které vyžadují ustanovení jediného velitele v tomto prostoru. Toto opatření bude také běžné, pokud zde bude existovat velký rozdíl ve velikosti jednotek, které se mají sloučit. V takovémto případě musí být velitel ustanoven předem s dostatečným předstihem, aby bylo možno naplánovat sladěné akce. Čas nebo podmínky, za kterých bude velení převzato, musí být jasně určeny.
2206. Důraz by měl být položen na následující řídicí opatření:
- » osy postupu nebo rozhraní pro spojení sil;
  - » cíle, které je nutno držet nebo kterých je nutno se zmocnit každou ze zúčastněných sil;
  - » prostor, ve kterém dojde k dotyku obou sil;
  - » časový plán boje pro zúčastněné síly;
  - » čáry pro řízení palby a koordinační čáry palebné podpory.
2207. Pozornost je třeba věnovat zabezpečení styku a spojení mezi zúčastněnými silami a hlavním velitelem. Spojení lze za těchto okolností udržovat pouze rádiové. Většina podrobných informací pro styk a spojení je stanovena v celkovém plánu velitele. Kde to není možné, je rozumné toto uspořádání ponechat na iniciativě velitelů obou sil účastnících se sloučení. Tato opatření zahrnují:
- » styčné týmy;
  - » hesla a vizuální identifikační znaky;
  - » čáry pro hlášení a stanovené body tohoto hlášení;
  - » rádiové frekvence, postupy ověření oprávněnosti rádiového spojení a kódy.

22.3 Organizace sil k navázání styku

2208. Bojová činnost pro sloučení sil je obecně svou povahou útočná. Velikost a složení sil budou určeny požadavky na sloučení sil a rovněž nastávajícím úkolem. Pro vlastní navázání styku se tedy zvláštní organizace sil nevytváří.

22.4 Navázání styku

22.4.1 Použití bojových sil při navázání styku

2209. Hlavním předpokladem úspěšnosti této taktické činnosti je rychlost realizace sloučení sil a tím snížení možnosti reakce protivníka a minimalizace doby zranitelnosti vlastních jednotek. Následná plánovaná bojová činnost by měla být provedena co nejrychleji, aby se využilo výhody sloučení sil.
2210. Činnost v prostoru spojení musí být koordinována, s důrazem na prostor, kde osy přesunu protínají sestavu jednotek, které jsou na místě. K tomu se zřizuje hlavní a záložní místo spojení jednotek.

V průběhu poslední fáze sloučení sil musí být rychlost postupu sil pečlivě řízena, průzkumné prvky musejí usilovat o navázání styku s druhými silami co nejdříve a je nutno získat dodatečné informace pro potvrzení či úpravu dřívějších plánů.

22.4.2 Použití sil bojové podpory a bojového zabezpečení při navázání styku

2211. **Podpora přímou a nepřímou palbou (dělostřelectvo).** Aby se zabránilo ztrátám, musí být řízení palby pečlivě koordinováno. Síly, které se mají sloučit, budou užívat běžných řídicích opatření pro řízení palby. Je třeba přijmout zvláštní opatření pro koordinaci palby vedené v kterékoli fázi, která by mohla narušit činnost druhé síly.
2212. **Blízká vzdušná podpora (taktické letectvo a vrtulníky).** Zvláštní pozornost je nutno věnovat ničení protivníka v prostoru mezi spojujícími se silami v době, kdy se k místu sloučení přibližují. Tato fáze vyžaduje pečlivou koordinaci a blízká vzdušná podpora bude poskytována pouze na vyžádání.

2213. **Ženíjní podpora.** Při operacích vedených pro sloučení sil má zásadní význam zabezpečení podpory pohybu těchto sil. Podstatné pro včasné provedení sloučení je uvolňování komunikací a odstraňování překážek vytvořených protivníkem.
2214. **Průzkum.** Činnost průzkumu se zaměřuje na upřesnění rozmístění sil protivníka v prostoru plánovaného sloučení sil a na jeho možnosti navýšit síly v tomto prostoru (přísun záloh).
2215. **Elektronický boj.** Užití elektronického boje se musí pečlivě koordinovat s cílem zabránit vzájemnému rušení a zdvojování úkolů.
2216. **Logistická podpora boje.** Kromě požadavků vlastních sil zúčastněných na operaci ke sloučení musí velitel brát v úvahu i potřeby logistické podpory sil, s kterými se má dosáhnout sloučení. Obecně jsou zásady CSS totožné se zásadami pro vedení útoku.

KAPITOLA 23

POMOC OBKLÍČENÝM SILÁM

23.1 Cíl pomoci obklíčeným silám, všeobecné zásady

2301. Zásady vedení boje v obklíčení jsou popsány v kapitole č. 13, podkapitole 13.1.
2302. Pokud se síly dostanou do obklíčení, je okamžitou povinností nadřízeného velitele zvážit a rozhodnout, zda by je měly vnější síly uvolnit, nebo zda by se měly obklíčené síly dostat z obklíčení samy, provedením průlomu. Pokud se velitel rozhodne uvolnit obklíčené síly zvenčí, zahájí plánování pomoci obklíčeným silám. Cílem pomoci obklíčeným silám je prolomit obklíčovací frontu a vytvořit koridor pro vyvedení obklíčených sil.
2303. Pomoc obklíčeným silám (Relief of Encircled Force) se plánuje, organizuje a provádí podle zásad platných pro vedení útoku. Mimořádnou pozornost je však třeba věnovat otázkám součinnosti obklíčených a uvolňujících sil a ochrany obklíčených sil před účinky vlastních zbraní.
2304. Na bojové podpoře a bojovém zabezpečení této činnosti se podílejí, v souladu s předurčením a schopnostmi, všechny druhy vojsk. Jejich úkoly se odvíjejí od konkrétní situace a od množství sil a prostředků, které má velitel k dispozici. Použití jednotek bojové podpory a bojového zabezpečení se řídí obecnými zásadami platnými pro útok.

23.2 Příprava a plánování pomoci obklíčeným silám

2305. Při plánování uvolnění sil je třeba zohlednit následující faktory:
- » plánování uvolnění je povinností velitele nadřízeného obklíčeným silám;
  - » protože poměr sil jednotek provádějících uvolnění k silám protivníka nemusí být tak příznivý jako při běžném útoku, má mimořádnou důležitost moment překvapení;

- » plán musí být koordinován s obklíčenými silami zejména z hlediska času, místa a momentu překvapení;
- » složení sil (jejich celková síla) provádějících uvolnění bude ovlivněno plány pro následující bojovou činnost.

2306. Pro velení platí následující zásady:

- » musí být stanoven velitel sil, který je odpovědný za uvolnění obklíčených sil;
- » musí být jasně stanoven vzájemný vztah mezi velitelem obklíčených sil a velitelem sil provádějících uvolnění, včetně doby, kdy tento vztah vstoupí v platnost;
- » musí být zřízeno (zabezpečeno) spojení mezi obklíčenými silami a velitelem sil, který má odpovědnost za jejich uvolnění.

23.3 Provedení pomoci obklíčeným silám

2307. Bojová činnost k uvolnění obklíčených sil, z prostoru vně obklíčení, je vedena podle zásad platných pro vedení ofenzivních činností. Pro dosažení cíle je rozhodující rychlost a moment překvapení.

2308. Bojová činnost bude vedena hlavními silami úzkým průlomem s úkolem postupovat co nejrychleji, zatímco druhosledové síly budou zajišťovat boky, aby vytvořený koridor zůstal otevřen.

2309. Velitel obklíčených jednotek by se měl snažit připravit obklíčené jednotky k tomu, aby mohly včas podporovat vyvedení z obklíčení. Obklíčené síly budou podporovat operaci k uvolnění palbou a tam, kde je to možné, se pokusí odklonit nebo upoutat síly protivníka prováděním lokálních ofenzivních akcí.

KAPITOLA 24

VYSTŘÍDÁNÍ JEDNOTEK V BOJI

24.1 Cíl vystřídání jednotek v boji, všeobecné zásady

2401. Vystřídání vojsk (Relief in Place)⁵⁹ představuje druh jiné taktické činnosti, jejíž podstatou je převzetí bojové činnosti jedněmi silami od druhých. Obecně se vystřídání provádí za účelem udržení celkové úrovně bojové síly nebo v souladu se záměrem velitele. Podstatou vystřídání je předání (převzetí) odpovědnosti za bojový úkol v konkrétním prostoru a čase. Požadavkem je, aby přenos odpovědnosti byl proveden při udržení celkové úrovně bojového potenciálu.

2402. Tato taktická činnost se provádí v následujících případech:

- » nasazené síly nejsou schopny pokračovat v plnění úkolu;
- » síly jsou požadovány k plnění úkolu v jiném prostoru;
- » síly splnily svůj úkol;
- » síly musí být střídány v rámci rotace, aby se zabránilo jejich vyčerpání;
- » síly nejsou schopny splnit nový úkol;
- » jiný záměr velitele.

Úkol se určuje v souladu se záměrem velitele, druhem bojové činnosti, do které byly síly zapojeny, předpokládanou variantou činnosti protivníka a druhem použitých sil.

2403. Vystřídání nebo postup překračováním je doba, kdy soustředění vojsk (nahromadění sil) zvyšuje jejich zranitelnost. Vzniká nebezpečí chaosu. Dvojí paralelní velení v jednom operačním prostoru ve stejnou dobu vyžaduje trvalou úzkou součinnost, aby nedošlo ke zmatkům nebo nedorozumění.

---

⁵⁹ Činnost, při které je na rozkaz vyššího orgánu část jednotky nahrazena střídající jednotkou. Odpovědnost střídaných jednotek, která se týká bojového úkolu a přidělené zóny, přechází na střídající jednotku. Střídající jednotka pokračuje v činnosti podle rozkazu. (AAP-6, Terminologický slovník pojmů a definic NATO)

2404. Pokud se v rámci koaliční operace střídají jednotky z různých zemí, je třeba zohlednit odlišné organizační struktury, koordinaci palebné podpory, jazykové problémy (tlumočení), potřebu speciálního spojení (navýšení styčných týmů a spojovacích skupin) a upřesnit způsob (bojové) identifikace jednotek.

Zásady pro střídání podrobně řeší STANAG 2082 „Střídání bojových jednotek“.

24.2 Formy provedení vystřídání

24.2.1 Vystřídání na místě

2405. Vystřídání na místě je činnost, při které jsou všechny střídané síly (nebo jejich část) nahrazeny v daném sektoru střídajícími jednotkami. Odpovědnost střídaných jednotek, která se vztahuje k bojovému úkolu a přidělenému prostoru, přechází na střídající jednotku. Střídající síly přebírají úkol od střídaných sil obvykle ve stejných rozhraních a alespoň zpočátku i se stejným rozložením sil. Střídající jednotka pokračuje v činnosti podle rozkazu.

24.2.2 Postup překračováním

2406. Postup překračováním je činnost, při které jednotka postupuje vpřed nebo vzad přes bojová postavení jiné jednotky s cílem navázat nebo přerušit dotyk s protivníkem.
- a. **Postup směrem dopředu** představuje činnost, při níž střídající jednotka útočí přes sestavu jednotky, která je v dotyku s protivníkem (střídané síly). Střídající vojska budou uskupena tak, aby po průchodu sestavou střídaných jednotek (stanovenými čarami) mohla plnit své úkoly. Střídané síly zaujmou taková postavení, která usnadní střídajícím jednotkám průchod, a zároveň jim poskytnou maximální pomoc.
  - b. **Postup směrem dozadu** představuje činnost, při níž síly provádějící přesun směrem dozadu od protivníka (střídané síly) překročí prostor jednotky rozmístěné ve druhém sledu nebo v týlovém prostoru obrany (střídající síly). Zpravidla budou tuto činnost provádět jednotky vedoucí boj na zdrženou. Střídané síly by měly být zorganizovány pro odpoutání se od protivníka. Střídající síly budou organizovány tak, aby mohly začít plnit úkol, jakmile za něj převzou odpovědnost.

Navíc zajistí hladký průchod stanovenými čarami silám, které se přesunují zpět. Pro tento účel bude stanovena čára předání odpovědnosti, která bude mít některé nebo všechny následující znaky:

- » měla by být před terénní konfigurací, ze které by protivník mohl napadnout další obranné postavení přímou palbou a má být situována tak, aby průchody a zúžená místa používaná střídanými silami bylo možno chránit;
- » měla by být v místě, které lze alespoň dočasně bránit;
- » za čarou předání odpovědnosti by měly být vhodné příčné a postranní komunikace, aby bylo možno využít alternativních vstupních míst;
- » umístění čáry musí být v terénu dobře identifikovatelné.

24.3 Příprava a plánování vystřídání

2407. Plánování je základem pro dosažení potřebné úrovně součinnosti v průběhu střídání vojsk. Při plánování je třeba brát v úvahu zejména následující faktory:

- » způsob předání velení během vedení bojové činnosti a související problém stanoviště velitele v každé fázi jejího vedení;
- » zabezpečení koordinace operačních plánů;
- » zvláštní požadavky týkající se průzkumu;
- » časový rozvrh vedení boje a stanovení kontrolních opatření;
- » informace o činnosti střídané jednotky před a v průběhu vedení bojové činnosti;
- » komunikace, vyčkávací prostory a další opatření pro řízení přesunů, která je třeba vytvořit nebo přijmout k provedení vystřídání;
- » zajištění bezpečnosti, ochrany a plánu klamání ve prospěch vystřídání;
- » soustředění informací o všech zátarasech v daném prostoru a zejména o těch, které by mohly mít vliv na průběh vystřídání, nebo které by měly být předány;
- » zabezpečení koordinace palebné podpory, která je ve prospěch vystřídání vyčleněna;

- » soustředění informací o ZHN a PNL, včetně kontaminovaných prostorů, ohrožených prostorů ve směru proudění vzduchu, předpokládaných místech dekontaminace a pozorovacích stanovištích k provádění radiačního, chemického a biologického pozorování;
- » veškerá opatření pro spojení k zabezpečení vystřídání, včetně frekvencí, kódování, hesel a potřebných elektronických podpůrných opatření;
- » poskytnutí logistické podpory, nebo její předání.

2408. Obecně je nutno věnovat zvláštní pozornost následujícím faktorům:

- a. **Bezpečnost a ochrana.** Záměr provést střídání je nutno před protivníkem utajit. Klamná opatření mají zahrnovat pokračování ve standardní činnosti. Z důvodu zvýšené zranitelnosti v průběhu vystřídání může vyvstat potřeba dodatečné ochrany. Pozornost se musí věnovat provedení (bojové) identifikace jednotek.
- b. **Včasné navázání styku** (vyslání styčných důstojníků anebo týmů). Těsná spolupráce a koordinace se vyžaduje na všech úrovních, v počáteční fázi zejména mezi jednotkami v postaveních a mezi jednotkami v pohybu. Přicházející jednotky musejí provádět co nejpodrobnější průzkum, pokud to taktická situace dovoluje.
- c. **Přidělení os přesunu.** Pokud je to možné a situace to umožňuje, měly by být střídajícím a střídaným jednotkám přiděleny samostatné osy.
- d. **Přidělení prostorů.** Bude zahrnovat prostor soustředění a prostor pro zahájení vystřídání (v některých případech se mohou shodovat), včetně prostorů pro dělostřelectvo a pozemní PVO.
- e. **Načasování.** Štáby musí zpracovat podrobný časový harmonogram průběhu vystřídání v souladu se směrnicemi velitele, který vystřídání nařizuje.
- f. **Palebná podpora.** Síly v postaveních budou vždy palebně podporovat síly v pohybu.

2409. **Při střídání na místě je nutno věnovat pozornost těmto faktorům:**

- » dostatek času pro předání základních informací na všech úrovních, zejména o:
  - současné taktické situaci,
  - platných operačních plánech a rozkazech,

- organizaci prostoru, rozmístění zařízení, cest a dalších významných objektů;
- » pořadí střídání;
- » čas pro předání velení;
- » snížení zranitelnosti pomocí přesunů v noci nebo při snížené viditelnosti.

2410. **Při průchodu předním okrajem směrem dopředu** mají prioritu plány střídajících jednotek. Velitel stanoví:

- » kontrolní čáry a prostory;
- » čas zahájení útoku;
- » rozsah podpory útoku odcházejícími silami;
- » zvláštní požadavky na průzkum a identifikaci;
- » vztahy ve velení.

Postup směrem dopředu není jen druhem střídání, ale také ofenzivní činností vyžadující od zúčastněných velitelství pečlivé hodnocení velkého množství faktorů. Vzhledem k charakteru tohoto druhu taktické činnosti se může v jejím průběhu měnit důraz na jednotlivé faktory, což ovlivní následné rozkazy. Každý faktor je třeba brát v úvahu a podřízeným velitelstvím se musí vydat odpovídající nařízení (pokyny).

2411. **Při průchodu předním okrajem směrem dozadu** musí pořadí vystřídání umožnit odchod jednotkám, které nejsou pro bezprostřední operaci zásadní, protože cílem je snížit hustotu sil v postavení. Velitel musí stanovit:

- » dostatečný počet komunikací pro střídané síly;
- » čáru předání odpovědnosti;
- » prostor, ve kterém se střídané jednotky shromáždí nebo opět rozvinou.

2412. Při plánování vystřídání musí každé velitelství, kterého se to týká, posoudit a ve svých nařízeních zohlednit mnoho faktorů.

a. **Velitelství nařizující vystřídání musí stanovit:**

- » časový rámec provedení vystřídání;
- » etapy vystřídání a všeobecná kontrolní opatření;

- » hlavní komunikace pro střídající vojska, úseky pro průchod vlastními sestavami a směry dalšího postupu;
- » pokyny ke zřízení spojení pro potřeby vystřídání (pro vystřídání platí základní princip, že odpovědnost za spojení ke střídané jednotce má střídající jednotka);
- » úkoly průzkumu, včetně speciálních požadavků a zároveň upřesnit faktory umožňující jeho plnění;
- » pokyny pro zajištění bezpečnosti vojsk podléjících se na střídání, včetně záloh, které jsou k dispozici, nebo které je potřebné vytvořit;
- » opatření pro výměnu informací o bojové činnosti;
- » opatření pro předání velení během vystřídání;
- » opatření pro speciální a doplňkové spojení, které má být zřízeno nebo udržováno během vystřídání, včetně frekvencí, kódování, hesel a úkolů elektronické podpory;
- » dodatečnou palebnou, nebo blízkou vzdušnou podporu, která je pro vystřídání vyčleněna;
- » opatření týkající se řízení vzdušného prostoru a koordinace činnosti protivzdušné obrany;
- » rozsah bojové podpory a zabezpečení bojové činnosti, které jsou k dispozici;
- » plán klamání;
- » pokyny pro výměnu kompatibilního vybavení a zásob mezi vojsky.

b. Velitelství kontrolující (řídící) vystřídání musí ve svém nařízení stanovit:

- » harmonogram provedení vystřídání;
- » přidělení prostorů pro střídané a střídající jednotky;
- » určení komunikací pro vystřídání a podrobný plán řízení přesunů;
- » posloupnost (fáze) vystřídání a úkoly pro střídané a střídající jednotky;
- » úkoly průzkumu s ohledem na optimální použití sil a prostředků průzkumu a navrhnout opatření pro zabezpečení nepřetržitého informačního toku;

- » plán spojení, včetně nařízení týkajícího se výměny styčných důstojníků;
- » pokyny pro zajištění bezpečnosti, klamání a dalších ochranných opatření, která mají být uskutečněna v době před a v průběhu vystřídání;
- » nařízení potřebná k předání velení během vystřídání;
- » pokyny ke koordinaci palebné podpory a blízké vzdušné podpory, které jsou pro vystřídání vyčleněny;
- » pokyny ke koordinaci ostatních prvků bojové podpory a zabezpečení bojové činnosti, které jsou vyčleněny pro vystřídání;
- » pokyny pro koordinaci při předávání všech zářezů a polních opevnění, která se budou předávat;
- » rozsah spojovacích prostředků, které mají být během vystřídání zapojeny nebo udržovány v chodu, včetně frekvencí, kódování, hesel a úkolů elektronické podpory;
- » pokyny ke koordinaci všech prostředků chemického zabezpečení a opatření OPZHN;
- » pokyny ke koordinaci veškeré logistické podpory, včetně podrobného plánu přesunů a související organizace řízení přesunů;
- » zásady nebo pokyny týkající se výměny kompatibilního vybavení a zásob mezi vojsky.

c. Velitelství střídané a střídající jednotky musí (podle konkrétní situace a možností) vytvořit společné plánovací a kontrolní orgány a vydat nařízení obsahující:

- » harmonogram provedení vystřídání;
- » kontrolní opatření pro řízení vystřídání, identifikaci vojsk, včetně poskytnutí průvodců podle potřeby;
- » plán a organizaci řízení přesunů;
- » rozdělení jednotek do skupin, stanovení úkolů pro vystřídání a jeho poslušnost;
- » zkoordinování plánu průzkumu, včetně opatření pro příjem, poučení a doprovod průzkumných prvků střídajících vojsk a příslušníků velitelství;

- » zkoordinování opatření týkajících se výměny styčných důstojníků, průvodců a hlídek (strážných);
- » zkoordinování opatření k zajištění bezpečnosti, klamání a ochrany;
- » opatření pro výměnu informací z bojové činnosti;
- » nařízení pro předání velení mezi veliteli jednotek;
- » uvedení osobních kontaktů nebo rozmístění částí velitelství střídaných a střídajících jednotek;
- » zkoordinování veškeré palebné a blízké vzdušné podpory vyčleněné pro vystřídání (předání zpracovaných palebných plánů);
- » pokyny pro předání zátarasů a polních opevnění;
- » zkoordinování opatření chemického zabezpečení a OPZHN, včetně zrekognoskovaných a předem připravených míst dekontaminace a stanovišť radiačního, chemického a biologického průzkumu;
- » zkoordinování logistické podpory, včetně řízení přesunů, průvodců, prostorů pro výdej stravy, odpočinek, vyčkávacích prostorů a dalších administrativních opatření;
- » kompatibilní vybavení a zásoby, které by se měly předávat mezi vojsky, včetně pokynů pro jejich předání.

2413. V oblasti zabezpečení velení a řízení je nutno věnovat zvláštní pozornost následujícím faktorům:

- a. **Při střídání na místě** odpovídá střídaný velitel za obranu ve svém sektoru, dokud nedojde k předání velení. Doba, kdy má dojít k předání velení, je určena po vzájemné dohodě velitelů obou jednotek v rámci nařízení nadřízeného velitele. Oba velitelé by měli spolupracovat po celou dobu vystřídání. Po předání velení převezme střídající velitel odpovídající stupeň řízení všech součástí střídaných sil, které dosud vystřídány nebyly. Změna velení se musí hlásit nadřízenému veliteli.
- b. **Při průchodu předním okrajem směrem dopředu** by celkové velení a řízení vystřídání mělo být prováděno v součinnosti s nadřízenými velitelstvími obou zapojených uskupení sil. Velitel střídajících sil zpravidla přebírá odpovědnost za vedení vystřídání za čarou nasazení v době, kdy začíná útok.

- c. **Při průchodu předním okrajem směrem dozadu** se řízení pohybu součástí střídaných sil bude provádět v souladu s nařízením nadřízeného velitele a zpravidla za něj budou odpovídat střídající síly. Skutečné předání odpovědnosti bude zpravidla dohodnuto mezi oběma veliteli provádějícími operaci. Střídání je rychlejší, pružnější a účinnější, působí-li oba velitelé společně. Tam, kde je to možné, mohou v průběhu vystřídání působit společně i nižší velitelé. Změnu odpovědnosti hlásí střídající velitel. Velitel střídaných sil hlásí splnění úkolu až po dokončení průchodu sil směrem dozadu. Při průchodu sil linií směrem dozadu se má organizovat styk od střídaných sil k střídajícím silám.
- d. **Pozornost je třeba věnovat oblasti spojení.** Aby se před protivníkem utajila přítomnost jiných sil, je součástí plánu spojení i plán klamání. Plán spojení má zahrnovat všechny podrobnosti, které obě zapojená uskupení sil požadují pro koordinované vystřídání. Nekompatibilita techniky a zařízení se překonává použitím styčných týmů.

24.4 Provedení vystřídání

24.4.1 Použití bojových sil při vystřídání

2414. **Vystřídání jednotek v postaveních (na místě).** Vystřídání v postaveních závisí zejména na času, který je k dispozici, a na místních podmínkách. Může k němu dojít současně na celé šířce sektoru nebo může být prováděno po etapách v závislosti na době, která je k dispozici. Pokud se střídají síly najednou na celé šířce, vyžaduje se méně času, ale připravenost obrany je značně snížena a je pravděpodobnější, že protivník zjistí zvýšený pohyb. Naopak, střídání po etapách, pokud jde o čas, trvá déle, ale větší jednotky střídaných sil si zachovávají stále svou bojeschopnost a utajení je snadnější. Jednotky bojové podpory nemohou být střídány současně s bojovými jednotkami.
2415. Obecně se pro střídání využije noci nebo omezené viditelnosti, zejména v blízkosti protivníka. Pokud je to možné, provedou předstunuté jednotky střídajících jednotek průzkum ve dne. Není-li to možné nebo potřebují-li střídající jednotky pomoc od jednotek střídaných, aby se rychle seznámily s místními podmínkami, provedou tuto orientaci zadní sledy střídaných jednotek.

Komunikace musejí být pokud možno udržovány nezměněné po celou dobu střídání.

Střídané jednotky logistické podpory se zpravidla odesílají mezi prvními. Předem rozmístěný materiál všeobecného použití a materiál na stavbu zátarasů bude zpravidla převzat střídající jednotkou.

2416. **Postup směrem dopředu.** Střídající vojska využívají k rozvinutí pro útok bojového zabezpečení střídaných vojsk. Celý přesun z týlu přes střídaná vojska a přes čaru zasazení by měl být proveden jako jediný plynulý pohyb s cílem vyhnout se zranitelnosti vojsk nahromaděných na malém prostoru.

Prvky palebné podpory střídajících vojsk mohou být rozmístěny v prostoru střídaných vojsk před příjezdem bojových jednotek.

2417. **Postup směrem dozadu.** Před zahájením vystřídání je třeba odsunout nejdříve raněné, nepotřebná vozidla, výzbroj, zařízení a zásoby, aby byly komunikace volné pro přesun hlavních sil.

Průchod přes čaru předání odpovědnosti nesmí být přerušen. Ochrané prvky v postavení musí být dostatečně silné, aby mohly vést dočasnou obranu až do doby, dokud neskončí průchod předním okrajem překračované jednotky vzadu.

Může se stát, že během průchodu směrem dozadu součásti střídaných sil mohou být operačně podřízeny silám střídajícím, aby bylo možno čelit kritickým situacím vyvolaným činnostmi protivníka.

24.4.2 Použití sil bojové podpory a bojového zabezpečení při vystřídání

2418. **Dělostřelectvo.** Palebná postavení střídajícího dělostřelectva by měla být rozmístěna tak, aby je nebylo třeba později přemísťovat. Neměla by být umísťována do postavení, která již byla protivníkem dříve lokalizována. Při průchodu předním okrajem směrem dopředu se nemusí jednotky palebné podpory střídaných jednotek znovu rozvíňovat, pokud jsou schopné poskytovat střídajícím jednotkám palebnou podporu ze svých stávajících postavení.

2419. **Taktické letectvo.** Místní vzdušná nadvláda snižuje zranitelnost střídajících se sil v době, kdy nelze zabránit jejich lokálnímu nahromadění. Blízká vzdušná podpora může napomoci zdárnému splnění úkolů plněných v rámci vystřídání jednotek v postavení (na místě).

2420. **Vrtulníky.** K ušetření času při rozvinování nebo navazování styku a provádění průzkumu bude vhodné použít vrtulníky. Jinak budou vrtulníky používány standardně jako při útoku nebo v obraně.
2421. **Jednotky pozemní protivzdušné obrany.** Nevyhnutelné soustředění jednotek v průběhu střídání zvyšuje jejich zranitelnost v důsledku útoků ze vzduchu, což si může následně vyžádat změny stavu pohotovosti pozemní protivzdušné obrany. Pro rozmístění jednotek pozemní PVO platí obdobné zásady jako u jednotek dělostřelectva.
2422. **Ženíjní podpora.** Úkolem ženijních jednotek je zabezpečit silám, které jsou rozmístěny v daném prostoru, pohyb po uvolněných komunikacích nebo koridorech napříč sektorem, a to jak při průchodu předním okrajem sestavy směrem dopředu, tak i dozadu. Zřizování průchodů přes překážky v prostorech rozmístění jednotek se provádí se souhlasem odpovědného velitele. Úkoly ženijní podpory zahrnují:
- » pomoc při plnění úkolů ochrany vlastních vojsk a převzetí stávajícího plánu zátarasů při střídání na místě;
  - » uvolňování a udržování komunikací, včetně překonávání překážek při průchodu předním okrajem směrem dopředu;
  - » udržování komunikací a opatření k omezení pohybu protivníka, včetně uzavření komunikací a uzavírání průchodů k bránění jeho postupu při průchodu předním okrajem směrem dozadu.
2423. **Průzkumné jednotky.** Úkolem průzkumu při vystřídání jednotek je udržet neustálý kontakt s protivníkem, sledovat jeho činnost, předpovídat jeho další postup a zabránit tak jeho překvapivé činnosti. Zasazené průzkumné orgány vytvářejí základ systému průzkumu a plní stanovené úkoly do doby ukončení přeskupení nebo vystřídání. Nové průzkumné orgány přeskupovaných nebo střídajících sil jsou zasazovány se zahájením bojové činnosti.
- Průzkum při překračování je třeba koordinovat mezi překračovanými a překračujícími silami. Při překračování dopředu je průzkum organizován jako při útoku z dotyku, kdy dochází k vystřídání. Až do ukončení překračování je průzkum veden silami v dotyku. Po jejich překročení přebírá úkoly pracoviště (skupina) řízení průzkumu zasazených sil, která je součástí zpravodajského střediska (skupiny) zasazovaných sil.

Při překračování dozadu je nutno v první řadě zabezpečit předávání informací od průzkumu překračujících sil překračovaným silám, které mohou rozvinout s předstihem vlastní průzkumné orgány a systém pozorování a tím si zabezpečit informace z vlastních zdrojů. Současně musí být zabezpečena koordinace činnosti průzkumných orgánů, které budou postupně vyváděny do sestavy vlastních sil.

2424. **Jednotky elektronického boje.** Úsilí prostředků elektronického boje se soustředí na realizaci plánu klamání a aktualizaci informací o bojové sestavě a záměru protivníka. Střídající jednotky EB převezmou od střídaných jednotek veškeré dostupné informace o protivníkovi, včetně „Bojové sestavy elektronických prostředků a elektronické situace“ v prostoru vedení bojové činnosti (Electronic Order of Battle – EOB).
2425. **Chemické jednotky.** Chemické jednotky budou monitorovat kontaminaci jednotek procházejících do týlu a provádět jejich dekontaminaci tak, aby se zamezilo šíření kontaminace⁶⁰.
2426. **Logistická podpora a zdravotnické zabezpečení.** V průběhu střídání mají s odsunem raněných, řízením provozu, odsunem vozidel, paliva a munice pomáhat, v rámci možností, stacionární síly. Síly, které přebírají odpovědnost za další vedení bojové činnosti, by měly být doplněny na plný stav. Nadřízený velitel může nařídít, aby střídané síly předaly střídajícím zásoby a materiál, které nejsou požadovány pro jejich následný úkol. K tomu je třeba před vystřídáním překontrolovat jejich kompatibilitnost, protože to může zásadně ovlivnit splnění plánu vystřídání. Jednotky CSS se musejí přesunout mezi prvními tak, aby byly na místě při příchodu hlavních sil. Pokud se síly CSS přesunují za hlavními silami, je třeba v plánu zohlednit snížení nebo přerušení zásobování.

---

⁶⁰ Chemické zabezpečení vystřídání je podrobněji rozpracováno v předpise Vševojsk-2-6 Chemické zabezpečení v Armádě České republiky, čl. 185–187

KAPITOLA 25

ÚSTUP/ ZÁMĚRNÝ ODCHOD⁶¹

25.1 Cíl ústupu, všeobecné zásady

2501. K ústupu dochází tehdy, když se síly v souladu s vůlí svého velitele odpoutají od sil protivníka a snaží se vyjít z dotyku s protivníkem. To nutně neznamená, že průzkumné anebo ochranné součásti nadále protivníka nepozorují a nepoutají ho.
2502. Odchod se liší od ústupu tím, že se jedná o přesun směrem od protivníka, aniž by síly byly v dotyku s protivníkem, a má tedy povahu zabezpečeného přesunu.
2503. Rozkaz k ústupu vydává velitel tehdy, pokud má souhlas nebo nařízení od nadřízeného velitele tak, aby ústupem neohrozil sousední jednotky (uskupení) a neohrozil splnění záměru nadřízeného velitele. K ústupu může dojít z těchto důvodů:
- » pokud nelze dosáhnout cíle boje (operace) a silám hrozí zničení nebo upadnutí do zajetí;
  - » cíl boje (operace) byl splněn a není další požadavek na udržení dotyku s protivníkem;
  - » v případě, když protivník použije ZHN;
  - » vyhnutí se boji za nepříznivých taktických nebo okolních podmínek;
  - » zatažení vlastních sil do nepříznivého postavení (například hrozba obklíčení);
  - » zatažení protivníka do nepříznivé situace, např. prodloužení jeho komunikačních spojů;
  - » přizpůsobení se přesunům vlastních sousedů;

---

⁶¹ *Ústup (Withdrawal) – plánovaný druh bojové činnosti, při kterém se jednotka v dotyku s protivníkem od něj odpoutává. Záměrný odchod (Retirement) – činnost, při které se jednotky mimo dotyk přesunují směrem od protivníka. (AAP-6, Terminologický slovník pojmů a definic NATO)*

- » vyhnutí se bojům v citlivých oblastech (poblíž průmyslových zařízení zpracovávajících toxické látky nebo kulturních památek);
- » umožnění použití sil nebo jejich části jinde;
- » z důvodu logistické podpory boje (prodloužení zásobovacích tras, ztížené zásobování apod.).

2504. Ústup by měl být veden tak, aby jeho narušování útočnou činností protivníka bylo udrženo na minimu. Dosažení tohoto ideálního stavu bude klást velký důraz na zpravodajskou činnost, překvapení a rychlost. Je však třeba neustále předpokládat, že protivník může reagovat, a proto musí být přijata opatření pro zajištění bezpečnosti ustupujících sil. Ochrané prvky musí být organizovány a úkolovány v souladu s možnostmi protivníka.

2505. Vzhledem k těžkostem vyplývajícím z tohoto druhu bojové činnosti musí být velitel a jeho štáb schopni pružně přejít k jakémukoli jinému druhu bojové činnosti, pokud to situace vyžaduje (tj. boj na zdrženou, obrana nebo útok).

Úkolem velitele je odpoutat své síly od protivníka. Je-li v souladu s předpokládaným záměrem vyššího velitele, bude úkol zahrnut v celkovém operačním rozkazu. Na druhé straně, pokud však byl velitel k tomuto rozhodnutí přinucen velmi nepříznivými okolnostmi, rozkaz k ústupu nemusí obsahovat nic víc než oprávnění k jeho provedení a dávat jen minimální pokyny.

2506. Podmínky, za nichž ústup probíhá, jsou často nepříznivé. Protivník bude mít iniciativu na zemi a síly budou při pohybu zpět zranitelné pozemními útoky a je pravděpodobné, že se budou muset znovu rozvinout za účelem své ochrany. Navíc může být nepříznivá vzdušná situace. V takovém případě bude nutné operaci zahájit za tmy nebo za omezené viditelnosti.

25.2 Příprava a plánování ústupu

2507. Při hodnocení situace by měl velitel brát v úvahu:

- » vzdálenost, na kterou by měl být ústup vykonán;
- » hydrometeorologické podmínky a světelné poměry. K zajištění utahení, dosažení překvapení a snížení ztrát způsobených leteckým útokem je lépe provádět ústup v noci, i když před protivníkem s dobrými

pozorovacími možnostmi tma přesun neskryje. Nepříznivé hydrometeorologické podmínky jako např. silný déšť, mlha nebo silné kouřmo mohou umožnit efektivní provedení ústupu ve dne. Nepříznivé terénní podmínky mohou způsobit, že ústup je prakticky možný pouze ve dne s cílem vyhnout se tak ztrátě kontroly;

- » možnosti omezit pohyb protivníka, zejména zátarasy;
- » pozemní sílu protivníka;
- » situaci na obou křídlech;
- » pohyblivost sil;
- » situaci ve vzdušném prostoru;
- » logistickou podporu boje.

2508. Plán ústupu by měl pokrývat celou operaci. Zvláštní pozornost je třeba věnovat následujícím aspektům:

- » plán by měl být jednoduchý a měl by umožňovat pružnou reakci;
- » sestava pro ústup by měla být zachována pokud možno stejná po celou dobu ústupu;
- » činnost by měla být překvapivá a měla by zahrnovat klamání;
- » k zabezpečení ochrany je třeba maximálně využít možností terénu (krytí) a maskování;
- » je třeba přidělit odpovídající počet tras (komunikací).

2509. Pro koordinaci a řízení ústupu se zpracovává časový harmonogram, který obsahuje:

- » čas, kdy může dojít k oslabení sil v dotyku;
- » čas, kdy může jednotka začít opouštět svoje postavení;
- » čas, dokdy má jednotka svoje postavení uvolnit;
- » čas opuštění čáry koordinace palebné podpory;
- » čas pro splnění následujícího úkolu (například zaujetí nového postavení).

2510. V rámci zpracování plánu ústupu je třeba zplánovat výstavbu zátarasů a přípravu objektů k ničení podél ústupových tras a rovněž přípravu

opatření pro odepření zdrojů (odsun nebo zničení přebytečného materiálu). Tato opatření je třeba provést co nejdříve a jejich provádění pečlivě koordinovat s plánem ústupu hlavních sil.

2511. Pro jednotlivá rozhraní mezi ustupujícími a sousedními silami by měla být připravena omezující opatření, koordinovaná nadřízeným velitelem. Konečné rozhodnutí o provedení opatření bude učiněno vyšším velitelem po projednání se sousedními veliteli.
2512. V oblasti zabezpečení velení a řízení je třeba položit důraz na následující skutečnosti:
- » vyčlenění styčných prvků;
  - » stanovení čar pro hlášení a postupných čar, kterých má být dosaženo;
  - » stanovení odpovídajícího systému řízení dopravy, včetně stanovení kontrolních bodů.
2513. Aby bylo možno udržet morálku, musí účel a důvody ústupu pochopit všichni příslušníci sil. V průběhu přípravy k ústupu je třeba využít všech příležitostí k upevnění morálky.
2514. Je třeba stanovit pravidla vedení rádiového a elektronického provozu. Spojovací články, způsoby provozu a hustota provozu mají zůstat nezměněny tak dlouho, dokud to bude možné, aby nebyl protivníkovi prozrazen záměr odpoutat se. Vytvoření rádiového provozu silami, které zůstávají v dotyku, přispěje k celkovému klamání protivníka. Součástí, které se od protivníka odpoutaly, bude obvykle nařízeno zachovávání rádiového klidu.

25.3 Organizace sil k provedení ústupu

2515. Ustupující síly by obvykle měly být rozděleny na:
- » krycí síly, které zajistí odpoutání hlavních sil;
  - » hlavní síly ochraňující samy sebe čelními, zadními a bočními záštitami.

Na organizaci sil a pořadí ústupu bude mít vliv následující úkol ustupujících sil.

Síly, které nejsou potřebné k okamžitému nasazení v operacích, včetně složek CSS a raněných, by měly být odsunuty co nejdříve, aby se uvolnily osy přesunu pro ústup.

25.4 Provedení ústupu v kontaktu s protivníkem (odpoutání)

25.4.1 Použití bojových sil při ústupu

2516. Odpoutání hlavní části sil by mělo být provedeno buď s utajením a maskováním, nebo po úspěšném střetnutí.
2517. Úkolem ochranných sil je zabránit protivníkovi ve zpomalení hlavních sil. Jakmile se hlavní síly odpoutají a jsou v bezpečné vzdálenosti, ochranné prvky zahájí své vlastní odpoutání, i když mohou zůstat ve svých původních postaveních, dokud protivník nezaútočí, aby mohlo být dosaženo maximálního klamání a zdržení. Jestliže proti nim protivník zahájí mohutný útok, budou pokračovat ve svém ochranném úkolu vedením boje na zdrženou. Jestliže je vzdálenost, na kterou se má uskutěčnit přesun, příliš velká a očekává se, že protivník bude reagovat velmi rychle, část ochranných sil může obsadit některá mezilehlá obranná postavení v týlu postavení hlavních sil před jejich odchodem. Ústup je ukončen v okamžiku, kdy jsou síly schopny převzít svůj další úkol.
2518. Jestliže nejsou zajišťující prvky schopny se odpoutat nebo zabránit protivníkovi v přiblížení se k hlavním silám, musí být dočasně posíleny součástmi z hlavních sil. V tomto případě, i když byl ústup přerušen, je třeba, aby byl co nejdříve obnoven. V případě, že se zajišťující prvky odpoutaly, budou s odstupem následovat hlavní síly a dále je zabezpečovat. V každém případě budou i nadále zajišťovat pozorování protivníka až do doby, dokud tento úkol nepřevezmou jiné síly.

25.4.2 Použití sil bojové podpory a bojového zabezpečení při ústupu

2519. **Dělostřelectvo.** Dělostřelectvo musí být organizováno a rozmístěno tak, aby mohlo kryt celou operaci. Dělostřelectvo dalekého dosahu bude stahováno a umístěno v dostatečné vzdálenosti vzadu, časově

tak, aby mohlo krýt ústup. Dělostřelecké součásti, které zůstaly se zajišťujícími prvky, se budou snažit zachovat předchozí krytí podpůrnou palbou tak dlouho, dokud to bude možné.

2520. **Taktické letectvo.** Vzdušná izolace prostoru bojové činnosti a blízká vzdušná podpora mohou hrát důležitou úlohu v napadání protivníka pronásledujícího ustupující síly nebo pokoušejícího se tyto síly obejít. Blízká vzdušná podpora bude zvláště užitečná zejména tam, kde stahující se dělostřelectvo omezí nebo přeruší podporu nepřímou palbou. U zajišťujících jednotek bude nutno rozmístit předsunuté letecké návodčí. Pro ochranu před nepřátelskými letouny působícími proti pozemním cílům bude zapotřebí provádět obranné protivzdušné operace.
2521. **Vrtulníky.** Dopravní vrtulníky mohou zvýšit rychlost ústupu, mohou být využity k přesunu zaostávajících sil. Vrtulníky používané pro průzkum lze využít k pozorování činnosti protivníka v průběhu ústupu. Bojové vrtulníky budou plnit úkoly palebné podpory.
2522. **Jednotky pozemní protivzdušné obrany.** Není pravděpodobné, že bude k dispozici dostatek organických prostředků pozemní protivzdušné obrany k zajištění odpovídající ochrany celého prostoru ústupu, proto musí být stanoveny priority úkolů. Plán rozmístění jednotek pozemní PVO by měl v kritických obdobích umožnit zajištění efektivního pokrytí prostorů, ve kterých by ustupující síly byly pravděpodobně zvláště zranitelné, nebo prostorů, jež by si protivník mohl vybrat jako místa přistání pro své vzduchem přepravované jednotky.
2523. **Jednotky ženijního vojska.** V rámci opatření k podpoře pohybu vlastních vojsk upravují a udržují ústupové komunikace a pomáhají hlavním silám a jednotkám zadního sledu při překonávání nepředvídaných překážek a zataraseného prostoru. K omezení pohybu protivníka provádějí ničení objektů a zřizují zátaras za účelem zdržení sil protivníka.
2524. **Průzkumné jednotky.** Průzkum při ústupu je organizován s důrazem na udržení kontaktu s protivníkem a na zjištění možností přísunu jeho dalších sil do prostoru ústupu. Dalším úkolem je průzkum na osách (v pásmu) odchodu s cílem předejít nenadálému napadení vzdušnými výsadky protivníka, případně silami pronikajícími do boků a týlu sestavy ustupujících vojsk. Současně musí být zabezpečena koordinace činnosti průzkumných orgánů, které budou postupně vyváděny z prostoru dotyku (z prostoru ochranných sil) do sestavy vlastních sil.

2525. **Jednotky elektronického boje.** Při ústupu budou jednotky elektronického boje provádět koordinovaný manévr a své síly a prostředky budou zasazovat na předem plánované čáry tak, aby byly schopné realizovat plán klamání a narušovat systém velení a řízení protivníka.
2526. **Logistická podpora a zdravotnické zabezpečení.** Plán CSS by měl zabezpečit, aby byly uspokojeny potřeby ustupujících sil a aby využitelný materiál, zejména pak pohonné hmoty, nepadl do rukou protivníka. Tato činnost musí být koordinována s časovým rozvržením v operačním plánu tak, aby nebyla ohrožena taktická bezpečnost. Plán má zahrnovat opatření pro zabránění protivníkovi v užívání jakéhokoli materiálu a výzbroje, jež nelze odvézt zpět, kromě zdravotnických zásob. Podle Ženevských úmluv je nepřipustné zdravotnický materiál ničit.

Dříve, než začne zpětný přesun, je třeba snížit zásoby v předsunutých skladech zastavením zásobování těchto skladů, a pokud je to možné, zpětným naložením a odvozem nepotřebných předsunutých zásob. Je třeba vytvořit mobilní distribuční místa, aby bylo možno reagovat na náhlé potřeby a změny v operačním plánu.

Před zahájením ústupu se u vojsk ponechávají jen nezbytné zásoby munice, pohonných hmot, zatarasovacích prostředků, potravin a část opravárenských a odsunových prostředků. Nadbytečné zásoby majetku (materiálu), poškozená a neprovozuschopná výzbroj a technika musí být odsunuty. Je však potřeba zajistit dodávky munice ochranným prvkům a dělostřelectvu. V případě nutnosti jsou vytvářeny nezbytné zásoby munice a pohonných hmot na výhodných čarách pro zdržování postupu protivníka. Útvary (jednotky) logistiky, které neprovádějí přímou logistickou podporu bojové činnosti, se včas odvádějí do určených prostorů. Odsun zásob může trvat značnou dobu. Pro odvážení materiálu zpět je třeba rozestavit na kritických uzlech a možných zúžených místech vojenskou policii.

Údržba se soustředí na připravenost materiálu potřebného k provedení ústupu. Vyrošťovací prostředky se ponechávají na kritických místech k udržení průchodnosti tras a k odvozu veškerého možného vojenského materiálu.

Ztráty vybavení a techniky mohou přesáhnout obvyklé normy ztrát a může být nutné učinit zvláštní opatření pro jejich náhradu.

Hlavní zřetel by měl být kladen na odsun raněných a nemocných. Při zahájení ústupu nebo ještě před jeho zahájením se část zdravotnických

útvary (jednotek) spolu s raněnými a nemocnými včas přesunuje do určených prostorů v hloubce.

Zdravotnické jednotky, zabezpečující krycí jednotky, se v nutných případech posilují zdravotnickými odsunovými prostředky, v případě nutnosti lze k odsunu raněných a nemocných použít i jiné dopravní prostředky.

25.5 Ústup bez nátlaku protivníka (záměrný odchod)

2527. Ústup bez nátlaku protivníka se provádí podle zásad platných pro přesun v podmínkách nebezpečí střetnutí s protivníkem. Pozornost je třeba věnovat zejména pochodovému zajištění a PVO. Zásady jsou popsány v kapitole 26.

KAPITOLA 26

PŘESUN

26.1 Cíl přesunu, všeobecné zásady

2601. Přesun (Movement)⁶² je typem taktické činnosti zahrnujícím přemístění bojových a dalších jednotek z jednoho místa na druhé (na místo jejich taktického nasazení) bez očekávání boje. Rozdíl oproti postupu k navázání dotyku je v tom, že jednotky provádějící přesun jsou sice připravené čelit aktivitám protivníka, ale nevyhledávají dotyk s ním. Pokud je přesun účinně naplánován a proveden, zrychluje tempo operací.
2602. Manévrový charakter soudobého boje, jeho značný prostorový rozmach a dynamika způsobují, že v přípravě a v průběhu vlastního vedení boje (operace) hrají velmi významnou roli přesuny vojsk. Přesuny vojsk jsou nedílnou a podstatnou součástí činnosti vojsk v průběhu přípravy a provedení jakékoli vojenské operace, protože pouze organizovaný přesun svazků, útvarů a jednotek do určených prostorů soustředění (rozmístění apod.) umožňuje vytvořit nezbytné uskupení, schopné splnit stanovený operační úkol.
2603. Cílem přesunu je změnit stávající rozmístění a dosáhnout stanoveného prostoru organizovaně se přesunujícími vojsky (svazky, útvary a jednotkami) ve stanovených časových lhůtách a v plné pohotovosti k plnění stanoveného (následného) operačního (bojového) úkolu.
- Nezbytným předpokladem splnění cíle přesunu je jeho dovedná organizace (včetně promyšleného uspořádání sestavy pro přesun s přihlédnutím k činnosti následující po jeho ukončení), odpovědná příprava techniky a osob, zejména řidičů, k přesunu, všestranné zabezpečení přesunu a vysoká vycvičenost vojsk v jeho provádění v jakýchkoli podmínkách, umožňujících dosahování vysoké průměrné rychlosti přesunu i v obtížných podmínkách povětrnostní nebo bojové situace.

---

⁶² V aliančních doktrínách AJP-3.2 a ATP-3.2.1 je pro tento druh jiné taktické činnosti používán pojem „March“, což v doslovném překladu znamená pochod (postup). V AČR je zaužíván pojem přesun, termín „pochod“ je užíván pro označení pěšího přesunu

2604. Svazky (útvary, jednotky) musí být trvale připraveny k provedení přesunů na různé vzdálenosti, v kteroukoli denní i roční dobu a v jakýchkoli geografických podmínkách, přičemž musí být v jejich průběhu schopny odstraňovat následky případného napadení protivníkem, překonávat zamořené (kontaminované) nebo i jinak narušené úseky komunikací.

26.1.1 Přesuny po cestách v bojové zóně

2605. Přesun po cestách v bojové zóně má zásadní význam pro zasazení a rozmístění pozemních sil ke splnění jejich úkolů. Řídí se následujícími principy:

- » kdykoli je to možné, mělo by být pro přesun sil užito několika os. To zvýší pružnost provedení přesunů při účinném snížení délek přesunujících se proudů, zranitelnosti vůči vzdušným úderům protivníka a délky času, po který nejsou cesty dostupné pro jiný přesun. Je třeba zvážit použití železniční přepravy, zejména pro přepravu pásových vozidel;
- » určit pásma pro přesun. Při použití pásma pro přesun může velitel provádějící přesun využít všechny existující komunikace nebo se může přesunovat v terénu, uvnitř svého pásma;
- » všechny přesuny vyžadují, ve větším či menším rozsahu, zajištění, zabezpečení a ochranu. Síla a složení ochranných prvků se budou měnit v závislosti na situaci. Mohou zahrnovat:
  - ochranu proti pozemnímu útoku pasivními a aktivními prostředky zahrnující prvky čelního, bočního a zadního zajištění,
  - ochranu proti vzdušné hrozbě pasivními a aktivními prostředky, včetně přidělené pozemní protivzdušné obrany,
  - dodržení pochodové kázně po celou dobu přesunu. Jakákoli odchylka od přesně vymezených os a časů může zasáhnout do dalších přesunů a mít závažné následky. Jestliže dojde k nepředpokládanému narušení, velitel je musí okamžitě řešit a podat příslušné hlášení. Musí zabezpečit, že jeho nová rozhodnutí nezasahují do celkového plánu přesunů. Dodržování pochodové kázně je úkolem vojenských součástí řídících přesuny a dopravu.

26.1.2 Způsoby přesunů jednotek

2606. V závislosti na druhu použitých dopravních prostředků dělíme přesuny na pochod, přesun na vozidlech, přepravu a kombinovaný přesun.

- a. **Pochod** představuje organizovaný přesun vojsk provedený pěšky. V průběhu vedení bojové činnosti bude prováděn (využíván) zpravidla výjimečně, především v těžko dostupném (horském) terénu a na relativně krátké vzdálenosti, přesto je nutno rozvíjet (zvyšovat) schopnosti příslušníků jednotek uskutečňovat pochody s nesebou výstrojí na vzdálenost několika denních pochodů. Pro některé druhy vojsk a při plnění specifických úkolů (např. při činnosti průzkumných orgánů v hloubce sestavy protivníka apod.) může být pochod základním druhem přesunu.
- b. **Přesun na vozidlech**, uskutečňovaný na organických vozidlech svazků, útvarů a jednotek všech druhů vojsk a sil, je základním druhem přesunu vojsk v kterémkoli prostoru činnosti a zejména pak v prostoru vedení bojové činnosti.
- c. **Přeprava** je druhem přesunu, zabezpečovaným orgány vojenské dopravy, kterým se uskutečňuje přemístění vojenských jednotek s jejich organickou výzbrojí, technikou a materiálem neorganickými dopravními (přepravními) prostředky. Uskutečňuje se zpravidla po železnici, ale může být v případě potřeby realizována smluvními dopravci vzduchem nebo po moři. Těžká nebo pásová bojová technika (tanky apod.) může být v zájmu zvýšení průměrné rychlosti přesunu a snížení spotřeby PHM přepravována na větší vzdálenosti také na přepravnících.
- d. **Kombinovaný přesun** je druhem přesunu, realizovaným zpravidla na velké vzdálenosti, jehož podstatou je souběžné nebo následné (na sebe navazující) využití různých druhů přesunu v určitém úseku (úsecích) přesunu z jednoho prostoru do druhého. V závislosti na situaci a podmínkách se v jeho průběhu může část vojsk přesunovat na organických vozidlech a další část může být přepravována jiným způsobem (např. po železnici nebo vzduchem) nebo může jít o kombinaci na sebe navazujících etap přesunu vojsk na organických vozidlech a jiných druhů přepravy.

2607. V závislosti na taktické (operační) situaci lze uskutečňovat přesuny (přepravy) mimo nebezpečí střetnutí s protivníkem nebo v podmínkách hrozícího střetnutí s protivníkem.

Přesun v podmínkách nebezpečí střetnutí s protivníkem je organizován v rámci navázání styku s protivníkem, jehož zásady jsou popsány v kapitole 22. V další části jsou proto řešeny zásady přesunu mimo nebezpečí střetnutí s protivníkem. Obecné zásady organizace a plánování přesunů jsou však využitelné pro oba typy přesunů.

26.2 Příprava a plánování přesunů

2608. Přesuny vyžadují pečlivé plánování zejména s ohledem na čas. Mělo by být využito všech dostupných informací včetně map, digitálních dat, podrobností od příslušných agentur, zejména od organizací zabezpečujících přesuny, a znalostí těch, kdo důvěrně znají místní podmínky.
2609. V situaci, kdy nehrozí střetnutí s pozemním protivníkem, se přesun zpravidla plánuje a uskutečňuje tak, aby se dosáhlo co největší rychlosti přesunu při minimálním vypětí sil vojáků a opotřebení techniky. Proudění se proto zpravidla vytvářejí z útvarů a jednotek tak, aby byly tvořeny bojovou a dopravní technikou se srovnatelnou rychlostí a průchodností terénem.
2610. Nejdůležitějšími výchozími podklady pro plánování přesunů jsou:
- » úkol a záměr vedení boje nadřízeného velitele;
  - » čas, který je k dispozici, a délka přesunu;
  - » způsob přesunu, typy přesouvajících se jednotek, nařízení pro řízení přesunů a dopravy a kontrolní opatření;
  - » následující úkoly;
  - » pozemní a vzdušná situace protivníka, včetně hrozby použití zbraní hromadného ničení;
  - » stupeň pohyblivosti jednotlivých druhů techniky;
  - » počet a kapacita dostupných komunikací;
  - » geografické a hydrometeorologické podmínky;
  - » další možné přesuny v daném pásmu, včetně civilní dopravy;
  - » schopnost udržovat a opravovat komunikace a ostatní komunikační infrastrukturu;

- » získání potřebných informací:
  - včasným průzkumem komunikací a cílového prostoru re-kognoskačními skupinami, do kterých mohou být začleněni ženisté, družstva radiačního a chemického průzkumu, spojovací družstva a vojenská policie. Jejich úkolem je provést průzkum dostupných komunikací a alternativních průchodů prostory s omezenou průchodností,
  - navázáním styku se silami rozmístěnými v oblasti a s národními orgány, jako jsou agentury pro řízení dopravy.

2611. Rozkazy pro přesun by měly obsahovat následující údaje:

- » výchozí místo a rozchodiště a ostatní kontrolní a řídicí místa;
- » uspořádání proudu (proudů) přesouvajících se sil (včetně stanovení druhu přepravy pro jejich jednotlivé části);
- » prostor, kterého má být dosaženo;
- » cesty (osy) nebo pásma přesunu;
- » časy uvolnění cest a další omezení;
- » vyčkávací prostory a prostory plánovaných zastávek;
- » výchozí prostory a shromaždiště;
- » omezení v použití elektronických a spojovacích prostředků;
- » doplňkové informace týkající se organizace přesunu;
- » organizaci pozemní protivzdušné obrany při přesunu, v době zastávek a celodenního odpočinku;
- » opatření a omezení pro řízení palébné podpory.

2612. Jednotkám by měly být podle možnosti vydány předběžné informace o přesunu formou předběžných nařízení, která by měla minimálně obsahovat:

- » předpokládaný úkol;
- » předpokládaný čas odjezdu;
- » podle možnosti osy a složení přesunujících se sil.

2613. Nedílnou součástí udržitelnosti sil v operaci je přeprava materiálu a jeho přísun do prostoru bojové činnosti. I přes rostoucí podíl leteckých,

námořních a železničních transportů bude převážná část materiálu nadále přisunována pozemními transporty. Navíc transporty v konečné fázi, tj. z místa vykládky k jednotkám, jsou prováděny zpravidla pozemními konvoji. Zkušenosti z operací ukazují, že k zabezpečení konvojů nelze přistupovat jako k rutinní přepravě po komunikacích. Zabezpečení konvojů se proto musí stát nedílnou součástí plánování boje, včetně vyčlenění potřebných sil a prostředků. To platí v celém spektru konfliktů.

2614. K zabezpečení včasného varování při napadení zbraněmi hromadného ničení se určují během přesunu svazků (útvárů) chemické průzkumné hlídky, u jednotek všech druhů vojsk se organizuje radiační, chemické a biologické pozorování. Kromě toho dostávají vojska v průběhu přesunu údaje o radiační, chemické a biologické situaci od orgánů vojenské dopravy, vojenské pořádkové služby a od vojenských teritoriálních orgánů.

K plnění úkolů chemického zabezpečení přesunů svazků, útvarů a jednotek se využívají zejména síly a prostředky toho velitelského stupně, který přesun organizuje. Síly a prostředky přesunujících se vojsk se používají k bezprostřednímu zabezpečení jednotlivých pochodových proudů (transportů). Při přesunech svazků, útvarů a jednotek v zázemí se může chemické zabezpečení organizovat i v součinnosti s orgány státní správy a s využitím jejich zařízení.

Úplnou dekontaminaci vojsk uskutečňují síly a prostředky jednotek chemického vojska nadřízeného stupně a síly a prostředky přesunujících se vojsk. Po dohovoru se státními orgány se mohou k jejímu provádění využít i vhodná zařízení na teritoriu. Úplná dekontaminace svazků, útvarů a jednotek se za přesunu organizuje po překonání kontaminovaných prostorů v určených prostorech na osách přesunu, před vstupem do prostoru denního (nočního) odpočinku nebo před vstupem do cílového prostoru pochodu⁶³.

2615. Rozptýlení vojsk za přesunu se dosahuje dodržováním stanovených vzdáleností a rozestupů mezi útvary a jednotkami a zabráněním shluku vojsk před výchozími čarami, v prostorech denního (nočního) odpočinku a na těžko průchodných úsecích os přesunu.

Maskování vojsk se zabezpečuje přesuny v noci a za omezené viditelnosti, s využitím maskovacích vlastností terénu a protiradiolokačních opatření.

---

⁶³ *Problematiku zabezpečení přesunů v podmínkách hrozby a použití ZHN řeší předpis Vševojsk-2-1, čl. 266–279 a Vševojsk-2-6, čl. 163–183*

26.3 Organizace sil k provedení přesunů

2616. Sestava pro přesun (pochodová sestava) představuje účelné uspořádání přesunujících se sil a prostředků svazku (útvary) do jednoho nebo několika (pochodových) proudů.

Musí umožňovat dosažení vysoké průměrné rychlosti přesunu, rychlé rozvinování do bojové (předbojové) sestavy, odrážení nenadálého napadení přesunujících se vojsk pozemním protivníkem, co nejmenší zranitelnost úderu letectva a dalšími prostředky protivníka, pevné velení vojskům, zabezpečení jejich činnosti a uchování bojové síly a pohotovosti k plnění nastávajících (i neplánovaných) úkolů po ukončení přesunu (pochodu).

2617. Sestava útvaru a svazku pro přesun zpravidla zahrnuje prvky zajištění přesunu, tvořené (v závislosti na charakteru činnosti protivníka a na pravděpodobnosti střetnutí s ním) zpravidla předvojem a (nebo) čelními, bočními a zadními (pochodovými) záštitami, proudy hlavních sil a proudy útvarů (jednotek) logistiky. V závislosti na situaci a stavu os přesunu mohou být prvkem sestavy pro přesun i odřady (skupiny) k zabezpečení pohybu.

2618. K zajištění ochrany a obrany kolony (konvoje), zejména logistických (zásobovacích) jednotek (útvarů), v průběhu jejich přesunu v týlových prostorech nebo v prostorech, v nichž vede protivník asymetrickou (partizánskou, přepadovou) činnost, se mohou vytvářet ozbrojené doprovody zahrnující bojová vozidla mechanizovaného vojska nebo jiných bojových jednotek, případně jednotky vojenské policie⁶⁴.

26.4 Provedení přesunů

2619. Velitelé jednotek zodpovídají za přesun svých jednotek do výchozího místa (Start Point – SP) s tím, že musí tohoto místa dosáhnout v čase stanoveném plánem přesunu. Teprve od tohoto místa jednotky zahájí přesun v určeném pořadí a nařízenou rychlostí. Opatření nadřazeného stupně, stanovená pro přesun, přestanou platit v rozchodišti (Release Point – RP).

---

⁶⁴ Viz např. *Zkušenosti z operací 1/2009 Ozbrojený doprovod konvoje*, Institut doktrín 2009

2620. Během přesunu organizují velitelé jednotek průzkum se zaměřením na:

- » vzdušné napadení. V případě vzdušného napadení musí velitelé zabezpečit plnění příslušných obranných opatření vojsky a po odražení útoku vynaložit veškeré úsilí k pokračování v přesunu;
- » hrozbu napadení zbraněmi hromadného ničení;
- » dotyk s protivníkem:
  - jestliže se jednotka dostane do kontaktu s protivníkem neočekávaně, platí pravidla střetného boje. Velitel dané jednotky musí vždy uvažovat v rámci úkolu a v rámci konceptu vedení boje nadřízeného velitele. Především si musí zabezpečit zachování volnosti pohybu,
  - útoky slabšího protivníka nesmí narušit kontinuitu přesunu a zpozdit ho. Měly by být vyřešeny prvky zajištění, umlčující palbou nebo vyčleněnou malou jednotkou, která musí rychle vyřešit situaci a znovu se připojit k přesunujícím se silám.

2621. Průzkum za přesunu je zabezpečován všemi prvky zajištění přesunu. Úsilí průzkumu se soustřeďuje k zjištění sjízdnosti a překážek na komunikaci, s důrazem na mosty, soutěsky a průjezdy zastavěnými prostory a dále na prověření objížděných tras s důrazem na překonávání vodních toků.

Zvláštní význam pro vedení průzkumu má využití vrtulníků. Ty jsou schopny operativně získat informace o komunikacích z celého prostoru, ve kterém se přesun odehrává.

Podle potřeby si vysílají průzkumné orgány všechny útvary i jednotky. Pokud nehrozí nebezpečí střetnutí s pozemním protivníkem, provádí průzkum především předem vyslané rekognoskační skupiny.

Pokud hrozí nebezpečí střetnutí s protivníkem, může být vyslán předsunutý odřad, který si vysílá vlastní průzkum. Průzkumné orgány bojového průzkumu jsou vysílány před čela a na boky přesunovaných proudů hlavních sil, na předpokládaných směrech příchodu sil protivníka, k zjištění a lokalizaci jeho sil a informací o překážkách a terénu, který může ovlivnit přesun.

K zajištění přesunu mohou být operativně zasazovány i bezpilotní průzkumné prostředky.

2622. Priority přesunu stanoví nadřízený velitel. Přesuny jednotek a útvarů na stanovených osách musí velitel sladit a řídit tak, aby se předešlo zbytečným zpožděním a komplikacím na osách přesunu.

2623. Zodpovědnost za řízení přesunů je následující:

- a. **V přední bojové zóně.** Přesun je určen výhradně úkolem. Zodpovědnost leží na nadřízených velitelích a tam, kde je to možné, jsou přesuny řízeny v součinnosti s místními orgány. Přesunující se vojska vyčleňují vlastní prvky řízení přesunů a přepravy, i když mohou vyžadovat určité zabezpečení.
- b. **V týlové bojové zóně.** Plány přesunů musí být koordinovány mezi velitelstvími NATO a národními velitelstvími. Zodpovědnost je stanovena v existujících dohodách. V principu je přesun řízen organizací zodpovědnou za řízení přesunů a dopravy v dané oblasti.

2624. Během přesunu je nutno udržovat rádiový klid a přísnou hovorovou kázeň na ostatních pojítkách, aby bylo sníženo nebezpečí zjištění silami protivníka. Styk, spojení a řízení přesunů budou proto muset být prováděny především s využitím telefonů stálé spojovací sítě a spojek (kurýrů) využívajících vozidel a vrtulníků.

26.4.1 Logistická podpora a zdravotnické zabezpečení přesunů

2625. Síly by měly být před zahájením přesunu plně doplněny. Během přesunu by mělo být využito každé příležitosti k doplnění pohonných hmot a k výdeji stravy. Při dosažení cílového prostoru by se měla zkontrolovat výzbroj a provést nezbytné opravy.

2626. Pro dlouhé přesuny je třeba podle možnosti předsunout prvky logistiky zabezpečující doplnění PHM, opravárenské kapacity, stravování a ubytování a tyto rozmístit na hlavních komunikacích v takových místech, která poskytnou možnost odpočinku, stravování a doplňování ve správných etapách přesunu (zpravidla v místech celodenního odpočinku).

Vyprošťovací vozidla se začleňují do proudů k zabezpečení odstranění poškozené těžké techniky z cesty. Zvláštní pozornost musí být věnována prostorům s omezenou průchodností a kritickým místům (mosty, přepraviště, soutěsky, zastavěné prostory).

2627. Jestliže je požadováno, aby jednotky okamžitě po dlouhém přesunu zahájily bojovou činnost, je třeba plánovat poslední zastávku tak, aby jednotky dosáhly čáru zasazení plně doplněny a v dobré fyzické kondici.

2628. Na zabezpečení přesunů se může podílet vojenská pořádková služba a vojenská policie. Cesty budou zpravidla značeny a doprava řízena, zejména v zúžených místech, dopravní složkou vojenské policie.
2629. Prvky zdravotnické služby by měly být začleněny do přesunujících se sil ke zdravotnickému zabezpečení vlastního přesunu. Měl by být vyčleněn dostatečný počet zdravotnických vozidel k odsunu raněných a nemocných do nejbližších zdravotnických zařízení, o nichž musí být veden přehled.

KAPITOLA 27

PŘEKONÁVÁNÍ PŘEKÁŽEK

27.1 Cíl překonávání překážek, všeobecné zásady

2701. Překážka je přirozený nebo uměle vytvořený útvar v terénu, který slouží k omezení pohybu protivníka, jeho zdržení a způsobení ztrát, a k jehož překonání je zapotřebí speciální vybavení nebo munice.

Vojenské síly musí být schopny během operací překonávat překážky, aby mohly pokračovat v postupu. Přestože překonávání překážek se obvykle provádí v útočných operacích, může k němu docházet také v obraně a při bojích na zdrženou. K této činnosti dochází v celé bojové zóně a na komunikacích až do týlu.

2702. Každou překážku je možno překonat, pokud je k dispozici dostatek prostředků a času. Obejití překážky je často rychlejší, i za cenu prodloužení trasy přesunu. Obejití překážky může na druhé straně vyhovovat záměrům protivníka (léčky, napadení z boku apod.) a velitel by měl brát tuto variantu v úvahu při svém rozhodování.

Není-li možné překážky obejít, překonávají se v místech, kde to protivník nepředpokládá. Spolu s klamnými opatřeními to může protivníka překvapit a vyloučit vlastní ztráty.

2703. Převážení vojsk a techniky přes překážku a jejich rozvinutí na protilehlé straně překážky vyžaduje centralizované řízení, aby se udrželo tempo postupu, předešlo nahromadění sil, zajistila pružnost a vybudovaly se dostatečné síly k potlačení všech protiopatření protivníka.

2704. Příznivé podmínky pro překonávání překážek vytváří snížená viditelnost, která znemožňuje protivníkovi vedení pozorované palby. Ochranný účinek zhoršené viditelnosti však může být snížen použitím moderních prostředků pozorování, nočního vidění a řízení palby.

2705. Je-li překážka bráněna, musí jejímu úspěšnému překonání předcházet umlčení palby protivníka, zadýmování nebo zamaskování pohybu

vlastních sil a podle potřeby pokrytí místa průlomu (přepraviště) palbou nebo ochranou vlastními vojsky.

27.1.1 Druhy překážek a jejich charakteristiky

2706. Pro vojenské účely rozlišujeme následující druhy překážek:

a. Vodní překážky:

- » úseky vodních ploch a vodních cest se obvykle stávají překážkami po zničení stálých mostů;
- » obejití není obvykle možné;
- » obvykle se předvídá nutnost překračování vodních překážek ze zeměpisných údajů potvrzených prostředky průzkumu;
- » útočné čluny a některé typy vozidel mohou překonávat překážky bez pomoci ženijních jednotek;
- » obtížnost překonávání překážek závisí na podnebí a terénních podmínkách.

b. Minová pole a zátarasy:

- » jsou chráněna palbou;
- » je možné je i obejít;
- » nemusí se předvídat nutnost ražení průchodů;
- » při ražení průchodů se obvykle vyžaduje pomoc ženijních jednotek.

c. Jiné překážky:

- » členitý, zalesněný, měkký nebo bažinatý terén a terén pokrytý vysokou vrstvou sněhu;
- » krátery a zákopy;
- » kolmé stěny a svahy;
- » kontaminované prostory;
- » záseky, barikády, překážky z ostnatého drátu, sutiny;
- » překážky vzniklé v důsledku jaderných úderů;

- » stávající a zesilující překážky včetně sesuvů půdy a lavin. Jejich obejítí bude obtížné nebo nemožné;
- » uměle způsobené povodně a záplavy.

2707. V situacích, kdy se vyžaduje překonání i zřízení průchodů (např. překážky představované vodním tokem a minovým polem), bude nezbytné vzít na vědomí jejich individuální charakteristiky. Menší překážky překonávají nebo v nich zřizují průchody jednotky samy s použitím vlastních prostředků.

27.1.2 Způsoby překonávání překážek

2708. Překážky lze v závislosti na konkrétní situaci překonávat následujícími způsoby:

- a. **Překonávání překážek nebo ražení průchodů v zátarasech se zkrácenou přípravou.** Provádí se z pochodových sestav s použitím prostředků, které jsou bezprostředně k dispozici. Záměrem je překonat překážku hlavními silami dříve, než protivník zcela vybuduje obranné postavení.
- b. **Překonávání překážek nebo ražení průchodů s úplnou přípravou.** Vyžaduje důkladný průzkum, podrobné plánování, rozsáhlou přípravu, nácvik a těžkou nebo speciální ženijní techniku. Provádí se, pokud jsou překážky velmi rozsáhlé, nebo pokud bylo překročení překážky a ražení průchodů v zátarasech se zkrácenou přípravou neúspěšné.
- c. **Ražení průchodů v zátarasech spojené s útokem.** Tento způsob překonávání překážek poskytuje útočným silám mobilitu, kterou potřebují k uchycení se v prostoru obrany protivníka a pro využití úspěchu k rozvíjení útoku do celé hloubky cíle. Umožňuje rychlé proniknutí zátarasů protivníka a jeho úplné zničení. Prostředky pro ražení průchodů je třeba začlenit do bojových sestav útočících jednotek.
- d. **Skryté ražení průchodů v zátarasech.** Skryté ražení průchodů v zátarasech je zvláštní způsob ražení průchodů, který používají pěší jednotky v kombinaci s prosakováním za podmínek snížené viditelnosti. Provádí se tiše, cílem je dosažení překvapení a minimalizace ztrát.

27.2 Příprava a plánování k překonávání překážek

2709. Překonávání většiny překážek nevyžaduje složité plánování a zvláštní přípravu. Velitel se bude zpravidla rozhodovat podle okamžité situace a vojska budou pokračovat ve vedení bojové činnosti dle původního plánu. Nejsložitější z hlediska plánování a přípravy je překonávání vodních překážek s úplnou přípravou.

2710. Pro všechny způsoby překonávání překážek a ražení průchodů je v rámci plánování nutné zohlednit tyto faktory:

- » důkladné a včasné zpravodajské informace a průzkum:
  - potvrdí existenci překážek a jejich charakter,
  - pomohou veliteli v rozhodnutí, zda překážku obejít, přeskročit ji z chodu nebo s plánovanou přípravou. Z tohoto rozhodnutí vyplynou požadavky na použití ženijní techniky nebo jiných sil;
- » účinná opatření k řízení pohybu včetně jeho časového sladění;
- » maximální možné využití klamných opatření k dosažení překvapení;
- » dostatečná protivzdušná obrana a palebná podpora, zejména blízká vzdušná podpora a palba proti dělostřelectvu protivníka;
- » přiměřená opatření OPZHN;
- » odpovídající logistickou podporu k odstranění (překonání) překážek.

2711. Při překonávání minových polí a ražení průchodů v nich je v rámci plánování nutné respektovat následující aspekty:

- » přednostně využít možností ovládnout neporušené průchody v minových polích a příležitosti k ražení průchodů z chodu. V případě neúspěchu je nutno provést ražení průchodů s úplnou přípravou;
- » pro dosažení reálného předpokladu na úspěšné ražení průchodu je nutno získat alespoň tyto minimální informace:
  - hloubku minového pole,
  - přední a zadní okraj minového pole,

- podrobné informace o zbraních protivníka chránících toto minové pole;
- » možnost vytvořit průchody s předstihem bude záviset na situaci, charakteru terénu, druhu překážky a technice použitelné pro razení průchodu. Šířku průchodů je nutno co nejrychleji zvětšit pro průchod vozidel a razit pokud možno co největší počet průchodů.

27.2.1 Obsah plánu překonávání překážky

2712. Rozsah plánu překonávání překážky se bude řídit složitostí úkolů, které bude třeba pro překonání překážky splnit. Úplný plán překonávání překážek (např. Plán překonání vodní překážky) by měl obsahovat:

- » taktickou situaci;
- » záměr velitele;
- » určení přechodů (přepravišť), náhradních přechodů (přepravišť) a přístupů k nim;
- » členění a úkoly ženijních jednotek;
- » plán řízení přesunu, včetně cest vedoucích k překážce a od překážky, bočních cest, stanovišť orgánů řízení dopravy a vyčkávacích prostorů;
- » časový plán přechodu obsahující:
  - označení přesouvajících se jednotek,
  - časové lhůty přesunu každé jednotky,
  - priority pořadí přechodu;
- » všechna omezení jako např. kapacita, rychlost a klasifikace vojenského nákladu;
- » krycí názvy všech přechodů (přepravišť);
- » ochranu, bojové zabezpečení a reakce na možné útoky protivníka;
- » spojovací a součinnostní informace.

27.2.2 Příprava k překonání vodní překážky⁶⁵

2713. **Volba prostoru přechodu a přepravišť.** Pokud je to možné, měl by se přechod vodních překážek provádět na široké frontě a na více místech. Hloubka prostoru přechodu závisí na velikosti překážky a terénu. Jeho přilehlé a protilehlé hranice se určují co nejbližší bočních cest, asi 3 km od vodní překážky, nebo na snadno rozeznatelných terénních tvarech, souběžných s překážkou. Prostory zvolené pro přechod vodních překážek by měly splňovat tyto předpoklady:

- » potřebný počet přepravišť, která jsou pro snížení zranitelnosti a zajištění pružnosti přepravy od sebe dostatečně vzdálena. Zřizuje se dvojnásobný počet přepravišť, než to vyžaduje plynulost přepravy, protože čas obvykle neumožní zřídit dodatečně náhradní přepraviště v případě, když se nepodaří zahájit provoz na původních. Navíc, ohrožení někdy donutí přesunout úsilí na jiné přepraviště;
- » skryt před pozorováním;
- » mít příjezdové cesty k přepravišti a odjezdové cesty od přepraviště, včetně příčných cest na vlastním i protilehlém břehu, které mají požadovanou únosnost a kapacitu;
- » zajistit dostatečný prostor pro zřízení předmostí;
- » mít palebná postavení (palebná stanoviště) pro jednotky zabezpečující podporu přímou palbou a pozorovanou nepřímou palbou;
- » mít shromaždiště (vyčkávací prostory) nacházející se v určité vzdálenosti od překážky, kde síly vyčkávají před přesunem do přepraviště. Shromaždiště by měla být rozptýlena, musí mít dobré přístupové cesty do přepraviště a dobrý skryt a maskování.

2714. **Volba předmostí.** Předmostí by mělo mít:

- » dostatečnou hloubku a šířku, která neumožní protivníkovi narušovat překonávání vodní překážky;
- » dostatečný počet přepravních prostředků zamezujících shlukování sil;
- » základnu pro pokračování plánované bojové činnosti.

---

⁶⁵ *Zásady pro plánování, přípravu a organizaci překonávání vodních překážek jsou popsány ve STANAG 2395 Postupy při násilném překonávání vodních překážek*

27.3 Překonávání vodní překážky při útoku

2715. Cílem činnosti, spojené s překonáváním vodní překážky za útoku, je přepravit bojovou sílu přes překážku při zachování tempa a iniciativy. Přechod se provádí v pěti vzájemně se překrývajících fázích:

- a. **Přiblížení se k překážce.** Cílem je přisunout síly určené pro vytvoření předmostí a zabezpečit jejich průchod (překročení) přes síly rozvinuté u vodní překážky.
- b. **Zteč.** Cílem je dosáhnout obsazení a udržení postavení na protilehlé straně překážky. Tato fáze není nezbytná pro překonávání překážky, která není bráněna protivníkem.
- c. **Rozšíření.** Cílem je rozšířit postavení o předmostí.
- d. **Upevnění.** Cílem je zřídit pevnou základnu v rámci předmostí, z níž je možno zahájit průlom a pokračovat v celkové operaci.
- e. **Rozvíjení útoku.** Rozvíjení útoku je cílem veškeré činnosti, spojené s překonáním vodní překážky, a zabezpečuje udržení tempa postupu sil.

2716. **Organizace sil.** Síly překračující vodní překážku tvoří síly určené k ovládnutí předmostí a síly určené k rozvíjení útoku. Činnost těchto sil je podporována jednotkami na vlastním břehu.

- a. **Síly určené k ovládnutí předmostí** se skládají z útočného sledu a hlavních sil. Jejich úkolem je ovládnout stanovený prostor a umožnit nepřetržitou přepravu nebo přechod vojsk a bojové techniky. Zabezpečí také prostor potřebný k manévru pro bezprostředně následující operaci. Útočný sled je určen k obsazení a udržení prostoru, zpravidla ovládnutím mezilehlých cílů v dostatečné vzdálenosti za vodní překážkou. To znemožní protivníkovi pozemní pozorování a vedení přímé palby na překážku a vlastním silám umožní připravit přepraviště a techniku a zabezpečit překonání překážky hlavními silami a silami určenými k rozvíjení útoku za minimálního narušování protivníkem. Hlavní síly, určené k ovládnutí předmostí, rozšiřují předmostí, zmocňují se cílových prostorů na hranici předmostí a upevňují postavení. Síly určené k dobytí předmostí plní v tomto prostoru úkoly bojového zabezpečení, včetně obrany protilehlého břehu překážky.

- b. **Síly určené k rozvíjení útoku** pokračují v útoku v souladu s plánem. V některých případech mohou tento úkol plnit síly určené k dobytí předmostí.
- c. **Jednotky v dotyku** poskytují při překračování překážky palebnou a jinou podporu silám určeným k dobytí předmostí. Ve svém prostoru plní stanovené úkoly, včetně obrany překážky a vlastního břehu.

27.3.1 Použití bojových sil

2717. **Útočná fáze.** Útočný sled zřizuje a drží postavení na protilehlé straně překážky, aby nedovolil protivníkovi vést přímou palbu a pozorování přepraviště. Ovládnutí postavení se dosahuje:

- » prosakováním;
- » přepravou sil s využitím plavidel a obojživelných prostředků, broděním nebo jízdou tanků pod vodou;
- » vzdušnou přepravou.

V hodině „H” překračuje útočný sled výchozí čáru, kterou je vlastní břeh, a postupuje přes překážku. Palebnou a jinou podporu provádějí jednotky na vlastním břehu překážky. Podpora obvykle zahrnuje palebnou podporu přímou a nepřímou palbou, ochranu přepraviště před napadením ze vzduchu a ochranu před potápěči, diverzanty, plavidly nebo plovoucími předměty.

2718. **Fáze rozšíření.** Jakmile se útočný sled uchytlí na druhé straně překážky, aktivuje velitel prostor přechodu. Ženíjní jednotky dokončují přípravu přepraviště a přepravních prostředků, orgány řízení přepravy dokončují rozvinutí svých řídicích a kontrolních stanovišť a řídí přechod hlavních sil přes překážku podle plánu přechodu.

Organizace prostoru přechodu vodní překážky by měla být velmi pružná, protože tento prostor je po odhalení protivníkem velmi zranitelný. V tom případě se provádí manévr přepravními prostředky a využívají se dostupné prostředky a přepraviště. V některých případech bude nutné přejít na přívozové přepraviště a přepraviště zadýmovat.

Po překročení překážky čelní prvky hlavních sil překračují nebo obcházejí útočný sled, postupují dále a zajišťují konečné cíle (cílový prostor) na předmostí. Po zajištění cílového prostoru se zřizuje předmostí.

2719. **Fáze upevnění.** Tato fáze je rozšířením fáze předešlé. Likvidují se ohniska odporu a zbytek hlavních sil, určených k ovládnutí předmostí, překračuje vodní překážku. Zdokonalují se přepraviště a provádí se příprava vojsk tak, aby bylo možno co nejdříve pokračovat v operaci.
2720. **Fáze rozvíjení útoku.** Tato fáze je pokračováním útočné bojové činnosti a je vedena podle původního nebo upřesněného plánu boje.

27.3.2 Použití sil bojové podpory a bojového zabezpečení

2721. **Dělostřelectvo.** Děla a minomety se obvykle rozmisťují tak, aby mohly poskytovat palebnou podporu vojskům během všech fází překonávání vodní překážky. Hlavním úkolem je podporovat vojska na předmostí krycími a obrannými palbami. Dále dělostřelectvo zabraňuje protivníkovi v pozorování přepravišť, ničí a umlčuje dělostřelectvo protivníka bránící překážku. K odvrácení jeho pozornosti od skutečných přepravišť se používá klamných paleb.
2722. **Taktické letectvo.** Protože bude pravděpodobně možné dosáhnout pouze místní vzdušné převahy po omezenou dobu, je třeba čas a místo překračování vodní překážky pečlivě sladit s vyžadovanou vzdušnou podporou.
2723. **Vrtulníky.** Vrtulníkové jednotky přispívají k překonávání vodní překážky. Mohou být použity k zajišťování přístupu k překážce v průběhu útočné fáze. Úderné vrtulníky poskytují doplňkovou a pružnou palebnou podporu. Ostatní vrtulníky se používají k přepravě útočného sledu při vytváření a ovládnutí předmostí.
2724. **Jednotky protivzdušné obrany.** Vojska překračující překážku poskytují protivníkovi velmi výhodný cíl. I když každá jednotka odpovídá za svoji protivzdušnou obranu, lze provést zvláštní opatření (navýšení jednotek pozemní PVO) pro protivzdušnou obranu přepravišť a přístupových cest k nim. Pozemní síly koordinují činnost začleněné pozemní PVO pro případy, kdy bude vyžadována blízká vzdušná podpora.
2725. **Jednotky ženijního vojska.** Téměř každé překonávání vodních překážek vyžaduje ženijní podporu. Hlavním úkolem ženijních jednotek je umožnit vojskům, určeným k ovládnutí předmostí, překonání vodní překážky. Jako druhotný úkol mohou ženijní jednotky zřizovat

zátarasy k ochraně boků sil překračujících překážku. Ženíjní jednotky používané k plnění těchto úkolů se vyčleňují ze sil, které nejsou zapojeny do zřizování přepravišť a následných operací. Operaci může omezit nedostatek speciální ženíjní techniky. Ženíjní jednotky budou také úkolovány k podpoře sil druhého sledu.

2726. **Průzkumné jednotky.** Průzkumné orgány využívají zjištěných mezer v bojové sestavě protivníka k rychlému pronikání na nejdůležitějších směrech k vodní překážce, s cílem předstihnout protivníka a rozkrýt zaujímání obrany v její blízkosti.

Po příchodu k vodní překážce využívají průzkumné orgány úseků, které protivník neobsadil, a skrytě se přepravují na protilehlý břeh. Jestliže to není možné, vedou průzkum pozorováním z vlastního břehu a na protilehlý břeh se přepravují s předsunutým odřadem nebo s jednotkami prvního sledu.

Do příchodu hlavních sil k vodní překážce je maximální úsilí průzkumu soustředěno na zjištění opěrných bodů protivníka, rozmístění palebných prostředků a zátarasů na přístupech k vodní překážce a na protilehlém břehu.

Průzkumné orgány zjišťují šířku a hloubku vodní překážky, rychlost proudu, charakter dna, břehů a stav hydrotechnických zařízení. Zpravidla vyhodnocují prostory, které mohou být zatopeny při jejich poškození, stávající brody, přívozy a mosty a jejich stav, vhodná místa pro zřízení brodových, plavidlových a mostových přepravišť a přepravišť pro jízdu tanků pod vodou, vhodné přístupy k vodní překážce a místa umožňující ukrytí vojsk. K vedení a zabezpečení této činnosti budou průzkumné orgány zpravidla posíleny specialisty ženíjního průzkumu.

2727. **Jednotky elektronického boje.** V období přípravy k překonání překážky bude úsilí prostředků elektronického boje soustředěno na získávání informací o bojové sestavě a zámyslu protivníka. V období vlastního překonávání překážky budou v koordinaci s prostředky palebné podpory realizovat plán klamání a provádět rušení spojovacích sítí velení a řízení, sítí navedení taktického letectva a sítí řízení systémů palebné podpory protivníka.

2728. **Chemické jednotky.** K hlavním úkolům chemického zabezpečení násilného přechodu vodní překážky patří monitorování radiační, chemické a biologické situace ve výchozích prostorech, na osách přesunu

k vodní překážce, v prostorech soustředění přepravních prostředků, v prostorech přípravy tanků pro jízdu pod vodou, prostorech plavidlových, přívozových a mostových přepravišť, podvodních přepravišť pro tanky, palebných postavení jednotek protiletadlové obrany a výchozích čar k přepravě.

Dalším úkolem je dekontaminace útvarů (jednotek) po jejich kontaminaci radioaktivními, bojovými chemickými a bojovými biologickými látkami, dekontaminace přepravišť a přístupů k nim. Úplná dekontaminace se při násilném přechodu vodní překážky uskutečňuje jen u druhého sledu (zálohy) svazku (útvary), u ostatních útvarů (jednotek) až po splnění bojových úkolů na protilehlém břehu. Chemická záloha útvaru (svazku) se na protilehlý břeh přepravuje s druhým sledem (zálohou). Přístupové cesty k vodní překážce a vlastním přepravištím se dekontaminují prostředky nadřízeného velitele po přechodu prvního sledu na protilehlý břeh. Předstunuté oddády, předvoje a první sled překonávají kontaminované úseky terénu a komunikací v technice a používají přitom prostředky individuální a kolektivní ochrany.

2729. **Logistická podpora a zdravotnické zabezpečení.** Odpovědnost za zásobování zůstává na uskupeních, překonávajících vodní překážku. Velitel útočného sledu by měl zajistit soběstačnost svých sil při zabezpečení zásobami bojového materiálu, protože po dobu útočné fáze budou jeho jednotky dočasně odtrženy od systému logistické podpory. Je třeba také učinit opatření k nouzovému doplňování zásob, pokud možno vrtulníky. V plánu překonávání vodní překážky je nutno pamatovat na včasnou přepravu vozidel se zásobami munice a PHM a zajistit tak včasné dodání zásob.

Do plánu řízení přepravy je nutno začlenit opravárenské a vyprošťovací prostředky zajišťující průjezdnost cest, soutěsek a přepravišť. Prostředky by měly být rozmístěny na obou březích přepraviště. Zvláštní pozornost je nutno věnovat opatřením k opravě a vyprošťování vozidel při překračování překážky.

Plán řízení přepravy musí také obsahovat zdravotnická opatření, zejména způsob odsunu raněných a nemocných. Místa zdravotnické pomoci s prostředky pro odsun raněných a nemocných se mohou zřizovat na obou stranách vodní překážky.

27.4 Překonávání vodní překážky v obraně a při boji na zdrženou

2730. Cílem překonávání vodních překážek v obranných operacích nebo při boji na zdrženou je překonání vodní překážky při zachování celistvosti vojsk. **Přechod se provádí ve třech vzájemně se překrývajících fázích:**

- a. **Fáze uvolnění (odpoutání).** Jednotky, které nejsou potřebné k podpoře bojové činnosti, se pokud možno, co nejrychleji stáhnou přes přepraviště. K tomu využívají v maximální možné míře stávajících mostů a brodů (jsou-li k dispozici). Jako součást plánu ústupu zřizují ženijní jednotky přívozy a dočasné mosty. Odcházející jednotky se přesouvají přes síly rozvinuté u vodní překážky, určené k obraně překážky.
- b. **Fáze boje na zdrženou.** Je to útočná fáze v obráceném pořadí. Síly, bojující na břehu ze strany protivníka, se stahují pod ochranou podpůrných paleb tankových, dělostřeleckých a pěších jednotek na vlastní břeh. Rychlost překračování vodní překážky je závislá na tlaku protivníka. Velitel může riskovat a použít naráz všech přepravních možností, které má k dispozici, přičemž se zaměří na ty, které jsou nejlépe skryté nebo chráněné. Na konci této fáze boje se všechny mosty pokud možno stáhnou, demontují nebo zničí.
- c. **Fáze ústupu.** V průběhu této fáze se zdokonalují nebo aktivují všechny překážky bránící pohybu protivníka na obou stranách přepraviště. Poslední vozidla se stáhnou pomocí přívozů nebo pontonů, plavbou nebo jízdou pod vodou (pokud to stav dna a břehů dovoluje). Ústup je zajišťován pěšími jednotkami za podpory dělostřelectva a minometů. Poslední vojska se přepravují čluny, vrtulníky nebo jinými vhodnými prostředky.

2731. **Organizace sil.** Síly překračující vodní překážku tvoří síly rozvinuté u vodní překážky a odcházející síly.

- a. **Síly rozvinuté u vodní překážky** zabezpečují obranu vodní překážky a vytvářejí předmostí ke krytí přepravy sil, procházejících jejich postaveními.
- b. **Odcházející síly** plní úkoly v souladu s plánem obranného boje nebo plánem vedení boje na zdrženou. Jejich úkolem je provést organizované a rychlé překonání vodní překážky při zachování bojovosti a schopnosti pokračovat v plnění stanovených úkolů.

27.5 Překonávání minových polí

2732. Pro překonávání minových polí nebo jiných uměle vytvořených překážek platí podobné zásady a postupy jako pro překonávání vodní překážky.

27.5.1 Použití bojových sil

2733. Průzkum minových polí protivníka by měl, pokud možno, zahrnovat proražení alespoň průchodů pro pěší.

Umožní-li to situace protivníka, měly by se pěší jednotky pokusit překročit minové pole a zachytit se na protilehlém okraji, i když to vždy nebude možné. V každém případě se vyčlení skupina pro ražení průchodu pro osoby a vozidla útočného sledu.

Minové pole položené vlastními silami se překračuje existujícími průchody nebo mezerami nebo nově zřízenými průchody.

2734. Po otevření průchodů v minových polích je nutno vyčlenit a postavit stanoviště řízení pohybu v průchodu na obou jeho koncích. Navíc se zřizují stanoviště vyprošťovacích orgánů na přístupech k průchodům a podle potřeby na obou stranách minového pole.

2735. Jakmile útočný sled překročil minové pole a zajistil je, dokončují ženisté přípravu průchodů a jejich označení. Orgány řízení pohybu v průchodu dokončují rozvinutí a řídí přechod hlavních sil přes minové pole. Úplné odstranění zátarasu vyžaduje hodně času a prostředků. Provádí se proto jen v případech, kdy je to z operačního hlediska nezbytné. Minová pole a průchody v nich se označují a vytyčují v souladu se standardy NATO.

27.5.2 Použití sil bojové podpory a bojového zabezpečení

2736. Pro použití sil bojové podpory a bojového zabezpečení platí při překonávání minových polí stejné zásady a postupy jako při překonávání vodní překážky. Rozsah úkolů při zabezpečování ražení průchodů bývá menší než u překonávání vodních překážek.

27.5.3 Velení a řízení

2737. Velitelský stupeň řídící tuto činnost je většinou nižší než v případě překonávání vodních překážek. Ražení průchodů v minových polích

může zahrnovat řadu samostatných a souběžných akcí pod vedením vlastních velitelů, zatímco překonávání vodní překážky je centralizovaná akce. Ražení průchodu v minovém poli řídí velitel, který za daný prostor zodpovídá z taktického hlediska.

27.6 Překonávání dalších překážek

2738. Aspekty vztahující se k překonávání jiných překážek jsou stejné jako při překonávání vodních překážek a ražení průchodů v minových polích. Hlavní rozdíl spočívá v rozsahu činnosti a v tom, že není potřeba centralizovat větší množství sil na jednom prostoru. Proto se překonávání jiných překážek organizuje a provádí na nižším velitelském stupni. I velitel na taktickém stupni by však měl mít zajištěnou potřebnou ženijní podporu, aby si udržel dostatečnou pohyblivost.

VI. VEDENÍ TAKTICKÝCH ČINNOSTÍ VE SPECIFICKÝCH PODMÍNKÁCH A PROSTŘEDÍ

KAPITOLA 28

VLIV PROSTŘEDÍ A PODMÍNEK NA PŘÍPRAVU A VEDENÍ BOJE

2801. Bojová činnost pozemních sil probíhá v prostředí tvořeném souhrnem přírodních, politických, ekonomických, národnostních, náboženských a sociálních vlivů, které specifickým způsobem ovlivňují činnost vlastních vojsk i protivníka. Vliv prostředí je proto třeba pečlivě zvažovat a respektovat v průběhu přípravy i vlastního vedení bojové činnosti, protože může v některých případech výrazně ztěžovat (negativně ovlivňovat) činnost vlastních vojsk, a naopak pozitivně působit ve prospěch činnosti protivníka či opačně. Vyvozené závěry se proto musí odrazit v přijatých rozhodnutích, rozkazech, nařízeních a v dalších opatřeních, přijímaných ve prospěch činnosti vojsk.
2802. Podstatný vliv na vedení bojové činnosti má zejména přírodní prostředí, které svými příznačnými vlastnostmi v menším či větším rozsahu a intenzitě ovlivňuje fyzický a psychický stav příslušníků ozbrojených sil i funkci a efektivnost použití zbraňových a dalších systémů, což má ve svém souhrnu významný dopad i na celkový charakter (průběh) a způsoby vedení bojové činnosti.

K trvale působícím faktorům přírodního prostředí patří geografické a hydrometeorologické podmínky (počasí), denní a roční doba. Působí souběžně a významně mohou ovlivnit především způsoby použití sil a prostředků, způsob provedení i dobu trvání manévru i způsob vedení boje.

28.1 Vliv terénu

2803. Podstatný vliv na bojovou činnost pozemních sil má terén. K hlavním vlastnostem terénu, jejichž vliv je nutno vyhodnocovat a brát v úvahu, patří zejména jeho členitost a pokrytost, ovlivňující podstatným způsobem jeho průchodnost v důležitých prostorech a směrech.

Při přípravě a vedení útoku je nutno hodnotit terén do celé hloubky bojového úkolu, v obraně pak jak na přístupech k obraně, tak i v hloubce obrany vlastních vojsk. Kromě členitosti a pokrytosti terénu je nutno

hodnotit (posuzovat) např. i možnosti pozorování, druh a stav půdy (písčité, hlinitá, skalnatá, suchá, mokrá apod.), množství, druh a kapacitu (propustnost) komunikací, charakter přírodních překážek (vodních, horských apod.) a jejich vliv na činnost vojsk obou stran.

2804. Terén (geografické prostředí), v němž probíhá boj, může svými specifickými charakteristikami v některých situacích podstatně ovlivnit:

- » pohyb a rozvinování vojsk do předbojových a bojových sestav, vnitřní uspořádání těchto sestav, četnost jejich změn, manévr živou silou a prostředky;
- » technické a taktické možnosti využití jednotlivých typů výzbroje, bojové a dopravní techniky, popř. i účel jejího použití;
- » možnosti pozorování, řízení palby i její účinnost;
- » možnosti provádění ženijních prací a opatření k ochraně vojsk;
- » přesuny vojsk, přísuny a odsuny materiálu a všechny další činnosti nezbytné k vedení, podpoře a zabezpečení boje.

2805. Velitelé by proto měli brát v úvahu vliv různých prostředí na konkrétní činnosti svých celků a snažit se o to, aby co nejvíce eliminovali jejich negativní vlivy, a současně využívali jejich specifík k dosažení úspěchu.

Specifická prostředí, která mohou mít vliv na činnost pozemních sil, představují zejména zastavěné prostory, zahrnující zejména sídlištní celky (obydlené oblasti různé velikosti, charakteru staveb i hustoty osídlení), průmyslové oblasti (aglomerace) i rozsáhlé komunikační stavby (uzly), hornatý a zalesněný terén, vodní překážky různého charakteru a velikosti, popř. zatopené nebo hořící či jinak zatarasené prostory.

2806. Ekonomický rozvoj států a přírůstek obyvatelstva se projevují ve stále se zvyšující hustotě a změnách charakteru zástavby terénu (infrastruktury). Souvislá zástavba a s ní související úpravy terénu ovlivňují zasazení a bojovou činnost vojsk. Řada staveb a zařízení představuje nebezpečí pro vojska či civilní obyvatelstvo, zdržující se v prostoru bojiště, v případě jejich narušení bojovou nebo jinou činností. Mezi tyto stavby a zařízení patří zejména hráže a přehrady na vodních tocích, jaderné elektrárny, závody a zařízení, v nichž jsou vyráběny nebo skladovány chemické látky apod. V úvahu je třeba brát i ekologické faktory a skutečnost, že historické památky, umělecká díla a místa pro konání

bohoslužeb, představující kulturní a duchovní dědictví národů, jsou plně chráněny mezinárodními úmluvami (Ženevskými konvencemi).

2807. Na druhé straně lze využitím charakteru terénu a jeho ženiní úpravou podstatně ztížit činnost protivníka, chránit vlastní jednotky před jeho pozorováním a palbou, zvýšit odolnost obrany, usnadnit pohyb (manévr) jednotek, vytvořit podmínky pro odpočinek a snížit ztráty.

28.2 Vliv hydrometeorologických podmínek

2808. Kromě specifického terénu mohou bojovou činnost ovlivnit i další, daleko výrazněji se projevující specifická prostředí, například arktické oblasti, mořská pobřeží, pouště, džungle a tropické oblasti. Činnost vojsk v těchto prostředích ztěžují specifické hydrometeorologické podmínky, vyskytující se v daném regionu (extrémní teploty, sucho nebo naopak vlhkost a zvýšené atmosférické srážky, snížená atmosférická dohlednost apod.). Bojová činnost v takovýchto oblastech vyžaduje speciální přípravu a vybavení vojsk. Soudobá bojová technika většinou disponuje takovými takticko-technickými parametry, které umožňují její nasazení i za ztížených hydrometeorologických podmínek. I přesto mohou být možnosti jejího nasazení omezeny nebo mnohdy i znemožněny.

2809. Nepříznivé hydrometeorologické podmínky představuje zejména nízká oblačnost, silný nebo nárazový vítr, snížená atmosférická dohlednost, množství a charakter srážek, zvěřený prach, písečné (sněhové) bouře, extrémní teploty vzduchu, sněhové závěje, zvýšené vodní stavy a rozvodnění toků, terénní námrazové jevy, bouřková činnost apod.

Tyto jevy působí vzájemně kombinovaně a různými způsoby mohou ovlivňovat charakter terénu a jeho průchodnost, činnost osob a rovněž také omezovat nebo i znemožňovat použití zbraňových a technických systémů.

Nepříznivé hydrometeorologické podmínky mají rovněž významný vliv na mobilitu, maskování, logistickou a veškerou vzdušnou podporu činností pozemních sil. Dlouhodobější (v řádech dnů nebo týdnů) nebo i výraznější krátkodobě nepříznivé projevy počasí mohou mít často vliv na změnu charakteru terénu a zvýšení nebo snížení jeho ochranných vlastností a průchodnosti.

2810. Hydrometeorologické podmínky (počasí) v závislosti na zeměpisné poloze prostoru bojové činnosti a na svém aktuálním charakteru působí na zdravotní i psychický stav vojáků, na terén i na možnosti využití a provozuschopnost výzbroje, techniky a různých druhů materiálu, v důsledku čehož mohou tyto podmínky usnadňovat, nebo naopak ztěžovat plnění bojových úkolů. Velitelé všech stupňů by proto měli pečlivě zvažovat působení hydrometeorologických podmínek a včas činit opatření k minimalizaci jejich nepříznivých vlivů na vlastní vojska. Současně je třeba brát v úvahu, že nepříznivých hydrometeorologických podmínek mohou naopak využít i ve svůj prospěch, např. k dosažení překvapení protivníka.

Všeobecně jsou nepříznivé hydrometeorologické podmínky výhodnější pro útočící jednotky, protože maskují jejich činnosti, i když zároveň mohou omezovat leteckou podporu a snižovat mobilitu. U bránících se jednotek se za nepříznivých podmínek často projevují tendence k menší ostražitosti.

2811. Z jednotlivých ročních období působí na vojska, jejich výzbroj, techniku a materiál nejvíce negativně zejména zimní období. Složitě klimatické poměry, zejména mrazy, sněžení, studený vítr, sněhová pokrývka nebo zamrzlý (případně rozbředlý) povrch terénu, působí na psychiku lidí, snižují jejich výkonnost, ztěžují manévry vojsk, použití výzbroje a techniky, maskování a logistickou podporu vojsk, omezují činnost letectva a kladou vysoké nároky na ochranu osob před jejich negativními vlivy. Velitelé všech stupňů musí proto pečlivě hodnotit působení všech vlivů zimního období a včas činit opatření k zabezpečení plné bojeschopnosti svých vojsk.

Na druhou stranu mohou být dlouhé zimní noci, sněžení či jinak snížená viditelnost, zamrzlé vodní překážky a další průvodní jevy zimy využity k dosažení překvapení protivníka.

2812. Přinejmenším stejně negativně bude výkonnost osob i využitelnost bojové techniky ovlivňovat nedostatek vody, prašnost a vysoké teploty letního období v subtropickém (tropickém) pásmu. Velitelé by proto měli brát v úvahu všechny specifika daného zeměpisného regionu.

2813. Reálné hydrometeorologické podmínky mají vliv na provádění některých ženijních prací a dalších ženijně-technických opatření, při kterých je nutno přihlížet nejen k charakteru terénu, geologickému podloží, rychlosti a průtočnému množství (zadržovanému objemu)

vody, ale i k výšce hladiny spodní vody a její kvalitě. Na charakteru aktuálních a předpokládaných hydrometeorologických podmínek jsou rovněž závislé počty nasazených sil a prostředků, včetně času potřebného k provedení těchto činností.

- 2814. Intenzivní bouřková činnost výrazně ovlivňuje schopnosti spojovacích zařízení, radiolokačních a dalších radiotechnických prostředků. Vysoká vlhkost vzduchu, silné srážky, snížená atmosférická dohlednost nebo velké množství nízké oblačnosti ovlivní možnosti vizuálních a přístrojových způsobů vedení průzkumu a navádění na cíle.
- 2815. Snížené atmosférické dohlednosti, nízká oblačnost, silný (nárazový) vítr a výskyt dalších nebezpečných meteorologických jevů omezují nebo znemožňují provádění letecké podpory, vedení vzdušného průzkumu, použití vrtulníků, provedení vzdušných výsadek a nasazení bezpilotních průzkumných prostředků.
- 2816. Teplota (hustota) vzduchu, rychlost a směr větru při zemi a ve výškách výrazně ovlivňují přesnost a dosah působení hlavních a raketových prostředků dělostřelecké podpory, a proto musí být tyto parametry důsledně zohledňovány při přípravě a v průběhu řízení palby dělostřelectva.
- 2817. Vliv hydrometeorologických podmínek je limitující pro šíření radioaktivních nebo toxických látek, případně pro maskování vojsk pomocí zadýmování. Rozhodující je především vliv směru a rychlosti větru, teploty vzduchu a charakteru teplotního zvrstvení atmosféry při zemi i ve výškách, včetně vlivu atmosférických srážek, vlhkosti vzduchu a dalších fyzikálních parametrů.
- 2818. Logistická podpora pozemních sil musí disponovat schopnostmi vysoké flexibilní přizpůsobivosti aktuálnímu stavu a dalšímu předpokládanému vývoji hydrometeorologických podmínek.

Podle jejich reálných projevů se bude měnit objem, kvalita a doba prováděných činností (poskytovaných služeb), množství přepravovaného materiálu a jeho druhů, které je nutno doplňovat, opatřovat a přisunovat. V důsledku nepříznivých hydrometeorologických podmínek budou rovněž stoupat nároky na schopnosti a možnosti dopravních systémů, opravárenských, servisních, stravovacích, ubytovacích, zdravotnických a dalších kapacit. Rovněž se budou zvyšovat nároky na vystrojování, stravování a odpočinek živé síly, skladování materiálu a techniky, používané PHM apod.

2819. Aby mohla být bojová činnost pozemních sil vedena účinně a efektivně, je třeba, aby velitelé a štáby všech stupňů organizovali v celém svém zájmovém prostoru systém nepřetržitého získávání a analyzování informací o aktuálních a předpokládaných hydrometeorologických podmínkách.

Zároveň je nezbytné organizovat systém poskytování informací výstražné hydrometeorologické služby s cílem eliminovat vliv nebezpečných hydrometeorologických podmínek a ochránit tak živou sílu a rovněž zabezpečit bojovou techniku, zařízení a další infrastrukturu před jejich ničivými účinky.

28.3 Vliv denní doby

2820. Při přípravě a vedení boje je nutné brát v úvahu i vliv denní doby. Průběh boje i jeho přípravu ovlivňuje především omezená viditelnost v noci, která ztěžuje pozorování, velení a orientaci, snižuje přesnost palby a omezuje možnost podpory vojsk prostředky vzdušných sil. Na druhé straně může omezená viditelnost v noci napomáhat dosažení překvapení.

Při organizaci i vedení boje je proto nutno respektovat (brát v úvahu) i měnící se intenzitu svitu Měsíce vzhledem k jeho fázím i měnící se době jeho východu a západu.

2821. Viditelnost na bojišti a možnosti pozorování a vedení přímé palby v různých fázích denní i noční doby může výrazně snížit i mlha, déšť, sněžení nebo zadýmování bojiště, případně i jiné vlivy.

Současně je nutno respektovat skutečnost, že moderní technické prostředky pro vidění za snížené viditelnosti (noktovizory apod.) postupně stírají rozdíly mezi denní a noční dobou (viditelností) a že jejich široké použití může naopak přinést značnou výhodu té z bojujících stran, která je má v dostatečné míře k dispozici.

28.4 Další vlivy

2822. Kromě ryze přírodních podmínek mohou průběh vedení bojové činnosti výrazně ovlivnit i další podmínky (faktory).

Patří sem zejména radiační, chemická a biologická situace, ale také například i rozsah, způsob a cíl použití dýmů, případně i další, předem

nepředvídatelné vlivy a okolnosti, zpravidla negativně působící na celkový morální a psychický stav nejen bojujících příslušníků ozbrojených sil, ale i civilního obyvatelstva válčících stran, zejména v prostoru vedení bojových činností.

2823. V důsledku bojové činnosti může dojít k záměrnému nebo nahodilému narušení (destrukci) zařízení hospodářské infrastruktury státu a tím i ke vzniku radiačních nebo chemických havárií, spojených s únikem radioaktivních látek, průmyslových toxických látek nebo biologických látek, v jejichž důsledku mohou vzniknout rozsáhlé kontaminované prostory. Kromě toho i přes platné mezinárodní úmluvy mohou být válčícími stranami, zejména v případě asymetrického konfliktu, vědomě (záměrně) použity některé ze zakázaných nebo životnímu prostředí nebezpečných prostředků ničení (uranová munice apod.). Proto je monitorování radiační, chemické a biologické situace nedílnou součástí hodnocení vlivu prostředí na činnost vojsk.

2824. K maskování činnosti vojsk a objektů, k dezorganizaci činnosti protivníka, k usměrnění jeho postupu, ke snížení účinnosti prostředků průzkumu a navádění mohou obě bojující strany používat dým (jako součást maskování nebo i palebného působení na protivníka).

Zadýmování bojiště může přispět ke snížení zranitelnosti vojsk a k dosažení úspěchu s menšími ztrátami. Dým však zároveň může upoutat pozornost protivníka na zadýmané prostory (objekty) a ztěžovat jak velení vojskům, tak i jejich celkovou činnost a zesilovat negativní účinky jiných faktorů. Proto velitelé, kteří zadýmování organizují, musí předem pečlivě posoudit jeho příznivé i nepříznivé účinky a používat zadýmování v souladu s ostatními prostředky maskování a v souladu s opatřeními ke klamání protivníka.

KAPITOLA 29

VEDENÍ TAKTICKÝCH ČINNOSTÍ V ZASTAVĚNÉM PROSTORU

29.1 Všeobecné zásady vedení boje v zastavěných prostorech

2901. Zastavěné oblasti představují komplex fyzického terénu, který zahrnuje velkoměsta a města, osady a koncentrace průmyslových objektů. Počet a rozsah těchto oblastí se zvětšuje na celém světě. Je tedy pravděpodobné, že se tyto prostory mohou stát prostorem bojové činnosti. Z tohoto důvodu narůstá význam taktiky a techniky boje v těchto oblastech.
2902. Všechny zastavěné oblasti jsou charakterizovány třemi základními složkami, které jsou navzájem propojeny a jsou prakticky neoddělitelné:
- » fyzickým terénem – tvořeným komplexem staveb a zařízení různých typů a stáří;
  - » obyvatelstvem – s rozdílnou hustotou osídlení a vyznání, které bydlí, pracuje a užívá přírodního i uměle vybudovaného území;
  - » infrastrukturou – poskytující obyvatelstvu služby k pokrytí jejich životních a kulturních potřeb.
2903. Při plánování a vedení operací v zastavěných oblastech je třeba zvážit jejich vliv na civilní obyvatelstvo. V této souvislosti je třeba mít na mysli ustanovení Ženevských úmluv o ochraně obětí ozbrojeného konfliktu a dodatkových protokolů k těmto úmluvám, zejména aspekty týkající se civilního obyvatelstva a odpovědnosti za ochranu národních a kulturních památek.
2904. Zastavěné prostory jsou zpravidla uzlem silniční sítě. Potřeba cest jako os pro přesun kolové a speciální techniky zůstává zachována i přes schopnost pohybu pozemních sil v terénu a z toho důvodu bude ovládnutí zastavěných prostorů rozhodující.
- Ničivé účinky palby mohou způsobit naprostou neprůjezdnost cest a ulic. Vážně poškozené zastavěné prostory tak vytvoří velké překážky.

2905. Vedení útoku i obrany v těchto prostorech bude vyžadovat velké množství pěchoty. Pokud jsou zastavěné prostory dobře bráněné, bude pro útočníka výhodnější tento prostor obejít nebo obklíčit (izolovat jej) a vyhnout se tak jeho přímému dobývání, které zpravidla představuje nákladnou operaci jak z hlediska času, tak i lidských sil.
2906. Zastavěný prostor, který se dá snadno obejít, má pouze malou obrannou hodnotu. Proto má zastavěný prostor obrannou hodnotu jen v případě, bude-li jej muset protivník dobývat přímým útokem nebo bude muset použít časově náročný manévř k jeho izolaci a obejítí.
2907. Rozhodnutí, zda na velké zastavěné prostory útočit, nebo je bránit, vydává zpravidla velitel operace, který zvaží celkovou situaci a přínos pro dosažení cílů operace. Při tomto rozhodnutí bere velitel v úvahu, že zřeknutí se důležitých zastavěných oblastí spolu s jejich obyvatelstvem ve prospěch postupujícího protivníka má nepříznivý vliv na morálku obyvatelstva, na druhé straně zvažuje fakt, že obrana zastavěného prostoru si vyžádá neúměrně velký počet vojsk a že postihne civilní obyvatelstvo v prostoru bojové činnosti.
2908. Zatímco se obránce bude snažit přilákat útočníka do bráněného prostoru, rozhoduje se útočník, jak bude situaci řešit. Má tři možnosti:
- » útočit na tato postavení;
  - » neutralizovat obránce v zastavěném prostoru;
  - » zablokovat a obejít tato postavení a k jejich dobytí a vyčištění použít druhosledové jednotky.

29.1.1 Faktory ovlivňující vedení bojové činnosti v zastavěných prostorech

2909. Vedení bojové činnosti v zastavěných oblastech ovlivňuje:
- a. **Fyzický terén** – jeho konfigurace, historická centra, finanční a obchodní centra, oblasti lehkého a těžkého průmyslu, obytné oblasti, podzemní systémy – kanalizace, podzemní dráhy (metro), parkoviště apod.
  - b. **Obyvatelstvo** – různého vyznání a zvyků, místní (trvale žijící) a uprchlíci s přátelským nebo nepřátelským chováním a úmysly.
  - c. **Infrastruktura** – silniční, železniční a vodní cesty, rozvody elektrické energie, vody, paliv, tepla, vládní budovy, školy, nemocnice, rozhlasové a televizní služby apod.

- d. **Hydrometeorologické podmínky** – déšť, sníh, mlha, smog, extrémní teploty vzduchu, vítr, sněhová pokrývka, náledí apod.
- e. **Denní a noční doba**, rozednívání nebo naopak stmívání.
- f. **Právo** – dodržování mezinárodního práva a pravidel pro použití síly.
- g. **Sdělovací prostředky** – vliv na veřejné mínění uvnitř mezinárodního společenství a na domácí veřejné mínění bojujících stran.

29.1.2 Charakteristické rysy vedení bojové činnosti v zastavěných prostorech

2910. Bojová činnost v zastavěném prostoru je charakterizována:

- » omezeným výstřelem a výhledem;
- » výbornou ochranou, krytem a utajením činnosti vojsk a techniky, což zvyšuje obtížnost hodnocení jejich síly;
- » sníženou možností manévru, zejména větších jednotek, avšak zvýšenou možností prosakování a obcházení malými, relativně samostatnými jednotkami (skupinami). Řízení proto bude muset být decentralizováno a realizováno veliteli malých (samostatných) jednotek;
- » bojem zblízka a vyšší mírou poškození (zasazení) vozidel z malých vzdáleností;
- » přítomností civilního obyvatelstva, což může velmi vážně omezovat bojovou činnost;
- » potížemi při velení, řízení a spojení;
- » vysokou spotřebou munice (zejména do ručních zbraní a ručních granátů), opevňovacího materiálu a zásob bojového materiálu;
- » omezeným účinkem dělostřelecké a minometné munice;
- » bojem, který se může vést na třech úrovních, na ulicích, nad zemí (na střechách budov a v budovách) a v podzemních systémech (v kanalizačních systémech, podzemní dráze apod.);
- » zvýšeným nebezpečím výskytu toxického průmyslového materiálu a endemických chorob (trvalý výskyt některé choroby v určité oblasti);

- » extrémní fyzickou a psychickou zátěží bojujících vojsk;
- » vysokými ztrátami živé síly a materiálu.

29.1.3 Omezení pro boj v zastavěných prostorech

2911. Podmínky charakterizující boj v zastavěných prostorech vytvářejí tato omezení:

- » palebná postavení v obraně je třeba volit tak, aby se zlepšily omezené možnosti pozorování a aby bylo dosaženo maximálního možného prostoru ovládaného palbou;
- » podrobná znalost prostoru poskytuje výhodu obránci. Útočník bude muset informace o prostoru získat zpravidla zprostředkovaně;
- » postavení bránícího se protivníka se obtížně zjišťují, obtížně se odhaduje jeho síla a záměry činnosti. Z tohoto důvodu bude důležité zřizovat dočasná předsunutá místa velení (pozorovatelná před obrannými liniemi nebo pohyblivá místa velení při útoku);
- » možnost pohybu je značně omezena. Čím více budov je poškozeno, tím větší možnost krytu má obránce a tím obtížněji může útočník postupovat. Postup bude pomalý;
- » budou se používat zejména zbraně s krátkým dostřelem a granáty. Velmi obtížné bude zajistit vzájemnou palebnou podporu. Omezeno bude použití zbraní pro nepřímou palbu a tanků. Ty se zejména při boji z blízka budou využívat v otevřenějších prostorech;
- » v závislosti na konstrukci budov mohou mít velký význam požáry. Útočník bude moci vypudit obránce ohněm, na druhé straně bude moci obránce využívat ohně stejným způsobem proti útočníkovi;
- » pouliční boj je fyzicky a psychicky velmi vyčerpávající a postup při útoku bývá měřen v metrech, od budovy k budově. Za těchto podmínek bude hodně záviset na iniciativě a kvalitě velení na nižších stupních velení. Udržení bojového výkonu může vyžadovat časté střídání vojsk v dotyku s protivníkem.

29.2 Příprava a plánování boje v zastavěných prostorech

2912. **Útočný boj.** Při plánování útočného boje se klade důraz na následující faktory:

- a. **Jednoduchost.** Řízení je obtížné a plány by proto měly být jednoduché a pružné. Není rozumné podrobně plánovat s velkým předstihem, plány musí být možné upravovat k rozvíjení aktuálních místních úspěchů. Rozkazy se obvykle vydávají pro celou operaci jen v hrubých rysech a podrobně jen pro první fázi boje. Plány pro každou následující fázi se zpracovávají a rozkazy se vydávají v průběhu (při dokončování) právě probíhající fáze.
- b. **Informace.** Nezbytné jsou maximální možné informace o plánu města a rozmístění protivníka. Možné zdroje těchto informací představují:
  - » mapy, plány města, průvodcovské příručky a letecké snímky. Plány města a mapy by měly obsahovat pokud možno nadzemní a podzemní systémy infrastruktury, měly by být velice podrobné a vydány do stupně družstvo. Měly by obsahovat jména ulic a systém značení budov;
  - » průzkumné hlídky, pozorovací stanoviště a vytypované objekty, které by mohly být využívány jako pozorovací stanoviště;
  - » vzdušný průzkum, vedený především bezpilotními prostředky, a radioelektronický průzkum;
  - » zpravodajství z lidských zdrojů (Human Intelligence – HUMINT), zahrnující válečné zajatce, místní orgány, včetně národních teritoriálních sil, obyvatelstvo a uprchlíky.

2913. **Při plánování útoku na zastavěný prostor by mělo být zvažováno následujících sedm faktorů:**

- a. **Cíle.** Útok se plánuje tak, aby se postup ke konečnému cíli prováděl splněním jednotlivých postupných cílů. Ty poskytují pevnou základnu pro následující fázi a musí se bránit, aby se předešlo jejich opětovnému dobytí protivníkem. Volba konečného cíle musí zaručovat, že jeho dobytí učiní další obranu protivníka neudržitelnou.
- b. **Řízení.** Nepřetržité řízení velitelem a časté doklady podřízených jsou životně důležité na všech úrovních, zejména jsou důležité k zabránění střelby do vlastních řad. Na významu nabývají osy postupu,

cíle, čáry podávání hlášení, mezilehlé čáry a hranice a opatření k řízení palebné podpory.

- c. **Poměr sil.** Útočné operace a zvláště útok na zastavěný prostor podléhají potřebě vytvořit vysoký poměr sil, 3:1 a vyšší, tak aby bylo dosaženo několikanásobné převahy na rozhodujících směrech.
- d. **Logistická podpora.** Před zahájením útoku na zastavěný prostor by měly být doplněny veškeré zásoby. Zásoby munice a trhavin všech druhů by měly být podstatně zvýšeny. Útočícím jednotkám by mělo být doplněno útočné vybavení a měl by u nich být posílen léčebně-odsuňový systém.
- e. **Přeskupení.** Měl by být vyčleněn dostatečný čas pro posílení, přeskupení a výcvik jednotek a pro vydání rozkazů. Útočící jednotky by mohly být členěny následovně:
  - » **jednotky určené k obklíčení zastavěného prostoru.** Ty tvoří zejména průzkumné jednotky, obrněné jednotky, letectvo a dělostřelečtí pozorovatelé;
  - » **skupiny palebné podpory.** Tvoří je zejména obrněné jednotky, protitankové zbraně, vrtulníky, odstřelovači, kulomety určené k potlačující palbě a dělostřelečtí pozorovatelé;
  - » **útočné jednotky.** Jsou tvořené zpravidla mechanizovanými (pěšími) jednotkami, obrněnými jednotkami, ženijními jednotkami, dělostřeleckými pozorovateli a dělostřelectvem přímé palebné podpory;
  - » **zálohy.** Jsou tvořeny mechanizovanými jednotkami podporoványými skupinami palebné podpory (jednotkami zbraní).
- f. **Tempo a nepřetržitý postup.** Tempo útoku je nutno udržovat ve dne i v noci. Útočící jednotky by měly nepřetržitě postupovat, protože jakékoli zdržení (zastavení nebo zpomalení) dává protivníkovi čas na přeskupení, reakci a opětovné převzetí iniciativy. K udržení tempa a nepřetržitosti postupu by měl plán zahrnovat:
  - » jednotky, které budou pokračovat v postupu překračováním vlastních linií. Z důvodu omezení manévru mohou tyto jednotky být ve sledech;
  - » zálohy, které by měly být v síle 1/3 útočících sil a rozmístěny co nejvíce vpředu tak, aby mohly rychle reagovat na neočekávané situace a využívat taktické výhody;

- » opatření pro rychlé doplnění munice, dalších bojových zásob a evakuaci raněných. Potíže s evakuací raněných by neměly být podceňovány. Polní zdravotnické zařízení první úrovně – Role 1 (praporní obvaziště nebo jeho ekvivalent) bude vyžadovat před zahájením útoku posílení. Zdravotnická družstva se budou pohybovat po osách za čelními útočícími jednotkami. Jejich úkolem bude poskytnout okamžitou první pomoc, označit raněné a přesunout je ke stanoveným sběrným místům (Collection Point). Velitelé by měli vyčlenit dostatečný počet vojáků jako nosičů raněných mezi lékařským zařízením a sběrnými místy. Obrněná bojová vozidla mohou být užita pro doplnění zásob munice a evakuaci raněných, jakmile to situace dovolí.

2914. **Obranný boj.** Při plánování obranného boje v zastavěných prostorech by měl být záměr boje dostatečně pružný a musí maximálně využívat hloubku obrany. Bránící se jednotky musí být připraveny na přemísťování sil z jednoho terénního tvaru nebo budovy k jinému, aby tak nejlépe čelily hlavnímu úderu útočníka. Přestože jsou obecné zásady obrany stejné, jsou v zastavěné oblasti patrné dílčí rozdíly v použitém způsobu boje:

- » pokud to čas dovoluje, obrana se plánuje centrálně a do velkých podrobností. Protože většinu činností provádějí malé jednotky, je řízení decentralizované;
- » protože daný prostor poskytuje dostatek možností utajení a skrytí, je pozorování omezené. Zvláštní pozornost je třeba věnovat zajištění vzájemné podpory a kruhové obrany, aby se předešlo prosakování protivníka. Charakter terénu zpravidla vede k boji zblízka. Obranná opatření mohou zahrnovat přehrazení ulic a použití palebných zbraní krátkého dostřelu pro přímou palbu.

2915. **Odolnost obrany předpokládá:**

- » předsunutá postavení (stanoviště) nebo postavení bojového zajištění jsou umístěna po obvodu zastavěného prostoru (Perimeter Force). Jde o vzájemně se podporující postavení (stanoviště), která poskytnou informace o protivníkovi a nebo zahájí jeho ničení. Stáhnou se nebo přesunou, jakmile splní stanovený úkol;
- » vytvoření malých pohyblivých bojových skupin (Disruption Force) s úkolem narušovat útok protivníka a ovlivňovat směr jeho útoku do předem vybrané oblasti jeho ničení;

- » vytvoření hlavního obranného prostoru (Main Defended Area) z vhodně umístěných, bráněných a navzájem se podporujících opěrných bodů (obránných postavení). Zálohy by měly být určeny zejména ke krytí mezer a hluchých prostorů.
  - » centrálně umístěnou mobilní zálohu.
2916. Při organizaci ochrany vojsk proti ZHN se v zastavěných prostorech k ukrytí osob a techniky využívá vhodná místní zástavba. Široce se využívají budovy a podzemní prostory, které se v součinnosti s ženíjným vojskem vybavují filtračním a ventilačním zařízením. Vojska se rozmisťují tak, aby nedošlo k nadměrným ztrátám při úniku průmyslových nebezpečných látek. Vyhodnocuje se konfigurace terénu a možnost kontaminace nízko položených nebo podzemních prostorů bojovými chemickými, bojovými biologickými a průmyslovými nebezpečnými látkami⁶⁶.

29.3 Organizace sil pro vedení boje v zastavěných prostorech

29.3.1 Použití bojových sil v zastavěných prostorech

2917. Hlavní tíha bojové činnosti v zastavěných prostorech spočívá na pěchotě. Úspěch těchto operací však bude záviset na spolupráci se všemi druhy vojsk.
2918. Boj v zastavěném prostoru předpokládá i použití tanků, které za přímé ochrany pěchotou mohou poskytnout bojujícím silám účinnou přímou palebnou podporu. Tanky mohou mít důležitou úlohu při útoku na samostatně bojující (izolované) jednotky a při boji v otevřeném terénu.

V útočném boji se tanky používají k vytvoření otvorů v budovách pro umožnění vstupu do nich, k ničení zátarasů (barikád), vedení umlčovacích palby na protivníka v budovách před tím, než do nich vstoupí vlastní pěchota, k omezení možnosti ústupu protivníka po cestách, blokování ohnisek odporu protivníka, ochraně boků a odklizení sutin, jsou-li opatřeny radlicemi.

V obranném boji budou tanky tvořit nedílnou součást obranného systému a hlavních mobilních záloh. Používají se také uvnitř bráněných lokalit pro poskytování mobilní podpory ohniskům odporu nebo

⁶⁶ *Vševojsk-2-1 Ochrana vojsk proti zbraním hromadného ničení, Praha 2009*

k boji proti tankům protivníka z připravených palebných stanovišť. Nesmí se používat jako statické pevnůstky v otevřeném terénu. Tankové radlice mohou zabezpečit rychlé demolice a odstraňování sutin.

Použití tanků v zastavěných prostorech je omezeno:

- » nedostatkem mobility, protože jejich činnost je omezena na cesty a ulice, které budou často vyžadovat odklizení sutin, min atd.;
- » budovami, které omezí plný odměr věží. Elevace tankových zbraní nemusí vždy umožňovat vedení palby do nejvyšších poschodí budov a do prostoru střech;
- » zranitelností protitankovými zbraněmi krátkého dostřelu. Tanky by měly postupovat se zavřenými příklopy tak, aby se vyloučila možnost zranění členů osádky palbou odstřelovačů. Tanky postupují krátkými skoky, vedou umlčovací palbu a pokud možno jsou podporovány jinými tanky. Budou vždy vyžadovat podporu a ochranu pěchotou.

29.3.2 Použití sil bojové podpory v zastavěných prostorech

2919. **Dělostřelectvo.** Dělostřelectvo je v zastavěných prostorech využíváno k vedení přímé střelby, která je velmi účinná proti ohniskům odporu. Vedení nepřímé střelby může být ztíženo krátkou vzdáleností mezi protivníkem a vlastními vojsky, což zvyšuje nebezpečí ohrožení pro vlastní vojska. Pozorování a oprava palby jsou obtížnější, a proto je výhodné použít prostředky vzdušného pozorování (vrtulníky, bezpilotní průzkumné prostředky). Boření objektů palbou dělostřelectva může vytvářet překážky, které se budou muset vlastními jednotkami v dalších fázích (např. za útoku) překonávat.
2920. **Taktické letectvo.** Taktické letectvo bude při podpoře boje v zastavěných prostorech využíváno pro průzkum, přesné bombardování ohnisek odporu a izolování protivníka snažícího se o ústup nebo přísun posil.
2921. **Vrtulníky.** Vrtulníky mohou být při boji v zastavěných prostorech použity k poskytnutí palebné podpory a k řízení nepřímé palby nebo blízké vzdušné podpory. Dále mohou být využity k vizuálnímu a fotografickému průzkumu, dopravě vojsk a pozorovatelů na vrcholy vysokých budov, přepravě samostatně bojujících (izolovaných) skupin

a přemístění vojsk do jiných postavení, radioreléovému spojení a rozmisťování spojovacích zařízení, odsunu raněných a nemocných, zejména z prostorů nepřístupných kolovým a pásovým vozidlům a k logistické podpoře bojové činnosti.

2922. **Jednotky pozemní protivzdušné obrany.** Základní taktika jednotek protivzdušné obrany se při operacích v zastavěných prostorech nemění. Pro umožnění včasného postřelování prostředků vzdušného napadení je vhodné rozvinout prostředky pozemní PVO na okrajích měst nebo na nejvýše položených úsecích dostupného a vhodného terénu. Systémy pozemní PVO krátkého dosahu je v zastavěných oblastech možno rozmisťovat často pouze na otevřenější prostory s dobrou příomou viditelností po vzdálenějším okolí, jako jsou parky, pole a volné plochy vlakových nádraží. Pro zajištění ochrany před vzdušnými útoky ze všech směrů mohou být některé systémy pozemní PVO umístěny na střechy budov, které poskytují v zastavěné oblasti zpravidla nejlepší palebná postavení. Dodatečnou PVO mohou rovněž poskytnout těžké kulomety umístěné na střechách budov. Při zpracovávání plánu protivzdušné obrany je nutno zohlednit následující skutečnosti:

- » najít a zaujmout dobré palebné postavení pro protiletadlové raketové systémy delšího dosahu může být v zastavěných oblastech obtížné. Proto může být množství použitelných systémů delšího dosahu omezeno;
- » některé systémy pozemní PVO mohou poskytnout ochranu pouze z postavení na okraji nebo vně okraje zastavěné oblasti (města);
- » možnosti přesunů mezi postaveními jsou v zastavěných oblastech zpravidla omezené;
- » úhly skrytu radiolokátorů a zhoršené možnosti spojení zkracují všem jednotkám dobu potřebnou na včasnou reakci na výstrahu PVO. Opatření pro řízení PVO musí umožňovat rychlé reakce systému PVO v prostředí s takto oslabenými možnostmi výstrahy.

2923. **Ženíjní jednotky.** Jednotky (úkolová uskupení), určené k útoku v zastavěném prostoru jsou zpravidla posilovány ženijními jednotkami, jejichž úkolem je zejména:

- » zřizovat průchody v ženijních zátarasech a v překážkách;
- » ničit opevněné objekty protivníka a budovy upravené k obraně;

- » odminovávat dobyté objekty a odstraňovat nástrahy;
- » zřizovat výbušné zátarasy při upevňování dobytých prostorů (objektů).

Ženíjní podpora útoku v zastavěném prostoru dále zahrnuje:

- » zřizování průchodů ve specifických zátarasech a překážkách;
- » ničení budov bráněných protivníkem trhavinami;
- » zabezpečení násilného přechodu vodních překážek ve městě;
- » úpravy podzemních objektů pro místa velení a obvaziště;
- » odminování a úpravu os přesunu.

Ženíjní podpora obrany zastavěného prostoru zahrnuje:

- » přizpůsobení jednotlivých budov (staveb) k obraně s důrazem na ochranu proti všem prostředkům ničení;
- » zřizování minových polí, barikád, závalů a jiných zátarasů na přístupech k městu i uvnitř města;
- » úpravu stávajících nebo zřizování nových průchodů a průjezdů uvnitř domovních bloků a přizpůsobení podzemních objektů k manévru;
- » úpravu sklepů ve zděných budovách k využití jako úkryty;
- » zřizování nástrah v nevyužitých objektech;
- » rozmísťování zatarasovacích odřadů (skupin) na okrajích města a podle potřeby i uvnitř města poblíž křižovatek, proluk a dvorů.

2924. **Průzkumné jednotky.** Průzkum při útoku na zastavěnou oblast je ztížen tím, že pronikání průzkumných orgánů do oblasti je značně omezeno zástavbou a infrastrukturou. Z toho důvodu mohou být počáteční informace o důležitých objektech v oblasti zástavby a bojové sestavě protivníka získány především s využitím bezpilotních průzkumných prostředků, které vedou průzkum jednotlivých objektů, hlavních tříd a ulic s několikanásobně větším počtem startů.

Značnou část informací lze získat s využitím zpravodajství z lidských zdrojů, kontaktu s uprchlým obyvatelstvem, přeběhlíky a zajatci. Kromě toho je prováděn průzkum pozorováním na přístupech do oblasti a v jejích okrajových částech. Činnost průzkumných orgánů je

komplikovaná nejen přítomností civilního obyvatelstva, ale především omezenými možnostmi rádiového spojení v důsledku zástavby.

Získané počáteční informace mohou být využity pro zasazení průzkumných orgánů bojového a hloubkového průzkumu, které jsou schopny využít zjištěných mezer v obraně protivníka a rychle pronikat do zastavěné oblasti. Průzkum není nikdy veden v celém zastavěném prostoru, ale je zaměřen na rozhodující objekty a s nimi související prvky obrany protivníka, které mají význam pro splnění cílů útoku.

Činnost průzkumných orgánů bojového průzkumu, provádějících průzkum na bojových průzkumných vozidlech, je značně ztížena. Jejich pohyb v zastavěném prostoru po komunikacích i podél hlavních komunikačních tahů do stanovených prostorů průzkumu bude moci být sledován i místním obyvatelstvem, a proto hrozí jejich prozrazení. K jejich pěšimu proniknutí do zastavěného prostoru a k manévru v něm může být využito vedlejších komunikací a inženýrských sítí, které mohou více napomoci jejich skrytému pohybu.

Průzkumné orgány hloubkového průzkumu mohou být využity nejen k průzkumu protivníka na přístupech do oblasti, ale mohou být zasazeny do vytypovaných prostorů v ní. Do těchto vytypovaných prostorů jsou zasazovány nejvhodnějším způsobem (pěšky, na padácích, na vozidlech). V zastavěném prostoru provádějí průzkum zejména v prostorech velkých křižovatek, náměstí a městských komunikačních uzlů, dále mohou být využívány k propátrávání parků, lesíků a jiných plošných objektů, které umožňují ukrytí záloh protivníka.

Průzkum při obraně zastavěného prostoru je organizován do hloubky bojové sestavy protivníka všemi druhy průzkumu především na přístupech do zastavěného prostoru, k zjištění síly a složení protivníka a hlavního směru útoku. V okrajových částech městských aglomerací, kde existuje řada zahrad a parků a nebezpečných cest, je veden s využitím maskovacích vlastností terénu, podle obecných zásad vedení průzkumu v obraně.

Průzkum uvnitř městské zástavby je zaměřen na přístupy protivníka ke klíčovým prostorům a objektům. K tomu je zvyšován počet pozorovatelů a pozorovacích hlídek. Důraz je přitom položen na zalesněné a parkové prostory, které může protivník využít. Pozornost je zaměřena na odhalení průzkumu protivníka a krytí mezer v bojové sestavě vlastních vojsk. K pozorování jsou rovněž využívány různé věže a ostatní vysoké budovy.

2925. **Jednotky elektronického boje.** Síly a prostředky elektronického boje budou působit v nepříznivých podmínkách pro šíření elektromagnetických vln, kdy dochází ke snížení dosahu elektronických zařízení. Jednotky radioelektronického průzkumu mohou být využity především k doplnění obrazu situace protivníka v okolí zastavěného prostoru. Zvláštní význam budou mít malé jednotky EB, určené pro elektronickou podporu bojujících jednotek, vybavené rušiči rádiem řízených improvizovaných výbušných zařízení (Radio-Controlled Improvised Explosive Device – RCIED).
2926. **Chemické jednotky.** Při organizaci chemického zabezpečení v zastavěných prostorech se klade důraz na nepřetržité monitorování radiací, chemické a biologické situace. K pozorování se využívají vysoké budovy, věže a jiné dominanty. Radiační, chemický a biologický průzkum se vede na přístupech do města, po hlavních ulicích, náměstích a v parcích. Ve větší míře se využívají pěší průzkumné skupiny a bezobslužné monitorovací prostředky. Pozornost se soustřeďuje zejména na prostory možných úniků průmyslových nebezpečných látek po haváriích zařízení infrastruktury.

V úvahu je nezbytné brát možnost dlouhodobé kontaminace ovzduší a objektů bojovými chemickými, bojovými biologickými a průmyslovými toxickými a biologickými látkami především v budovách a blocích s víceposchodovými domy, podzemních prostorách, včetně komunikačního systému města. Dále je nutno brát v úvahu možnost kontaminace vodních zdrojů, systému zásobování města (osady) vodou, zásob potravin a dalšího materiálu.

K dekontaminaci po napadení zbraněmi hromadného ničení a k léčebně-odsunovým opatřením se využívají prostředky teritoria. Rekonstruují se městská technická zařízení (městské lázně, zdravotnická zařízení, prádelny, sprchová zařízení, mycí zařízení u čerpacích stanic, objekty a prostředky městské dopravy apod.). Podobně lze prostředky z místních zdrojů (kropicí vozy, dezinfekční prostředky apod.) použít k dekontaminaci budov, vozovek a jiných objektů.

29.4 Vedení boje v zastavěných prostorech

2927. **Útočný boj.** Útočný boj v zastavěném prostoru vyžaduje několikanásobnou převahu (velké počty vojsk) a hodně času. Plánování boje je třeba

dobře sladit, ale provedení útoku bude decentralizováno. Pěchota bude obvykle bojovat sesednutá z vozidel a bude posílena ženisty a tanky.

2928. Útok v zastavěném prostoru je možno rozdělit do tří fází, které se mohou provádět souběžně. V žádném případě by však mezi těmito fázemi nemělo docházet k nežádoucím prodlevám, útočící jednotky by měly postupovat rychle, rozvíjet útok do hloubky a nesmí dovolit obránci učinit potřebná protiopatření.

a. **Izolace prostoru.** Cílem je izolovat prostor ovládnutím terénních prvků, které jsou pro přístupy k obránci rozhodující. Aktivní a odolná obrana významných terénních prvků protivníkem může zabránit jeho úplné izolaci. Útočník se proto musí snažit zajistit minimálně část obranného postavení nacházející se vně prostoru obrany (na předním okraji), z něhož může následně lépe kontrolovat vstup do jeho zájmového prostoru, zmocnit se tak podstatné části postavení protivníka a provádět následné výpady k rozvrácení jeho dalších důležitých postavení.

b. **Zteč.** Skládá se z postupu k přednímu okraji obrany a ovládnutí důležitých bodů v budovách na a za předním okrajem obrany. Tato fáze má snížit nebo vyloučit možnosti pozemního pozorování obránce a vedení přímé palby na přístupy k obraně. Útočník využívá skrytých přístupů k navázání dotyku s protivníkem a zahajuje systematické vyčišťování daného prostoru. Tato část plánu by měla být jednoduchá a obsahovat zničení zcela konkrétních cílů. K udržení tempa postupu je nezbytné její pečlivé řízení.

c. **Ovládnutí (vyčištění) bojiště.** Spočívá v boji s cílem ovládnout (vyčistit) prostor bráněný protivníkem. Tato fáze je charakteristická decentralizovanou činností malých jednotek, zpravidla posilovaných dalšími jednotkami (ženisty, chemiky apod.) pro zabezpečení postupného ovládnutí (vyčištění) určených prostorů. Ve velkých zastavěných prostorech bude někdy postačující, aby byl po překonání předního okraje obrany ovládnut (vyčištěn) pouze určený koridor.

2929. **Obranný boj.** Význam obrany zastavěného prostoru spočívá v tom, že jeho obranou lze výrazně omezit postup protivníka, ztížit mu manévry vojsky, poutat a ničit jeho síly, omezit přísuny materiálu a další činnosti protivníka. Obrana zastavěného prostoru se buduje s využitím terénních tvarů a budov, které zachovávají celistvost obrany a umožňují obránci snadný pohyb. Obranná postavení se budují do patřičné hloubky. K obraně zastavěného prostoru se obvykle určují

mechanizované (pěší) jednotky. Pěchota bude obvykle bojovat sesednutá v malých skupinách, posílená ženisty a tanky.

2930. Přední okraj obrany (FEBA) bude záviset na druhu a počtu vojsk, která jsou k dispozici, a velikosti zastavěného prostoru, který má být bráněn. Ten by se protivníkovi neměl jevit jako jasně vytyčené postavení, na něž by mohl soustředit podpůrnou palbu, a měl by být pokud možno umístěn tak, aby bránil protivníkovi v přístupu k okrajům zastavěného prostoru a využití krytí budov k rozvinutí svých sil.

2931. Obranná postavení se budují tak, aby nedovolovala jejich obklíčení nebo proniknutí. Přijímají se opatření k udržení pozorování celého prostoru obrany proti napadení ze všech směrů.

Ve větších zastavěných prostorech, kde se problém velkého obvodu obrany ještě zhoršuje omezeným výstřelem, se obrana soustřeďuje pouze do vybraných prostorů. V těchto prostorech se těžiště obrany položí do samostatných opěrných bodů, mezi nimiž operují mobilní jednotky.

Budovy nebo skupiny budov pevné konstrukce, jejichž umístění skýtá výhodnou možnost vedení obrany, se mohou použít jako ohniska odporu. Tento úkol plní i v případě, že je útočník obejde nebo izoluje.

2932. Vytváření překážek (zátarasů, barikád, minových polí apod.) klade velké požadavky na plánování a použití ženijních prostředků. Bloky domů a budovy se mohou využít jako předem připravené překážky, jejichž předpokládaný účinek se zesiluje zřízováním výbušných i nevýbušných zátarasů. Plán zatarasování je třeba pečlivě sladit s palbami a požadavky na pohyb a předat ho všem jednotkám, jinak se sníží jejich schopnost rychlého přemísťování, která je založena na důkladné znalosti terénu.

Důležitým faktorem je překvapení. Demoralizující účinek důmyslně rozmístěných nástrah v domech, časovaných náloží a zátarasů může značně přispět k úspěšnému vedení obrany.

2933. Obránce by měl využívat svých znalostí zastavěného prostoru k ofenzivní činnosti. Útok protivníka může narušit agresivní hlídková činnost, výpady, použití odstřelovačů a taktické léčky s využitím momentu překvapení. Obránce se může také snažit zaujmout opět prostor, který útočník vyčistil, ale dosud neobsadil.

Důležitou roli sehrává provádění protiútoků. Provedení velkých protiútoků vyžaduje centralizované plánování a decentralizované provedení. Malé jednotky se snaží znovu dobýt důležité objekty s úkolem vytlačit z tohoto prostoru protivníka.

29.4.1 Velení a řízení při boji v zastavěných prostorech

2934. Velení a řízení bude v důsledku omezeného spojení, možnosti pozorování a omezeného přístupu velmi obtížné a obvykle by mělo být decentralizované. Na významu nabývá iniciativa velitelů malých (samostatných) jednotek, která však bude vždy limitována dodržением záměru nadřízeného velitele.
2935. Je nutno navázat a udržovat úzkou spolupráci mezi civilními úřady, teritoriálními velitelstvími a veliteli na taktickém stupni. Velitel na taktickém stupni by měl zabezpečovat nebo pomáhat při zabezpečení:
- » koordinace plánů na odsun civilního obyvatelstva;
  - » zajištění humanitární pomoci;
  - » pomoci při jednání s orgány dané země;
  - » ochrany před bezprostředním vlivem vojenské činnosti a zabránění vedlejším škodám;
  - » udržování základních služeb.
2936. Při řízení bojové činnosti v zastavěných prostorech je třeba věnovat pozornost těmto součinnostním otázkám:
- » stanovení prostorů činnosti. Celý prostor je nutné rozdělit do jasně stanovených sektorů;
  - » stanovení čar hlášení. Ty se obvykle volí podél ulic v pravém úhlu k čáře postupu;
  - » stanovení rozhraní. Volí se paralelně s ulicemi a zahrnují budovy po obou stranách ulice, aby se předešlo rozdělení přístupových cest;
  - » stanovení koordinačních bodů. Jsou nezbytné pro udržení soudržnosti;
  - » stanovení nebezpečných oblastí. Jsou to ty oblasti, které představují potenciální nebezpečí střetnutí se s toxickým průmyslovým materiálem.

2937. Zabezpečit a udržovat spojení v zastavěných prostorech může být extrémně obtížné. Rádiové spojení bude velmi stíněno a jeho dosah značně snížen. V důsledku toho je třeba rozmístit radiostanice na vhodných místech, maximálně využívat retranslačních stanic a umístění antén na nejvyšších vrcholech. Použití výkonných radiostanic v obrněných vozidlech může být výhodnější než použití přenosných stanic. Pokud to čas a bojová situace umožňují, je třeba v maximální míře využívat civilního telefonního spojení doplněného pokládáním telefonních linek. To bude výhodnější v obraně než v útoku.

29.4.2 Logistická podpora a zdravotnické zabezpečení boje v zastavěných prostorech

2938. Plány zabezpečení bránících se sil by měly počítat s možností obléhání. Situaci může zkomplikovat potřeba zabezpečovat civilní obyvatelstvo v prostoru, velitel by proto měl zajistit, aby přítomnost obyvatelstva co nejméně ztěžovala vedení bojové činnosti. Ve spolupráci s místními orgány je třeba učinit opatření pro:

- » provoz veřejných služeb, včetně zásobování elektrickou energií, vodou a likvidace odpadů;
- » rozdělování potravin, kdy může být nutné použít přidělový systém;
- » hygienická opatření a úklidové služby;
- » zdravotnické zabezpečení.

2939. Obránci se v prostoru předzásobují potřebným materiálem, pokud možno na několika výdejních místech. Další doplňování zásob se může provádět také shozem z letounů nebo vrtulníky.

2940. Pozornost je třeba věnovat odsunu raněných. Skupiny sběračů raněných zabezpečují jejich vynesení z míst, která jsou pro vozidla neprůjezdná. K tomuto účelu a k dalšímu odsunu raněných ze zastavěného prostoru se používají také vrtulníky.

2941. Při obraně velkých měst je nutno věnovat pozornost protipožárním opatřením. Za likvidaci požárů zodpovídají všechny jednotky v souladu s opatřeními nařízenými veliteli.

KAPITOLA 30

VEDENÍ TAKTICKÝCH ČINNOSTÍ V OBTÍŽNÝCH KLIMATICKÝCH PODMÍNKÁCH

30.1 Všeobecné zásady pro vedení boje v obtížných klimatických podmínkách

3001. Vedení bojové činnosti v obtížných klimatických (zimních) podmínkách vyžaduje speciální postupy, výcvik a vybavení. Síly operující v obtížných klimatických podmínkách by měly být schopny provádět efektivně všechny druhy operací, i když je nutno pochopit, že jejich provádění bude mimořádně obtížné.

Důležitým hlediskem operací za podmínek zimy a extrémně nízkých teplot je, že vojska musí být schopna žít a přežít v tomto prostředí, mají-li proti protivníkovi účinně bojovat. Úspěch bude do značné míry záviset na potřebném výcviku a vybavení.

3002. Při průměrných denních teplotách vzduchu pod +10 °C výrazně narůstá význam řádného vystrojení živé síly. Zvýšená vlhkost vzduchu za současného výskytu mrazu zvyšuje nebezpečí vzniku omrzlin. Ranění, následkem ztráty krve, hůře snášejí vliv nízkých teplot vzduchu. Větší rozkolísání teplot vzduchu spolu s výskytem zvýšené vlhkosti vzduchu podporuje vznik nemocí z nachlazení i rozvoj některých epidemických chorob. Průběh teploty vzduchu, výskyt atmosférických srážek a charakter proudění vzduchu mají vliv na změny a další vývoj bakteriologické a hygienicko-epidemiologické situace.

30.1.1 Charakteristika obtížných klimatických podmínek

3003. Z vojenského hlediska je při vedení bojové činnosti v obtížných klimatických (zimních) podmínkách nutno zohlednit následující faktory:
- » dlouhé noci;
  - » extrémně nízké teploty, které působí na lidský organismus a psychiku;

- » ztížení manévru vlivem sněhové a ledové pokrývky;
- » silné větry, které zvyšují činitele ochlazení organismu a mohou způsobovat sněhové bouře, podstatně snižující atmosférickou dohlednost;
- » rušivé vlivy přírodních jevů na spojení (námraza, atmosférické poruchy);
- » malá pokrytost terénu k využití skrytu;
- » náhlé a časté změny hydrometeorologických podmínek;
- » snížená účinnost až nefunkčnost vozidel, zbraní a vybavení, zejména akumulátorových baterií, motorů a PHM.

30.2 Příprava a plánování boje v obtížných klimatických podmínkách

3004. Pro plánování boje jsou mimořádně důležité tyto faktory:

- a. **Hydrometeorologické podmínky.** Plánování by mělo vzít v úvahu předpokládané hydrometeorologické podmínky. Extrémně nízké teploty vzduchu, silné větry a sněhové bouře mohou výrazně omezit viditelnost a mobilitu. Náhlé a časté změny hydrometeorologických podmínek mohou lidem způsobovat značné problémy.
- b. **Časová náročnost.** Za krajně nízkých teplot vyžaduje splnění prakticky každého úkolu více času a je třeba s tím počítat i při plánování. Příprava jednotlivce k operaci vyžaduje věnovat velkou pozornost podrobnostem, jako jsou ochrana proti omrzlinám, oděv a vybavení. Osoby působící v těchto podmínkách vyžadují delší čas pro odpočinek a zvýšený příjem potravy s vysokým obsahem kalorií.
- c. **Komunikační síť.** Sníh a led omezují možnosti přesunů vojsk. Zvýšenou pozornost bude proto třeba věnovat průzkumu průjezdnosti komunikací a jejich údržbě.
- d. **Přístřeší.** Při plánování je potřebné věnovat pozornost zřizování přístřeší pro zabezpečení odpočinku a regeneraci sil.
- e. **Krytí a maskování.** Za zimních podmínek není možno bez speciálních technik nebo výbušnin provádět výkopy v trvale zamrzlém terénu nebo ledu. Pro maskování bude nedostatek vegetace.

3005. **Při přípravě a plánování útočného boje** bude třeba zohlednit následující specifika:

- » za extrémně nízkých teplot vzduchu se odtržením jednotek protivníka od prostředků jejich logistické podpory značně sníží jejich bojová hodnota. Bez stravy a paliv bude přežití obtížné a bojová hodnota jednotek se rychle sníží. Dalšího snížení bojové hodnoty jednotek protivníka lze dosáhnout tím, že bránící se vojska budou odtržena od jejich přístřeší, nebo že tato přístřeší budou zničena letecky, dělostřelectvem nebo pozemním útokem;
- » manévr může být často omezen potížemi způsobenými počasím nebo terénem;
- » v důsledku značně rozptýlených zón bojové činnosti budou křídla nebo týlové prostory často jen lehce chráněny a budou představovat snadnou možnost k obchvácení nebo odříznutí;
- » zatímco vodní toky, jezera a bažiny jsou za normálních podmínek v útočných operacích překážkami, po zamrznutí přestávají být překážkami, a mohou poskytovat dobré přístupové cesty i pro těžkou techniku;
- » za podmínek tání může být pohyb po zemi vážně ztížen nebo dokonce nemožný v důsledku vody, bláta a bažin.

3006. **Při přípravě a plánování obranného boje a boje na zdrženou** bude třeba zohlednit následující specifika:

- » omezený počet zasazených vojsk často nedovoluje udržet soudržnou sestavu. Jednotky by proto měly být schopny bojovat izolovaně s použitím kruhové obrany nebo zaujmout záložní postavení;
- » velký význam v boji na zdrženou budou mít zejména aeromobilní síly;
- » množství srážek a kolísání teplot bude mít vliv na obranná postavení (např. silné vrstvy sněhu nebo tající sníh mohou znehodnotit umělé překážky);
- » zřizování překážek na možných přístupech protivníka vyžaduje hodně času a speciální způsob provedení, proto bude výhodnější položit důraz v boji na zdrženou a při zadržování protivníka na jiné druhy činnosti sil bojové podpory;

- » protože v obraně budou mezery, mohou do ní jednotky protivníka prosakovat a napadat zařízení sil bojové podpory, bojového zabezpečení a spojovací systémy. Proto je nutno věnovat zvláštní pozornost bezpečnosti týlového prostoru;
- » rozhodnutí velitele o rozmístění svých sil je mimořádně důležité, protože bude velmi obtížné rozvinuté síly přeskupovat.

30.3 Organizace sil pro vedení boje v obtížných klimatických podmínkách

30.3.1 Použití bojových sil v obtížných klimatických podmínkách

3007. Bojovou činnost povedou zpravidla malá úkolová uskupení. Základem uskupení budou lehké síly, případně střední síly. Použití těžkých sil je vzhledem k omezení jejich mobility a nárokům na logistickou podporu nevhodné. Vedení bojové činnosti v zimních podmínkách vyžaduje pro udržení operační schopnosti začlenit do úkolových uskupení větší počet jednotek bojové podpory a bojového zabezpečení.

30.3.2 Použití sil bojové podpory v obtížných klimatických podmínkách

3008. **Dělostřelectvo.** Dělostřelecká a minometná nárazová munice je v zimních podmínkách méně účinná v důsledku tlumícího vlivu hlubokého sněhu a bláta. Je proto třeba více využívat munice se vzdušným výbuchem. V důsledku nedostatku krytů budou palebná postavení dělostřelectva více zranitelná.
3009. **Taktické letectvo.** Mimořádně účinné mohou být, z důvodu nedostatku možností pro krytí sil protivníka, vzdušné operace proti povrchovým silám. Dobré výsledky budou mít útoky na zálohy a zásobovací systém protivníka.
3010. **Vrtulníky.** Vrtulníky jsou obvykle schopny lépe operovat za zhoršených meteorologických podmínek a zhoršené viditelnosti než letouny s pevnými křídly. Prostory přistání pro vrtulníky se budují

a udržují snadněji než vzletové a přistávací dráhy. Předpokládané úkoly pro vrtulníky zahrnují:

- » vzdušnou přepravu jednotek;
- » přesuny děl, dělostřelecké munice a zbraní pozemní PVO;
- » průzkum;
- » rozmístění retranslačních stanic;
- » přesun ženistů, zaminovacích a demoličních skupin;
- » rychlé doplňování zásob;
- » odsun raněných a nemocných.

3011. **Jednotky pozemní protivzdušné obrany.** Nedostatek krytu a utajení si obvykle vyžádá aktivaci maximálních opatření protivzdušné obrany. Jednotky PVO by měly být součástí úkolových uskupení, jakákoli centralizovaně prováděná PVO bude obtížná.

3012. **Ženíjná podpora.** V zimních podmínkách je nutné respektovat následující zvláštnosti ženíjní podpory:

- a. **Podpora pohybu vlastních vojsk.** Na zamrzlé půdě a při minimální sněhové pokrývce mohou jednotky dosáhnout výborné pohyblivosti. Možnosti pohybu ale snižuje jen povrchově zmrzlá půda, která se za provozu rychle bortí. Velmi obtížné může být pro ženisty odklizení sněhu za silného sněžení. Stavba mostů na plovoucích podpěrách a zřizování přívozových přepravišť bude na zamrzlých řekách a tocích velmi obtížné, ne-li nemožné. Převazy po ledě se mohou provádět v souladu s ustanovením předpisu pro ženíjný průzkum⁶⁷. Činnosti při odminování jsou obtížné v důsledku zamrzlých minových zapalovačů a ztráty účinnosti minových detektorů.
- b. **Omezení činnosti protivníka.** Nastane-li obleva, četné oblasti s dříve pevnou půdou budou pro vozidla neprůjezdné. Cesty na ledě přes vodní toky mohou být uzavřeny ničením trhavinami nebo dělostřelectvem. Za nízkých teplot si příprava systému zátarasů vyžádá více času. Adjustace konvenčních min může být za mrazu obtížná. Minová pole zřízená dříve, než napadl sníh, mohou být

---

⁶⁷ *Zatížitelnost ledu pro přepravu různých jednotek a břemen je uvedena v příloze č. 1 vojenského předpisu Žen-2-3 Ženíjný průzkum*

sněhem, v závislosti na výšce a hustotě sněhové pokrývky, neutralizovaná. Do sněhu položená minová pole se příchodem léta odkryjí, dříve pevná půda se může změnit v hluboké bláto a obranná postavení vybudovaná v zimě se mohou stát nepoužitelná.

- c. **Uchování bojeschopnosti vlastních vojsk.** Budování opevnění a ochranných postavení je ve zmrzlé půdě obtížné. Těžká zemní technika vyžaduje pro výkopy ve zmrzlé půdě více času. Východiskem z nouze se může stát budování nadzemních postavení ze sněhu. Po zhutnění může sníh zastavit nebo zpomalit střely a střepiny.

3013. **Průzkumné jednotky.** K proniknutí do týlu protivníka při vedení útoku v zimě využívají průzkumné orgány snížené viditelnosti a mezer v jeho sestavě. Jejich činnost v bojové sestavě protivníka je ztížená demaskujícími příznaky, které vznikají při přesunu po sněhové pokrývce. Bezpilotní průzkumné prostředky jsou využívány k odhalení přeskupování jednotek protivníka nejen v denní době, ale i za jasných nocí.

Průzkum při obraně v zimě klade zvýšené nároky na utajený pohyb průzkumníků, na jejich logistickou podporu, prevenci proti podchlazení a nebezpečí omrzlin. V systému pozorování musí být zabezpečeno častější střídání pozorovatelů a průzkumných orgánů z důvodů nízkých teplot. Zvyšuje se význam průzkumu bezpilotními prostředky, které provádějí průzkum těžce dostupných prostorů a prostorů s hlubokou sněhovou pokrývkou.

3014. **Jednotky elektronického boje.** Elektronický boj je veden i v obtížných klimatických podmínkách bez omezení. Při manévru silami a prostředky EB jsou kladeny zvýšené nároky na osádky jednotlivých vozidel.

30.4 Vedení boje v obtížných klimatických podmínkách

3015. **Útočný boj.** V zimě jsou jen krátká období denního světla a to znamená, že přesuny za podmínek snížené viditelnosti budou spíše pravidlem než výjimkou. Pro vedení útoku platí následující specifika:

- » k dosažení překvapení se často používá obchvat a prosakování s využitím mezer mezi postaveními protivníka;
- » ve zvýšené míře jsou využívány aeromobilní operace;

- » po zmocnění se cíle by měla bezprostředně následovat konsolidace sil. Útočící pěší vojska mohou být vyčerpaná, přehřátá a zpocená námahou z útoku a je třeba učinit opatření jak předejít jejich nachlazení a onemocnění.

3016. **Obranný boj.** Tam, kde obránce nebude schopen udržet svoji mobilitu, budou muset vojska bojovat z původních postavení a vést tak obranu z izolovaných míst. Pro sledování mezer mezi postaveními bude třeba rozmístit pozorovatelné s cílem pomoci příslušným velitelům rozhodnout se včas o zasazení záloh. Omezení mobility a výsledná pomalá doba reakce si mohou vynutit decentralizaci záloh.
3017. **Boj na zdrženou.** Využívají se obvyklé postupy, zvláštní důraz je však třeba položit na včasnou přípravu každého plánovaného postavení a manévru vzad. Při odpoutávání se od protivníka by měla vojska zničit všechny opuštěné kryty, které by mohl protivník následně použít.

30.4.1 Velení a řízení při boji v obtížných klimatických podmínkách

3018. Důraz se klade na vedení bojové činnosti malých jednotek a na iniciativu velitelů nižších stupňů.

Při volbě míst velení je třeba zvážit a zajistit jejich mobilitu. Nejvhodnější k tomuto účelu jsou vozidla a mobilní kryty.

Hlavní důraz se klade na zabezpečení spojení v důsledku velkého rozptýlení pozemních sil a obtížného přesunu po zemi. K usnadnění překonávání snížené pozemní mobility a nedostatku pozemních navigačních prostředků je vhodné pro velení, průzkum, styk a retranslaci spojení použít letadel (vrtulníků).

30.4.2 Logistická podpora a zdravotnické zabezpečení boje v obtížných klimatických podmínkách

3019. Úspěch bojových operací v zimních podmínkách a za chladného počasí závisí na správných plánech zabezpečení a jejich správné realizaci. Mimořádnou pozornost je nutno věnovat požadavkům přežití živé síly.

Hydrometeorologické podmínky a charakter terénu ztěžují a prodlužují plnění úkolů zásobování, vyprošťování, odsunů, dopravy a údržby.

Faktory času se různí podle terénu a ročního období. Vzdálenost se často měří v čase potřebném pro její překonání a nikoli v kilometrech, a proto by velitelé měli vydávat rozkazy včas, aby umožnili provedení přípravy na požadované zabezpečení.

3020. Zvláštní pozornost je třeba věnovat zabezpečení zásob:

- » je třeba plánovat předsunutí zásob pro zabezpečení operací;
- » budování dílčích zásobovacích cest pro zabezpečení zásobování rozptýlených malých jednotek může být nevhodné. Proto se pro dopravu zásob a techniky bojujícím silám používá terénních vozidel, vrtulníků a letadel.

3021. Při údržbě techniky je třeba respektovat následující specifika:

- » údržba techniky je v zimních podmínkách náročnější a spotřebovává více času. Dochází k vysokému namáhání techniky při přesunech terénem, charakter terénu a hydrometeorologické podmínky si vynucují zvýšené opravárenské úsilí;
- » pro opravárenská zařízení, a v některých případech i pro skladování, by se měly zabezpečit vyhřívané kryty a topná zařízení. Ohřívače jsou často nezbytné pro nastartování vozidel a letadel.

3022. **Zdravotnické zabezpečení** má v zimních podmínkách tato specifika:

- » vliv prostředí zvyšuje požadavky na zdravotnické zabezpečení, zejména na zdravotnické odsuny a hospitalizaci, včetně krátkodobé hospitalizace;
- » v důsledku nutnosti udržovat raněné a nemocné v teple nebudou malé zdravotnické jednotky, dislokované blízko bojiště, schopny zvládat dočasné přetížení svých zařízení raněnými a nemocnými;
- » pro odsun raněných se použijí všechny vhodné prostředky dopravy, které jsou k dispozici.

KAPITOLA 31

VEDENÍ TAKTICKÝCH ČINNOSTÍ V HORSKÉM PROSTŘEDÍ

31.1 Všeobecné zásady pro vedení boje v horském prostředí

3101. Horský terén se vyznačuje značnými rozdíly v nadmořské výšce, strmými svahy a údolími o velké rozloze. Příznačné jsou také výrazné a náhlé změny hydrometeorologických podmínek na malém prostoru. Může zahrnovat zastavěná území, roviny mezi horskými hřebety, náhorní roviny, průsmyky a horské svahy.
3102. Bojový úkol všech sil bojujících v horském terénu se neliší od normálního bojového úkolu. Liší se ve způsobu plnění. Úspěchu v operacích v horském terénu zpravidla dosahují síly, kterým se podaří ovládnout klíčový prostor, jako jsou horské hřebety, východy z údolí, horské průsmyky, soutěsky a cesty. Některé z nich usměrňují pohyb protivníka a dají se ovládat malými silami z dominujících výšin okolo nich. Boj o tyto výšiny bude proto rozhodujícím faktorem boje v horském terénu, budou pravděpodobnými cíli operací a klíčovým prostorem, na němž se vybuduje obrana. V důsledku omezené možnosti manévru vozidel nabývá pro taktickou přepravu, průzkum, doplňování zásob a odsuny raněných a nemocných rozhodující význam použití vrtulníků.
3103. Pro vedení bojové činnosti v horách jsou nejvhodnější pěší jednotky, které se mohou v horách přesunovat kdekoli, pokud jsou k tomu připraveny. Jen pěchota může obsadit a udržet důležitý vyvýšený terén, který ovládá přístupy. Malé síly do stupně roty mohou často z obsazených klíčových postavení v průsmycích nebo hřbetu hor zastavit nebo zpomalit postup značně větších sil protivníka. Jejich činnost je ještě účinnější v případech, kdy mohou použít dělostřeleckou podporu nebo přímou leteckou podporu.
3104. Působení živé síly ve vysokohorském terénu při současně sníženém obsahu kyslíku, nízkých teplotách a hustotě vzduchu vede ke snížení

tělesné kondice a omezení fyzických možností osob. Vlivem slunečního záření, zejména ve vyšších nadmořských výškách, se působením ultrafialového spektra zvyšuje nebezpečí poškození očí, především při delším pobytu v zasněženém a sluncem ozářeném terénu. Vojska budou vyžadovat speciální oděv a výstroj, které jsou vhodné pro prostředí, v němž budou působit.

3105. Použití ZHN při boji v horách může mít specifické následky. Jaderné zbraně mohou v horských oblastech způsobit zvláštní škody, které je možno obtížně předvídat. Tlaková vlna může vytvořit překážky, jejichž obcházení bude pro pozemní síly velmi obtížné. Vojska jsou vysoce zranitelná, protože postrádají pancéřovou ochranu a odolné kryty, které lze budovat v běžném terénu. Obtížně předvídatelné hydrometeorologické podmínky, charakteristické pro horské oblasti, ztěžují možnost předvídání účinků chemických látek.

Ochrana vojsk proti zbraním hromadného ničení se organizuje s ohledem na velkou členitost terénu, na možnost sesuvů kamení a sněhových lavin, zvýšenou a nerovnoměrnou kontaminaci terénu, šíření kontaminovaného ovzduší do značné hloubky a jeho hromadění a držení v roklinách, stržích a údolích po dlouhou dobu. K ukrytí vojsk se využívají tunely a jiné vhodné podzemní prostory. Vojska se nesmějí rozmisťovat na úsecích, kde lze předpokládat velké sesuvy kamení nebo sněhové laviny při jaderných úderech protivníka. Zásoby ochranných prostředků se rozmisťují na směrech činnosti vojsk⁶⁸.

31.1.1 Charakteristika horských oblastí

3106. Horské oblasti se vyznačují těmito důležitými vojenskými charakteristikami:
- » značné výškové rozdíly poskytují výborné možnosti pozorování, na druhou stranu mohou úplně maskovat velké úseky terénu;
  - » tvar terénu obvykle kopíruje charakteristický profil nebo strukturu, síť silnic a polních cest kopíruje koryta srážkových vod. To značně ovlivňuje manévry, protože jádro hlavních sil bude nuceno postupovat podle struktury území;
  - » síť cest bude omezená a pohyb terénem do výše položených oblastí bude často značně obtížný nebo zcela nemožný;

---

⁶⁸ Vševojsk-2-1 *Ochrana vojsk proti zbraním hromadného ničení*, Praha 2009

- » důležité zastavěné prostory budou soustředěny v údolích;
- » výše položené prostory budou tvořit holé skály a provádění výkopů bude značně náročné a bude vyžadovat speciální vybavení;
- » hydrometeorologické podmínky jsou většinou nestálé a velmi rychle se mění;
- » vedení bojové činnosti v horských oblastech způsobuje vojskům, zejména pěším jednotkám, větší vyčerpání při přesunech;
- » mnohé horské oblasti jsou pokryty lesy, zejména na svazích v nižších nadmořských výškách;
- » působením stínění je ztížené spojení.

31.1.2 Omezení pro vedení boje v horských oblastech

3107. Pro vedení bojové činnosti v horách platí tato omezení:

- » nedostatek cest, železnic a letišť může omezit velikost podpůrných sil;
- » potřeba ovládnutí vyvýšeného terénu pro zabezpečení manévru silami vyžaduje velký počet pěších jednotek v útočných operacích;
- » činnost obrněných jednotek se omezuje na hlavní osy postupu, na údolí a jsou schopny operovat jen v malých počtech;
- » v důsledku vážných omezení pohybu není možno snadno měnit původní sestavu a úkolové uskupení;
- » terén může často omezovat vzájemnou podporu.

31.2 Příprava a plánování boje v horském prostředí

3108. **Základem plánů útočného boje** je ovládnutí dominantních terénních objektů. V průběhu boje je nutno se zaměřit na dobytí bodů výhodných pro pozorování. Nedostatek cest omezuje možnost použití tanků a jiných bojových vozidel a zvyšuje jejich zranitelnost. Zvýšenou pozornost je třeba věnovat plánování bojové podpory.

3109. **Při plánování obrany** je třeba zohlednit tyto faktory:

- » dominantní terén poskytuje obránci dobré možnosti pozorování a vybudování rozptýlených palebných postavení;

- » svahy a jiné terénní tvary budou útočníkovi způsobovat těžkosti;
- » existují prostory, které se mohou zdát neprůchodné nebo pro pozemní síly nepoužitelné, nikdy se však nesmí podceňovat možnost jejich překonání protivníkem;
- » na stupni malých jednotek může obránce klamat útočníka o své skutečné síle, účelu a složení;
- » rychlý přísun záloh je bez použití vrtulníků obtížně realizovatelný;
- » vybudování obranných postavení si vyžádá mnoho času. Tuto dobu je možno zkrátit tam, kde lze využít již vybudovaných stálých opevnění.

3110. **Pro boj na zdrženou** bude vhodné vybudovat překážky zejména podél omezeného počtu cest. Horský terén je velmi výhodný pro nastražení léček. Pro předejití prosakování protivníka je nejdůležitější zabezpečení boků a trvalé pozorování. Úzká součinnost je nutná k tomu, aby se předešlo odříznutí části sil vedoucích boj na zdrženou.

31.3 Organizace sil pro vedení boje v horském prostředí

31.3.1 Použití bojových sil v horském prostředí

3111. Při útoku je nutno vzhledem k charakteru terénu vytvořit soběstačné úkolové uskupení. Množství požadovaných sil bude poměrně vyšší než při operacích v rovinatém terénu, což si vynucuje nezbytnost překonání výhod, které protivníkovi poskytuje horský terén. Možnosti velitele ovlivnit průběh boje se zvyšují v případě, má-li k dispozici centrální zálohu, kterou je možno rychle přisunout. K tomu jsou nejvhodnější aeromobilní síly.
3112. Organizaci sil v obraně a při boji na zdrženou ovlivňuje ráz terénu. Jednotlivé části sil by měly být schopny vést samostatnou bojovou činnost po delší dobu. Velikost sil určených k plnění specifických úkolů musí velitelé umožňovat vytvoření vlastní zálohy. Použitelnost centrální zálohy bude určována předpokládanou dobou potřebnou k jejímu zasazení.

31.3.2 Použití sil bojové podpory v horském prostředí

3113. **Dělostřelectvo.** Palebnou podporu dělostřelectva a minometů je nutno plánovat a vyžadovat s předstihem, protože rozvinutí a doplňování

zásob munice v horském terénu bude obtížné a pomalé. Zvláště důležité budou tyto faktory:

- » v některých horských oblastech budou minomety a lehká děla, která je možno dopravit vzduchem nebo přenést, jedinými prostředky palebné podpory;
- » bude obtížné nalézt dělostřelecká palebná postavení. Terén bude snižovat účinnost paleb na větší vzdálenosti;
- » ztráta atmosférické dohlednosti způsobená hydrometeorologickými podmínkami a zaclonění prostorů přečnívajícími úseky terénu zhorší možnost pozorování. K odstranění tohoto nedostatku bude nutno zvýšit počet pozorovatelů nebo používat letecké pozorovatele;
- » palba dělostřelectva může způsobit sesuv půdy nebo sněhových lavin. Vzdušné víry mohou snížit účinnost zadýmování. Skalnatý terén zvyšuje účinek munice na nechráněnou živou sílu.

3114. **Taktické letectvo.** Charakter horského terénu a obtížně předvídatelné meteorologické podmínky ztěžují anebo dokonce omezují taktickou vzdušnou podporu pozemních operací. Palebné působení na cíle nacházející se na horských svazích nebo v údolích může být obtížné. Blízká vzdušná podpora však může být jedinou použitelnou metodou k napadání cílů na odvrácených svazích. Při operačních omezeních způsobených terénem a počasím bude činnost taktického letectva zaměřena na protivzdušné operace, které budou mít zvýšený význam pro zabezpečení ochrany pomocných (zásobovacích) tras směřujících dovnitř a nacházejících se uvnitř operačního prostoru, a na vzdušnou izolaci prostoru bojové činnosti.

3115. **Vrtulníky.** Vrtulníky mohou značně pomoci při překonávání potíží spojených s přesuny a zajištěním pozemních sil v horách. Použití vrtulníků v horách však bude omezeno počasím a nadmořskou výškou. Mohou být také zranitelnější palbou prostředků pozemní PVO a pěchotními zbraněmi umístěnými na horských svazích.

Zvyšující se nadmořská výška ve spojitosti s klesající hustotou vzduchu způsobuje výrazné snížení výkonu motorů vrtulníků a významně tak omezuje možnosti jejich využití.

3116. **Jednotky pozemní protivzdušné obrany.** Všeobecné zásady protivzdušné obrany zůstávají nezměněny. Pozornost je však třeba věnovat následujícím oblastem:

- » volbě postavení, umožňujících požadované radiolokační pokrytí, zejména pro prostředky pozemní PVO s velkým a středním dosahem;
- » přístupovým cestám k vybraným palebným postavením a postavením radiolokátorů;
- » místní obraně izolovaných palebných postavení a postavení radiolokátorů;
- » doplňování zásob munice a raket.

3117. **Ženíjní podpora.** V horských oblastech je činnost jednotek ženíjního vojska spojena s plněním specifických úkolů ženíjní podpory:

- a. **Podpora pohybu vlastních vojsk.** Ženíjní jednotky mohou dostat za úkol podílet se na zabezpečení přísunu zásob a odsunu raněných v silně členitém terénu. Začleňují se do čelních sledů bojových sestav s úkolem odstranit překážky jako např. výmoly, krátery, položené miny, sesuvy půdy a sněhových lavin. K překonání vodních toků a roklí bude zapotřebí postavit nové mosty nebo zesílit mosty s malou únosností. Úkolem ženíjních jednotek je rovněž výstavba nových cest, což vyžaduje provádět značný rozsah zemních prací (výkopy a zásypy).
- b. **Omezení činnosti protivníka.** Budování překážek, blokování cest a přechodů, ničení tunelů a kladení minových polí je v členitém horském terénu obzvláště účinné.
- c. **Uchování bojeschopnosti.** Členitý horský terén poskytuje dostatek příležitostí ke skrytu a maskování. Lehká ženíjní technika přepravovaná vrtulníky může poskytnout cennou pomoc při ochraně manévrujících jednotek.

3118. **Průzkumné jednotky.** Příprava útoku v horách je zahajována zpravidla průzkumem bezpilotními průzkumnými prostředky se zaměřením na zjištění průchodnosti průsmyků a soutěsek, systému jejich obrany protivníkem a vhodných prostorů k vedení palby na ně. Činnost průzkumných orgánů bojového průzkumu vyžaduje značné množství času, vzhledem k omezené průchodnosti terénu a ztížení manévru.

Průzkumné orgány jsou zasazovány na směrech útoků taktických uskupení k zjištění průchodnosti komunikací a směrů, odhalení možností sněhových nebo kamenitých lavin, vybudovaných výbušných a nevýbušných zátarasů a jejich obrany protivníkem. Postupují podél komunikačních tahů s využitím lesních cest a stezek. Jejich zasazení je možné i pěšky. K proniknutí do hloubky bojové sestavy protivníka, do nejdůležitějších prostorů průzkumu, může být pro jejich zasazení využito i vrtulníků.

Průzkumné orgány hloubkového průzkumu jsou zasazovány do prostorů důležitých komunikačních uzlů a východů ze soutěsek a jednotlivých komunikačních směrů.

Průzkum při obraně v horách bude, z důvodu ztížení manévru, vyžadovat včasné zasazení průzkumných orgánů předem do prostorů, ze kterých bude protivník zahajovat útok, a nebo je bude využívat k rozmístění důležitých objektů. Průzkumné orgány budou plnit úkoly na pravděpodobných směrech útoku protivníka, v prostorech komunikačních uzlů, v mezerách vlastní bojové sestavy s důrazem na nepřehledný a těžce dostupný terén. Pozorování je organizováno na horských svazích stupňovitě. Bezpilotní průzkumné prostředky a signalizační zařízení jsou využívány ke zjištění činnosti protivníka v prostorech, které jsou pro průzkumné orgány těžko dostupné. Při obraně v horách bude omezeno použití radioelektronického průzkumu.

3119. **Chemické jednotky.** Při organizaci chemického zabezpečení je potřeba brát v úvahu omezující podmínky terénu. Členitost terénu, množství přírodních překážek, omezený počet cest a ztížené možnosti pohybu po nich, v zimě vysoká a déle trvající sněhová pokrývka vyžadují promyšlené členění a soustředění sil a prostředků chemického vojska co nejbližší k předpokládaným prostorům plnění odborných úkolů. Úkolovým uskupením, svazkům a útvarům, které působí na těžce dostupných směrech, se přidělují nezbytné síly a prostředky chemického vojska.

Úsilí monitorování radiační, chemické a biologické situace se soustřeďuje na průsmyky, soutěsky, údolí a cesty v nich. Mimořádná pozornost se v systému monitorování radiační, chemické a biologické situace věnuje organizaci spojení s ohledem na stínící účinek hor. Radiační, chemický a biologický průzkum se provádí hlavně podél cest, horských pěšin, v průsmycích a v prostorech přepravišť přes horské řeky. Při průzkumu se zvláštní pozornost věnuje zjišťování kontaminace ve stržích, roklínách a údolích využívaných pro přesuny nebo rozmístění vojsk. S výhodou lze v terénu se silně omezenou průchodností využít vzdušný radiační průzkum.

Úplná dekontaminace útvarů (jednotek) se uskutečňuje v prostorech jejich činnosti, v proudech pak před překročením nebo po překročení průsmyků a horských přechodů. Chemické zálohy se používají k dekontaminaci útvarů a jednotek na rozhodujícím směru (působí zejména ve prospěch míst velení a dělostřelectva).

31.4 Vedení boje v horském prostředí

3120. **Útok.** Útočník pravděpodobně narazí na nejsilnější odpor na několika použitelných osách. Měl by se vyhnout čelnímu útoku na obránce a získat přístup k cestám obchvatem.
3121. **Obrana** bude mít statičtější charakter a bude charakterizována prováděním množství izolovaných akcí. Výhody, které poskytuje obránci terén, umožní rozšíření sektorů obrany. Pro obránce bude obtížné změnit hlavní úsilí obrany.
3122. **Vedení boje na zdrženou** v tomto druhu terénu může být výhodnější, protože protivník má k dispozici jen omezený počet cest. Pro vojska vedoucí boj na zdrženou se musí zabezpečit a udržovat ústupová cesta.

31.4.1 Velení a řízení při boji v horském prostředí

3123. Vzhledem k charakteru boje v horských oblastech je nutno se více spolehnout na iniciativu podřízených velitelů.
3124. Rozmísťování míst velení se plánuje co nejpečlivěji, protože jejich přemísťování a zabezpečení spojení z nich je obtížné. Velitelé a místa velení musí být připraveni k přemísťování všemi dostupnými prostředky, k plnění velitelských a řídicích funkcí se bude široce využívat vrtulníků. Součástí velení by měly být malé a jejich vybavení by mělo být lehké a mobilní. Pro zabezpečení potřebné ochrany se budou muset rozmísťovat spolu s bojovými jednotkami.
3125. Horský terén může stínit rádiové signály a nepříznivé povětrnostní podmínky mohou bránit dobrému spojení. Plán spojení by měl vzít v úvahu tyto zvláštní faktory:
- » spojení bude často záviset na použití retranslačních a reléových stanic, které budou vyžadovat ochranu;
  - » v některých případech bude třeba použít vizuální signalizace.

31.4.2 Logistická podpora a zdravotnické zabezpečení boje v horském prostředí

3126. Standardní opatření logistické podpory boje se vztahují i na zabezpečení bojové činnosti v horách, přestože zde bude řada omezení způsobených obtížemi vyplývajících z prostředí, pravděpodobného nedostatku zdrojů a zranitelnosti zásobovacích cest.

Faktory ovlivňující CSS:

- a. Počet a kapacita cest, železnic a ostatních druhů dopravy.
  - b. Dostatek místa a skrytu pro vybudování zařízení logistické podpory.
  - c. Počet a druh letadel a vrtulníků pro zajištění vzdušné přepravy.
  - d. Obrana cest před vzdušnými údery.
  - e. Dosažitelnost speciálních druhů přepravy, techniky a materiálu.
  - f. Nepříznivé klimatické podmínky.
3127. Obtíže způsobené prostředím a zranitelností na cestách znamenají, že zdravotnické jednotky se budou muset rozvinout spolu s bojovými jednotkami. Vrtulníky mohou být jediným způsobem odsunu raněných a nemocných a mohou být k plnění tohoto úkolu vyčleněny.

KAPITOLA 32

VEDENÍ TAKTICKÝCH ČINNOSTÍ V ZALESNĚNÝCH OBLASTECH

32.1 Všeobecné zásady pro vedení boje v zalesněných oblastech

3201. Výraz „lesy“ se používá k popisu úseků terénu, které jsou zcela pokryty lesy nebo jejichž větší část je zalesněna, a kde je pohyb vozidel do značné míry omezen na cesty, mýtiny a průseky, což vyžaduje jinou taktiku boje než v otevřeném terénu.

Boj v lesích poskytuje menší příležitost k masovému použití obrněné techniky. Podle velikosti stromů, jejich hustoty, podrostu a charakteru terénu se může obrněná technika pohybovat lesem i mimo cesty, i když její postup bude pomalejší. Útok i obrana v lesích proto vyžadují větší množství pěších jednotek.

3202. Lesy rozptylují a na druhé straně usměrňují útočící jednotky. Zvýhodňují použití vojsk v obranném boji a v boji na zdrženou. Boj je charakterizován řadou střetnutí izolovaných malých jednotek, udržení souvislé bojové sestavy vyžaduje značné množství vojsk. Výborné podmínky skrytu vytvářejí zvýšenou příležitost k obchvatům, prosakování, léčkám a i malá jednotka může ovlivnit boj neúměrně ke své velikosti.

3203. Při plánování a vedení operací v lesích se berou v úvahu následující specifické účinky ZHN:

- » tlaková vlna. V jejím důsledku budou závaly stromů výrazně ovlivňovat všechny druhy jednotek, i když poloměr účinku tlakové vlny může být výrazně snížen;
- » tepelné záření. Účinek tepelného záření na osoby bude v lesích značně nižší. Na druhé straně se však zvýší nebezpečí lesních požárů;
- » chemické látky. Proniknou-li chemické látky korunami stromů, jejich rozptýl se sníží, ale na druhé straně se prodlouží doba jejich účinku.

32.1.1 Charakteristické rysy vedení boje v zalesněných oblastech

3204. Boj v lesích se vyznačuje:

- » snížením tempa bojové činnosti;
- » omezeným výhledem a výstřelem a bojem, který často probíhá na krátké vzdálenosti;
- » skrytem, který poskytují stromy, a který zvyšuje možnost překvapení;
- » zvýšenou obtížností velení a řízení na všech stupních, což se ještě znásobuje zhoršením rádiového spojení. To vyžaduje decentralizaci velení a širší využití styčných orgánů;
- » nebezpečím vzniku lesních požárů při výskytu vysokých teplot vzduchu, při současné absenci atmosférických srážek;
- » snížením účinnosti palebné síly. V důsledku zhoršení pozorovacích podmínek a obtížného zjišťování cílů ztrácejí zbraně dalekého dostřelu značnou část svých předností. Zvyšuje se význam ručních zbraní a zjištění cílů vyžaduje rychlou reakci. Pro boj v lesích je velmi výhodná strmá dráha letu minometných střel, protože se mohou odpalovat z malých mýtin;
- » zvýšením účinnosti tříštivé munice proti nechráněným cílům (zvyšuje se tříštivým účinkem výbuchů ve větvích stromů);
- » zvýšením psychické zátěže (omezená viditelnost bude mít psychologický účinek na vojska zasazená po delší dobu k boji v lesích).

32.1.2 Omezení pro vedení boje v zalesněných oblastech

3205. Boj v zalesněném terénu vyžaduje provedení některých organizačních a taktických změn, které mohou obsahovat:

- » zvýšené bojové zabezpečení na všech stupních, aby se vyloučilo překvapení;
- » přísnější řízení pohybu a přidělování cest;
- » decentralizaci obrněných prostředků;
- » decentralizaci prostředků bojové podpory;

- » decentralizaci záloh a jejich předsunutí pokud možno co nejvíce vpřed.

32.2 Příprava a plánování boje v zalesněných oblastech

3206. **Při plánování útoku** je třeba položit důraz na tyto oblasti:

- a. **Organizaci úkolového uskupení.** Přeskupení sil v průběhu boje v lesích je obtížné a časově náročné. Počáteční organizace úkolového uskupení by se měla ponechat po celou dobu vedení bojové činnosti a změny by se měly provádět jen ve výjimečných případech.
- b. **Zálohy.** Budou obecně postupovat blíže za útočícími jednotkami než v otevřeném terénu, s cílem rychle využít jakýkoli dosažený úspěch a rychle reagovat na akce protivníka.

3207. **Při plánování obrany** je nutno vzít v úvahu, že pozemní průzkum, zejména na nižších stupních, bude vyžadovat více času než průzkum v otevřeném terénu. Pozornost se věnuje síti cest, průseků a hloubce lesů, což všechno ovlivňuje volbu postavení. Při plánování bere obránce v úvahu:

- a. **Postavení.** Jádru postavení se umísťuje mimo okraje lesů, protože ty přitahují palbu a pozorování protivníka. Je-li to možné, umísťují se obrněné jednotky před okrajem lesa. Naproti tomu neobrněné jednotky se obecně umísťují do lesa tak, aby je protivník nemohl napadnout tanky nebo podporovat útok pozorovanou palbou ze svých těžkých zbraní. Síly se rozmísťují tak, aby mohly vést kruhovou obranu a vzájemně se podporovat všude tam, kde je to možné.
- b. **Obrněné prostředky.** I když bude účinný dostřel obrněných prostředků omezen, používají se všude tam, kde mají dostatečně velký postřelovaný prostor. To si může vynutit rozdělení obrněných jednotek do menších skupin, aby mohly pokrýt palbou cesty, úseky spálených lesů atd. Postavení v lese je nutno volit tak, aby skýtala možnost likvidace průlomů provedených protivníkem a tvořila základnu pro zasazení mobilních sil. Tanky ve funkci zálohy se umísťují na konci lesa tak, aby mohly ničit tanky protivníka při jejich výjezdu ze zalesněného prostoru. Malé skupiny, vybavené protitankovými zbraněmi, využívají lesů k dezorganizaci tankových sil protivníka a způsobení mu maximálních ztrát.

- c. **Mezery.** V lesích je velmi obtížné kontrolovat mezery mezi obrannými postaveními. Pokud je nezbytné mezery akceptovat, měly by být tam, kde je malá pravděpodobnost útoku protivníka v důsledku charakteru terénu nebo je možno je snadno zatarasovat nebo pokrýt pozorovanou palbou. Střežení mezer se zajišťuje hlídkami, budováním postavení bojového zabezpečení a použitím pozemních snímačů (senzorů).
- d. **Zátaras a překážky.** Obránce využívá k budování zátarasů všech možností, které les poskytuje. Překážky se využívají zejména ke zpomalení čelního útoku útočníka, zabránění jeho pokusům o obejítí nebo snaze o postup mezerami mezi vojsky. Používají se také k organizování léček. Přitom se nesmí snížit možnost manévru obránce při protiútku nebo ústupu.

3208. **Při plánování boje na zdrženou** je třeba využívat zejména neobrněné jednotky. Na rozdíl od otevřeného terénu poskytují zalesněné oblasti těmto jednotkám k vedení boje na zdrženou dobré příležitosti. Boj na zdrženou je třeba zaměřit na prostory, které protivník hodlá využít k provedení rychlých průlomů do hloubky (cesty, průseky a lesní prostory zničené požáry). Součinnost mezi různými složkami sil při operacích na zdrženou je obtížnější. Boj na zdrženou vyžaduje pečlivé řízení, aby nedošlo k odříznutí nebo obejítí části sil.

32.3 Organizace sil pro vedení boje v zalesněných oblastech

32.3.1 Použití bojových sil v zalesněných oblastech

- 3209. V útočném boji se síly zpočátku člení do hloubky na úzké frontě. Na čele postupují průzkumné jednotky operující na široké frontě s cílem zjistit rozmístění protivníka a možné osy postupu. Tam, kde je to možné, by měly být nepříteli hluboké lesy překonány jedním útokem. V případě rozsáhlých lesních komplexů se útok provádí postupným ovládnutím mezilehlých cílů.
- 3210. Hlavní úsilí obranného boje se zaměřuje na nejpravděpodobnější směry přístupu protivníka, obránce by však měl vždy organizovat kruhovou obranu, aby zabránil obchvatu nebo obejítí.

32.3.2 Použití sil bojové podpory v zalesněných oblastech

3211. **Dělostřelectvo.** Všeobecné zásady palebné podpory platí i pro vedení bojové činnosti v lesích, použití dělostřelectva a minometů však bude omezeno charakterem terénu. Činnost dělostřelectva a dalších prostředků palebné podpory bude ztížena nedostatkem palebných postavení a výhledu, obtížným zjišťováním umístění cílů a někdy i nemožností pozorování výsledků palby. Stromy ovlivňují možnost vedení palby nízkými elevačními úhly a mohou způsobit předčasné výbuchy střel. Dělostřelečtí pozorovatelé by se měli vyčlenit do čelních prvků sestavy a palbu budou muset často řídit velitelé malých jednotek. Často bude nutné vést palby na nepozorované cíle.
3212. **Taktické letectvo.** Pozemní zjišťování cílů je obtížné, a proto bude označování cílů a řízení blízké vzdušné podpory zabezpečováno létajícími předsunutými leteckými návodčími. V důsledku obtíží spojených s použitím blízké vzdušné podpory bude převážná část vzdušných prostředků použita na cíle v hloubce.
3213. **Jednotky pozemní protivzdušné obrany.** Protivzdušná obrana se soustředí na silnice, cesty, průseky, mýtiny, nechráněné přechody vodních toků a jiná úzká místa.
3214. **Jednotky ženijního vojska.** Bojová činnost v lesích klade na jednotky ženijního vojska větší požadavky při podpoře pohybu vlastních sil a omezení pohybu protivníka než při boji v otevřeném terénu. Všechny sítě cest a průseků musí být trvale udržovány, a kde je to možné, zdokonalovány pro zvýšení možnosti pohybu vpřed, do týlu a do stran. K úkolům ženijních jednotek patří také příprava přistávacích ploch, prostorů shozu materiálu a palebných postavení dělostřelectva.
3215. **Průzkumné jednotky.** Průzkum v lese je obtížný a časově náročný. Zvýšeného významu zde nabývá jeho vedení vizuálním pozorováním doplněným o naslouchání. Účinný může být i vzdušný průzkum, prováděný především bezpilotními průzkumnými prostředky, vrtulníky a letouny vybavenými různými druhy elektronických a termovizuálních zařízení.

Před zahájením útoku je nutné podrobně prozkoumat především okraje lesa, ústí přístupových komunikací do lesních masivů a v jejich nitru, křižovatky komunikací, větší mýtiny, případně stavby. Pozornost je

třeba věnovat i způsobu orientace průzkumných orgánů i činnosti při její ztrátě. Je nutno počítat i s řadou nepředvídaných akcí protivníka a s možností zničení průzkumných orgánů. Z těchto důvodů je nutné rozvinout zabezpečovací a průzkumné síly před útočnou sestavou a na její boky s dostatečným časovým předstihem a zároveň si ponechat obvyklou zálohu průzkumu pro plnění nepředvídatelných úkolů.

3216. **Chemické jednotky.** Při organizaci chemického zabezpečení se berou v úvahu omezující podmínky terénu. Členitost terénu, množství přírodních překážek, husté lesní porosty a omezený počet cest vyžadují promyšlené členění a soustředění sil a prostředků chemického vojska co nejbližší k předpokládaným prostorům plnění odborných úkolů.

Radiační, chemický a biologický průzkum se provádí hlavně podél cest. Při průzkumu se zvláštní pozornost věnuje zjišťování kontaminace ve stržích, roklinách a údolích využívaných pro přesuny nebo rozmístění vojsk.

Úplná dekontaminace útvarů (jednotek) se uskutečňuje v prostorech jejich činnosti, v proudech pak před překročením nebo po překročení zalesněných oblastí. Chemické zálohy se používají k dekontaminaci útvarů a jednotek na rozhodujícím směru (působí zejména ve prospěch míst velení a dělostřelectva).

32.4 Vedení boje v zalesněných oblastech

3217. **Útok.** Velitel nebude moci podrobně plánovat tak, jak je to možné v otevřeném terénu, protože nebude mít dostatečný přehled o rozmístění sil protivníka. Hodně bude záviset na výsledcích počáteční fáze boje. Směr útoku závisí hlavně na dostatku potřebných cest. I když tyto cesty vedou do prostoru, kde se předpokládají silná obranná zařízení protivníka, je žádoucí takové cesty vyčistit a umožnit tak všem složkám útočících sil postup vpřed. Velitel, provádějící útok v lesích, nesmí zasadit své hlavní síly příliš brzy, protože přeskupování sil v tomto terénu je časově náročné a obtížné.

3218. Při zahájení útoku na protivníka, který se brání na okraji lesa, je třeba začlenit do útočné sestavy tanky nebo protitankové zbraně, jejichž úkolem je neutralizovat prostředky pozorování, tankové a protitankové zbraně protivníka. Útok se, pokud možno, vede podle okrajů lesa,

a co nejrychleji. Pro proniknutí do lesa se používá pěchota, která potom pokračuje v útoku a proniká vpřed lesním masivem před tanky.

3219. Při postupu lesem se čelní prvky bojové sestavy snaží vyhýbat cestám, průsekům a vypáleným úsekům, které protivník zpravidla blokuje a kryje palbou. Postavení protivníka se obcházejí mezerami, napadají z týlu a následně se útok rozvíjí hlouběji do prostoru ovládaného protivníkem. To se může provádět také prosakováním. Není-li proveditelný žádný z těchto způsobů, je nutno síly soustředit a zahájit útok s úplnou přípravou.

Má-li útok pokračovat i mimo zalesněný prostor, bojová sestava se s využitím skrytu lesa reorganizuje. Pokud to terén umožňuje, měly by síly útočit z lesa na široké frontě a snažit se využít prvku překvapení.

3220. **Obrana.** Možnost řízení boje velitelem je omezena více než v jiném prostředí. Podřízení velitelé by proto měli předpokládat, že budou řídit bojovou činnost samostatně. Snížená účinnost sil a prostředků průzkumu vyvolá zvýšené požadavky na síly a prostředky bojového zabezpečení. Bránící síly musí počítat s možností, že se síly protivníka objeví neočekávaně.

3221. Prvořadým požadavkem je zachování soudržnosti sil. Pokud je to možné, volí se taková postavení, která umožňují kruhovou obranu a vzájemnou podporu. Zachování soudržnosti závisí na udržení těchto postavení. Při jejich ztrátě vzniká nebezpečí ztráty styku se sousedními silami a vznik mezer, které se jen obtížně zacelují. Pokud se protivníkovi podaří dobýt nebo obejít postavení, je třeba, aby nejnižší velitelé bezprostředně reagovali a postavení obnovili. Stejná zásada platí pro situace, kdy protivník útočí na prostory, které jsou jen střeženy.

3222. Protiútoky se provádějí místními zálohami, a to pokud možno co nejrychleji, aby se protivníkovi nepodařilo upevnit svůj průlom. Protiútoky obrněnými jednotkami se omezují jen na prostor umožňující dobré pozorování a manévry.

3223. Podaří-li se protivníkovi prolomit obranu, pak jednotky, které dosud drží svá postavení, musí být připraveny zaútočit na jeho křídla s využitím možností, které les poskytuje.

3224. **Boj na zdrženou.** Vzhledem k tomu, že se bojová činnost v lesích zpravidla povede formou dočasné obrany, platí pro vedení boje na zdrženou obecná ustanovení uvedená v kapitole 16.

32.4.1 Velení a řízení při boji v zalesněných oblastech

3225. Styk, spojení a součinnost při boji v lesích bude složitější a bude vyžadovat více zdrojů. Obecná opatření v oblasti velení a řízení, přijímaná pro vedení útočných, obranných operací a boje na zdrženou zůstávají v platnosti, efektivní řízení operací v lesích však bude vyžadovat decentralizaci řízení na mnohem nižší velitelské stupně než obvykle.

32.4.2 Logistická podpora a zdravotnické zabezpečení boje v zalesněných oblastech

3226. Platí obecná opatření CSS. Charakter terénu však usnadňuje činnost protivníka při narušování přísunových cest a napadání logistických zařízení. To klade další požadavky na jejich zabezpečení. Ochranu budou vyžadovat cesty, soutěsky a vyšší stupeň zabezpečení budou vyžadovat i kolony vozidel.
3227. Protože hlavní zásobovací cesty mohou být snadno zablokovány protivníkem, měly by být jednotky a útvary připraveny k boji bez doplňování zásob po delší dobu. To vyžaduje přípravu a udržování předsunutých zásob. Nezbytné bude zajistit doplňování zásob vzdušnými prostředky včetně vrtulníků.
3228. Odsun raněných a nemocných bude ztížen nedostatkem cest, proto bude nutno zajistit dostatek sběračů raněných pro jejich odsun.

KAPITOLA 33

VEDENÍ TAKTICKÝCH ČINNOSTÍ V POUŠTI

33.1 Všeobecné zásady pro vedení boje v poušti

3301. Vedení bojové činnosti v poušti a v podmínkách extrémně vysokých teplot vzduchu vyžaduje speciální postupy, výcvik a materiální vybavení vojsk. V pouštních oblastech se významným způsobem projevuje výrazná amplituda (rozkolísání) maximálních a minimálních denních a nočních (ranních) teplot vzduchu. Výskyt extrémních teplot vzduchu zvyšuje únavu organismu a může vést i k poškození zdraví osob a zvířat. V úvahu je nutno brát i vliv pocitové teploty vzduchu na fyzickou a psychickou odolnost jednotlivce. Při výskytu vysokých teplot vzduchu stoupá spotřeba tekutin.
3302. Zvýšený prach nebo písečné bouře způsobují dýchací obtíže živé síle, omezují orientaci v terénu a možnosti vedení průzkumu, včetně snižování účinnosti filtračních a ventilačních prostředků a zařízení. Zároveň svými účinky působí na funkčnost a životnost optoelektronických a mechanických součástí používaných technických prostředků, výzbroje a bojové techniky.
3303. Bojová činnost se bude pravděpodobně realizovat na velkých prostorech a převážně manévrovým způsobem boje, s cílem soustředit dostatečně velké síly potřebné k porážce protivníka. Úkol sil operujících v poušti se nebude lišit od obvyklého úkolu, ale může být odlišný způsob jeho plnění. Schopnost bojovat za takovýchto podmínek bude záviset na tom, co je možné logisticky zabezpečit. Pro požadované zabezpečení operací je velmi důležité zejména zásobování vodou a údržba.
3304. Vlastní síly zasazené k operacím v poušti mohou získat daleký dostřel s pozorováním. Ve většině pouští může nedostatek terénu vhodného pro obranu donutit protivníka ponechat alespoň jedno křídlo nekryté před útokem pozemních sil, taktických vzdušných sil nebo mobilních záloh. V obranných operacích se může proti silám útočníka účinně využít zřízení výbušných zátarasů.

Možnosti vlastních sil zajistit spojení, provádět průzkum, získávat zpravodajské informace, pozorovat, zjišťovat cíle a orientovat se v terénu se zvyšují díky dobrým podmínkám atmosférické dohlednosti. Tato výhoda je však často eliminována silným přízemním větrem nebo jeho nárazy, což vede ke zviření prachu nebo vzniku písečných bouří.

3305. Součástí všech pouštních operací je klamání. Ke klamání protivníka je možno použít dýmu, budovat klamná postavení, vysílat klamné zprávy rádiem a vytvářet mračna prachu.

33.1.1 Charakteristika pouštních oblastí

3306. Pouštní oblasti se vyznačují těmito důležitými vojenskými charakteristikami:

- » životní podmínky mohou být velmi nepříznivé a poušť může nepřipravená vojska snadno vyřadit z činnosti. Vojska operující v těchto podmínkách musí být fyzicky, psychicky a odborně připravena se s nimi vypořádat. Před zahájením operací v plném rozsahu by se vojska měla patřičně aklimatizovat;
- » pouště a oblasti s extrémně vysokými teplotami vzduchu jsou charakterizovány podobným teplotním prostředím, ale liší se vegetací a skladbou terénu. Pouště jsou vyprahlé, pusté oblasti, zahrnující prostory od horských oblastí až po rozsáhlé plochy písku, které nezabezpečují normální podmínky života v důsledku nedostatku vodních zdrojů. Obydlené oblasti jsou značně rozptýlené a soustřeďují se kolem vodních zdrojů. Je zde jen málo cest a železnic;
- » v pouštích se vyskytují extrémní teploty vzduchu. Denní maximální teploty vzduchu mohou v létě dosáhnout hodnot mezi +50 °C až +70 °C a v zimním období naopak klesají ranní minimální teploty vzduchu až k -45 °C. V průběhu celého roku může denní rozkolísanost teplot vzduchu (amplituda) dosáhnout až 20 °C;
- » výskyt extrémních teplot vzduchu a pouštní terén mohou ovlivňovat obvyklý pohyb vozidel a činnost zbraní a spojovacích systémů;
- » viditelnost v poušti je často velmi dobrá a umožňuje dobré pozorování a vedení dalekých paleb;
- » v poušti je nedostatek vegetace a k maskování je obecně nutno použít umělých prostředků;

- » občas se vyskytující deště mívají přívalový charakter. Dochází k náhlým povodním a vyschlá vodní koryta (vádí) jsou za těchto podmínek velmi nebezpečná;
- » rychlost větru může v písečných bouřích dosahovat až síly vichřice. Zvířený prach nebo písek, které s sebou silný vítr nebo vichřice přináší, mohou učinit život téměř nesnesitelným, ztížit přesuny, schopnosti techniky, prostředků a značně omezit viditelnost a orientaci v terénu;
- » extrémní teploty, prach a písek nepříznivě ovlivňují chod a výkon techniky, zvyšují požadavky na údržbu a zásobování a snižují hospodárnost logistické podpory;
- » při nošení prostředků individuální ochrany je výkon sil, působících v poušti při výskytu extrémních teplot vzduchu, značně snížený.

33.1.2 Omezení pro vedení boje v pouštních oblastech

3307. Platí následující omezení:

- » v pouštních operacích spotřebovávají manévrující jednotky větší množství bojového materiálu a náhradních dílů než v oblastech s mírným klimatem. Běžná údržba a ošetřování se stanou mnohem důležitějšími;
- » velmi důležité je zásobování vodou v důsledku nedostatku vodních zdrojů a zvýšené spotřeby;
- » maskování a skrytí vojsk je obtížné pro nedostatek vegetace;
- » velké písčité, rovinaté operační prostory nedovolují lineární obranu;
- » přesunující se jednotka je snáze viditelná v důsledku zvířeného prachu;
- » nedostatek cest, orientačních bodů, železnic a obtížnější pohyb po cestách zpomalují postup;
- » vysoké teploty mají značně nepříznivý vliv na únosnost vrtulníků, což snižuje možnost přepravy osob a nákladů, včetně množství a variant výzbroje. Zvířený prach a písečné bouře mohou snížit atmosférickou dohlednost pod stanovená minima a vyloučit tak použitelnost všech vrtulníků;
- » výskyt silných větrů si může vynutit nucené přistání vrtulníků do terénu, případně zamezit jejich bezpečnému vzletu nebo přistání.

33.2 Příprava a plánování boje v poušti

3308. **Útok.** Útoky prováděné v poušti a za extrémně vysokých teplot budou vyžadovat komplexní plánování. Nedostatek prostorů vhodných pro obranu ve většině pouští znamená, že boky protivníka mohou být zranitelné. Útočník se bude snažit najít odkryté boky a manévrovat podél nich do týlu protivníka dříve, než bude protivník schopen reagovat a blokovat obklíčování mobilními zálohami. Úspěch v útočné operaci závisí na odvážném a rychlém manévru se snahou najít zranitelný bok protivníka.
3309. **Obrana.** Základní zásady pro vedení obrany platí i pro obranu v poušti. Zvláštní pozornost je však třeba věnovat charakteristickým rysům prostředí, které ovlivňují plánování. Viditelnost na velké dálky, širší pásma bojové činnosti, nedostatek terénu vhodného pro obranu a četné přístupové cesty způsobují v pouštních operacích plánovacím orgánům obrany značné problémy. Velitel může předsunout své jednotky pro vytvoření hloubky obrany a ponechat si silné mobilní zálohy, schopné rychle reagovat na hrozby. Základem úspěchu je včasné zjištění směru hlavního úderu protivníka, což umožní přeskupení a soustředění vlastních sil pro protiúder na křídla jeho sestavy.
3310. **Boj na zdrženou.** Platí běžné postupy, ale zvláštní důraz se klade na včasný průzkum, přípravu postavení do hloubky a udržování dotyku a předejití obklíčení. Plány by měly obsahovat opatření pro použití náhradních prostředků spojení. Vzhledem k velkým vzdálenostem, neustále se měnícímu úkolu nebo organizaci a rozmístění bude velmi obtížné sladit a řídit postup překračováním.

33.3 Organizace sil pro vedení boje v poušti

33.3.1 Použití bojových sil při boji v poušti

3311. Bojová činnost v poušti se povede zpravidla obrněnými a mechanizovanými silami, příležitostně aeromobilními silami a silami přepravovanými vzduchem. V písčitém terénu se uplatní zejména lehká vozidla, a to jak obrněná, tak i neobrněná. Pouštní terén klade zvýšené nároky na organizaci kruhového bojového zabezpečení a vysoké mobility sil. Organizace jednotek pro boj v pouštních podmínkách a při výskytu extrémně vysokých teplot vzduchu je podobná jako pro vedení bojové činnosti v mírném pásmu.

33.3.2 Použití sil bojové podpory při boji v poušti

3312. Požadavky palebné podpory se neliší od vedení boje v běžných podmínkách. Velikost prostorů, na nichž je vedena bojová činnost, však vede k tomu, že síly operující v poušti budou značně závislé zejména na letecké podpoře.

Dělostřelectvo. Zajištění dělostřelecké podpory pouštních operací vyžaduje maximální pružnost na všech stupních velení. V závislosti na charakteru vedené bojové činnosti se mohou použít dělostřelecká uskupení, avšak požadavek zabezpečení palby podporovaným druhům vojsk operujícím na široké frontě si může vyžádat samostatné použití menších jednotek dělostřelectva.

Prostředky dělostřelectva by měly být stejně mobilní jako síly, které podporují. Osádky musí být vycvičeny v přímé střelbě a připraveny k obraně proti pozemním útokům. Jednotky dělostřelectva zasazeného do pouštních operací by měly být vybaveny moderními přístroji pro pozorování.

Zjišťování cílů a určování souřadnic cílů je pro nedostatek orientačních bodů obtížné. Oprava palby se provádí většinou pomocí pozemních pozorovatelů, nejúčinnější však bude použití vzdušných pozorovatelů. Meteorologické podmínky palby se mohou rychle měnit, a proto je nutné častěji provádět meteorologické sondování a na jeho základě určovat opravy prvků střelby pro meteorologické podmínky.

3313. **Taktické letectvo.** Při boji v poušti je v důsledku nedostatku skrytu, poměrně širokých prostorů bojové činnosti a oboustranné mobility sil nejdůležitější blízka vzdušná podpora. Zjišťování cílů je snadné, vizuální pozorování je obvykle značně lepší než při operacích v mírném pásmu a pozemní přesuny jsou snadnější zjiřitelné. Vzdušné údery jsou znevýhodněny nedostatkem skrytých přístupů, avšak zpravidla dobrá atmosférická dohlednost (vyjma častých období zvráceného prachu nebo písečných bouří) dovoluje palebné působení na velkou vzdálenost. Identifikace vlastních sil může být usnadněna použitím palubních přístrojů nebo jiných optických nebo elektronických identifikačních prostředků.
3314. **Vrtulníky.** Úderné vrtulníky (Attack Helicopter – AH) mohou v pouštních podmínkách využít maximálního dosahu svých zbraní, protože charakter terénu neposkytuje protivníkovi dostatečné krytí. Ze stejného důvodu nedostatečného krytí mohou být síly protivníka zjištěny na velkou vzdálenost. Tyto dvě skutečnosti umožňují používat vrtulníky jako vzdušné manévrové síly, v pouštních operacích zvláště účinně.

3315. **Jednotky pozemní protivzdušné obrany.** Rozsáhlé operační prostory a dobrá viditelnost poskytují ideální podmínky pro vzdušné operace. Vojska bojující v poušti by proto měla být posílena prostředky pozemní PVO více, než je obvyklé. Množství vyčleněných prostředků pozemní PVO přesto nemusí být k obraně daných sil dostatečné. Všechny jednotky proto musí mít plány, jak čelit vzdušným útokům protivníka. Plány zahrnují jak aktivní, tak i pasivní opatření. Vzhledem k vhodnému prostředí, které pouště poskytují vzdušným operacím, by velitelé měli velmi dobře zvážit svá opatření dříve, než se jejich jednotky začnou přesouvat z prostoru pokrytého vlastní PVO.
3316. **Jednotky ženijního vojska.** Činnost ženijních jednotek ve vyprahlých a pustých pouštních oblastech je spojena s řešením specifických úkolů. Pouště mají horší maskovací vlastnosti terénu, roste potřeba terénních úprav pro ochranu vojsk i podporu pohybu, přičemž rychlé změny teploty mohou ztěžovat použití ženijní techniky. V pouštních oblastech jsou zvláště důležité tyto úkoly:
- a. **Podpora pohybu.** Cest je obvykle nedostatek a zpravidla neodpovídají požadovaným technickým parametrům. Průchodnost v měkkém písku a skalnatém terénu je špatná. Ženijní jednotky pomáhají zlepšit manévrovost srážením svahů, úpravou skalních stupňů a přemostováním suchých rozsedlin. Je nutný ženijní průzkum pro zjištění cest, zátarasů a minových polí. K dalším úkolům podpory pohybu patří zřizování přistávacích míst pro vrtulníky a přistávacích ploch pro letadla.
  - b. **Omezení činnosti protivníka.** Hlavními překážkami jsou minová pole a protitankové příkopy. Pro budování dalších překážek je nedostatek místního materiálu.
  - c. **Uchování bojeschopnosti.** Nezbytné je budování postavení pro obrněná vozidla. Budování opevnění v písčité půdě často vyžaduje výztuhy. Jako krytu je možno využít skal a šterku.
  - d. **Vodní zdroje.** Zničení vodních zdrojů může ovlivnit činnost protivníka natolik, že ztratí bojeschopnost. Při ústupu je také možno okolí vodních zdrojů zaminovat, opatřit nástrahami nebo vodní zdroje znečistit. Zamoření nebo otrávení je však zakázáno Ženevskou úmluvou. Dlouhodobý vliv zničení vodních zdrojů je nutno pečlivě zvážit s výhledem na možnost jejich využití vlastními vojsky a civilním obyvatelstvem.
3317. **Průzkumné jednotky.** Průzkum je prováděn podle stejných zásad jako při běžné bojové činnosti. Pozemní průzkum je však vzhledem k možnostem

pozorování ze strany protivníka značně ztížen. Ve větší míře proto bude využíván letecký průzkum a bezpilotní průzkumné prostředky. Na významu nabývá zajištění stálého hloubkového průzkumu.

3318. **Jednotky elektronického boje.** Vzhledem ke specifickým podmínkám šíření elektromagnetických vln v poušti narůstá význam vedení elektronického boje a především jeho složky elektronické ochrany. Během nejteplejšího období dne dochází až k 50% snížení dosahu VKV rádiových prostředků, a proto je velice složité vybudování efektivního spojovacího systému, který by účinně pokrýval prostory rozmístění vlastních vojsk a přitom současně omezil vyzařování elektromagnetické energie směrem k protivníkovi.

33.4 Vedení boje v poušti

3319. **Útok** se organizuje podle obecných zásad stanovených pro vedení útoku. Je však třeba zohlednit následující specifika:

- » v poušti je přesunující se jednotka pro nedostatek skrytu zranitelnější. Proto je nutno vyslat průzkum do značné vzdálenosti před hlavní síly. Nezbytná je také ochrana boků a týlu;
- » nutná je úzká součinnost mezi pozemními a vzdušnými silami. Pouštní terén umožňuje široký obchvat a obklíčení protivníka obrněnými i neobrněnými a vrtulníkovými jednotkami. Nevýhody způsobené nedostatkem skrytu je možno snížit momentem překvapení, rychlými přesuny, vhodným rozmístěním vojsk, utajením spojení a klamnými opatřeními;
- » cíle mohou zahrnovat síly protivníka, spojovací střediska, zásobovací místa, vodní zdroje a dominantní objekty terénu;
- » noc může být pro provedení operací výhodnější než denní světlo, protože poskytuje skryt, nižší teploty vzduchu a umožňuje provádění operací bez letecké převahy;
- » je nutno zjistit a využít mezer v sestavě protivníka;
- » protože obránce může využít k usměrnění útočníka do výhodných prostorů minových polí a překážek, musí útočník provést se značným předstihem ženijní průzkum, zejména pokud se má provést ražení průchodů v zátarasech.

3320. **Obrana** se organizuje podle obecných zásad stanovených pro vedení obrany. Je však třeba zohlednit následující specifika:

- » důležitými prostory a objekty obrany jsou přístavy, klíčová logistická zařízení, cesty, železnice, letiště, čerpací stanice vody, studny, horské průsmyky a dominantní tvary terénu. Udržení prostoru obrany v poušti se prakticky rovná výsledku bitvy;
- » agresivní manévr na všech stupních je nejlepší metodou zničení značných sil protivníka, aniž by došlo k zničení vlastních sil. Jen v řídkých případech je možno nalézt postavení, kde jsou oba boky vlastních sil chráněny přírodními překážkami;
- » velké operační prostory vyžadují velkou hloubku obrany s mobilními zálohami. Nezbytné jsou informace o prostorech soustřední protivníka a osách jeho postupu.

3321. **Boj na zdrženou.** Platí obecné zásady vedení boje na zdrženou. Při boji na zdrženou v poušti umožňuje mířený výstřel napadání protivníka na maximální dostřel zbraňových systémů přímé palby. To umožňuje odpoutání se od protivníka dříve, než tento zahájí útok na postavení obránce. Mračna prachu zvířená přesunujícími se silami si mohou vynutit organizovat odpoutání pod ochranou dýmu a tmy. K odpoutání je možno také využít písečné bouře. K odpoutání a rychlému přesunu na další postavení může manévrující jednotka využít krytí dělostřelctvem, letouny a bitevními vrtulníky. Obtíže s přesnou navigací a nebezpečí, že se protivník může objevit z neočekávaného směru, vyžadují věnovat zvýšenou pozornost spojení, zjišťování příslušnosti vozidel, cestám a sladění pohybu.

33.4.1 Velení a řízení při boji v poušti

3322. Velitel řídí bojovou činnost prostřednictvím vysoce mobilní skupiny velení, která postupuje co nejvíce vpředu. Vysoké teploty vzduchu v poušti mohou někdy snížit dosah rádiového signálu a způsobit nepředvídané hluché prostory. Velitel by se proto měl pohybovat tam, kde může udržovat styk alespoň s čelními jednotkami a se svým taktickým velitelstvím. V některých případech bude nutné pro spojení a také jako vzdušných míst velení použít letadel. Pozemní místa velení je třeba pečlivě zamaskovat a přijmout elektronická protipatření a opatření proti elektronickým protipatřením.

3323. S výjimkou týlových prostorů se příliš nepoužívá linkové spojení. Vzhledem k rychlosti pohybu a zvětšeným vzdálenostem v pouštních operacích zůstává hlavním prostředkem spojení rádio.

33.4.2 Logistická podpora a zdravotnické zabezpečení boje v pouštích

3324. Zvláštní pozornost je třeba věnovat zabezpečení zásob. Nedostatek cest v prostorech bojové činnosti, problémy s orientací, zranitelnost týlových jednotek a zásobovacích zařízení útoky pozemních sil nebo letadel, zvýšený prach a písečné bouře a velké rozptýlení sil prodlužují dobu zásobování. Základní pohyblivost a volnost taktického manévru jsou zcela odkázány na možnosti logistického systému zásobovat bojové jednotky. Jsou dvě možnosti, zvýšit objem zásob u jednotek, což vyžaduje více vozidel, nebo vytvořit předsunuté sklady, což poutá jednotky k prostoru uskladněných zásob. Některé důležité faktory zásobování:

- » každé vozidlo by mělo vézt zásobu konzervovaných dávek potravin na 2 až 3 dny a dostatečné množství vody pro osádku;
- » nízké noční teploty vzduchu vyžadují zabezpečení dalších oděvů a spacích pytlů;
- » je nutno zvážit potřebu mimořádného uskladnění, dopravy a zpracování vody;
- » možnosti vzdušné přepravy vrtulníky se budou lišit podle reálných, často se měnících meteorologických podmínek.

3325. Prostředí má velký vliv na bojovou techniku, což vyžaduje zvýšený stupeň zabezpečení pro udržení standardního výkonu. Bojové jednotky mají často větší spotřebu bojového materiálu a náhradních dílů než v mírném pásmu. Vzdálenosti mezi jednotkami a délka komunikačních sítí jsou velké. Splnění úkolů bude, oproti běžnému prostředí, obecně vyžadovat přesuny na větší vzdálenosti a za obtížnějších podmínek. Delší komunikační sítě v pouštních operacích si někdy žádají nutnost použití vzdušné přepravy. Ta však může být zranitelná a nevhodná, zejména při doplňování zásob. Důležitost jednotek logistické podpory boje z nich tvoří hlavní cíle pro protivníka.

Při údržbě techniky je třeba zohlednit, že technika vyžaduje častější a pečlivější údržbu než v mírném pásmu, aby se předcházelo vlivu prашného prostředí, písečných bouří a reálných hydrometeorologických podmínek.

3326. **Při zdravotnickém zabezpečení** v poušti a v podmínkách extrémně vysokých teplot je třeba zohlednit následující specifika:

- » je nutno realizovat preventivní hygienická opatření;
- » při plánování zdravotnického zabezpečení je nutno vzít v úvahu následující faktory:
  - větší rozptýlení a velké prostory, na nichž dochází k bojové činnosti, prodlužují dobu odsunu raněných vozidly. Proto je třeba zvážit použití vzdušných prostředků k tomuto účelu,
  - nepříznivé ovlivnění raněných a nemocných klimatickými podmínkami (včetně nemocí z tepla),
  - nutnost zajistit dostatečné zásoby tekutin na všech etapách zdravotnického zabezpečení,
  - nutnost včasného odsunu raněných a nemocných.

KAPITOLA 34

VEDENÍ TAKTICKÝCH ČINNOSTÍ V POBŘEŽNÍCH OBLASTECH

34.1 Všeobecné zásady pro vedení boje v pobřežních oblastech

3401. Bojová činnost vlastních sil proti protivníkovi, který upevnil své postavení na pobřeží nebo proti jeho postupu do vnitrozemí, se řídí podle obecných zásad pro vedení útoku a obrany.

Odlišnosti (zvláštnosti) boje je třeba zohlednit při vedení bojových činností spojených s obranou pobřeží, zahrnujících činnosti před vyloďením a při vyloďení protivníka na pobřeží.

3402. Bezprostředním cílem vyloďovací operace je zřídit předmostí na pobřeží, potom je rychle zesílit a rozšířit tak, aby z něj bylo možno zahájit a podporovat útočné operace. Tato operace bude zpravidla podporována aeromobilními a vzdušnými výsadečnými operacemi tak, aby se zmocnila cílů v hloubce. K dosažení tohoto cíle je potřebné:

- » dosáhnout alespoň místní vzdušné a námořní nadvlády v prostoru vyloďení ještě dříve, než do ní vyloďovací síly vstoupí;
- » mít schopnost vybudovat silné předmostí, dříve než se proti němu soustředí bránící síly;
- » izolovat předpokládané prostory vyloďení.

3403. Úkolem bránícího se velitele bude nedovolit útočnickovi zřídit předmostí v jeho prostoru odpovědnosti. Pokud velitel správně vyhodnotí situaci, dobře vybuduje svá obranná postavení a rozmístí své zálohy, je připraven čelit útoku a zasadit silám útočníka tvrdý úder v době, kdy jsou nejzranitelnější. Odražení pokusu o vyloďení může mít dalekosáhlý dopad na celý strategický záměr útočníka.

34.1.1 Charakteristika prostoru vylodění

3404. Protivník bude zranitelnější během vylodovací fáze než poté, co se uchýlil na pobřeží. Při volbě prostoru vylodění bude protivník brát v úvahu:
- a. **Přístup od moře.** Na přístupu by neměly být žádné překážky, aby neohrožovaly plavbu, což by nebylo vhodné pro vylodění.
  - b. **Pobřeží.** Nejpravděpodobnějším prostorem vylodění bude široká pláž s mírně stoupajícím svahem, kterou by mohla využít útočná plavidla protivníka. Pobřeží, které má špatné východy s úzkým pobřežím, nepevnou půdou nebo strmými útesy, je méně využitelné.
  - c. **Vnitrozemí.** Rozhodující je rychlé zasazení sil do vnitrozemí a vyhledání vhodných cest.

34.1.2 Omezení pro vedení boje v pobřežních oblastech

3405. Platí následující omezení:
- » přesnost plánů bude záviset na kvalitě zpravodajských informací, které velitel dostal. Nemá-li před sebou pozemní krycí síly, bude se muset pro získání včasných zpravodajských informací o hrozbě více spolehnout na strategické zpravodajství, vzdušné a námořní zdroje;
  - » obrana pobřeží je nesmírně náročná na živou sílu, ženijní práce a čas.

34.2 Příprava a plánování boje v pobřežních oblastech

3406. Přípravná fáze klade požadavky na velký objem ženijních prací při budování obranných postavení. Tento druh činnosti bude vyžadovat větší počty pracovních sil a stavebních prací.

Důraz je položen na zřizování zátarasů. Zátarasy se zřizují mimo pobřeží, na plážích a směrem na pevninu s cílem nedovolit protivníkovi ovládnout vylodovací místa, snížit sílu nepřátelských vylodovaných sil a ztížit jim plnění úkolu. Plán zatarasování je nutné pečlivě sladit na nejvyšším stupni velení a úzce ho provázet s plánem palebné podpory.

3407. Pro posílení obrany je třeba zplánovat opatření pro dosažení místní vzdušné nadvlády a sladit použití pozemních, vzdušných a námořních prostředků elektronického boje.

34.3 Organizace sil pro vedení boje v pobřežních oblastech

3408. Úspěch obrany bude záviset na schopnosti vytvořit převahu sil proti vylodovaným silám protivníka. Rozhodujícím faktorem proto bude rozvinutí a zasazení záloh:

- » zálohy by měly být silné a pohyblivé, rozvinuté ve vnitrozemí a připravené k úderu proti vylodovaným silám protivníka v pobřežním pásu. Pohyb zálohy je zajišťován začleněním jednotek pozemní PVO a prostředků pro překonávání zátarasů. Každý protiútok musí být podporován všemi dosažitelnými prostředky palebné podpory;
- » zvláštní pozornost je nutno věnovat vysazení aeromobilních (vzdušných výsadkových) sil protivníka ve vnitrozemí. Ty by se měly dočasně izolovat tak, aby se vlastní vojska mohla soustředit na hlavní hrozbu. Je velmi důležité nedovolit protivníkovi zmocnit se vyvýšenin, soutěsek a jiných dominantních úseků terénu, odkud by mohl kontrolovat pohyb našich sil nebo omezovat volnost pohybu našich prostředků ze vzduchu a zabraňovat v provádění jejich přímé palebné podpory. Takové prostory je třeba předem stanovit a případně tam rozmístit část záloh. Místní vzdušná nadvláda zvýší možnosti vlastní obrany.

34.4 Vedení boje v pobřežních oblastech

3409. Obrana pobřeží se skládá ze dvou hlavních částí.

- a. **Obrana proti protivníkovi z moře.** Zahrnuje námořní a letecké operace proti hrozbě z moře anebo proti vylodění. Obranu provádějí námořní a vzdušné síly podporované veškerým dělostřelectvem, které je k dispozici. Tyto síly pozorují, hlásí a napadají protivníka s cílem způsobit mu maximální možné ztráty a dezorganizovat jeho síly, tím zdržet vylodovací operace a získat čas pro obranu pobřeží. Nejdůležitějším cílem bude zničit úkolové skupení protivníka ještě na moři.
- b. **Obrana pobřeží.** Obránce nebude schopen zřídit obranu podél celého pobřeží. Obrana se proto soustředí kolem klíčových úseků terénu a nejpravděpodobnějších míst vylodění, zatímco na ostatních místech podél pobřeží se organizuje pozorování. Vlastní jednotky

se rozmisťují s těmito cíli:

- » zničit protivníka na plážích;
- » umožnit rychlé a pružné soustředění mobilních záloh, které ničí vyloděného protivníka dříve, než se mu podaří zřídit předmostí.

34.4.1 Velení a řízení při boji v pobřežních oblastech

3410. Je třeba zřídit společné velení všech pozemních, vzdušných a námořních sil. Tam, kde to není možné, bude nezbytné zavést přímý styk a přímé spojení mezi jednotlivými velitelskými složkami ozbrojených sil.
3411. Obráně pobřeží obvykle velí velitel pozemních sil, jemuž jsou podřízeny námořní a vzdušné síly působící v prostoru jeho odpovědnosti. Sladuje všechny prostředky pro obranu prostoru. Odpovědnost za obranu proti protivníkovi z moře obvykle spočívá na veliteli námořních sil. Zvláštní pozornost je proto nutno věnovat součinnosti obrany pobřeží s obranou proti protivníkovi z moře.
3412. Možnost rychle reagovat na vylodování protivníka závisí na včasné výstraze a přesných informacích o pohybu protivníka. Pozorování a obrana pobřeží se proto koordinují mezi námořními, pozemními a vzdušnými silami a je třeba zajistit vzájemnou výměnu zpravodajských informací.

34.4.2 Logistická podpora a zdravotnické zabezpečení boje v pobřežních oblastech

3413. Obecné zásady CSS pro obranu se vztahují také na obranu pobřeží. V důsledku specifiky tohoto druhu obrany však vzniknou velké požadavky na zásobování bojovým materiálem a požadavky na udržování vysoce mobilních zásob.

KAPITOLA 35

VEDENÍ TAKTICKÝCH ČINNOSTÍ V NOCI A V PODMÍNKÁCH SNÍŽENÉ VIDITELNOSTI

35.1 Všeobecné zásady pro vedení boje v noci a v podmínkách snížené viditelnosti

3501. Tma, mlha, kouřmo, dešťové a sněhové srážky, písečné a sněhové bouře, zvlířený prach a dým ovlivňují viditelnost. Za těchto podmínek je třeba co nejvíce využít znalostí velitelů, jejich předvídavosti a schopnosti využít ke splnění úkolu všech dosažitelných prostředků. Vojska musí být schopna provádět veškerou činnost za podmínek omezení viditelnosti a plně těchto podmínek využívat. Nevýhody vyplývající z omezené viditelnosti pomáhají částečně odstranit technické prostředky.
3502. Je znám čas, kdy se noc mění v den, avšak změny viditelnosti způsobené neočekávaným použitím dýmu se obvykle nedají předvídat. Naopak změny viditelnosti způsobené projevy meteorologických podmínek se dají zpravidla předvídat poměrně přesně.
3503. Moderní technika a důkladný výcvik mohou zabezpečit schopnost vedení operací za podmínek omezené viditelnosti téměř stejně tak jako za denního světla. Trend směřuje k vedení nepřetržitých operací, které budou klást náročné požadavky na vytrvalost a výdrž lidí a logistickou podporu.

35.1.1 Vliv snížené viditelnosti na vedení boje

3504. Snížení viditelnosti má na vedení bojové činnosti následující vliv:
- » psychologický a fyzický. Výkon jednotlivců se snižuje zvýšeným fyzickým a duševním vypětím. Může způsobit zvýšené obavy a únavu, které naruší bojový výkon;
  - » sníží se účinný dostřel zbraní. Záblesk z ústí hlavně prozrazuje ve tmě umístění zbraně, mlha a dým naopak ztěžují identifikaci zbraně;
  - » při přesunech je obtížnější navigace a rychlost pohybu je pomalejší;

- » rozpoznávání a zjištění místa cílů a identifikace vojsk se uskutečňuje na kratší vzdálenosti. Oslnění může ovlivnit lidský zrak a některé pozorovací přístroje;
- » snižuje se tempo činnosti. Některé typické činnosti, včetně radiacíního, chemického a biologického průzkumu a dekontaminace, budou vyžadovat více času. Na druhé straně omezená viditelnost umožňuje skryt, což splnění některých úkolů usnadní.

3505. Dopad výše zmíněných účinků může být částečně překonán vybavením, výcvikem, zvláštními technikami a plánováním. Je třeba také mít na paměti, že ovlivňují činnost protivníka, což může být využito jako výhoda.

35.1.2 Technické prostředky

3506. K překonání nevýhody omezené viditelnosti je nezbytné zajistit správné využívání technických prostředků pozorování. Účinnost technických prostředků se mění za různých podmínek viditelnosti.

- a. **Aktivní přístroje** vyzařují energii, která se potom od cíle odráží zpět. Zahrnují zářiče emitující viditelné světlo včetně světlic a světlometů, aktivní zářiče infračerveného světla, radiolokátory a lasery.
- b. **Pasivní přístroje** využívají dopadající nebo vyzařovanou energii odraženou od cíle. Zahrnují denní optické přístroje, zesilovače jasu obrazu, televizní systémy s velkou světelnou citlivostí, termální zobrazovače, dálkové snímače, infračervené přijímače a elektromagnetická poplachová zařízení.

3507. Aktivní přístroje vyzařují energii, a proto je možno odhalit jejich přítomnost a místo, což není obecně možné u pasivních přístrojů. Při zahájení bojové činnosti, kdy se klade důraz na utajení přesunu a rozvinování s cílem dosáhnout prvku překvapení, se dává přednost použití pasivních prostředků. Po navázání dotyku se stanou nejúčinnějšími aktivní prostředky. V závislosti na situaci může některý druh přístrojů prokazovat značné výhody před ostatními. Některé jsou účinnější za absolutní tmy, avšak ne v mlze a při zadýmování. Jiné pracují účinně bez ohledu na stav tmy a mohou pronikat různými zastíracími prostředky. Při volbě vhodných přístrojů je třeba vzít v úvahu tyto okolnosti:

- » možnosti dostupných přístrojů;
- » použití přístrojů v jejich alternativních funkcích;

- » omezení určená plány osvětlení a plány pozorování;
- » zda výhody dosažené použitím aktivních přístrojů převažují nad případným narušením bezpečnosti operace;
- » protipatření protivníka.

3508. Využitelnost některých přístrojů omezují specifické podmínky jejich použití, např.

- » jejich zorné pole je menší než zorné pole lidského oka, musí je proto obsluhovat lidé schopní využít jejich takticko-technických parametrů;
- » omezený počet přístrojů bude vyžadovat jejich pečlivé rozdělení, řízení a údržbu, aby se zajistilo efektivní využití;
- » některá prostředí, jako je například dým, účinnost některých přístrojů značně snižují.

3509. Některé prostředky mohou zvýšit viditelnost i ve dne. Zaměřovací přístroje (dalekohledy) zvyšují přesnost střelby a rozpoznávání cílů na větší dálky, tepelné zaměřovače mohou proniknout většinou dýmů, kouřů a lehkým porostem.

35.2 Příprava a plánování boje v noci a v podmínkách snížené viditelnosti

3510. Zásady pro plánování operací za podmínek omezené viditelnosti jsou podobné jako za denního světla. Zvláštní důraz je však nutno položit na tyto faktory:

- » plány by měly být jednoduché. Vydané rozkazy však musí být podrobnější;
- » je nutno poskytnout dostatek času na průzkum na všech úrovních, pokud možno za denního světla;
- » prostory rozmístění záloh se plánují blíže bojových sestav;
- » vyžaduje se organizace užší součinnosti se sousedy;
- » zvláštní pozornost je nutno věnovat dodržování světelné a hlukové kázně.

3511. Pro vedení boje za podmínek snížené viditelnosti se zpracovává plán osvětlování. Tento plán je nedílnou součástí plánu vedení boje. Sladuje použití technických prostředků a obsahuje pravidla pro použití a omezení aktivních přístrojů. Po navázání dotyku s protivníkem se tato omezení mohou rušit.

3512. **Útok.** Při plánování útoku je nutno zvážit tyto faktory:

- » průzkum se provádí, pokud možno, za denního světla;
- » tempo postupu bude obecně pomalejší;
- » cílové objekty by měly být snadno zjistitelné. Dálka k cílovému objektu, jeho šířka a hloubka mohou být menší a bude nutno stanovit více mezilehlých cílů;
- » osy postupu by měly, pokud možno, vést přímo k cílovému objektu a přes snadno identifikovatelné tvary terénu.

3513. **Obrana.** Při plánování obrany by se měly zvážit následující faktory:

- » utajení obranného postavení bude v noci snadnější, je však nutno pamatovat na možnost jeho zjištění přístroji protivníka. Skrytí a maskování musí být takové, aby byly účinné i po zlepšení viditelnosti;
- » větší důraz je nutno položit na průzkum a pozorování, aby se vyloučila možnost překvapení, a na bojové zabezpečení, protože doba výstrahy bude kratší;
- » použití dýmu může podstatně snížit účinnost řízených střel a neutralizovat tak část protitankové obrany. To je možné vyvážit vhodnou kombinací zbraní;
- » rozpoznávání jednotek a techniky je obtížnější a bude nutno stanovit jasné postupy zjišťování totožnosti.

3514. **Boj na zdrženou.** Při jeho plánování je třeba zvláštní důraz položit na tyto faktory:

- » je potřeba zesílit střežení mezer mezi postaveními;
- » ve zvýšené míře se využívá možnosti léček;
- » odpoutání sil vedoucích boj na zdrženou je snadnější, bude však vyžadovat složitější plánování a organizaci součinnosti při překračování za ústupu.

3515. Ochrana vojsk proti zbraním hromadného ničení se při vedení bojové činnosti v noci organizuje s důrazem na oslepující účinek světelného záření jaderného výbuchu, na potíže při zjišťování začátku napadení bojovými chemickými a bojovými biologickými látkami protivníka, na šíření těchto látek do větší hloubky a dlouhodobou stálost oblaků kontaminovaného vzduchu v lesích, roklínách, stržích a údolích. K zeslabení oslepujícího účinku světelného záření jaderných výbuchů využijí vojáci ochranné vlastnosti bojové techniky, terénu a objektů vybudovaných v rámci ženijní úpravy terénu, dále se využívají prostředky ochrany zraku, jsou-li jimi vojska vybavena⁶⁹.

35.3 Organizace sil pro vedení boje v noci a v podmínkách snížené viditelnosti

35.3.1 Použití bojových sil při boji v noci a v podmínkách snížené viditelnosti

3516. Organizace sil zůstane oproti vedení boje za běžných podmínek v zásadě nezměněna. Zintenzivňuje se však pozorování a je třeba také pečlivě uvážit osvětlování bojiště (začlenění prostředků schopných zajistit osvětlování bojiště do sestavy bojových jednotek). Zálohy se umisťují blíže bojovým sestavám. Neočekávané změny podmínek viditelnosti si mohou vynutit změnu původní organizace.

35.3.2 Použití sil bojové podpory při boji v noci a v podmínkách snížené viditelnosti

3517. **Dělostřelectvo.** Zásady použití dělostřelectva se nemění. Prakticky všechny prostředky palebné podpory mohou zabezpečit osvětlování bojiště. Vyžaduje to však vysoký stupeň centralizovaného řízení. Omezená viditelnost snižuje možnosti zjišťování cílů a opravy palby dělostřeleckými pozorovateli.
3518. **Taktické letectvo.** Vzdušná podpora nemusí být účinná nebo rychlá. Bude nutno se více spoléhat na organickou palebnou podporu.
3519. **Ženijní podpora.** V podmínkách omezené viditelnosti se ženijní podpora organizuje předem. Ještě za dobré viditelnosti se uskutečňuje

---

⁶⁹ Vševojsk-2-1 Ochrana vojsk proti zbraním hromadného ničení, Praha 2009

průzkum pozorováním objektů protivníka a zátarasů, určují se cesty pro přesuny s nejmenším množstvím přírodních překážek, organizuje se součinnost útvarů (jednotek) k systému značení cest, průchodů a přechodů, upřesňují se ženijní opatření k maskování proti infraprístrojům protivníka, termovizi a prostředkům radioelektronického průzkumu protivníka.

Cesty pro přesun vojsk, průchody v ženijních zátarasech, přechody přes překážky a přepraviště přes vodní překážky se vyznačují světelnými ukazateli. Pomocné cesty se upravují zpravidla po jednotlivých směrech a vytyčují se světelnými ukazateli (podle směrových čar). Pro navedení jednotek prvního sledu do průchodů a na přepraviště se mohou vyčleňovat průvodci. Úkoly ženijní podpory se plní za dodržování stanoveného režimu osvětlení s využitím infraprístrojů.

Při organizaci ženijní podpory se zvláštní pozornost věnuje udržení těsné součinnosti jednotek ženijního vojska s útvary (jednotkami) ostatních druhů vojsk při plnění společných úkolů, přípravě ženijní techniky pro práci v noci, včasnému zabezpečení dobře viditelných značek (ukazatelů), vhodnému způsobu použití osvětlovacích prostředků při plnění úkolů ženijní podpory a dodržování zásad maskování.

3520. **Průzkumné jednotky.** Útok v podmínkách omezené viditelnosti ztěžuje možnosti využití vizuálního pozorování a fotografování bez speciální průzkumné techniky. Při použití dýmů je zvláštní pozornost věnována operativnímu plánování použití radiolokačních prostředků průzkumu a vybavení bojového i hloubkového průzkumu technickými prostředky k zjištění průzkumných prostředků protivníka. Veškerá opatření by měla být učiněna včas, tak aby nebyla snížena aktivita průzkumu.

Obrana v podmínkách omezené viditelnosti nevyžaduje v systému průzkumu zásadní změny. Průzkumné orgány v hloubce bojové sestavy protivníka využívají omezené viditelnosti a při plnění úkolů se více přibližují k objektům průzkumu. U jednotek v dotyku se zvyšuje počet pozorovatelů a pozorovacích hlídek, které při své činnosti využívají noktovizory, radiolokátory a termovizní prostředky, pozorování doplňují nasloucháním.

K včasnému odhalení nenadálé činnosti protivníka se na zvláště důležitých směrech vysílají pozorovací hlídky před přední okraj obrany. K zajištění mezer v bojové sestavě a na bocích se kromě toho používají průzkumná signalizační zařízení.

3521. **Jednotky elektronického boje.** V důsledku zvýšeného použití technických prostředků budou mít pasivní systémy elektronického boje příznivé podmínky pro zjištění a rozkrytí bojové sestavy protivníka. Aktivní prostředky elektronického boje se mohou použít k rušení a klamání senzorů protivníka.
3522. **Chemické jednotky.** Za útoku v noci se osy k radiačnímu, chemickému a biologickému průzkumu určují podle dobře viditelných orientačních bodů. Hranice kontaminovaných úseků v prostoru činnosti vojsk se vytýčují světelnými nebo světlo odrážejícími výstražnými značkami. Zesiluje se pořádková služba na osách přesunu vojsk přes kontaminované prostory (úseky). Dekontaminace se uskutečňuje za umělého osvětlení, přičemž je nutno důsledně dbát na opatření k maskování.

35.4 Vedení boje v noci a v podmínkách snížené viditelnosti

3523. **Útok.** Zatím co příprava a rozvinutí sil do útoku budou lépe skryty před pozorováním obránce, řízení útoku bude obtížnější. Složitější bude udržování směru postupu, zejména špatně zmapovaným terénem, který nebyl důsledně prozkoumán. Postup může být pomalejší a omezovat se jen na jasně viditelné cesty a průseky usnadňující udržení směru a soudržnost sil. Snížená viditelnost usnadní použití metody prosakování.

Vojska mohou k vedení postupu využívat průzkumných prvků, včetně průvodců, a zdržovat rozvinutí do útočné sestavy až do posledního okamžiku.

3524. Pokud je cílem počáteční fáze dosáhnout překvapení, věnuje se maximální pozornost skrytí a maskování příprav k útoku. Hluk se tlumí na minimum a útok se zahajuje bez dělostřelecké přípravy. Palebná podpora se plánuje na celou operaci, zahajuje se však až po navázání kontaktu s protivníkem.
3525. **Obrana.** Nejsou-li zbraně pro přímou střelbu na velké dálky vybaveny přístroji nočního vidění, dálky napadení cílů se zkracují. Viditelnost může být kratší než minimální dostřel řízených střel, což znemožňuje jejich použití.
3526. Existuje nebezpečí dobytí postavení velkými silami útočníka, které se nenadále vynoří ze tmy nebo z kouřové clony. To vyžaduje rychlou a přesnou reakci.

3527. Technické prostředky pozorování se rozmisťují tak, aby pokryly pravděpodobné přístupy protivníka. Plán pozorování zahrnuje rovněž pokrytí mezer.
3528. **Boj na zdrženou.** Omezená viditelnost zvyšuje příležitost pro překvapení protivníka, utajení počtů vlastních sil a pomáhá při jejich odpoutání. Protože zjišťování překážek bude obtížnější, budou v důsledku toho účinnější a budou zpomalovat postup útočníka. Na druhé straně, nebude možno napadat cíle na maximální dostřel zbraní.

35.4.1 Velení a řízení při vedení boje v noci a v podmínkách snížené viditelnosti

3529. Velení a řízení je za podmínek omezené viditelnosti obtížnější v důsledku nepříznivého vlivu těchto podmínek na orientaci, pozorování, zjišťování cílů a morální stav. Důraz je nutno položit na iniciativu podřízených velitelů, úzkou součinnost, styk a využití technických prostředků v alternativních funkcích.

35.4.2 Logistická podpora a zdravotnické zabezpečení boje v noci a v podmínkách snížené viditelnosti

3530. Jednotky logistické podpory a zdravotnického zabezpečení musí být schopny plnit úkoly za podmínek omezené viditelnosti. Cílem je dosažení nepřetržitého zabezpečení včetně pokrytí požadavků na zabezpečení technických prostředků používaných při operacích za podmínek omezené viditelnosti.

KAPITOLA 36

VRTULNÍKOVÝ VÝSADEK

36.1 Cíl provedení výsadku, všeobecné zásady

3601. Vrtulníkový výsadek je plánován a prováděn jako součást aeromobilní operace (i v případě menšího rozsahu vysazovaných jednotek se činnost plánuje a provádí podle zásad platných pro aeromobilní operace).

Aeromobilní operace je činnost, při níž bojové jednotky a jejich výzbroj manévrují na bojišti ve vrtulnících za účelem jejich zasazení v boji⁷⁰. Vzdušná mobilita poskytuje pozemním silám dodatečný rozměr⁷¹.

3602. Aeromobilní operace jsou nedílnou součástí pozemního boje a závisí na důkladné a aktuální zpravodajské přípravě. Aeromobilní síly mohou operovat v součinnosti s dalšími pozemními silami nebo samostatně. Velká hrozba použití aeromobilních sil může donutit protivníka k rozptýlení jeho sil v důsledku potřeby vyčlenit jejich část k ochraně důležitých zařízení a klíčových úseků terénu v týlových prostorech, které by jinak byly mimo dosah přímého útoku vlastních pozemních sil.

Tyto operace se obvykle provádějí v nebráněných a nebo slabě bráněných prostorech, ve výjimečných případech v oblastech obsazených dobře organizovanými bojovými silami protivníka za předpokladu, že vlastní síly disponují dostatečnými zdroji potřebnými pro jejich umlčení.

3603. Aeromobilní síly umožňují velitelům rychle reagovat v celé hloubce a šířce jejich prostorů bojové činnosti, a tím jim napomáhají k převzetí iniciativy od protivníka a získání volnosti jednání. Jsou výhodné pro plnění úkolů jako vysoce mobilní záloha.

---

⁷⁰ AAP-6, *Terminologický slovník pojmů a definic NATO*

⁷¹ *Aeromobilní operace by se neměly zaměřovat za přepravu vojsk, zásob a techniky z jednoho místa do druhého vzduchem, jejímž účelem není jejich bezprostřední zasazení do bojové činnosti.*

Pojem aeromobilní operace je také často zaměňován s pojmem výsadekové operace. Výraz výsadekový vyjadřuje shoz ze vzduchu nebo přepravu letouny s pevnými křídly a toto by nemělo být zaměňováno za aeromobilní operace, kde se vojska zasazují vrtulníky

3604. Aeromobilní operace se mohou uskutečňovat ve všech druzích pozemních operací. Jejich úkolem může být:

- » ovládnutí a udržení důležitého prostoru včetně soutěsek, mostů a přepravišť;
- » překonávání rozsáhlých překážek;
- » provádění výpadů;
- » napadání a ničení vzduchem přepravovaných sil protivníka nebo povstaleckých sil;
- » průzkumné úkoly, vysílání nebo stahování hlídek hloubkového průzkumu;
- » zajišťování akce, např. přehrazení předpokládaných přístupů protivníka nebo plnění úkolů zajištění bezpečnosti týlového prostoru;
- » zabezpečení klamných operací;
- » blokování nebo pomoc při zastavení a obklíčení proniknuvšího pěšího protivníka;
- » posílení obklíčených sil.

3605. Aeromobilní jednotky jsou schopny:

- » útočit z jakéhokoli směru, napadat cíle v jinak nedostupných oblastech, překonávat vzduchem zátarasy a obcházet postavení protivníka k dosažení překvapení;
- » rychle se rozvinovat, přeskupovat a umožňovat tak rychlé soustředění bojové síly do důležitých prostorů. Podobně jsou schopny rychlého rozptýlení ke snížení své zranitelnosti;
- » poskytnout veliteli možnost rychle posílit nebo vystřídat své síly i na velké vzdálenosti;
- » plnit úkoly vysoce mobilní zálohy;
- » vést bojovou činnost nezávisle na pozemních komunikacích.

3606. Aeromobilní operace mohou být omezeny následujícími faktory:

- » meteorologickými podmínkami;
- » zranitelností palbou protivníka a účinky ZHN, zejména v době mezi soustředěním, vzletem a po přistání;

- » zranitelností během přepravy vzduchem prostředky protivníkovy protivzdušné obrany a jeho letadly;
- » místní vzdušnou nadvládou v cílovém prostoru;
- » nedostatečným umlčením palby pozemních zbraní protivníka a zbraňových prostředků protivzdušné obrany, včetně příslušných systémů velení a řízení v celém pásmu průletu;
- » druhy a množstvím podpůrných zbraní a další těžké výzbroje, včetně vozidel, která mohou být přepravována vzduchem;
- » složitostí zabezpečování přísunu zásob.

36.2 Příprava a plánování vrtulníkového výsadku

3607. Aeromobilní operace se plánují v opačném pořadí, než jsou pak činnosti prováděny. Toto opačné pořadí se skládá z:

- a. **Plánu pozemního boje.** Plán pozemního boje zahrnuje zasazení útočných sil a podpůrných jednotek po vysazení v cílovém prostoru nebo blízko něj.
- b. **Plánu vysazení.** Plán vysazení zahrnuje vysazení aeromobilních sil do cílového prostoru ve správný čas, na správném místě a ve správném pořadí k provedení plánu pozemního taktického boje.
- c. **Plánu vzdušné přepravy.** Plán vzdušné přepravy zahrnuje pásmo průletu a tabulky vzdušné přepravy. Obsahuje také informace týkající se sestavy za letu, výšky letu, rychlosti, počasí, paliva, maximální váhy nákladu, operačního doletu vrtulníků a postupů řízení vzdušného prostoru, protivzdušné obrany a taktické letecké podpory.
- d. **Plánu nakládání.** Plán nakládání určuje prostor naložení, stanoví pokyny pro jeho zřízení a řízení nakládky, určuje pořadí nakládání a stanoví pořadí přesunu jednotek, zásob a techniky do prostoru nakládání. Používá se také jako podklad pro instruktaž vojsk.
- e. **Plánu soustředění sil.** Plán soustředění sil stanovuje pokyny pro přemístění a soustředění vojsk, zásob a potřebné techniky před provedením aeromobilní operace.

3608. Ochrana taktických vzdušných výsadků proti zbraním hromadného ničení, radiačním a chemickým haváriím se organizuje a uskutečňuje

ve výchozím prostoru pro vysazení, během vysazení ve vzduchu a při vedení bojové činnosti v týlu protivníka. Výsadek kromě toho obdrží od nadřízeného štábu údaje o radiační a chemické situaci, o kontaminaci výchozího prostoru, vzdušného prostoru a prostorů vysazení⁷².

36.2.1 Zabezpečení velení a řízení

3609. **Velitel aeromobilních sil.** Velitelem aeromobilních sil je velitel pozemních sil, který má celkovou odpovědnost za plánování a provedení aeromobilní operace. Zodpovídá za:

- » přípravu všech plánů a rozkazů;
- » řízení prvků jak vzdušných, tak i pozemních složek;
- » taktická rozhodnutí ovlivňující síly v průběhu vedení bojové činnosti jako celek;
- » stanovení pořadí doplňování zásob;
- » bezpečnost vrtulníkových jednotek v prostoru jeho odpovědnosti po dobu jejich pobytu na zemi;
- » zajištění součinnosti a styku s protivzdušnou obranou, s řízením vzdušného prostoru a s prvky vzdušné podpory na taktické úrovni.

3610. **Řídící vrtulníkových akcí.** Je podřízen veliteli aeromobilních sil a je zároveň jeho poradcem. Zodpovídá za:

- » řízení prvků vrtulníkového letectva;
- » zajištění styku a spojení se vzduchem dopravovanými jednotkami;
- » pomoc při přípravě plánů a rozkazů;
- » poskytování technických informací;
- » koordinaci činností pro zabezpečení navádění vrtulníků do prostoru vysazení nebo přistání (sladění činnosti návodčích);
- » koordinaci logistických požadavků vrtulníkového prvku s velitelem aeromobilních sil.

3611. **Velitel vzduchem přepravovaných jednotek.** Je to velitel pozemní jednotky, který je podřízen veliteli aeromobilních sil. Obvykle neřídí

---

⁷² Vševojsk-2-1 *Ochrana vojsk proti zbraním hromadného ničení*, Praha 2009

podpůrné vrtulníkové prvky, ale dle uvážení velitele aeromobilních sil může být pro některé etapy aeromobilní operace jejich řízením pověřen.

3612. **Velitel vrtulníkové jednotky.** Velí vrtulníkové jednotce/kám a je podřízen řídicímu vrtulníkové akce.

3613. Je-li aeromobilní operace prováděna v pásmu bojové činnosti nebo v blízkosti vlastních sil, je třeba úkoly pozemních jednotek a aeromobilních sil přesně formulovat a jejich činnost sladit tak, aby byla zajištěna bezpečnost pozemních sil a sil vojskového letectva. Koordinace zahrnuje především výměnu zpravodajských informací, vypracování plánů palebné podpory, stanovení opatření řízení palby a metod průzkumu. K zabezpečení součinnosti se vyšle styčný důstojník aeromobilních sil k pozemním jednotkám.

3614. Není-li aeromobilní operace prováděna v blízkosti vlastních sil, vyžaduje se zabezpečení součinnosti mezi silami vysazovanými v různých místech. V takových případech musí být ustanoveny jasné velitelské vazby.

3615. K zabezpečení součinnosti ve vzdušném prostoru je třeba zajistit styk a součinnost s příslušným prvkem řízení vzdušného prostoru.

Velmi důležitým koordinačním opatřením v aeromobilních operacích je koordinační čára palebné podpory. Pro operaci je potřebné vyčlenit dostatečný počet předsunutých leteckých návodčích (Forward Air Controller – FAC).

36.3 Provedení vrtulníkového výsadku

36.3.1 Použití bojových sil

3616. Výsadek provádějí pozemní síly, které jsou převážně dopravovány vrtulníky. Z důvodu omezení, daných přepravní kapacitou a počtem dostupných vrtulníků, budou mít tyto pozemní síly k dispozici jen omezený počet vozidel, zejména obrněných. Výsadek by měl být podporován bojovými vrtulníky, jsou-li k dispozici. Jiné druhy vrtulníků mohou pomáhat pozemním silám po vysazení, zejména při plnění úkolů průzkumu, přepravy a logistické podpory boje.

3617. Obvyklé pořadí činnosti při útoku aeromobilních sil je následující:

- » průzkum pásma průletu a prostoru přistání;
- » umlčení protivníka před zahájením útoku v pásmu průletu a v prostoru přistání s použitím prostředků elektronického boje, vzdušných úderů do hloubky, úderů dělostřelectva, nebo, je-li to možné, palbou námořního dělostřelectva. Předpokladem je příznivá vzdušná situace;
- » jakmile je protivník umlčen a je mu znemožněno narušovat aeromobilní operaci, přesunují se bojové jednotky útočným sledem vrtulníků do cílového prostoru nebo do místa co nejbližší cílovému prostoru;
- » ovládnutí a/nebo obsazení cílového prostoru bojovými silami.

36.3.2 Použití sil bojové podpory a bojového zabezpečení

3618. **Dělostřelectvo.** Jsou-li aeromobilní síly zasazeny v blízkosti vlastních sil, budou podporovány prostředky palebné podpory v rámci jejich možného dostřelu. Aeromobilní operace na větší dálky mohou vyžadovat přemístění dělostřelectva nebo doprovod aeromobilních sil dělostřelectvem až do cílového prostoru. Musí být zajištěn dostatečný dělostřelecký průzkum dělostřeleckými pozorovateli. Pokud je k dispozici námořní dělostřelectvo, mělo by se při plánování aeromobilních operací vzít v úvahu.

3619. **Taktické letectvo.** V průběhu aeromobilní operace je důležitá podpora vzdušnými silami. Může zahrnovat protivzdušné operace, vzdušné operace proti povrchovým cílům a podpůrné vzdušné operace. Blízká vzdušná podpora může do jisté míry nahradit dělostřeleckou podporu, je-li tato omezena malým dostřelem nebo malou přepravní kapacitou. Tato podpora bude poskytována na vyžádání. Do sestavy výsadku je třeba začlenit představené letecké návodčí.

3620. **Vrtulníky.** Jestliže aeromobilní uskupení nemá dostatek organických vrtulníků potřebných pro aeromobilní operace, přidělují se tyto z jiných zdrojů buď pro celou dobu trvání operace, nebo pro její určité fáze.

3621. **Jednotky pozemní protivzdušné obrany.** Ochrana je zajišťována zejména začleněním přenosných protiletadlových kompletů do uskupení vysazovaných vojsk. Prostředky se obvykle rozmisťují do čelních prvků sestav (sledů).

3622. **Jednotky ženijního vojska.** Velitel aeromobilních sil zajistí, aby činnost jednotek ženijního vojska byla zahrnuta do plánu manévru a plánu palebné podpory. Ženijní prostředky se v plánu manévru umísťují do čelních prvků sestavy, aby pomáhaly zvýšit pohyblivost bojových sil v útoku a omezovaly pohyblivost protivníka v obraně. Ochrana vojsk a dosažení maximálního účinku protitankových zbraní vyžadují budování polních opevnění.

3623. **Průzkumné jednotky.** Průzkum před vysazením vzdušného výsadku je prováděn zasazenými průzkumnými orgány bojového a hloubkového průzkumu v hloubce sestavy protivníka, ke zjištění přítomnosti jeho sil v prostoru plánované činnosti výsadku, ověření vhodnosti prostoru vysazení pro přistání vrtulníků, případně jeho vyznačení vytyčovacími soupravami. Pokud v tomto prostoru není žádný zdroj průzkumných zpráv, je nutno organizovat rychlé zasazení nového průzkumného orgánu.

Před přiletem a vysazením vzdušného výsadku opouštějí průzkumné orgány prostor vysazení. Zcela výjimečně se může průzkumný orgán spojit s výsadkem a předat mu informace o protivníkovi v prostoru plnění jeho úkolu. Ke zjištění změn v prostoru vysazení, bezprostředně před výsadkem, může být použit bezpilotní průzkumný prostředek.

Bezpilotní průzkumné prostředky a skupiny hloubkového průzkumu provádějí průzkum mimo prostor vysazení taktického vzdušného výsadku. Jsou zasazovány do prostorů, ze kterých lze očekávat přísun dalších sil protivníka, případně na osy přesunu výsadku po vysazení do prostorů činnosti.

3624. **Chemické jednotky.** Chemické zabezpečení vzdušných výsadků silami a prostředky operačně-taktického velitelství nebo svazku se zaměřuje zejména na zabezpečení činnosti výsadku ve výchozím prostoru pro vysazení.

K tomu jednotky chemického vojska organizují monitorování radiační, chemické a biologické situace ve výchozím prostoru pro vysazení, případně po použití zbraní hromadného ničení protivníkem provádějí radiační, chemický a biologický průzkum ve výchozím (vyčkávacím) prostoru. Kontaminované vyčkávací prostory se zpravidla nezaujímají a využívají se záložní prostory. Při vysazení vzdušného výsadku se, je-li to třeba, uskutečňuje vzdušný radiační průzkum průletového pásma. Poblíž výchozích prostorů pro vysazení je možno připravit k rozvinutí místa dekontaminace.

Po vysazení plní výsadek úkoly chemického zabezpečení vlastními silami a prostředky s důrazem na monitorování radiační, chemické a biologické situace.

3625. **Logistická podpora a zdravotnické zabezpečení.** Při zabezpečení aeromobilní operace bude třeba položit důraz na následující problémy:

- » průměrná spotřeba hlavních zásob pro zabezpečení bojové činnosti bude pravděpodobně vysoká jak pro pozemní jednotky, tak pro vrtulníky působící v cílovém prostoru. Plány logistické podpory boje se zpracovávají a upřesňují v souladu s operačním plánem. Měla by být udržována záloha bojových zásob upravená pro pružnou přepravu vzduchem. Sklady zásob se umísťují pokud možno co nejvíce dopředu, aby se snížila spotřeba leteckého paliva a doba otočky;
- » bojové složky, prvky bojové podpory a prvky logistické podpory boje musí vzít na vědomí, že se aeromobilní operace zahájí a bude pokračovat jen se základní výzbrojí, zásobami a osobami přepravenými do cílového prostoru. Jakákoli počáteční přeprava zásob sníží objem prostředků bojové podpory, které je možno přesunout do cílového prostoru;
- » doplňování zásob po zemi nebude často v průběhu útočné činnosti možné, kapacita dostupných prostředků vzdušné přepravy bude omezena a zásobování vzduchem může být přerušeno činností protivníka nebo nepříznivým počasím. Jednotky v cílovém prostoru budou mít omezenou možnost přesunovat nebo rozdělovat zásoby;
- » velitel aeromobilních sil musí mít pravomoc a možnost načasovat činnost složek logistické podpory boje, stanovit pořadí dodávek a určit místa, do nichž budou zásoby dopravovány;
- » jednotky (prvky) zdravotnického zabezpečení se přepravují a rozmísťují v první nebo v jedné z prvních vln. Vrtulníky provádějící zásobování se na zpáteční cestě využijí pro doplnění kapacity zdravotnických odsunů.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

A. Seznam použitých aliančních zkratk

Zkratka	Anglický název	Český překlad
ADMINCON	Administrative Control	administrativní řízení
AH	Attack Helicopter	úderný vrtulník
AIR	Area of Intelligence Responsibility	prostor zpravodajské odpovědnosti
AJP	Allied Joint Publication	spojenecká společná publikace
AOI	Area of Interest	zájmový prostor
AOO	Area of Operations	operační prostor
AOR	Area of Responsibility	prostor odpovědnosti
CIMIC	Civil-Military Cooperation	civilně-vojenská spolupráce
CNO	Computer Network Operations	operace v počítačových sítích
COIN	Counter Insurgency	protipovstalecké operace
CS	Combat Support	bojová podpora
CSS	Combat Service Support	bojové zabezpečení
C2	Command and Control	velení a řízení
C3	Command, Control and Communications	velení, řízení a komunikace
C3I	Command, Control, Communications and Information	velení, řízení, komunikace a informace
DS	Direct Support	přímá podpora
EOB	Electronic Order of Battle	bojová sestava elektronických prostředků (elektronická situace)
EU	European Union	Evropská unie
EW	Electronic Warfare	elektronický boj
FAC	Forward Air Controller	předsunutý letecký návodčí
FEBA	Forward Edge of the Battle Area	přední okraj prostoru bojové činnosti
FLOT	Forward Line of Own Troops	přední okraj vlastních vojsk

Zkratka	Anglický název	Český překlad
FSCL	Fire Support Coordination Line	koordinační čára palebné podpory
FULLCOM	Full Command	plná velitelská pravomoc (úplné velení)
GS	General Support	všeobecná podpora
GS-R	General Support Reinforcing	všeobecná podpora s posílením
HUMINT	Human Intelligence	zpravodajství z lidských zdrojů
Info Ops	Information Operations	informační operace
ISR	Intelligence, Surveillance and Reconnaissance	zpravodajství, sledování a průzkum
ISTAR	Intelligence, Surveillance, Target Acquisition and Reconnaissance	zpravodajství, sledování, určování cílů a průzkum
JOA	Joint Operations Area	společný operační prostor
LOGCON	Logistic Control	řízení logistiky
MC (číslo)	Military Committee	směrnice vojenského výboru
NAC	North Atlantic Council	Severoatlantická rada (Rada NATO)
NATO	North Atlantic Treaty Organization	Organizace Severoatlantické smlouvy
OPCOM	Operational Command	operační velení
OPCON	Operational Control	operační řízení
OPLAN	Operation Plan	operační plán
PI	Public Information	informace pro veřejnost
PME	Peacetime Military Engagement	vojenské mírové nasazení
PSO	Peace Support Operation	operace na podporu míru
PsyOp(s)	Psychological Operation(s)	psychologická(é) operace, činnost(i)
R	Reinforcing	posílení
RCIED	Radio-Controlled Improvised Explosive Device	rádiem (dálkově) řízené improvizované výbušné zařízení

Zkratka	Anglický název	Český překlad
ROE	Rules of Engagement	pravidla vedení bojové činnosti, v mírových misích pravidla použití síly
Role	Role Numer	rozdělení zdravotnických zařízení podle jejich úrovně
RP	Release Point	rozchodiště (pozemní přesuny)
SACEUR	Supreme Allied Commander Europe	vrchní velitel spojeneckých sil v Evropě
SP	Start Point	východiště
STANAG	NATO Standardization Agreement	standardizační dohoda NATO
TACOM	Tactical Command	taktické velení (velení na taktickém stupni)
TACON	Tactical Control	taktické řízení (řízení na taktickém stupni)

B. Seznam použitých národních zkratk

Zkratka	Význam
AČR	Armáda České republiky
DVSk	dílenská a vyprošťovací skupina
EB	elektronický boj
EP	elektronické působení
EPo	elektronická podpora
KIS	komunikační a informační systémy
OPZHN	ochrana proti zbraním hromadného ničení
OSN	Organizace spojených národů
PHM	pohonné hmoty a maziva
PNL	průmyslové nebezpečné látky
PozS	pozemní síly
PVO	protivzdušná obrana
RL	radiolokátor
SVŘ	systém velení a řízení
VKV	velmi krátké vlny
ZHN	zbraně hromadného ničení

LITERATURA

1. Dokumenty NATO

AJP-2.5(A) *Zacházení s válečnými zajatci, ukořistěným materiálem a dokumenty* (Captured Persons, Materiel and Documents). NSA, 2007.

AJP-3(A) *Spojenecká doktrína pro společné operace* (Allied Doctrine for Joint Operations). NSA, 2007.

AJP-3.2 *Doktrína spojeneckých pozemních operací* (Allied Joint Doctrine for Land Operations). NSA, 2009.

AJP-3.3.1(B) *Protivzdušné operace* (Allied Joint Doctrine for Counter-Air). NSA, 2010.

AJP-3.4(A) *Operace k řešení krizových situací mimo článek 5* (Non-Article 5 Crisis Response Operations). NSA, 2010.

AJP 3.4.1 *Mírové operace* (Peace Support Operations). NSA, 2001.

AJP-3.5 *Spojenecká společná doktrína pro speciální operace* (Allied Joint Doctrine for Special Operations). NSA, 2009.

AJP-3.8 *Spojenecká společná doktrína ochrany před zbraněmi hromadného ničení* (Allied Joint Doctrine for NBC). NSA, 2003.

AJP-3.9.2 *Proces volby cílů (targeting) u pozemních sil* (Land Targeting). NSA, 2006.

AJP-3.12(A) *Spojenecká doktrína ženijní podpory společných operací* (Allied Doctrine for Military Engineer Support to Joint Operations). NSA 2010.

AJP-3.14 *Spojenecká společná doktrína pro ochranu sil* (Allied Joint Doctrine for Force Protection). NSA 2007.

AJP-4(B) 2nd SD *Spojenecká společná logistická doktrína* (Allied Joint Doctrine for Logistics). NSA, 2006.

AJP-4.5 *Společná spojenecká doktrína a postupy pro zabezpečení poskytované hostitelskou zemí* (Allied Joint Host Nation Support Doctrine & Procedures). NSA, 2005.

AJP 4.10(A) *Spojenecká společná doktrína zdravotnického zabezpečení* (Allied Joint Medical Support Doctrine). NSA, 2006.

AJP-9 *Doktrína NATO pro spolupráci civilních a vojenských orgánů* (NATO Civil-Military Co-Operation – CIMIC Doctrine). NSA, 2003.

ATP-3.2.1 *Spojenecká taktika pozemních sil* (Allied Land Tactics). NSA, 2009.

ATP-3.2.1.1 *Pokyny pro provádění taktických stabilizačních činností a úkolů* (Guidance for the Conduct of Tactical Stability Activities and Tasks). NSA, 2010.

ALP-4.2(A) *Logistická doktrína pozemních sil* (Land Forces Logistic Doctrine). NSA, 2010.

AArtyP-5(A) *Taktická doktrína systémů nepřímé palby NATO* (NATO Indirect Fire Systems Tactical Doctrine). NSA, 2010.

ATP-52(B) *Doktrína ženijního vojska pozemních sil* (Land Force Military Engineer Doctrine). NSA, 2008.

STANAG 2014 *Struktura rozkazů, uvádění časových údajů, názvů, míst a rozhraní* (Formats for Orders and Designation of Timings, Locations and Boundaries). NSA, 2000.

STANAG 2082 *Střídání bojových jednotek* (Relief of Combat Troops). NSA, 1991.

STANAG 2129 *Identifikace (rozpoznávání) pozemních sil na bojišti a v prostoru operace* (Identification of Land Forces on the Battlefield and in an Area of Operation). NSA, 2010.

STANAG 2287 *Rozkazovací slovesa používaná při plánování a vydávání rozkazů* (Task Verbs for Use in Planning and the Dissemination of Orders). NSA, 2006.

STANAG 2395 *Postupy při násilném překonávání vodních překážek* (Deliberate Water Crossing Procedures). NSA, 2007.

STANAG 2605 *Spojenecká taktika pozemních sil – ATP-3.2.1* (Allied Land Tactics-ATP-3.2.1). NSA, 2009.

STANAG 5048 *Minimální rozsah konektivity komunikačních a informačních systémů pro pozemní síly NATO* (The Minimum Scale of Connectivity for Communications and Information Systems for NATO Land Forces). NSA, 2000.

AAP-6 *Slovník termínů a definic NATO* (NATO Glossary of Terms and Definitions – English and French). NSA, 2010. Český překlad Praha: Úřad pro obrannou standardizaci, katalogizaci a státní ověřování jakosti, odbor obranné standardizace, 2010.

AAP-15 *Slovník zkratk používaných v dokumentech a publikacích NATO*. (NATO Glossary of Abbreviations Used in NATO Documents and Publications). NSA, 2009. Český překlad Praha: Úřad pro obrannou standardizaci, katalogizaci a státní ověřování jakosti, odbor obranné standardizace, 2009.

2. Vojenské doktríny a předpisy

Doktrína AČR, 2. vydání. Vyškov: Institut doktrín VeV – VA, 2010.

Doktrína AČR v mnohonárodních operacích. Vyškov: Správa doktrín ŘeVD, 2008.

Doktrína AČR v operacích na území ČR pod národním velením. Vyškov: Správa doktrín ŘeVD, 2007.

Pub-20-00-01 *Slovník základních pojmů z oblasti zpravodajského zabezpečení,*

průzkumu a EB. Praha: OVPzEB MO, 2009.

Pub-20-63-03 *Elektronický boj v AČR. Vyškov: Institut doktrín VeV – VA, 2010.*

Pub-30-33-01 *Použití vzdušných sil AČR v operacích. Vyškov: Správa doktrín ŘeVD, 2008.*

Pub-31-10-01 *Pozemní síly v operacích. Vyškov: Odbor doktrín VeV – VA, 2011.*

Pub-31-21-00 *Použití vrtulníků v pozemních operacích. Vyškov: Správa doktrín ŘeVD, 2007.*

Pub-31-24-01 *Použití pozemní protivzdušné obrany AČR v operacích. Vyškov: Správa doktrín ŘeVD, 2007.*

Pub-40-30-01 *Použití jednotek logistiky pozemních sil ve vojenských operacích. Vyškov: Správa doktrín ŘeVD, 2008.*

Pub-41-00-01 *Logistika ve vojenských operacích. Vyškov: Správa doktrín ŘeVD, 2007.*

Pub-41-00-02 *Vojenská logistika. Vyškov: Institut doktrín VeV – VA, 2009.*

Pub-53-01-1 *Velení a řízení v operacích. Vyškov, Správa doktrín ŘeVD, 2006.*

Pub-53-01-2 a Pub-53-01-3 *Štábní práce v operaci (část 1., 2.). Vyškov: Správa doktrín ŘeVD, 2007 a 2009.*

Vševojsk-2-1 *Ochrana proti zbraním hromadného ničení. Praha: MO ČR 2009.*

Vševojsk-2-6 *Chemické zabezpečení v Armádě České republiky. Praha: MO ČR 2008.*

Vojenský výkladový slovník vybraných operačních pojmů. Praha: MO ČR 2004.

Česká vojenská encyklopedie (internetová verze). Vyškov: Institut doktrín Ve – VA, 2010.

OBSAH

ÚVOD	3
I. POUŽITÍ POZEMNÍCH SIL V OPERACÍCH	5
Kapitola 1 OPERAČNÍ RÁMEC POUŽITÍ POZEMNÍCH SIL	6
1.2 Použití pozemních sil AČR v operacích	7
1.3 Změny v oblasti taktiky	7
1.4 Požadavky na připravenost a materiální vybavení jednotek. . .	8
Kapitola 2 VEDENÍ TAKTICKÝCH ČINNOSTÍ	10
2.1 Bojová síla	10
2.2 Přístupy k vedení pozemních operací.	11
2.3 Metoda manévrování	13
2.4 Druhy taktických pozemních činností	20
Kapitola 3 RÁMCE PRO VEDENÍ TAKTICKÝCH ČINNOSTÍ	22
3.1 Prostor vedení boje	23
3.2 Základní prvky a fáze boje.	31
3.3 Operační rámec	41
II. OFENZIVNÍ ČINNOSTI.	43
Kapitola 4 VEDENÍ OFENZIVNÍCH ČINNOSTÍ	44
4.1 Charakteristika a cíle ofenzivních činností	44
4.2 Druhy ofenzivních činností	45
4.3 Druhy manévřů při provádění ofenzivních činností	48
Kapitola 5 ÚTOK.	50
5.1 Cíl útoku, všeobecné zásady.	50
5.2 Příprava a plánování útoku	59
5.3 Organizace sil k provedení útoku	61
5.4 Provedení útoku.	72
Kapitola 6 PŘEPAD.	75
6.1 Cíl přepadu, všeobecné zásady	75

6.2 Příprava a plánování přepadu	76
6.3 Provedení přepadu	76
Kapitola 7 ROZVÍJENÍ ÚSPĚCHU	78
7.1 Cíl rozvíjení úspěchu, všeobecné zásady	78
7.2 Příprava a plánování rozvíjení úspěchu	79
7.3 Rozvíjení úspěchu	79
Kapitola 8 PRONÁSLEDOVÁNÍ	82
8.1 Cíl pronásledování, všeobecné zásady	82
8.2 Příprava a plánování pronásledování	83
8.3 Provedení pronásledování	84
Kapitola 9 KLAMNÝ ÚTOK	87
9.1 Cíl klamného útoku, všeobecné zásady	87
9.2 Příprava a plánování klamného útoku	87
9.3 Provedení klamného útoku	87
Kapitola 10 PRŮZKUM BOJEM	89
10.1 Cíl průzkumu bojem, všeobecné zásady	89
10.2 Příprava a plánování průzkumu bojem	90
10.3 Provedení průzkumu bojem	90
Kapitola 11 DEMONSTRACE SÍLY	92
11.1 Cíl demonstrace síly, všeobecné zásady	92
11.2 Příprava a plánování demonstrace síly	92
11.3 Demonstrace síly	93
Kapitola 12 LÉČKA	94
12.1 Cíl léčky, všeobecné zásady	94
12.2 Příprava a plánování léčky	96
12.3 Provedení léčky	96
Kapitola 13 VYJITÍ Z OBKLÍČENÍ	98
13.1 Boj v obklíčení	98
13.2 Cíl vyjití z obklíčení, všeobecné zásady	101

13.3 Příprava a plánování vyjití z obklíčení	101
13.4 Provedení vyjití z obklíčení	103
III. DEFENZIVNÍ ČINNOSTI	109
Kapitola 14 VEDENÍ DEFENZIVNÍCH ČINNOSTÍ	110
14.1 Charakteristika a cíle defenzivních činností	110
14.2 Druhy defenzivních činností	111
14.3 Druhy manévru při provádění defenzivních činností	112
Kapitola 15 OBRANA	114
15.1 Cíl obrany, všeobecné zásady	114
15.2 Příprava a plánování obrany	122
15.3 Prostor obrany a organizace sil	126
15.4 Vedení obrany	137
Kapitola 16 BOJ NA ZDRŽENOU	140
16.1 Cíl boje na zdrženou, všeobecné zásady	140
16.2 Příprava a plánování boje na zdrženou	145
16.3 Členění prostoru vedení boje na zdrženou a organizace sil	150
16.4 Vedení boje na zdrženou	157
IV. STABILIZAČNÍ ČINNOSTI	165
Kapitola 17 VEDENÍ STABILIZAČNÍCH ČINNOSTÍ	166
17.1 Charakteristické znaky stabilizačních činností	166
17.2 Typy stabilizačních činností	167
17.3 Úkoly pozemních sil při vedení stabilizačních činností	168
V. JINÉ TAKTICKÉ ČINNOSTI	173
Kapitola 18 PRŮZKUM	174
18.1 Všeobecné zásady organizace a vedení průzkumu	174
18.2 Úkoly průzkumu	175
18.3 Řízení průzkumu a jeho plánování (organizace)	175
Kapitola 19 BEZPEČNOST	177
19.1 Zajištění	177

19.2 Pozorování	178
19.3 Střežení	179
19.4 Zajištění při rozmístnění mimo boj	179
Kapitola 20 POSTUP K NAVÁZÁNÍ DOTYKU S PROTIVNÍKEM ..	181
20.1 Cíl navázání dotyku, všeobecné zásady	181
20.2 Příprava a plánování navázání dotyku	181
20.3 Organizace sil k navázání dotyku	183
20.4 Postup k navázání dotyku	185
Kapitola 21 STŘETNÝ BOJ	189
21.1 Cíl střetného boje, všeobecné zásady	189
21.2 Příprava a plánování střetného boje	190
21.3 Organizace sil pro vedení střetného boje	191
21.4 Vedení střetného boje	191
Kapitola 22 NAVÁZÁNÍ STYKU	195
22.1 Cíl navázání styku, všeobecné zásady	195
22.2 Příprava a plánování navázání styku	196
22.3 Organizace sil k navázání styku	197
22.4 Navázání styku	197
Kapitola 23 POMOC OBKLÍČENÝM SILÁM	199
23.1 Cíl pomoci obklíčeným silám, všeobecné zásady	199
23.2 Příprava a plánování pomoci obklíčeným silám	199
23.3 Provedení pomoci obklíčeným silám	200
Kapitola 24 VYSTŘÍDÁNÍ JEDNOTEK V BOJI	201
24.1 Cíl vystřídání jednotek v boji, všeobecné zásady	201
24.2 Formy provedení vystřídání	202
24.3 Příprava a plánování vystřídání	203
24.4 Provedení vystřídání	209
Kapitola 25 ÚSTUP/ ZÁMĚRNÝ ODCHOD	213
25.1 Cíl ústupu, všeobecné zásady	213

25.2 Příprava a plánování ústupu	214
25.3 Organizace sil k provedení ústupu	216
25.4 Provedení ústupu v kontaktu s protivníkem (odpoutání)	217
25.5 Ústup bez nátlaku protivníka (záměrný odchod).	220
Kapitola 26 PŘESUN	221
26.1 Cíl přesunu, všeobecné zásady	221
26.2 Příprava a plánování přesunů	224
26.3 Organizace sil k provedení přesunů	227
26.4 Provedení přesunů.	227
Kapitola 27 PŘEKONÁVÁNÍ PŘEKÁŽEK	231
27.1 Cíl překonávání překážek, všeobecné zásady	231
27.2 Příprava a plánování k překonávání překážek	234
27.3 Překonávání vodní překážky při útoku	237
27.4 Překonávání vodní překážky v obraně a při boji na zadržanou	242
27.5 Překonávání minových polí	243
27.6 Překonávání dalších překážek.	244
VI. VEDENÍ TAKTICKÝCH ČINNOSTÍ VE SPECIFICKÝCH PODMÍNKÁCH A PROSTŘEDÍ	245
Kapitola 28 VLIV PROSTŘEDÍ A PODMÍNEK NA PŘÍPRAVU A VEDENÍ BOJE	246
28.1 Vliv terénu	246
28.2 Vliv hydrometeorologických podmínek	248
28.3 Vliv denní doby	251
28.4 Další vlivy.	251
Kapitola 29 VEDENÍ TAKTICKÝCH ČINNOSTÍ V ZASTAVĚNÉM PROSTORU	253
29.1 Všeobecné zásady vedení boje v zastavěných prostorech	253
29.2 Příprava a plánování boje v zastavěných prostorech	257
29.3 Organizace sil pro vedení boje v zastavěných prostorech	260
29.4 Vedení boje v zastavěných prostorech	265

Kapitola 30 VEDENÍ TAKTICKÝCH ČINNOSTÍ V OBTÍŽNÝCH KLIMATICKÝCH PODMÍNKÁCH	270
30.1 <i>Všeobecné zásady pro vedení boje v obtížných klimatických podmínkách</i>	270
30.2 <i>Příprava a plánování boje v obtížných klimatických podmínkách</i>	271
30.3 <i>Organizace sil pro vedení boje v obtížných klimatických podmínkách</i>	273
30.4 <i>Vedení boje v obtížných klimatických podmínkách</i>	275
Kapitola 31 VEDENÍ TAKTICKÝCH ČINNOSTÍ V HORSKÉM PROSTŘEDÍ	278
31.1 <i>Všeobecné zásady pro vedení boje v horském prostředí</i>	278
31.2 <i>Příprava a plánování boje v horském prostředí</i>	280
31.3 <i>Organizace sil pro vedení boje v horském prostředí</i>	281
31.4 <i>Vedení boje v horském prostředí</i>	285
Kapitola 32 VEDENÍ TAKTICKÝCH ČINNOSTÍ V ZALESNĚNÝCH OBLASTECH	287
32.1 <i>Všeobecné zásady pro vedení boje v zalesněných oblastech</i> ..	287
32.2 <i>Příprava a plánování boje v zalesněných oblastech</i>	289
32.3 <i>Organizace sil pro vedení boje v zalesněných oblastech</i>	290
32.4 <i>Vedení boje v zalesněných oblastech</i>	292
Kapitola 33 VEDENÍ TAKTICKÝCH ČINNOSTÍ V POUŠTI	295
33.1 <i>Všeobecné zásady pro vedení boje v poušti</i>	295
33.2 <i>Příprava a plánování boje v poušti</i>	298
33.3 <i>Organizace sil pro vedení boje v poušti</i>	298
33.4 <i>Vedení boje v poušti</i>	301
Kapitola 34 VEDENÍ TAKTICKÝCH ČINNOSTÍ V POBŘEŽNÍCH OBLASTECH	305
34.1 <i>Všeobecné zásady pro vedení boje v pobřežních oblastech</i> ..	305
34.2 <i>Příprava a plánování boje v pobřežních oblastech</i>	306
34.3 <i>Organizace sil pro vedení boje v pobřežních oblastech</i>	307

34.4 Vedení boje v pobřežních oblastech	307
Kapitola 35 VEDENÍ TAKTICKÝCH ČINNOSTÍ V NOCI A V PODMÍNKÁCH SNÍŽENÉ VIDITELNOSTI	309
35.1 Všeobecné zásady pro vedení boje v noci a v podmínkách snížené viditelnosti	309
35.2 Příprava a plánování boje v noci a v podmínkách snížené viditelnosti.	311
35.3 Organizace sil pro vedení boje v noci a v podmínkách snížené viditelnosti	313
35.4 Vedení boje v noci a v podmínkách snížené viditelnosti.	315
Kapitola 36 VRTULNÍKOVÝ VÝSADEK.	317
36.1 Cíl provedení výsadku, všeobecné zásady	317
36.2 Příprava a plánování vrtulníkového výsadku	319
36.3 Provedení vrtulníkového výsadku	321
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	325
LITERATURA	328

TAKTIKA POZEMNÍCH SÍL

Vyškov 2011
www.doctrine.cz

Odpovědný funkcionář: plk. gšt. Ing. Ján KOŽIAK

Do tisku schválil: plk. Ing. Petr MARKVART, Ph.D.

Redaktor mjr. Ing. Jiří POHLODEK

Zpracovala zpracovatelská skupina ve složení:

Ing. Milan SOJKA, mjr. Ing. Vítězslav JAROŠ, Ph.D., Ing. Jiří VÍTEČEK,
pplk. Ing. Milan PODHOREC., Ph.D., Ing. Josef HAMRNÍK,
mjr. Ing. Pavel LISA, pplk. Ing. Jan BENEŠ, mjr. Ing. Břetislav DLABAL,
mjr. Ing. Dalibor SULEK, plk. gšt. Ing. Josef MAREŠ, pplk. Ing. Roman
HŘEBÍK, pplk. Ing. Josef ŠTOKR, Ing. Miroslav FLAJŠMAN,
pplk. Ing. Lubomír POROČÁK, Ph.D., doc. Ing. Jaroslav ZELENÝ, CSc.,
Ing. Jan MAZAL, CSc., mjr. Ing. Pavel OTŘÍŠAL, Ing. Vladimír BALEKA,
pplk. Ing. Ladislav SVITEK, M.S., pplk. MUDr. Miroslav LASTIČ,
plk. MUDr. Roman HRUDA

Redakční a jazyková úprava:

Mgr. Helena NĚMCOVÁ, Ing. Oldřich ZELA, Ing. Jaroslav MRÁZ

Obálka a grafická úprava: Ing. Jaroslav MRÁZ

Vydavatel: Odbor doktrín VeV – VA

Tisk: VGHMÚř Dobruška

Náklad: 500 výtisků

První vydání

Vojenská doktrína přidělena podle zvláštního rozdělovníku